Twenty first day of the Third Session of
The Andhra Pradesh Legislative Assembly.

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Saturday, the 13th September, 1969.

The House met at Half past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

(ORAL ANSWERS TO QUESTIONS)

Guarantee to Area Development Loans

571—

*027 (7004) Q.— Sri Vavilala Gopalakrishnayya (Sattenapalli) – Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

whether the Government have guaranteed for the loans sanctioned by Andhra Pradesh Land Motrgage Bank under Area Development Loans during 1967 68, 1968-69 ; if so, how much ?

The Minister for Finance deputised the Chief Minister and answerd the question (Sri K. Vijayabhaskara Reddy) : –No, Sir.

The Andhra Pradesh Co-operative Central land Mortgage Bank Limited Hyderabad did not sanction any loans under Area Development Scheme during 1967-68 ;

During 1968-69, this Bank sanctioned loans to the tune of Rs. 250.15 lakhs under the Area Development Schemes.

The Agricultural Refinance Corporation, which finances 90% of these loans, laid down several conditions for giving this financial assistance. One of these conditions is that where the cultivators cannot give sufficient security to cover the loan amount to be issued, the Government should guarentee the repayment to the Agriculture Refinance Corporation of the difference between the loan amount and the loan eligibility of the loanee, assessed under the present rules of the Andhra Prapesh Co-operative Central Land Mortgage Bank. The question whether the State Government should accept this condition in under examination.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఏరియా డెవలప్ మెంటు వాటిలో గవర్న మెంటు గ్యారంటి ఇచ్చింది. గ్యారంటి ఇవ్వకపోతే డ్రైవ్వము అని చెప్పారు కొన్ని ప్రాజెక్టు మీద, గ్యారంటి ఎంత అడిగారు మీరు ఎంత పర్సెంటేజి ఒప్పుకున్నారు ?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కర రెడ్డి :—ఏరియా డెవలప్ మెంటుపార్ లాండు వాల్యుయేషను విషయంలో డ్రయి లాండుకు బాంకు ప్రభుత్వానికి దానివలనవచ్చే లాభాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని వాల్యుయేషను వేస్తారు. లాండు మార్టగేజి బాంకువారు కొంత రిస్కు ఉంది కాబట్టి బాంకు ప్రభ్వితే వాల్యుయేషను పైయిలు అవుతుంది. ఆ రిస్కుకు గవర్న మెంటు గ్యారంటి ఇస్తే మేము ఇస్తామంటున్నారు. ఆది గవర్న మెంటు ఇన్వెస్టిమెంటులో ఉంది, దానిలో లాండు వాల్యు డిఫరెన్సు ఏమీ లేదు.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—గవర్న మెంటు ఒక సర్కులరు పంపించింది. దానిలో మూడు వేలరూపాయలవరకు ఎసెస్ మెంటు చేయడానికి వీలవుతున్నది అని చెప్పారు. అయితే దానిలో మూడు వేలు అని చెప్పారే మూడు వేలు వస్తుందని నమ్మకం ముందా ఆ మూడువేలకు మీరు గారంటి ఉంటారా? దాని విషయమేమిటి ?

Sri K. Vijaya Bhaskara Reddy :—That is the problem and the Government is seized of it. We are trying to evolve some method by which the A. D. O. goes through it.

(శ్రీ) డి. వెంకటేశం (పుష్పం) :—మంత్రిగారు ఏరియా డెవలప్ మెంటు వారు వేసే రేట్సును సెంట్రల్ లాండు మార్టగేజి బాంకువారు ఒప్పుకోవడం లేదని చెప్పారు. యీ స్కీము ఉద్దేశం భూమి డెవలప్ అయినతరువాత దానికి ఏ వాల్యు వస్తుందో ఆ వాల్యుప్రకారం చెల్లెట్టి లోన్ బాండ్లను మీరూపి దానికి ఎందుకు యీ లాండు మార్టగేజి బాంకువారు వారి ఇన్సూరెన్సుల తరపున ఏరియా డెవలప్ మెంటు స్కీమును ఎందుకు ఒప్పుకోకూడదు ?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కర రెడ్డి :—ఒప్పుకోవడంలేదు. లాండు వాల్యుయేషను మనం యీ నామన్న ఎగ్జిస్టింగు కండిషన్సు బట్టి కాని ప్రభ్వితే దానివల్ల యేషను ఎంత ఎక్కువవుతుందని దానిలో 50 శాతము ఇస్తారులేము. ఆది కాపుల సందర్భంలో చాలాచోట్లా వెంకటేశంగారికి తెలుసు పైయిల్ అవుతున్నవి. పైయిలు అయినప్పుడు రిస్కుంది. కాబట్టి మేము గోఆపరేటివ్ లాండు మార్టగేజి బాంకుకు నష్టంవస్తోంది దానికి గవర్న మెంటు వారు కవరప్ చేయండి అంటున్నారు. ఏవిధంగా అయినా ప్రభుత్వ దృష్టిలోకూడ యీ ఏరియా డెవలప్ మెంటు ఇంప్లిమెంటు చేయాలని యీ రిస్కు ఏవిధంగా కవరప్ చేయాలని చూస్తున్నాం.

(శ్రీ) చల్లా సుబ్బారాయుడు :—యీ ఏరియా డెవలప్ మెంటు స్కీమును అమలు చేసే మెంటుకు వంటవచ్చిన తరువాత మానుకోవలసిన ప్రాంతముంది. కమతా ఒక్కొక్క ఏరియాలో ఆక్కడ ఏండించే పంటలో ఆక్కడ ప్రత్యేకతమట్టి ప్రతి జిల్లాలో ఆ స్కీము పర్సాటు చేస్తారా ?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—కొంత దానివలన బెనిఫిట్ వచ్చిన తరువాత చేయాలి. It is not only the State Government, but the Reserve Bank also has to accept. I shall look into it. I do not exactly remember.

MISAPPROPRIATION OF FUNDS IN KALIPATNAM CREDIT SOCIETY

572—

*901 Q.—Sri S. Vemayya (Sarvepalli):—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether it is a fact that an amount of Rs. 34,000 has been misappropriated by the management of Multipurpose Co-operative Credit Society at Kalipatnam, Narasapuram Taluk, West Godavari District recently ; and

(b) if so, the action taken thereon ?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy : -(a) Yes, Sir. The correct name of the society is Kalipatnam Large Sized Co-operative Society and the amount involved in misappropriation in the society is Rs. 59,414 44.

(b) An enquiry under section 51 of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Act has been ordered and it is in progress. As soon as the enquiry is completed, further action will be taken in the matter.

(శ్రీ) ఆర్. సత్యనారాయణ రాజు (నర్సాపురం) :—59 వేల రూపాయలకు పైగా దుర్వినియోగమయినట్లు చెప్పారు. యీ సొమ్ము ఏ సంవత్సరానికి సంబంధించింది ? యీ పాలక వర్గ సభ్యులు ఎవరు ? అప్పుడెవరున్నారు ఇప్పుడెవరున్నారు ? ఇంత మిస్ ఎప్రాప్రియేషను అయింది కాబట్టి ఆ బోర్డు రద్దు చేసి స్పెషల్ ఆఫీసరును వేసి తిరిగి ఎంక్వయిరి చెయిస్తారా ? అది నా నియోజక వర్గానికి సంబంధించింది.

(శ్రీ) కె. విజయ భాస్కరరెడ్డి :—1945-69 వరకు కె. సదాశివ కృష్ణరావు అనేవారు అధ్యక్షులుగా ఉండేవారు. 68 లో యస్. పిచ్చయ్యగారు వైస్ ప్రసిడెంటుగా ఉండేవారు. ఇప్పుడు ప్రసిడెంటు అయినాను. మిగతా పాలక వర్గ సభ్యుల వివరాలులేవు. 68 లో ఇవి తెలిశాయి. అవి తెలిసిన తరువాత సెక్షన్ 51 క్రింద ఎంక్వయిరి జరుగుతూవుంది. Under Section 51 of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Act, 1964, an enquiry was ordered on 23-1 1969. It is in progress. We are taking action.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద (దర్శి) :—1945-63 కి 28 సంవత్సరాల నుంచి జరిగిన ట్రాన్సాక్షను ఇది. యీ లోగా ఆడిట్ జరగలేదా ? 68 లో చూస్తే అర్డరు వేయడానికి ఇంత సైము ఎందుకు పట్టింది ? యీ డబ్బు రాబట్టడానికి ఇతరత్రా వారికి ఆస్థులున్నాయా ? ఇది అన్యాక్రాంతం కాకుండా ఏమయినా చర్యలు తీసుకున్నారా ?

(శ్రీ) కె. విజయ భాస్కరరెడ్డి :—యీ సొసైటీలు ఆడిట్ సంవత్సరానికి ఒకసారయినా జరిగితేగాని అరికట్టలేమని మా కున్నది. మేము చూస్తున్నాము..

ఆడిట్ ఎప్పుడు జరిగిందో చెప్పలేము. చాలా సంవత్సరాలుగా ఇది బరుగు తూంది. డిశంబరు ఆఖరు 68 లో ఉండొచ్చు అయింది. But the details of the enquiry may reveal so many other things. ఎంక్వయిరీ అయిన తరువాత మేము ఏమయినా చేస్తాము.

(శ్రీ) ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు) :—యీ సభా సమావేశంలో ఎన్నో సార్లు మీస్ ఎప్రొప్రియేషనులు కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటులో వస్తున్నాయి. కాబట్టి ఒక పవర్ మేన్ కమిటీ వేసి మొత్తం స్టేట్ మీద ఎంత మీస్ ఎప్రొప్రియేట్ అయిందో బోగట్టా తెప్పిస్తారా ?

(శ్రీ) కె. విజయ భాస్కర రెడ్డి :—దురదృష్టం వలని మీమలు రావడంలేదు. 35 వేల సొసైటీస్ ఉంటే వీటిలో ఎన్నో దగ్గర మొత్తం సహకార సంస్థలు పనిచేయడం లేదనడం ఎబ్బెట్టుగా ఉంది. దానికి పవర్ మేన్ కమిటి అవసరంలేదు. డిపార్టుమెంటు ఎంక్వయిరీ చేస్తున్నారు. By strengthening of independent audit of every society, we can solve the problem.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ) :—కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటును బాగానే నివోర్టు చేస్తున్నారు. వీళ్ళ సంవత్సరాలు పరిశీలనగా చూస్తే వేల రూపాయలు మిస్ ప్రొప్రియేషను అయిందంటారు దాని చుట్టూ 20 సంవత్సరాలు ఎన్క్వయిరీతో బోధపడుతుంది. దానిని మంచి ప్రభుత్వం వీలయినా కుని ఎండు నెక్కు కుంటుందా అని అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ) కె. విజయ భాస్కర రెడ్డి :—తప్పకుండా ఇటువంటి వాటిపై చర్య తీసుకుంటాము చర్య తీసుకుందామనే మా పరిశీలన వచ్చిన వెంటనే ఎంక్వయిరీ చేయిస్తున్నాం. ఇన్ని లక్షలు వుయ్ డు అంటే I need not repeat. We do not want to do anything. We will go through the whole thing and after the enquiry is over we will take action. సమర్థనకాదు. నేను సమర్థించదలచలేదు.

(శ్రీ) జి. శివయ్య (పుట్టూరు) :—ఈ Co-operative section లో వీటన్నింటిలో కూడా చాలా complaints వస్తున్నాయి ; corruption, misappropriation అని కూడా. కనుక particular గా ఒక cell create చేసి surprise checkings, Accounts చూడడము ఇటువంటివి ఏమైనా చేస్తారా, to put down the corruption and misappropriation in the future at least...

Sri K. Vijaya Bhaskara Reddy :— In addition to strengthening audit, this idea also will be considered.

(శ్రీ) సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల) :—మంత్రిగారు చెప్పుతూ, వెంటనే చర్య తీసుకొంటున్నాము. ప్రభుత్వానికి ఈ misappropriation cover చేసే ఉద్దేశం లేదు అని చెప్పాడు. కాని ప్రతి చర్యకూడా ప్రభుత్వదృష్టికి రావడానికి కొన్ని మాసాలు పడుతున్నాయి. వచ్చినతరువాత కొన్ని సంవత్సరాలు పడుతున్న ది. కాబట్టి ఈ Co-operative ఉద్యమంవలన దుష్పరిణామాలు జరుగకూడా

పోతూ ఉన్నప్పుడు తరువాత చర్య తీసుకొంటే ఏమీ లాభము లేకుండా పోతుంది, post mortem లాగా అవుతుంది అవసరమైతే చట్టాన్ని సవరించి అయినా త్వరగా చర్య తీసుకొని చాలా తొందరగా అందరికి దీని ఫలితము వచ్చేటట్లుగా ప్రయత్నం చేస్తారా ?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—ప్రభుత్వ స్థాయికి రావాలంటే ఆలస్యం అవుతుందనే జిల్లా కలెక్టర్లకు అధికారాలు ఇస్తే, immediate supervision ఉంటుందని ఆ విధంగా మార్పులు చేయడం జరిగింది. తరువాత, audit ఎట్లా strengthen చేయాలనేది చాలా serious గా ఆలోచిస్తున్నాము. Audit ప్రతి సంవత్సరం అయితే ఎక్కడ defects ఉన్నాయో తెలుస్తుంది. కొన్ని సొసైటీలు కొన్ని సంవత్సరాలు audit కాక అంతా అయిపోయిన తరువాత తెలిస్తే ప్రబ్బందులు వస్తాయి. అది ఆలోచనలో ఉన్నది. Collectors జిల్లాలలో ఉంటారు కాబట్టి, వారికి అన్ని అధికారాలు ఇవ్వడం జరిగింది.

LOANS GIVEN BY R.B.I. TO NELLORE CENTRAL BANK

573 .

* 1612 Q.—Sri R. Mahananda :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) how much loan was sanctioned to the Nellore District Central Co-operative Bank by the Reserve Bank of India and the State Government in the years 1966-67 and 1967-68 ;

(b) whether there is any difference in the interest charged by the Central Bank and if so, how much ;

(c) whether this Bank declared its dividends in 1967-68 ; and

(d) whether there are any instructions either by the State Government or Reserve Bank, restricting the sanction of loans to primary societies, basing on the repayment of the old dues ?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy :—(a) Nil, Sir.

(b) Does not arise.

(c) No, Sir.

(d) No, Sir.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంది :—ఇప్పుడు అక్కడ Banks లో జరిగేటటువంటిది, అక్కడి Reserve Bank నుంచిగాని, Government నుంచిగాని ఉత్తరువులు వచ్చినాయని, వాళ్ళు ఎంత అయితే overdues repay చేస్తారో అంతవరకే ఈ బరవతి ఇవ్వబడుతుంది అనేటటువంటి instructions ప్రకారం అసలు loans ఏమీ sanction చేయడంలేదు. దాని సంగతి ఏమి చెప్పుతారు ?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—కొంత నెల్లూరులో ఇబ్బంది ఉన్నమాట వాస్తవమే. ఆ ఇబ్బందులు తొలగించడానికి ఆ non-overdue cover లేనందువల్ల Reserve Bank నుంచి మేము draw చేయడానికి వీలులేదు. అందువల్ల కొత్తగా అప్పులు ఇవ్వడానికి వీలులేనటువంటి పరిస్థితులలో Central Co-operative Bank

నుంచి ఇచ్చామంటే, దాదాపు 47 లక్షలు credit limit వారికి ఇచ్చాము. మరి దానిని ఉపయోగించుకొంటున్నారు.

Crop Loans

574—

*925 Q.– *Sri* T. C. Rajan (Palamaner) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether the Government propose to introduce crop-cum-loan system in Chittoor District to help the poor peasants ; and

(b) if so, when it is going to be introduced ?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy :—(a) Crop loan system was introduced in Chittoor District from 1-7-1968.

(b) Does not arise.

(శ్రీ) టి. సి. రాజన్ :—ఈ system ఏమో introduce చేశారు. కాని ఆ crop raise చేసేటప్పటికి loans రావడంలేదు. అప్పటికి Bank లో డబ్బు లేదనో లేదంటే, అర్జీల పరిశీలనలోనే crops అంతా cutting అయ్యేవరకు loans ఇవ్వడంలేదు కాబట్టి ఆలోపల ఇతర individuals దగ్గర అప్పులు చేసి crops అంతా వాళ్ళకు ఇచ్చేటటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నాయి. కాబట్టి crops raise చేసేటప్పుడు application పెట్టిన 15 రోజుల లోపల ఈ loans disburse అయ్యేటట్లు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొంటారా ?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కర రెడ్డి :—తీసుకొంటూనే ఉన్నామండి. అక్కడక్కడ ఇటువంటి ఇబ్బందులు వస్తూనే ఉన్నాయి. దీనికి taluk level లో ఒక కమిటీ, district level లో ఒక కమిటీ ఇవి decide చేస్తారు. ఎంత loan యివ్వాలి, ఎప్పుడు యివ్వాలి అని ఒక phase prepare చేస్తారు సంవత్సరానికి. మనం raise చేసే పంటలనుబట్టి, దాని ప్రకారంగా ఇవ్వాలని ప్రభుత్వంయొక్క ఉద్దేశమండి. కాని Banks లో డబ్బు లేక కాదు. Banks లో డబ్బు లేని పరిస్థితి ఎప్పుడూ లేదు. మరి యితర formalities fill up చేయడంలో, comply చేయడంలో ఏదైనా delay వస్తుందేమోగాని Banks లో డబ్బు లేక కాదు.

(శ్రీ) సి.పెంచలయ్య (కాడిపత్రి) :—ఈ system ఏమిటో కాస్త చెలవిస్తారా ? ఇది యితర జిల్లాలలో introduce చేశారా ?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కర రెడ్డి :—3, 4 జిల్లాలలో తప్ప అన్ని జిల్లాలలో ఉన్నది. 3, 4 జిల్లాలలో ఆ Banks conditions బట్టి—ఆ details యిదివరకే అందించడం జరిగింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఈ రోజు Co-operation Demand ఉన్నది. దానిమీద కావలసిన విషయాలు అడగవచ్చు.

(శ్రీ) డి. వెంకటేశం :—1968 సంవత్సరం నుంచి ఈ crop-cum-loan system క్రింద చిత్తూరు జిల్లాలో disburse అయిన మొత్తం ఎంత ? కాబిటైన charge చేయబడే interest ఎంత ?

Sri K. Vijaya Bhaskara Reddy :—Sir, I cannot exactly say. But it is just like short term loan. ఒకవేళ 8½, 8 1/4 ఉంటుందేమో అనుకొంటాను.

SUPERSESSION OF MACHILIPATNAM CENTRAL BANK

575—

*725 (1637) Q.—Sarvasri Agarala Easwara Reddy(Thirupathi); D. Satyanarayana (Chevella) and T. C. Rajan :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether the Central Co-operative Bank, Machilipatnam was superseded by the District Collector in 1968-69 as a sequence of embezzlement of funds by the president; and

(b) the alternative arrangements made for running of the bank?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy:—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

INTEREST ON LOANS GIVEN TO RYOTS

576—

* 1608 Q.—Sri Dhanenkula Narasimham (Udayagiri) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) the rate of interest being collected at present on the loans advanced by the Multi-purpose Co-operative Societies to ryots; and

(b) whether the Government propose to reduce the said rate?

Sri K. Vijayabhaskara Reddy :—(a) Interest is being collected at present at the rate of 8¼% on short-term loans and 3½% on the medium term loans advanced by the Multipurpose Cooperative Societies to the ryots;

(b) No, Sir.

(a) ఇప్పుడు వసూలు చేస్తున్న వడ్డి 8 1/4 per cent on short term loans, medium term loans పైన 8 1/2 per cent.

(b) No, Sir. దీని అవసరం లేదు.

(శ్రీ) డి. నరసింహం :—ఈ ఋణాలు తీసుకోడానికి తలప్రాణం తోకకు వస్తున్నదని అందుకని ఈ వడ్డి రేటును తగ్గించడానికి ప్రయత్నించవలసిందిగా అనేక ప్రాంతాలనుంచి ప్రజలు ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తులు పంపుతున్నారో?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—Interest మనకు Reserve Bank నుంచి ఎంత వస్తుందో దానిని బట్టులకు ఇవ్వాలని. ఈ institutions maintain చేసుకోడానికి Apex Bodies గాని, లేక District Credit Societys గాని కొంత percentage ఇస్తున్నాము. దీనికి readjustmentకు ఏదైనా కొంత తగ్గించడానికి వీలున్నదేమో ఆలోచిస్తున్నాము.

Sri D. Venkatesum :— At what rate are we paying to the Reserve Bank? At present we are collecting 8 1/4% and 8 1/2% from the ryots and then we are also collecting thrift deposits. Are we paying any interest on thrift deposits to the ryots ?

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కర రెడ్డి :— Thrift deposits‌ను మీరు discontinue చేయాలని మాకేమీ ఉద్దేశం లేదండి. కాని Reserve Bank ఎంత. I think it is four. I can not exactly say, Sir.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :—ఈ అప్పులు ఇవ్వడం, Multi-purpose Co-operative Societies డబ్బు ఉన్నవాళ్ళ కే ఇస్తున్నారు.

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కర రెడ్డి : — డబ్బు ఉన్నవాళ్ళను గుర్తుకూడదని ఎక్కడా లేదండి.

BRIDGE ACROSS TUNGABHADRA DRAIN

577—

* 494 (2380) Q.—Sri Kona Prabhakara Rao (Bapatla) : -Will hon. the Deputy Chief Minister be pleased to state :

(a) whether a bridge across Tungabhadra Drain on Appikatla Buddam road in Guntur district was sanctioned;

(b) whether it is also a fact that the work on the same is stopped mid way, if so, the reasons therefor;

(c) whether it is a fact that three of the piers are likely to fall; and

(d) when will the Government complete the construction?

The Deputy Chief Minister (Sri J. V. Narasinga Rao) :—(a) Yes; Sir.

(b) Yes; Sir. Zilla Parishad Guntur stopped further construction.

(c) Yes, Sir. The three piers were tilted.

(d) There is no proposal to complete the bridge as its structure and design do not suit to the present day loading and intensity of traffic. A new bridge cannot be taken up this year because of paucity of funds.

LEASE OF TANK BED LANDS AT ALAVALAPADU

578—

* 1475 Q.—Sri R. Mahananda :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state :

(a) whether it is a fact that tank bed lands of Minor Irrigation tank of Alavalapadu, Darsi taluk, Nellore district are leased out for raising food crops in 1968-69 by the Tahsildar; Darsi;

(b) if so, the extent of land that was leased out and who are the lessees;

(c) whether there is any complaint to the Collector, Nellor from Alavalapadu village, stating that these lands are leased out to

big ryots of Ongole taluk, Guntur district to raise tobacco, in the name of the landless poor of Alavalapadu;

(d) if so whether it has been enquired into by the Collector or any body; and

(e) what are the crops actually raised in these lands and have they been recorded in cultivation accounts by the village karnam?

The Minister for Revenue (Sri P. Thimma Reddy) :—(a) Yes, Sir.

(b) Acs-52;50. The following 21 persons are the lessees·

1. Thummala Chinnapakeeriah. 2. Gandam Kotiah. 3. Shaik Asan Saheb. 4. Rachamkuntala Kanakiah· 5. Veerisetty Rangiah. 6. Bunam Yagaiah 7. Unnam Kondiah. 8. Gajjala Kotiah. 9. Bandara Vegaiah. 10. Chettipalli Achiah· 11. Thummala Kesaiah. 12.Ambati Subbiah. 13.Kurepu Guruviah. 14.VeerichettyThirimalaiah 15. Nakka Subbaiah. 16. Nakka Mugalaiah. 17. Thummala Ramaiah 18. Pagadala China Subbaiah. 19. Unnam Yogaiah. 20· Shaik Khasim Saheb. 21· Kori China Rosaiah.

(c) Yes, Sir. There was a complaint alleging that the land leased out to the poor people was cultivated with virginia tobacco by one Sri Kalluri Kotaiah, the sarpanch of the village.

(d) The Tahsildar Darsi enquired into the matter,

(e) The crops raised are Virginia tobacco and Bengal gram and the village karnam booked the cultivation.

(శ్రీ ఆర్. మహానంద :— ఈ tank bed loans అనలు Grow More Food Campaign క్రింద ఇవ్వవలెను. ఇది అసలు ఇవ్వడమే 1, 2 కుటుంబాల పేర్లతోటి, ఆ తాశీల్దారున్ను, ఆ Sarpunch ఇద్దరూ collude అయి Virginia Tobacco కోసం ఇచ్చినటువంటి విషయం విచారణలో బయట పడింది కదా ? దాని విషయంలో ఏమి చర్య తీసుకొంటారు?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—అది విచారణ చేసి, the Tahsildar has been asked to take necessary action.

Sri R. Mahananda :—What about the action against the Tahsildar who has issued such an order?

Sri P. Thimma Reddy :—The Tahsildar has reported to the Collector that he is taking action to penalize unauthorised occupation by the above said people.

(శ్రీ ఆర్. మహానంద :—ఒకతహశీల్దార్ ఒక సర్పంచ్‌తో కొల్యూడ్ అయి బినామీగా పేర్లు పెట్టి ఇచ్చి—ఒంగోలు తాలూకా వారిద్వారా ఎక్కువ లాభం సంపాదించారు. దానిమీద గ్రామస్థులు పిటీషన్ పెడితే ఇపుడు ఉన్న తహశీల్దార్ విచారణ చేసినారు. The present Tahsildar is not the man who has assigned those lands, ఇపుడు ఉన్న తహశీల్దార్ పోయిన తహశీల్దార్ ఇచ్చిన కల్టి వేషన్ ఎకౌంట్స్ చూడాలి. ఈ విధంగా చేసిన దానికి పోయిన తహశీల్దార్‌మీద ఏదైనా చర్య తీసుకునే ఆలోచన ఉన్నదా?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—అవసరం లేదండి. Because it was leased to some people. వారి పేరుతో ఇంకొందరు సాగుచేసినారని విచారణలో తెలిసిందికాని, వేరుకు కుటుంబ ఆ పేదవారికి సాగుకు ఇవ్వటం జరిగింది. ఆ పేదవారి దగ్గర ఎదో కొంత ఎకరానికి ఇంత అని ఇచ్చి— ఇది మామూలుగా జరిగేదే. కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ లీజుకు ఇస్తే—అది లీజ్ ఒకరి పేరుతో ఉంటుంది. సాగు ఇంకెవరైనా చేయటం అప్పుడప్పుడు గమనిస్తూ వస్తుంది.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి (వరంగల్లు) :— ఎటాండన్డ్ టాంక్ బెడ్ లాండ్స్ ఉన్నవి. అవి గ్రోమోర్ ఫుడ్ కాంపైన్‌కు కాకుండా, పాలు ఉత్పత్తి పెంచటానికి ఎవరైనా డెయిరీఫారమ్స్ పెడితే వారికి ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారా?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—గవర్నమెంట్ యిం సుధ్ధ ఒక ఉద్దేశము ఉంది. మామూలుగా సాగులో ఉన్న చెరువులుకూడ జనవరి ఫిబ్రవరిలో నీరు అయిపోతే ఆ భూమిలో సెకండ్ క్రాప్ సాగుచేయటానికి అవకాశం ఇవ్వటం జరిగింది. బ్రిడ్జ్ టాంక్స్, పాండ్స్ ఏవైనా ఉంటే, అక్కడనూడ—ఇతర ఇబ్బందిలేకుండా ఉన్నచోట్ల సాగుకు ఇవ్వడానికి నిర్ణయం అయింది.

(శ్రీ డి. వెంకటేశం :—చెరువుగనీస్ని దున్నటం వల్ల అవి సిల్టప్ అయిపోయి, కాంమెంటరు కాలసిన నీరు చెరువులో లేకుండా పోతున్నదని అక్కడి రైతులలో ఒక ఆందోళన బయలుదేరింది కాబట్టి అట్లాంటి చెరువులు దున్నటం ప్రభుత్వం మానిపించటానికి పర్యాటు చేస్తుందా?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—ఇది టెక్నికల్‌గా కూడ యోచన చేయటం జరిగింది. అటువంటిదేమీ సిల్టప్ కావటం లేదు. మంత్రిగారు చెప్పినమాటకు—ఫుడ్ క్రాప్సేయే కాదు; కమర్షియల్ క్రాప్స్‌కూడ క్రో చేయవచ్చును కొన్ని పంటలు డ్యూరేషన్ ఎక్కువ ఉండవచ్చును. బెంగాల్ గ్రాస్ వగ్గువశాలంలో వండేదానికి అవకాశం ఉంటుంది. Not only food crops. It is only to provide some means to make a living for the poor people.

(శ్రీ మహమ్మద్ రజబలి (ఖమ్మం):—పశుగ్రాసం పండించేటపుడు పెనాల్టీ వేస్తున్నారు. లిటువంటప్పుడు ఏమీ విచారణ జరపలేదేమిటి?

(శ్రీ పి. తిమ్మారెడ్డి :—వా నోటీసుకు రాలేదు. గౌరవ సభ్యులు ఏదైనా ఒకటి రెండు కేసులు ఇచ్చినా—నేను జనరల్ ఆర్డర్స్ పాస్ చేస్తాను.

(శ్రీ పి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— ఈ టాంక్ బెడ్ లాండ్స్ దున్నినంత మాత్రమున సిల్టప్ అవదు అని మంత్రిగారు చెప్పారు. అటువంటి అనుమతి ఇవ్వటానికి ప్రభుత్వం నుండి ఆర్డర్స్ లేవు. తెలంగాణా ప్రాంతాల్లో అట్లా ఇవ్వటం లేదు. బ్రిడ్జ్ టాంక్స్ ఉన్నవి. ఎపుడు కూడ అవి రిపేర్ కాకూడదు అని, ప్రయోజనం లేదని పి. డబ్ల్యు. డి. వారు ఒప్పుకొన్నవాటిల్లో అవి టాంక్ బెడ్ లాండ్స్ ఎసైన్‌మెంట్ చేయటం లేదు. 30, 30 సంవత్సరాలనుండి వారి జనులు చేసుకొంటున్నవి ఉన్నవి. ఇవన్నీ స్పష్టంగా ఎసైన్ చేయటానికి ఆర్డర్స్ ఇస్తారా?

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :—అవి బ్రిడ్జ్ టాంక్స్ అనే పేరుతో ఉన్నవేమో—They cannot be assigned. They can made available for cultivation be. యోచన చేస్తేగాని అవి ఎసెన్ చేయడానికి వీలుండదు.

(శ్రీ) సి.హెచ్. వెంగయ్య (మార్కాపూర్) :—భూమి దర్శి తాలూకాలో ఉంది. గుంటూరు జిల్లావారు అనుభవిస్తున్నారు దీనికి తహశీల్దారు షరీఫ్ అయినారని ప్రశ్న. ఈ ఎసైన్‌మెంట్ ఆఫ్ లాండ్స్—స్థానికులకు పట్టాలు ఇవ్వకుండా ఎక్కడెక్కడివారికో తహశీల్దారు పట్టాలు ఇస్తున్నారు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకొంటూ అట్లా జరగకుండా స్థానికులకే ప్రోత్సాహం ఇచ్చేటట్లు చేస్తారా ?

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :—భూమిలేనివారు ఎవరు సాగుచేసుకుంటున్నారో వారికి ఇవ్వవలసి వస్తుంది. ఎవరైనా దూరంనుండి వచ్చి, సాగుకు లాయకు చేసిన తర్వాత వేను స్థానికుడనని ఎవరైనా ప్రవేశిస్తే ఇది కొంత ఇబ్బందికరమైన విషయము. స్థానికంగా ఉన్నవారు ముందుగా అక్కడకుపోయి సాగుచేసుకొంటే అభ్యంతరం ఉండదు.

(శ్రీ) కె. నారాయణస్వామి :—ఈ చెరువులోతట్టు భూములు సాగు చేసుకొంటే—మధ్యకాలంలో వర్షంవచ్చి పైరులు చెడిపోయే అవకాశం ఉంది. అటువంటి భూములు భూములేని పేదవారికి ఇస్తే—ఆ విధంగా వర్షంవచ్చి పైరులు మునిగిపోవటం జరిగితే ఆ పేదవారు నష్టపడే అవకాశం ఉంది కాబట్టి అవి పెద్ద రైతులకు ఇవ్వటానికి అవకాశం కలుగజేస్తారా ?

(శ్రీ) పి. తిమ్మారెడ్డి :—అవి సాధ్యంకాదండి.

ఒక గౌ. సభ్యుడు :—ఆ చెరువులకు హఠాత్తుగా నీరు వచ్చినప్పుడు ఆ నీరు తీసివేసే అవకాశం ఉన్నది. అటువంటిదానిని అరికట్టడం ఉచితమని ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

(శ్రీ) పి తిమ్మారెడ్డి :—అది ఆలోచన చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఎక్కడైనా చేపలకోసంకూడ చెరువులు ఇస్తే నీరు వెలికివేయటం జరుగుతున్నది, దానిని కొంచెం అదుపులో పెట్టుకోవాలి.

ENQUIRY AGAINST SARPANCH OF NAIDUPET

579—

* 96 (1078) Q.—Sri A. Madhava Rao :—Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state:

(a) whether the final report of the Sub-Collector Gudur, has been received by the Government regarding the enquiry against Sarpanch of Naidupet; Nellore district, if so, whether a copy of the report be placed on the Table of the House;

(b) whether any action has been taken against the Sarpanch so far; if not, the reasons therefor;

(c) whether it is a fact that prosecution has been ordered against the said Sarpanch, but the same has been withheld and the reasons therefor; and

(d) whether the audit of the Naidupet Panchayati has been completed; if not, the reasons therefor?

The Minister for Panchayati Raj (Sri T. Ramaswamy): –(a) A copy of the report dated 23-6-67 of the Sub-Collector, Gudur regarding the enquiry into the allegations levelled against the Sarpanch, Naidupet, Gram Panchayat, Nellore District, has been received by the Government on 11-7-67 It is a confidential document and it is considered not desirable to Place it on the Table of the House.

(b) The Collector, Nellore, has been requested to refer the matter to the Police for investigation, as per law and take necessary action. He has since done accordingly and the matter is still with the Collector and the Superintendent of Police, Nellore.

(c) No, Sir.

(d) A special audit on the accounts of the Gram Panchayat, Naidupet for the years 1965-66, 1966-67 and 1967 68 was got conducted by the Audit Department during June-July, 1968.

(శ్రీ ఎ మాధవరావు :—స్పీకర్ సారు సంబంధిత మంత్రి గారు ఈ ప్రశ్న వేసినప్పుడు మేము సప్లిమెంటరీ చేస్తున్నాము. అంతా మీ ముందే అయినది. ఇరిగ్యులారిటీస్ ఏమిటి—అన్నది చూడకుండా కేసులో పీస్ చేయమని అన్నారు. ఇపుడు అది కాన్ఫిడెన్షియల్ డాక్యుమెంట్ అంటున్నారు. ఎంత డబ్బు మిస్‌ఎప్రోప్రియేట్ అయింది ఏ ఏ రికార్డులాంటివి లేకపోయినవి? ఎందుకు ప్రాసిక్యూట్ చేయకుండా నిలబడిపోయింది? ఇంకా పోలీసువారు ఏమి చేస్తున్నారు?

(శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఇరిగ్యులారిటీస్ చెప్పాను. గ్రాంటు అయింట్ ట్రాన్స్‌యాక్షన్ ఆ ఊళ్ళో ఉన్న బంకులో గ్రాంటు ఎంటర్ అయ్యారు. పీరికి ఎకౌంటుయే లేదట. కన్‌స్ట్రక్షన్ ఆఫ్ పంచాయితీ ఆఫీసు కట్టించను. అది ఆ ప్రెసిడెంటుకు ఇచ్చారు. అయన బ్లాక్ మార్కెట్‌లో సిమెంటు కొన్నానని అకౌంట్ ఫ్రాశారు. ఓవర్‌సీయింగ్ తప్పులు ఉన్నవి అని రిపోర్టు. గ్రామ్ట్ వాటర్ సప్లయి స్కీము—మద్రాసునుండి పనికిరాని పైపులు తెచ్చారు అవి పనికిరావని చెబితే వాళ్ళే మద్రాసు తీసుకుపోయి ఇచ్చారు. డిమాండ్ అన్ లైసెన్సు టు మిల్స్—కలెక్టర్ గారు ఆర్డర్ వేసినప్పటికీ, ఆ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ సరిగా అమలుజరపలేదు. కన్‌స్ట్రక్షన్ ఆఫ్ లెట్రిన్స్‌లోకూడ డిఫాల్ట్ ఉన్నవి. ఎక్స్‌పెండిచర్ అన్ కిల్లింగ్ ఆఫ్ స్ట్రే డాగ్స్ అది ఎవరికో ఇచ్చారు. ఆ మనుష్యులు కనపడటం లేదు. ఇవి కంప్లైయింట్స్.

(శ్రీ జి వెంకటరెడ్డి (పరచూరు) :—మిస్‌ఎప్రోప్రియేషన్స్ ఆఫ్ ది పంచాయతీ ప్రెసిడెంట్స్. పంచాయతీ సమితి ప్రెసిడెంట్సు విషయంలో వీరిని రిమూవ్ చేయాలంటే రెండు మూడు సంవత్సరాలు పడుతున్నది. మొదట మంత్రిగారి దగ్గర పవర్స్ పెట్టుకొన్నారు. తర్వాత సెక్రటరీకి ఇచ్చారు. ఇపుడు ఆ పవర్ కమిషనర్‌కు ఇచ్చారు. అపీలేట్ అథారిటీ కూడ ఉన్నది అనుకోండి. ఈ డెవలప్‌మెంటు బోర్డు పెట్టిన తర్వాత కలెక్టర్స్‌కు పవర్ ఇచ్చి అక్కడ

డిస్ పోస్ ఆఫ్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తారా? పంచాయితీ ప్రెసిడెంట్ గాని ఎవరైనా మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ చేసినపుడు—పంచాయితీసమితి ప్రెసిడెంటుగాని Is there any proposal to bring an amendment to the effect that even the Panchayat Board or Panchayati Samithi Presidents can be suspended for some time so that severe action can be taken against them?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—అధ్యక్షా, పంచాయితీరాజ్ ఫంక్షనరీస్ కాన్ ఫరెన్స్ మే 67 లో పెట్టాము. పంచాయితీ బోర్డు సర్ పంచ్ లను రిమూవ్ చేయటానికి కలెక్టర్ కు డెలిగేట్ చేద్దామంటే ఆ అధికారం గవర్నమెంట్ దగ్గరనే ఉండాలని—వారంతా దానిని అపోజ్ చేశారు. పంచాయితీబోర్డు సర్ పంచ్ రిమూవల్ విషయంలోనే వారు అపోజ్ చేస్తే—ఇక పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంటు రిమూవల్ కు కలెక్టరుకో ఎఫిడవిట్ ఇస్తే—వారు అంగీకరించరు. పంచాయితీబోర్డు సర్ పంచ్ ను రిమూవ్ చేసే అధికారం కలెక్టరుకు ఇస్తే బాగుంటుందని అని అంటే—మొత్తం పంచాయితీరాజ్ ఫంక్షనరీస్ అంతా ఆ కాన్ ఫరెన్సులో దానిని అపోజ్ చేశారు.

Mr. Speaker: - It will not be a good policy. After all, as these Sarpanches are elected by the people, if they are to be removed by an official, perhaps, it will not be a good policy.

(శ్రీ) కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి):—వీరిపైన ఆరోపణలు ఏమిటో మంత్రిగారు చెప్పారు. కలెక్టర్ గారు వారు ఇచ్చిన రిపోర్టులో సీటిని అప్ హోల్డ్ చేస్తూ, ఇవి నిజమని చెప్పారా? చెబితే ఇంక ఆలస్యం ఏమిటి?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—చెప్పినారు. ఈ పిటీషనర్ చెప్పిన విషయాలు యథార్థముగా ఉన్నదని నాకు కనుపిస్తున్నది; ప్రయిమా ఫేసీ కేస్ ఉన్నదని ఆయన వ్రాసినారు.

(శ్రీ) సి. వి. జ. రావు :—మంత్రిగారు ఇందాక కాన్ఫిడెన్షియల్ అన్నారు. ఇంక ఎక్కడ కాన్ఫిడెన్షియల్ ఉన్నది? ఈ రెండింటిమధ్య ఏమైనా ఇమిడి ఉన్నదా? పార్టీకి సంబంధించిన విషయాలు ఉన్నవా? పెద్దవారికి సంబంధించిన విషయాలు ఉన్నవా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—పెద్దవారికి సంబంధించి ఏమీ లేదు. పంచాయితీ బోర్డు గురించిదే ఉన్నది.

Posting of Village Level Workers as Executive Officers of Panchayats

580—

* 130 (1799) Q.—Sri N. Raghava Reddy (Nakrekal):—Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state:

the stage at which the posting of Village Level Workers, as Executive Officers of Village Panchayats stands at present?

Sri T. Ramaswamy :— The Collectors have been asked on 1-8-1969 to take immediate action to form groups of Gram Panchayats.

(శ్రీ) ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :—అన్ని పంచాయితీలలోకూడ గ్రూప్ ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ నే వేసుకొనేటట్లుగా ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ సందర్భంలో వి. ఎల్. డబ్ల్యుస్ను అప్పాయింట్ చేయాలనే ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ సందర్భంలోనే పంచాయితీలలో పని చేస్తున్నటువంటి ఎంప్లాయీస్ అంతా రాష్ట్ర సంఘం పెట్టుకొని ఆ సంఘం తరపున ప్రభుత్వానికి మెమోరాండం యిచ్చి ఉన్నారు. వారి నుంచికూడ కొంతమందిని అబ్జార్బ్ చేయాలనే డిమాండ్ యున్నది. ఆ డిమాండును ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆలోచిస్తున్నారా ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—వి ఎల్. డబ్ల్యుస్ను ఎబ్జార్బ్ చేయడానికి వీలు లేదు. వారిని తీసివేయవద్దని చెప్పినాము. వారు రిక్రైర్ అయ్యేదాకా లేకపోతే ఎక్కడికైనా ట్రాన్స్ఫర్ చేసేదాకా వారికి కష్టం కలుగకుండా ఉంచమని చెప్పినాము.

Sri G. Siviah :—The question put here is specific viz., the stage at which the posting of Village Level Workers as Executive Officers of Village Panchayats stands at present. The hon. Minister has answered that the Collectors are instructed to form groups. My question is whether the Government has considered the question of posting these Village Level Workers as Executive Officers of village Panchyats; and if so, when the Government has instructed the Collectors to re group and when it is going to be completed ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—విలేజ్ పంచాయిత్స్ 7,500 రూపాయలు రమారమి ఆదాయం ఉండేలాగా గ్రూప్ చేసి ఆ గ్రూప్‌కు విలేజ్ లెవల్ వర్కర్ కమ్ ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్ అని ఆ విలేజ్ లెవల్ వర్కర్‌నే ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్‌గా వేయాలని 1-8-69 న ఆర్డర్స్ యిచ్చాము. త్వరలో చేయాలని వారికి ఇన్స్ట్రక్షన్స్ యిచ్చాము.

(శ్రీ) కె. ప్రభాకరరావు :—విలేజ్ లెవల్ వర్కర్స్‌తోపాటు పంచాయితీ రాజ్ డిపార్ట్‌మెంటులో పని చేసేటటువంటి అఫీషియల్స్ మాకుకూడ అవకాశం యిస్తేవలసిందని యునానిమస్‌గా డిసైడ్ చేయడమేకాకుండా సత్యాగ్రహం కూడ చేసేలాగా ఉన్నారు. వారు సత్యాగ్రహం చేసేదాకా ఉండి కన్సిడర్ చేసే కన్నా యిప్పుడే ప్రభుత్వం ఆలోచించి వారికికూడ ఏదైనా అవకాశం యిచ్చి కాటిన్ పై చేయడం మంచిదేమో ?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—క్రొత్త ఉద్యోగాలు వేయడంలేదు. విలేజ్ లెవల్ వర్కర్స్ చాల్ల పని చేస్తూ గ్రూప్ ఎక్జిక్యుటివ్ ఆఫీసర్‌గాకూడ పని చేయమని మేము ఆర్డర్స్ పంపించినాము.

(శ్రీ) కె. నారాయణస్వామి :— విలేజ్ లెవల్ వర్కర్స్‌కే ఆ గ్రూపులలో ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుగా వేయమని చెప్పినామని అన్నారు. చెక్ డ్రాయింగ్ పవర్ ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసర్సు క్రింద ఉంటుందా, మామూలుగా ప్రెసిడెంటు క్రింద ఉంటుందా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :— ఎక్జిక్యూటివ్ ఫంక్షన్స్, చెక్ పవర్ డ్రాయింగ్ తోసహా ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుకే ఉంటుంది.

(శ్రీ) సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— విలేజ్ లెవల్ వర్కరును 7,500 రూపాయలు ఆదాయం వచ్చే పంచాయత్ గ్రూప్‌కు ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుగా వేస్తారు. పంచాయితీరాజ్ సిద్ధాంతం ప్రకారం విలేజ్ లెవల్ వర్కరు గ్రామ లెవల్‌లో వికాస కార్యక్రమాలు చాల చేయాలి. ఇవేవి జరగడం లేదు. కాబట్టి అన్నీ క్లబ్ చేసి సమస్య పరిష్కారం చేస్తున్నారా? దానిని గురించి ఆలోచిస్తున్నారా? ఒక్క సునిషితో అన్ని పనులు సాధ్యం అవుతుందా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :— చాలమంది పంచాయితీ అధ్యక్షులు, సర్‌పంచ్‌లు చదువురానివారు. 7 వేల పైచిల్లర సర్‌చార్జు సర్టిఫికెట్లు ఉన్నాయి. వారికి పనులు చేయడం చేతకాదు. రూల్సు తెలియవు. పెద్ద యాక్టు అమలుచేయాలి. ఇవన్నీ కష్టంగా ఉన్నాయి. అందుచేత వారికి అసిస్టెన్స్ యివ్వాలి అనుకొన్నాము. ప్రత్యేకంగా క్రొత్తగా వేసినట్లయితే యివ్వడు ఉండేటటువంటి ఉద్యోగస్థుల యొక్క స్కేల్సు ఆఫ్ పే యివన్నీ చూస్తే కష్టమై పోతుంది. కాబట్టి విలేజ్ లెవల్ వర్కర్సునే గ్రూప్ ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుగా వేస్తే మంచిదని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. దానికి కారణం నేను మనవి చేశాను.

(శ్రీ) ఆర్. మహానంద :— ఇది ఏర్పాటు చేయడం మంచిదే. ఎక్స్‌ట్రా కార్యక్రమాలు జరపడానికి వారికి ప్రత్యేకమైన రెమ్యూనరేషన్ యిస్తున్నారా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :— ఏమి యివ్వడం లేదు.

(శ్రీ) సి హెచ్. వెంగయ్య :— 1-8-69 నుంచి కలెక్టరులకు గ్రూపులుగా చేయమని ఉత్తరువులు పంపినాము అంటున్నారు. ఎప్పటినుంచి అమలుపరుస్తారు? గ్రూపీ ఎక్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుగా విలేజ్ లెవల్ వర్కర్సు ఎప్పటినుంచి పని చేయడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :— ప్రత్యేకంగా ఒక డేట్ ఫిక్స్ చేయలేదు. ఎంత త్వరగా చేయగలిగితే అంత త్వరగా చేద్దామని ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

SURENDRANAGARAM DEVELOPMENT ROAD

681—

* 950 (5358-D) Q.— Sri G. Sivaiah :— Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state ;

(a) whether it is a fact that the amount granted for metalling the Panchapat Samithi Road from Surendranagaram to Devalampet (via) Kattirapalli in Karvetinagaram Panchayat Samithi, Chittoor district has not been spent: if so, what is :) ;

(b) the reasons for not executing the work; and

(c) whether the Government is willing to give full grant to the said work in view of the poor status of the Panchayats in the locality; if not, the reasons therefor ?

Sri T. Ramaswamy :- (a) A sum of Rs. 1,781 only was spent from out of the amount of Rs. 37,200 p. sanctioned for the work.

(b) No body come forward to execute the work on 50% contribution basis,

(c) No, Sir. Proposals have been received from the District Collector, Chittoor, to sanction the work on 50% contribution and orders have been issued accordingly for the balance work on 30-7-1969.

CAUSE-WAY OVER VANGAPERU RIVER

582—

* 130 (1563) Q.- Sri P. Venkatesam (Dharmavaram) : Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) whether there is a proposal to construct a cause-way over Vangaperu river, in order to facilitinte easy communications to Ganginepalli in Dharmavaram taluk, Chennakottapalli Sanithi area; and

(b) if not, whether the Government will consider the construction of the cause way, under drought scheme ?

Sri T. Ramaswamy :- (a) and (b) Proposals were submitted by the Block Development Officer, Chennakottapalli to the Collector, Anantapur, for sanction of the Cause-way. However, this could not be approved by the Collector, Anantapur for want of funds under drought relief scheme.

(శ్రీ పి. వెంగళేశం:— ఎప్పుడు ప్రపో- చేస్తారో ఎప్పుడూ డబ్బులేదని కాలహరణం చేస్తూ ఉంటే వర్షాలలో ఎక్కడ ఎట్లా రోడ్లు కొట్టుకపోతాయి?

(శ్రీ టి. రామస్వామి : — ఇలాంటి స్కీమ్స్ చాలా ఉన్నాయి. డబ్బు వచ్చినప్పుడు తప్పకుండా శాంక్షన్ చేస్తాను.

GRAM SABHA MEETINGS

583—

* 105 (1498) Q—Smt. J. Eswari Bai (Put by Sri B. V. Ramanayya (Allavaram) :—Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

whether it is a fact that Gram Panchayats have to convene Gram Sabha Meetings twice a year; if so, the number of Panchayats that have convened such meetings in Nizamabad district during 1967-68 ?

Sri T. Ramaswamy :-(1) The Gram Panchayat has to convene Gram Sabha Meetings twice a year.

None in Nizamabad District.

(శ్రీ కె. అంజనరెడ్డి (హిందూపూర్) :— పంచాయితీ మీటింగ్సు చెలకు ఒకటి తప్పనిసరిగా జరిపాలన్నవి జరగకుండా పోతున్నాయి. ఆ పరిస్థితులలో గ్రామసభ అనేది జరగదు దానిని తీసివేసే యాక్టులో ఎందుకు చెప్పారో దానిని తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :— యాక్టులో పెట్టడం మంచిదనే ఉద్దేశ్యంతో పెట్టారు. పంచాయితీలో జరిగే విషయాలు ప్రజలందరికి తెలియాలి. కాని అన్ని జిల్లాలలో ఏ కొద్దిమందో తప్పిస్తే గ్రామ సభలు జరపడం లేదు. దానిని రిమూవ్ చేద్దామా అని యిప్పుడు ఆలోచిస్తున్నాము.

(శ్రీ) కె. అంజనరెడ్డి :— జరపనప్పుడు ఆ సర్ పంచులను తొలగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :— 90 పర్సంట్ ఆఫ్ ది సర్ పంచ్స్ ను తొలగించాలి.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :— ఈ గ్రామ సభ మీటింగులు మంచి ఉద్దేశ్యమే. మంత్రిగారు అన్నట్లు అవి అమలు పెట్టించడానికి కొంత మార్గము ఆలోచించవచ్చా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :— చాల కష్టం అవుతున్నది. మేము డి. పి. ఓ. కి వ్రాసినాము. డి. ఎల్. పి. ఓ. కి వ్రాసినాము. వాళ్లు వెళ్ళి కొన్ని మీటింగులు పెట్టిస్తున్నారు. మొత్తం అన్ని పెట్టించాలంటే 16 వేల పంచాయితీలు కష్టం అవుతున్నది.

Sri D. Venkatesham:— The hon. Minister has informed that provision is there in the Act to conduct Gram Sabha meeting. My point is why not make it mandatory and see that one meeting is conducted once an year.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :— ఇప్పుడు నాలుగు పళ్లలో కండక్ట్ చేయలేదు; చాల పంచాయితీలు. అందుచేతనే యిది తీసివేద్దామని చూస్తున్నాము. ఎవరు అసలుచేయలేనిది ఎందుకు ఉంచాలని.

(శ్రీ) బి. వి. రమణయ్య :— 100 కి పది అయినా గ్రామ సభలు జరుపుతున్నాయని మంత్రిగారు చెప్పారు. జరిగినచోట సత్ఫలితాలు యిస్తున్నాయా? దానిని యింకా యిన్ చెన్సివ్ చేయడానికి, ప్రభుత్వం ఆలోచించడానికి, జరిగిన దానిని బట్టి మనకు అనుభవం ఉన్నదా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—సత్ఫలితాలు ఉంటాయి. ప్రజలందరికి తెలియడం మంచిదే గదా. వందెనిమిది మంది పంచాయతీ సభ్యులకే కాకుండా ప్రజలందరికిఇన్ఫర్మ్, చేయబోయే కార్యక్రమం క్రిందటి సంవత్సరంచేసిన కార్యక్రమం చెబితే మంచిదే. ఏమి చేయలేక పోతున్నారు.

(శ్రీ) సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— గ్రామసభ జరపడం చాల మంచిదని చట్టంలో పెట్టుకొన్నాము. అమలులో చూస్తే జరగడం లేదు. గట్టిగా అమలు చేసే ప్రయత్నాలు చేయాలి గాని చాలాను సంవత్సరాలు జరగలేదు కాబట్టి అసలు ప్రజాస్వామిక పద్ధతినే తీసివేయాలని నిర్ణయానికి ఎందుకు వచ్చారు?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—నిర్ణయానికి రాలేదు. ప్రపోజల్ సంగతి మనవి చేశాము. మనమందరం డిస్కస్ చేద్దాము. కావాలంటే ఈ పీనల్ క్లాజ్ తీసివేసి జరగాలి అని చెబుదాము. ఏదో విధంగా మనం అమెండ్ చెద్దాము.

(శ్రీ) ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :—గ్రామ సభలు అనేవి చట్టంలో వున్నది. సభలు జరపడం చాల అవసరం అని నేనుకూడ భావిస్తున్నాను. అయితే ఎంతవరకు కూడ, ప్రజలందరు తెలుసుకోడానికి ఉపయోగపడుతుంది. అయితే మంత్రి గారు తీసివేయడానికి ఆలోచించాలని అనగానే తీసినట్లు కాదు మళ్ళు అవ్వడం అవుతున్నది. తీసివేయకుండా ఈ సభలను సంవత్సరానికో రెండు సార్లా కాకుండా, కనీసం ఒక పర్యాయం అయినా ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసర్ ప్రతి గ్రామానికి వెళ్ళి తీరాలి, ఆయన సమక్షంలో ఈ సభలు జరపాలి అని ఏమైనా ఆలోచించి తీసుకువస్తే బాగా వుంటుందేమో? ఆ విషయం ఆలోచిస్తారా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—అదికూడ ఆలోచిస్తాము, మీరు చేస్తే బాగుంటుందో? అందరుకూడ వాయిలేట్ చేసినప్పుడు మీరు చేయగలరా అని అడిగారు.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :—గ్రామసభల కోరం ఎంత ఉండాలి?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—కోరం ఏమీలేదు.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడు రద్దుచేసిన ప్రకారంగా గ్రామ సభలు జరపలేనటువంటి పంచాయతీలు అన్నీ రద్దు అయిపోతాయి. కనుక అది పెట్టడం మంచిదే. దానిని అసలు జరపలేనటువంటి పరిస్థితి వచ్చి మొత్తం స్ట్రక్చర్‌ను తలక్రిందులు చేయదలచుకున్నారు. మేము ఆలోచించి మొత్తం రద్దు చేశామని అనౌన్స్‌మెంటు ఇవ్వండి. లేకపోతే దానికి రెట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్టుతో బిల్ తీసుకువచ్చి సవరిస్తే బాగా ఉంటుందని చెప్పండి లేకపోతే మీరు, మేము అందరము చాల పెద్ద ప్రమాదంలో ఎదురైపోతాము. అది జ్ఞాపకం ఉంచుకోవాలి.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—అదే నేను మనవిచేశాను.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మనవి చేసేవాడు కాదు, ఏమి చేయబోతున్నారో చెప్పమని అడుగుతున్నాను.

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—ఆలోచిస్తున్నాం.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆలోచిస్తున్నారా? ఈ లోగా అంతా పోతారు.

(శ్రీ) చల్లా సుబ్బారాయుడు :—ఈ గ్రామసభలు మూడు మీటింగ్సుగనక పెట్టకపోతే ఆ పంచాయితీ ప్రెసిడెంటును రిమూవ్ చేయవచ్చునని వుంది. సంవత్సరానికి మూడుమార్లు కాకపోయినా, ఒకసారయినా ఆ మీటింగు ఏర్పాటు చేయవలయునని, అట్లా చేయకపోతే ఆ ప్రెసిడెంటును తప్పక రిమూవ్ చేయడం జరుగుతుందని పెడితే బాగుంటుంది; ఆ విధంగా చేస్తారా?

(శ్రీ) టి. రామస్వామి :—ఏ విధంగా చేస్తే వారందరిని రిమూవ్ చేయవలసిన ఆగత్యం వుండదో అట్లా చేస్తే బాగుంటుంది గ్రామ సభలు పెట్టడం మంచిదే. ప్రజలందరికి తెలియజేయడం అవసరమే. నేనుకూడా అది మంచిదనే భావిస్తున్నాను. కాని, ఇంతమందిని రిమూవ్ చేయడం సాధ్యమయ్యే పనేనా?

(శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) :—ఇప్పుడు గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లుగా, ఏవయినా గ్రామ పంచాయతీలనుండి "చట్టప్రకారంగా గ్రామసభ జరపలేదు" అనే గిపోస్టు గవర్నమెంటుకు వచ్చిందా? వస్తే, దానిపై విచారణ జరిపి, ఏవరినైనా తొలగించారా?

(శ్రీ టి. రామస్వామి :— ఈ ప్రశ్న నిజామాబాద్ జిల్లాకు సంబంధించినది. కలెక్టరుగారు చెప్పారు—ఒక్క గ్రామ సభకూడా జరపలేదని, వీరందరిని రిమూవ్ చేయడమంటే, అది పెద్ద పని.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :— చట్టప్రకారంగా వారిని గనుక తొలగించవలసి వుండగా, వారినిగనుక తొలగించకపోతే మంత్రిగారిని తొలగించవలసి వుంటుందేమో.

(శ్రీ టి. రామస్వామి :— మీరు తొలగించవచ్చు.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :—చట్టప్రకారంగా వారిని తొలగించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై వున్నప్పుడు, అవిధంగా వారిని తొలగించ పోతే, ప్రభుత్వం చట్టాన్ని ఉల్లంఘించినట్లు కాదా?

(శ్రీ టి. రామస్వామి :—ప్రత్యేకంగా యీ గ్రామసభలు జరపకపోతే వారిని తొలగించాలని లేదు. కాని వారి విధులలో యిదికూడా వున్నది. వారి విధులను పూర్తిగా గనుక నిర్వర్తించక పోయినట్లయితే వారిని రిమూవ్ చేయాలి. కాని 14, 15 వేలమందిని రిమూవ్ చేయడం కష్టమైన పని. అందుచేత, ఏదయినా ఆలోచిద్దాం; ఏ విధంగా చేస్తే బాగుంటుందో.

(శ్రీ వై. వెంకటరావు (పేరూరు) :— గ్రామ సభలు జరగడం లేదన్నారు. ఏదనే—మూడు కాన్సిక్యూటివ్ మీటింగ్సు గనుక జరపకపోతే వారిని వెంటనే రిమూవ్ చేయాలని వున్నప్పటికీ, స్టేటెచ్చుకునే వారు సంవత్సరందాకా కంటిన్యూ అవుతున్నారు. కనీసం అటువంటిదయినా రెక్టిఫై చేస్తారా; ఎందుకంటే—ప్రజలలో కాన్ఫిడెన్స్ పోతుంది.

(శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఒకరిని రిమూవ్ చేయాలంటే దానికి చాలా పెద్ద ప్రాసిజర్ వుంటుంది. కారణాలు చూపించాలి. ఫలానా కారణాల వలన రిమూవ్ చేస్తున్నామని ఆర్డరు ప్రాయాలి. వారిని ఎక్స్‌ప్లెయిన్ చేసుకోనడానికి అవకాశం యివ్వాలి, ఇవన్నీ వున్నాయి.

(శ్రీ డి. వెంకటేశం :— గ్రామసభలు జరపడం లేదన్నారు. దానికి సంబంధించి ఒక కలవో యిస్తాను. కనీసం పంచాయితీ ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసర్‌ను రెస్పాన్సిబుల్ చేసి, గ్రామంలో మీటింగ్సు పెట్టి, అక్కడి కార్యక్రమాలు, పంచ్ యొక్క విధులు గనుక ఎప్పటికప్పుడు ప్రజలకు తెలియజేస్తూ వున్నట్లయితే అక్కడ ఎటువంటి మిస్‌ప్రాప్రియేషన్ జరగడానికి అవకాశం వుండదు.

కనుక, కనీసం పంచాయితీ ఎక్స్టెన్షన్ ఆఫీసర్ నయినా గీని! బాధ్యతలు చేసే విషయం ప్రభుత్వ దృష్టిలో వున్నదా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :— ఇది మంచి సూచన. ఆలోచించవచ్చును. అయితే మిస్‌ప్రాప్రియేషన్ కొచ్చే ఏమీ యిందులో లేదు.

శ్రీ బి. రెడ్డిపతి (రాజంపేట) : [illegible] ప్రెసిడెంటును రిమూవ్ చేసినప్పటికి, రిమూవ్ చేసిన తరువాత కూడా ఆమెను ప్రెసిడెంటుగానే చలామణి అవుతున్నాడు. అది చాలా అనామతులుగా వున్నదని వెంకట్రావుగారు అడుగుతున్నారు. దానికి సమాధానమేమిటి?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ప్రెసిడెంటును రిమూవ్ చేసినతరువాత, హైకోర్టు స్టే యిస్తే తప్ప, తిరిగి ప్రెసిడెంట్‌గా కాదానికి వీలులేదు. అందుచేత ఆ విధంగా ప్రెసిడెంట్‌గా అవుతూ పుంటే శిక్షకు పాత్రులు అవుతారు. ఆ సంగతిని ప్రాసిక్యూట్ చెయ్యవచ్చు.

శ్రీ యం. వీరరాఘవరాజు (పత్తిపాడు) :—గ్రామ పంచాయితీ ఎన్నికలలో వున్నప్పటికి కూడా పంచాయితీలు దానిని అమలుజరగకుండా చేసి మంత్రిగారు సెలవిస్తున్నారు. పంచాయితీలలో వున్న పంచాయితీలను మనుషులు వస్తారని పంచాయితీలోవున్న పాలకవర్గం యొక్క సమావేశాలను నిర్వహించే సమయంలో ప్రభుత్వం కూడా ఎందుకని ఎన్నికలు పెట్టి [illegible] ఏమీ చేస్తున్నదో చెబుతారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఏమీ చేయడం లేదు. [illegible] అమలు తున్నాం. డి.పి. ఓలకు, డివిజనల్ ఆఫీసర్లకు, ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసర్లను అందరికీ యిన్‌స్ట్రక్షన్స్ యివ్వడం జరిగినది.

ALLOTMENT OF SUGARCANE CESS

3784—

* 79 (7607) Q.—Sri P. Gunnayya (Patapatnam) Will the hon. Minister for Panchayati Raj be pleased to state :

(a) the total amount of sugarcane cess allotted to Srikakulam district.

(b) the names of the areas where roads have been laid in Srikakulam district during 1967-68 out of sugarcane cess fund together with the length of the said roads ;

(c) whether the entire amount has been spent, and

(d) whether there is any proposal with the Government to lay cement road out of the sugarcane cess fund from Bobbili to Karada village (in Bobbili-Vanthara road) and if so, when the work will be taken up?

Sri T. Ramaswamy :—(a) A sum of Rs. 1,63,083 was allotted Srikakulam District under sugarcane cess fund during 1967-68 ;

(b) A statement is laid on the Table of the House.

(c) Yes, Sir.

(d) There is no such proposal.

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

(With Reference To L. A. Q. No. 7607 (Starred) [*584])

Sl. No.	Name of the work.	Estimate Value	Length of road	Expenditure upto 31-8-67	Expenditure during 67-68	Stage of the work
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	SITANAGARAM FACTORY AREA.	Rs.		Rs.	Rs.	
1.	Formation of the road from 42/1 of V. C. P. Road to Narasimhunipeta.	60,000	1.0.000	49,322-55	5,697-00	Work completed.
2.	V. C. P. road to Narasimhunipeta to Venkatanarayudu.	15.000	2.0.000	12,383-18	—	Work in progress.
3.	Formation of road from Antipeta to Rajupeta.	25,000	2.4.000	15,854-72	2,505-60	-dod closed.
4.	Metalling road from pedabondapalli to Kotturu 0/0-7/2.	10,000	0.4.000	6,577-62	2,980-96	Completion report awaited.
5.	Construction of culverts in Ajjada Sitanagaram road 0/0 to 7/2.	42,000	7.2.000	31,253-50	909-07	Work completed.
6	Upgrading Ajjada Sitanagaram road 0/8 to 4/4.	44,000	3.5.000	39,221-89	5,509-00	-do-
7.	Upgrading Makkuva Sitanagaram road 8/0 to 10/4.	36,000	1.7.000	34,789-47	3,414-07	-do-

శ్రీ పి. గున్నయ్య :— ఈ సంవత్సరానికి ఎంత సెస్ యిచ్చారో చెబుతారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఈ సంవత్సరం యింకా యివ్వలేదు. కాని చీఫ్ ఇంజనీర్ యిండికేట్ చేశారు— లక్ష 81 వెయ్యి యీ ఆరు నెలలకు వస్తుందని.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—బొగ్గిలి నుండి కారడి వరకు సిమెంటురోడ్డు వెయ్యడానికి ప్రజలనుంచి అనేక విజ్ఞాపనలు వచ్చాయి. దానిని చెయ్యడానికి కూడా చీఫ్ ఇంజనీర్ గారు అనుకూలంగా వున్నారని తెలుస్తున్నది. ఇప్పుడు మంత్రిగారు "లేదు" అంటున్నారు. దానిపై పునరాలోచించి, కారడి వరకు సిమెంటు చేయడానికి ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—షుగర్ కేన్ సెస్ విషయంలో చీఫ్ ఇంజనీర్ గారికి సంబంధించినది కాదు. జిల్లా పరిషత్తు, అక్కడ వుండే షుగర్ ఫ్యాక్టరీ అడ్వయిజరీ కమిటీ చేయాలి.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 67—69 సంవత్సరానికి మొత్తం షుగర్ కేన్ సెస్—అక్కడ వున్న ఫ్యాక్టరీస్ పైన— ఎంత పనులు అయిందో సెలవిస్తారా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఆ వివరాలు నా వద్ద లేవు; రెవిన్యూ మంత్రి గారిని అడగాలి. ఇది షుగర్ కేన్ సెస్, రోడ్సుకు యిచ్చినది.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :— షుగర్ ఫ్యాక్టరీ మేనేజిమెంటు తీసుకోవలసిన రోడ్సు లిస్టును తయారుజేసి జిల్లా పరిషత్తుకు పంపుతుంది. షుగర్ ఫ్యాక్టరీవారు ప్రపోజ్ చేసినవాటినే చేసితీరాలనే నిబంధన ఏమైనా వున్నదా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—లేబెస్సు ఇన్‌స్ట్రక్షన్స్ ప్రకారం— షుగర్ ఫ్యాక్టరీ అడ్వయిజరీ కమిటీ లిస్ట్ ఆఫ్ రోడ్సు పంపుతుంది. అవి అప్రూవ్ చేస్తే జిల్లా పరిషత్తులు వెంటనే టేకప్ చేయడానికి అవకాశం వుంటుంది. అక్కడ డిసెగ్రీ అయితే గవర్నమెంటుకు పంపించాలి. గవర్నమెంటు డెసిషన్ ఫైనల్.

శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు :— ఉదాహరణకు షుగర్ ఫ్యాక్టరీ మేనేజిమెంటు 20 రోడ్లు పంపించిందనుకోండి, ఒకటి, రెండు, మూడు అని. ఆ లిస్టులో ఏ రోడ్డునయినా తీసుకొని జిల్లా పరిషత్తు చేయడానికి వీలవుందా? లేక, ఒకటి, రెండు అని సీరియల్ ప్రకారమే కాంప్లన్ చేయాలా?

శ్రీ టి. రామస్వామి :—ఒకటి, రెండు అని అక్కరలేదు. వారుయిచ్చిన లిస్టునుండి తీసుకుని చేయవచ్చును. ఎక్కడయినా డిఫర్ అయితే — వారు యిచ్చిన రోడ్డుగాక, వేరే రోడ్డు వారు చేయదలచుకుంటే అది గవర్నమెంటుకు పంపించాలి.

CLOSURE OF BASIC TRAINING SCHOOL, PALASA

585—

* 752 (1721) Q.—Sri N. Ramulu:—Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government Basic Training School in Palasa of the Srikakulam district;

(b) if so, the reasons thereof; and

(c) whether it is a fact that five acres of land was gifted for construction of basic training school buildings at Palasa; and

(d) if so, what is the action taken thereon?

The Minister for Education (Sri P. V. Narasimha Rao):—

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) Yes, Sir.

(d) The construction of the buildings could not be taken up due to the ban on the construction of new buildings.

RESERVATION OF SEATS TO BURMA REPATRIATES

586—

* 885 (2562) Q.—Sri K. Govinda Rao:—Will the hon. Minister for Education be pleased to state:

(a) whether any instructions have been received by the State Government from the Government of India to the effect that certain seats in Professional Colleges be reserved for Burma Repatriates;

(b) if, so, whether any such reservation has been made for them in our Colleges as directed; and

(c) if not, the reasons therefor?

Sri P. V. Narasimha Rao:—(a) Yes, sir.

(b) A statement is placed on the Table of the House.

(c) Does not arise.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

(vide Answer to item (b) of L.A.Q. No. 2562 (Starred) [*586]

1.	5 Year Integrated Course in Engineering.	.. 2 seats have been reserved for the Indian Students migrating from Burma. These seats are being reserved every year in the Andhra University Engineering College.

2.	M. B. B. S. Course ..	8 seats have been reserved for the nominees of the Government of India. The Governn edt of India were requested to allot seats to the Indian repatriates from Burma in the above 8 seats reserved for the nominees of the Government of India.
	B.Sc (Ag) and B.V.Sc. Courses. ..	5 seats in the Agricultural College, Bapatla and S. V. Agrl. College, Thirupathi were originally reserved for Indian Students migrating from Burma. This separate reservation was made in 1964-65 and continued during 1965-06. From the year 1966-67 onwards 10% of the seats available in B.Sc (Ag) and B. V. Sc. Courses are being reserved for the nominees of the Government of India and the 5 seats mentioned above have also been included in the 10% seats so reserved.
4.	Other Courses in Govt. and University Engineering Colleges. ..	Government have ordered that bonafide Indian Students migrated or repatriated from Burma, Ceylon, East Africa etc., and also refugee students of Indian origin coming from abroad shall be admitted to the Courses other than Professional (Technical and Medical) into the Government and University Colleges in the entire State. 20 seats in Arts, 5 in Commerce and 5 in Sciences are reserved for such students.

Sale of Land by Ongole Municipality

587—

* 996 (1527-G) Q.— Sri B. Ratnasabhapathy :— Wil the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Municipal Council of Ongole resolved to sell a site measuring about 800 sq. yards belonging to the Municipality for a nominal price of Rs. 2,000 ;

(b) whether the same site, if auctioned out, would have very easily fetched more than Rs. 30,000 ; and

(c) if so, whether the Government would direct the Municipality to auction out the said site ?

The Minister for Municipal Administration (Sri N. Chenchurama Naidu) :— (a) Yes, Sir.

(b) & (c) The proposal is under consideration of the Government.

(శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—ప్రశ్నలో 'ఎ' భాగానికి 'యస్' అన్నారు మంత్రిగారు. అంటే—రిజల్యూషన్ అయిందని. 80 వేల రూపాయిల విలువ గలిగిన సైట్‌ను ఆ పెద్ద మనుషులు కుంభకోణం చేసి రెండు వేల రూపాయిలకే అమ్మి, మునిసిపాలిటీని చీట్ చేయడానికి పూనుకున్నారనే దానిపైన ప్రశ్న యిది. 'under consideration' అంటే అర్థమేమిటి ?

(శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు :—అది హైకోర్టుకు వుపయోగిస్తున్నారు. దానిని మునిసిపాలిటీకి యివ్వవచ్చునా ; యివ్వకూడదా ? అనే విషయమున్నది. అది డిస్ట్రిక్టుబోర్డు నుండి మునిసిపాలిటీకి యివ్వడం జరిగింది. అది ఏ కండిషన్సుతో యిచ్చారు ? అనేది, ఆ విషయాలన్నీ కూడా ఎగ్జామిన్ చేస్తున్నారు.

(శ్రీ బి. లచ్చన్న :—ఫస్టు క్వొశ్చన్‌కు 'నామినల్ ప్రైస్'కు యివ్వడానికి తీర్మానించారా ? అంటే 'అవును' అన్నారు. ఇప్పుడు గవర్నమెంటు దానిని యాక్సెప్ట్‌చేసిన తరువాత యింక కన్సిడరేషన్ అనే క్వొశ్చనేముంది ? ఆ తీర్మానాన్ని రిజెక్ట్ చేసిన తరువాత కన్సిడర్ చేస్తున్నారా ? లేక, మీ పనులు మీరు చేసుకుంటూ వుండండి, మేము ఆలోచిస్తూ వుంటాం అన్నారా ?

(శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు :— గవర్నమెండు శాంక్షన్ లేనిదే ఎవరూ ఏమీ చేయడానికి వీలులేదు. ఇవ్వవచ్చునా, లేదా అనేది యింకా తేలలేదు.

Sri B. Ratnasabhapathi:—Part (b) of the question is : Whether the same site, if auctioned out, would have very easily fetched more than Rs. 30,000; "and part (c) reads:" If so, whether the Government would direct the Municipality to auction out the said site ?

(శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు :—అది హైకోర్టుకు యిచ్చిన సైటు. ఆక్షను వేయవచ్చా, వేయకూడదా, జిల్లా బోర్డు ఏ కండిషన్సుతో వీరికి యిచ్చారు—ఇవన్నీ కూడా ఎగ్జామిన్ చేస్తున్నాము.

(శ్రీ బి. రత్నసభాపతి :—యూ యిస్యూ డిసైడు కాలేదన్నమాట.

(శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు :—కాలేదు.

Mr. Speaker :—The question is with regard to the transfer of the site from the ex-District Board to the Municipality. The price will be fixed by the Departmental Officer or the Engineer, and there could be no question of auctioning the site.

(శ్రీ బి. లచ్చన్న :— ఆ ట్రాన్సఫరుకు కండిషన్సు వున్నట్లు అర్థం వచ్చేటట్లుగా చెబుతున్నారు.....

Mr. Speaker :—If it is a question of giving it to a private person, I can understand. It is a matter of tranfer of ex-District Board property to Municipality.

Sri B. Ratnasabhapathi :—Has the Municipality resolved to sell the site, not transfer it? మునిసిపల్ కౌన్సిలు ఒక రిజల్యూషను చేసింది—'To sell the site; not to transfer the site.'

(శ్రీ) ఎన్. వెంచురామనాయుడు :— మునిసిపాలిటీవారు తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీవారికి రెండు వేలకు ఆ సైటు యివ్వాలని తీర్మానం చేశారు.

Sri B. Ratnasabhapathi :—Now the point has come out Sir. డిస్ట్రిక్టుబోర్డుకుకాదు, తాలూకాకాంగ్రెసు కమిటీవారికి రెండువేలరూపాయల నామినల్ ప్రైస్‌కు యివ్వాలని మునిసిపాలిటి రిజల్యూషను పాస్ చేసింది. ఇప్పటిపొజిషను ఏమిటి? గవర్నమెంటు దానిపైన ఏమి డెసిషను తీసుకుంది? మునిసిపాలిటీవారు అమ్మేశారా? వారికి స్వాధీనంచేశారా?

(శ్రీ) ఎన్. వెంచురామనాయుడు:—మునిసిపాలిటీవారు వారికి ఇవ్వడానికి అధికారం వుందా లేదా అనేదికూడా పరిశీలిస్తున్నాము. మొదట మునిసిపాలిటీకి బిల్లాబోర్డువారు ఇచ్చారు. హైస్కూలుకు యిచ్చినప్పుడు కొన్ని కండిషన్సు పెట్టివుంటే. ఆ కండిషన్సు ప్రకారం యివ్వవచ్చా, సేల్ చేయవచ్చా, ఎంతధరకైనా యివ్వవచ్చా అనేది పరిశీలిస్తున్నాము.

Mr. Speaker;—Instead of giving it for Rs. 2,000 to the Taluka Congress Committee, పొలిటికల్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్సుకు పోటీపెట్టి యిస్తే ఎక్కువ వస్తుంది.

(శ్రీ) బి. లచ్చన్న: —బిల్లాపరిషత్తువారు పూర్వం మునిసిపాలిటీకి ట్రాన్సఫరు చేసివున్నారు. ఆ ట్రాన్సఫరు చేసినదాంట్లో కండిషన్సు వున్నాయా, వుంటే చెబుతారా?

(శ్రీ) ఎన్. వెంచురామనాయుడు :—కండిషన్సు వున్నాయి, ఎట్లా చేయాలనేది ఎగ్జామిను చేస్తున్నాము.

Mr. Speaker :—Please consider about the cost. It must be a valuable site.

(శ్రీ) ఎన్. వెంచురామనాయుడు:— హైస్కూలుకు ఉపయోగించే సైటు యివ్వడానికి సామాన్యంగా.....

Mr. Speaker: —Whatever it may be, you may be giving room for public criticism.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: —మునిసిపాలిటీది బిల్లాపరిషత్తుకు యివ్వడమూ, బిల్లాపరిషత్తుది మునిసిపాలిటీకి యివ్వడమూ అయితే అసలు వారికి సైటు అంటూ వుండదు, అనుభవించేహక్కు వుంటుంది. అసలు స్కూలుకోసం ఉద్దేశించబడింది అన్నారు. తరువాత, తాలూకా కాంగ్రెసు

కమిటీ ఆఫీసుకు అన్నారు. ఇందులో ఏదినిజం? తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీ ఆఫీసు అనిచెప్పి, స్కూలుఅని చెబితే ఇందులో ప్రివిలేజి క్వశ్చనువుంది. వారిక్లారిఫికేషను యిస్తే —నేను ప్రివిలేజి క్వశ్చనుకూడా రెయిజుచేస్తాను.

(శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు: —ప్రస్తుతం హైస్కూలుకు ఉపయోగిస్తున్నారు. ఇది ఒక మిల్లువున్న ప్రదేశం.....

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: —వారు తప్పించుకోడానికి చూస్తున్నారు. ఇప్పుడు ఈక్వశ్చనువచ్చిన సైటు స్కూలుకోసం ఉద్దేశించిందా లేక తాలూకా కాంగ్రెసుకమిటీ ఆఫీసుకోసం ఉద్దేశించిందా?

(శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు: —జిల్లాబోర్డునుంచి మొదట మునిసిపాలిటీకి స్కూలుకోసం యివ్వబడింది అనిచెప్పాను.

(శ్రీ బి. రత్నసభాపతి: —ఇందులో కన్ఫ్యూజను వచ్చింది. ఆసైటును రెండువేల రూపాయలకు అమ్మడానికి తీర్మానం చేసింది. ఈ యిస్యూ సెటిల్ అయిందా? ఇప్పుడు ఏమిటి కన్సిడరేషనులో వుంది? స్కూలుకు యిస్తున్నారా, జిల్లాపరిషత్తుకు యిస్తున్నారా లేకపోతే తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీకి యిస్తున్నారా? ఒక్కొక్కసారి ఒక్కొక్క ఆన్సరు చెప్పడములో కన్ఫ్యూజను వస్తోంది.

(శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు: —మునిసిపాలిటీవారు యివ్వడానికి హక్కులేదు, గవర్నమెంటు పర్మిషను తీసుకొనికాని యివ్వడానికి వీలులేదు. కాని, ఇంకా ఎవ్వరికీ యివ్వలేదు. హైస్కూలుక్రిందనే ఈనాటికీవున్నది.

(శ్రీ మహమ్మద్ రహంతుల్లా: —ఆసైటువిషయంలో మునిసిపాలిటీవారు తీర్మానం చేశారన్నారు. కలెక్టరుతో సంప్రదించినతరువాత రెండువేల రూపాయలని వ్యాల్యువెషను ఫిక్సుచేశారా?

(శ్రీ ఎన్. చెంచురామనాయుడు: —చేయలేదు.

PAY SCALES OF TAILORS IN T. B. HOSPITAL VIZAG

588—

* 917 (2681) Q.— Sri K. Appala Naidu (Srungavarapukota) :— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) what are the pay scales of tailors in the T. B, Hospital, Visakhapatnam and king George Hospital Visakhapatnam ;

(b) whether any difference exists between these two scales and if so, the reasons therefor ; and

(c) whether rteps will be taken to remove this disparity?

The Minister for Health and Medical (Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari) :—(a) The scales of pay of tailors are :—

	Pre Revised	Revised
	Rs.	Rs.
In T. B. Hospital, Visakhapatnam	70–100	80–4–120–6–150
In King George Hospital, Visakhapatnam.	55–70	60–2–80–3–95

(b) There is a difference between these two scales and this difference is on account of nature duties performed by them and the risk. involed to the tailors in T. B. Hospital.

(c) Does not arise.

(శ్రీ) కె. గోవిందరావు :— ఈ చెయిలస్ను డిస్ఛార్జి చేసే డ్యూటిలలో డివరెన్సు వుందన్నారు. What is the difference between the two sections of the tailors in the K. G. Hospital and T. B. Hospital ?

Sri Mohammad Ibrahim Ali Ansari : — I do not think there is much of difference. The main thing is, risk is involved to the tailor working in the T. B. Hospital.

OIL TECHNOLOGY RESEARCH INSTITUTE

589—

*526 (2551) Q.—Sarvasri G. Sivaiah and R. Mahananda :— Will the hon. Minister for Small Scale Industries be pleased to state:

(a) the year in which "The Oil Technological Research Institute", has been established at Anantapur and what is the amount so far invested on the said Institute;

(b) whether it is a fact that a number of Research staff and other employees were retrenched in the said Institute, if so, how many were retrenched so far in each category;

(c) what are the reasons for such retrenchment;

(d) whether it is a fact that the said Institute has been given a National Award by the Inventions Promotion Board, New Delhi;

(e) how many research papers were prepared and published by the said Institute so far; and

(f) what steps the State Government has taken to develop and to improve the said Oil Technological Institute in view of the importance of Oil Seeds in Andhra Pradesh?

The Minister for Small Scale Industries) Sri (G. C.Venkanna) :- (a) It was established in 1949, and the amount invested on it so far is about Rs. 9.95 lakhs (Non-recurring) and Rs. 16.00 lakhs towards recurring charges.

(b) No, Sir.

(c) Does not arise.

(d) Yes, Sir.

(e) 130.

(f) Efforts are being made to reorganise the Institute into an Association.

Sri G. Sivayya :—What type of efforts are the Government now taking to develop this institute?

Sri G. C. Venkanna :— Upgrading the institution into an Association. The audit Committee headed by Prof. T. R. Seshadri observed that the institute may be controlled by an Association in which

the State Government, the Indian Council of Agricultural Research, and the Council of Scientific and Industrial Research, and industrialists should participate jointly in the control, management and direction of the institute. It is now under consideration.

(శ్రీ) సి హెచ్. సుబ్బారాయుడు:—ఇటువంటి ఇన్‌స్టిట్యూటు భారతదేశం మొత్తంపైన ఇది ఒక్కటేనని మంత్రిగారికి తెలిసేవుంటుంది. ఈమధ్య చాలమంది ఎం.ఎల్.ఏలు కూడా ఒక రిప్రజెంటేషను ముఖ్యమంత్రిగారికి యివ్వడము జరిగింది. ఆ రిప్రజెంటేషనుపైన ఏమి చర్య తీసుకున్నారు? మూడు నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి మొన్నటివరకు దానికి డైరెక్టరే లేడు. కేంద్ర ప్రభుత్వం దీనికి ఏమి సహాయం చేస్తోంది? స్టేటు గవర్నమెంటయినా దాని అభివృద్ధికి పూనుకొంటుందా? ఆ ఇన్‌స్టిట్యూటు తల్లిలేని బిడ్డగా వుంటూ వచ్చింది కాబట్టి, దాని అభివృద్ధికి పూనుకొంటారా?

(శ్రీ) జి. సి. వెంకన్న:— ఆ ఇన్‌స్టిట్యూటు విషయంలో సెంట్రలు గవర్నమెంటువారు కేపాదిగా అనేవారి అధ్వర్యాన ఒక ఆడిట్ కమిటీని పంపించారు. ఆయన, అదంతా తనిఖీచేసి స్టాపును తగ్గించమని చెప్పారు. సెంట్రలు గవర్నమెంటు ప్రతి సంవత్సరం రెండు లక్షల రూపాయలు యిస్తుండేది. ఇప్పుడు ఒకటిన్నర లక్షలు యిచ్చింది. స్టాపు 15 మంది వున్నారు. సీనియర్ రిసెర్చి ఆఫీసరు, సీనియరు సైంటిఫిక్ అసిస్టెంట్సు, జూనియరు సైంటిఫిక్ అసిస్టెంట్సు, లాబరేటరీ అటెండెంట్సు— అంతా కలిపి 15 మంది వున్నారు. ఆ 15 పోస్టులలోను యిప్పుడు 4 పోస్టులు వేకెంటుగా వున్నాయి. 9 పోస్టులు వున్నాయి— ఆ స్కీము యింకా ఫైనలైజు కాలేదు కాబట్టి ఆ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంటు కంటిన్యూ అవుతున్నది.

(శ్రీ) కె. సి. శ్రీరంగయ్యశెట్టి (సింగ్నమాల) :— ఉద్యోగులను తొలగించి నప్పుడు శాసన సభ్యులు చాలామంది రిప్రెజంట్ చేశారు. ఇటువంటి ఇనిస్టిట్యూట్స్‌లో ఇటువంటి ఉద్యోగాలు లేకపోతే కొన్ని సందర్భాలలో ఇబ్బంది అవుతుంది. ప్రభుత్వం ఇప్పుడైనా తగిన చర్య తీసుకుని వేకెన్సీస్ ఫిలప్ చేస్తారా?

Sri G. C. Venkanna:— It is under consideration.

ANICUT ACROSS VATTI VAGU

590—

*492 (2853) Q.— Sri C. Janga Reddy (Parkal):— Will the hon. Minister for Minor Irrigation be pleased to State:

(a) whether the scheme has been prepared for constructing an anicut on Vatti Vagu at Pedda Korupolu and Feeder Channel scheme to Venkatagiri tank in Narasampet taluk, Warangal District;

(b) if so, the amount of expenditure towards each of the same; and

(c) when the work will be taken up?

The Minister for Minor Irrigation (Sri V. Purushotham Reddy:— (a) A scheme for constructing an anicut on Vatti Vagu at Pedda Korupolu is under consideration. No scheme for constructing a feeder channel to Venkatagiri tank is proposed.

(b) Nil.

(c) As the scheme is still under consideration, it is too early to state, when it will be taken up.

Sri D. Vekatesham :— The Minister was pleased to say under (b) that, it is under consideration. What does he mean by saying under ,consideration' ? Is the Scheme feasible, what is the remuneration if the remuneration is good why should not the scheme be taken up?

(శ్రీ పురుషోత్తమరెడ్డి:— వి. కి. తీసుకోడం లేదని చెప్పాను. ఫీడర్ ఛానెలు.

ANNOUNCEMENT

re : Nomiuations to the Subordinate Legislation Committee.

Mr. Speaker :—I have to announce to the House that the following candidates have been nominated for election to the Committee on Subordinate Legislation (1969-70) for a period of one year: —

1. Sri B. V. Ramanayya
2. ,, Kinjarapu Krishnamurthi
3. ,, B. Niranjana Rao
4. ,, Jinna Malla Reddy
5. ,, G. Satyanarayana Rao
6. ,, P. Mahendranath
7. ,, K. Sudarshan Reddy
8. ,, G. Ramulu
9. ,, G. Venkata Reddy
10. ,, R. Ramasubba Reddy
11. ,, Kona Prabhakara Rao
12. ,, K. Buchi Rayudu

As the number of candidates validly nominated is equal to the number of vacancies to be filled viz. twelve, I hereby declare them to have been duly elected to the Committee on Subordinate Legislation for the year 1969-70.

Under Rule 193 of the Andhra Pradesh Legislative Assembly Rules, I hereby nominate Sri R. Ramasubba Reddy to be the Chairman of the above Committee.

(Pause)

I have received the following messages from the hon. Chairman Legislative Council.

"I am to inform the Legislative Assembly that the following motion has been adopted by the Andhra Pradesh Legislative Counile at its sitting held on 6th September 1969 concurring in the recommendation of the Assembly that the Legislative Council do agree to nominate four members from the Council to the Subordinate Legislation Committee of the Assembly for a period of one year.

MOTION

"That this House concurs in the recommendation of the Andhra Pradesh Legislative Assembly that the Andhra Pradesh Legislative Council do agree to nominate four members from the Council to serve

on the Subordinate Legislation Committee of the Assembly for a per iod of one year and do proceed to elect, in such manner as the Chairman may direct, four members from among the members of the Council to serve on the said Committee."

"I am further to inform the Legislative Assembly that at the sitting of the Legislative Council on 10th September 1969, I declared the following members duly elected to the Subordinate Legislation Committee of the Assembly for a period of one year:

1. Sri Y. V. Krishna Rao
2. Sri V. P. Raghavachari
3. Sri S. Lakshma Reddy
4. Sri N. V. Gangaraju.

THE ANDHRA PRADESH (ANDHRA AREA) TENANCY AND RYOTS PROTECTION (AMENDMENT) BILL 1969

Mr. Speaker :-I have also received the following message from the hon. Chairman, Legislature Council.

"In accordance with Rule 174 of the Andhra Pradesh Legislative Council Rules, I transmit a copy of the Andhra Pradesh (Andhra Area) Tenancy and Ryots Protection (Amendment) Bill 1969 as passed by the Legislative Council on 11th September 1969 without any amendment and signed by me."

BUSINESS OF THE HOUSE

(శ్రీ పి. గోవర్ధన రెడ్డి (మునుగోడు):— ఇదివరకే ఈ సభవారి దృష్టికి తీసుకువచ్చాను. ఇక్కడ జాయింటు సెషన్ సమావేశం కావడానికి కొన్ని గంటలకు ముందు మమ్మల్ని ఇక్కడ ఎటెండ్ కాకుండా ప్రభుత్వ ఆఫీసర్లు తీసుకున్న చర్యల వల్ల పోలీసు కమీషనరు అరెస్టు చేయడం జరిగింది. దీనివల్ల సభకు ఎటెండ్ కాకపోయినాను.

Mr. Speaker: I have received a motion for breach of Privilege from Shri P. Govardhan Reddy which reads:

"As per Rule 173 the following matter may please be permitted to be raised in the Assembly:

'Myself, Mrs. Eshwari Bai, M.L.A. have had decided to bring the political situation of the Telangana and atrocities of the Government and Police on the people of Telangana in pursuance of unprecedented repressive measures to suppress the popular movement of Separate Telangana State, in the joint session of the Assembly and Council that was to be addressed by Governor on 14th Aug. 1969 and in the subsequent sitting during the present session. Our this discussion and intention came to the knowledge of the Government and with the motive to prevent us from attending said joint session and subsequent sittings of the Assembly at the instance of the Chief Minister, Home Secretary, the Commissioner of Police issued orders under Preventive Detention Orders and accordingly we were arrested just few hours earlier to the commencement of the joint session on 14th Aug. 1969 without sufficient reason and violation of Constitution of India. Due to the said arrest and detention we were prevented to attend the present Assembly Session till 1st Sept 1969 on which date High Court released us holding our detention as illegal and against Constitution.

Thus the above persons have committed and are liable for breach of Privilege and hence I beg to move that the matter be referred to the Privileges Committee."

Has the Government to say anything?

Sri K. Brahmananda Reddy :—I have not received the motion.

Sri Konda Lakshman Bapuji (Bhongir):—The facts are there. It may be straightaway referred to the Privileges Committee.

Sri K. Brahmananda Reddy :—Let me get a copy of the notice.

Mr. Speaker :—We shall take it up on the 16th September.

(శ్రీ) ఎన్. రాములు :—అధ్యక్షా, తమరు నిన్న సీట్స్ అరేంజిమెంట్సు గురించి శ్రీ క్రటరీగారు చూస్తున్నారు, లిస్టు రావలసి ఉంది. వచ్చిన తరువాత అప్రూవ్ చేస్తామని చెప్పారు. లిస్టు వచ్చిందా ? అప్రూవ్ అయినదో లేదో తెలియచేస్తారా ?

Mr. Speaker :— Some proposals have been sent to me about seating arrangements and I have approved them. If you want, you can see them on the Table.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్షా, వెంకటరమణా కో ఆపరేటివ్ హౌసింగ్ సొసైటీలో డబ్బు దుర్వినియోగం అయిన విషయంలో ఆ ప్రశ్నకు సంబంధించిన హౌసింగు మంత్రిగారు పేపర్సు వారంరోజులలో యిక్కడ వేస్తామన్నారు. ఇప్పటికి వారంరోజులైనది.

Sri C. Rajanarsimha :-I have not received the full information. I shall place the information before the Houses as soon as posible.

(శ్రీ) జి. లచ్చన్న :—ముఖ్యమంత్రిగారు, (శ్రీ) కొండా లక్ష్మణబాపూజీ గారు సంప్రదించారని పత్రికల్లో చదివాము. తమరు శాసనసభలో ముఖ్య మంత్రిగారు (శ్రీ) లక్ష్మణబాపూజీగారు ఆలోచించుకుని ఏ రూపంలో తెలంగాణా ఉద్యమం చర్చకు తేవాలని ఆ ప్రాతిపదిక నిర్ణయిస్తారని 10-11 రోజులలో ప్రకటించడాని వీలుంటుందని తమరు ప్రకటించారు. నిన్న పేపరులో సంప్రదించినట్లుగా వచ్చినది. అది ఏమయినా రూపం దాల్చినదా ? చర్చకు అవకాశం ఉంటే ఎప్పుడు ఉంటుంది ?

Mr. Speaker : —The moment they take a decision and communicate it to me I shall inform the House. Evidently the talks are going on. మరి ఏదయినా ఒక నిర్ణయానికి వచ్చారేమో నాకు తెలియదు. వారు నాకు ఎప్పుడు పంపిస్తే అప్పుడు చెబుతాను.

(శ్రీ) సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—వారి ఉభయులమధ్య చర్చ తరువాత నిర్ణయం జరిగిందా ? వైఖరి తీసుకుంటారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఏమీ చెప్పలేదు. మీరూ, ముఖ్యమంత్రిగారు, లక్ష్మణబాబూజీగారూ నిర్ణయానికి వచ్చారా అని (శ్రీ) లచ్చన్నగారు అడుగుతున్నారు.

(శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—మాట్లాడినాము; 10 వరకు. ఇంకా కొంత మందితో మాట్లాడవలసిన అవసరం ఉంది. కంటిన్యూ అవుతున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—శాసనసభ పూర్తయేలోపల రిజల్యూషను మీద చర్చకు అవకాశం ఉంటుందా ఉండదా ?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఎడముఖం పెడముఖంగా జరిగిందా ? లేక సుహృద్భావ వాతావరణంలో జరిగిందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—చాలా సుహృద్భావంగా జరిగింది.

డా॥ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు :—అక్టోబరు 8 వ తారీఖు లోపల జరిగే అవకాశం ఉందా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఏ సంవత్సరం ?

డాక్టర్ టి. వి. ఎస్. చలపతిరావు (విజయవాడ-ఈస్ట్):—ఈ సంవత్సరమే.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—త్వరలోనే నిర్ణయానికి వస్తారని చెబుతున్నాను.

శ్రీ కొండాలక్ష్మణ బాపుజీ :—అధ్యక్షా, నేను జైలునుంచి ప్రశ్నలను పంపించి ఉంటిని. 58వ సెక్షను రిఫరెన్సు యిచ్చి అన్ని ప్రశ్నలను రిజెక్టు చేయడం జరిగింది. 58వ సెక్షను మాత్రమే కోట్ చేశారు కాని ఏమీ రీజన్స్ యివ్వలేదు. స్పీకరు రిజక్టు చేశారా లేక క్లార్కు రిజెక్టు చేశారా అనే సందేహం ఉంది. తమరు దయతో చూడండి. తమ దృష్టికి వచ్చినది 151 క్రింద ఎవరు అరెస్టు అయినారు ? అరెస్టుల వివరాలు, స్కూల్సు ఎప్పటినుంచి తెరచారు, ఎంతమంది హాజరు అయారు, ఫైరింగ్స్‌లో ఎంతమంది చనిపోయారు ? ఎన్ని సార్లు ఫైరింగ్ జరిగింది ? లాఠీ చార్జీ ఎన్నిసార్లు జరిగింది ? ఎన్. జీ ఓస్. స్ట్రయిక్ ఏ కండిషన్సు పైన విత్ డ్రా చేసుకున్నారు ? ఇలాంటివి ఎట్లా ఆబ్ జెక్షనేబుల్ ఎట్లా అవుతాయి ? సెక్షను 58 లో యీ విధముగా ఉంది :

"The Speaker shall decide whether a question or a part thereof is or is not admissible under these rules and may disallow any question or a part thereof when in his opinion it is an abuso of the right of questioning or calculated to obstruct or prejudicially affect the procedure of the Assembly or is contravention of these rules".

Sir, at least in my whole 17 years of parliamentary life I have never seen this type of treatment. Inspite of my repeated questions I saw the order only yesterday. I have been continuously asking from the 1st August.

Mr. Speaker :—So far as the admissiblity of the questions is concerned I have not been dealing with this. Practically, I have delegated the powers to the Secretary who has been considering whether a particular question is admissible. Anyway, since you have mentioned this you may send short-notice questions and I shall allow them.

Sri Konda Lakshman Bapuji :—About Preventive Detention, I sent a Short-notice question which you sent to the Minister and since he did not agree you were helpless.

Mr. Speaker :—As long as the concerned Minister does not agree I cannot do anything.

Sri Konda Lakshman Bapuji :—I request you to consider the matter before the session is over.

Sri G. Siwayya :—We have also several complaints in this regard. We have receiving intimations that the questions are rejected under Rule 53,

Mr. Speaker :—Everyday I am getting under Rule 74 hundreds of motions. The number of questions we are receiving is 3000 or 4000. If all these questions are being admitted we have to hold a separate session for 4 or 5 months out of which 4 or 5 hours will have to be allotted to questions. You must leave the question of admissibility to the discretion of the Presiding Officer. Similarly, Rule 74 relates to urgent matters. Every day I receive so many motions. If I admit all these, do we have time to discuss them. Only 1 or 2 urgent matters can be admitted. If every member says that his questions are rejected, it will be difficult. అంతేకాని అవన్నీ అడ్మిట్ చేయాలంటే సాధ్యం కాదు.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :—నాది ఒక మనవి. ప్రిసైడింగ్ ఆఫీసరు డిస్క్రిమినేషన్ పవరుని క్వశ్చన్ చేయడం అనే సందర్భం లేదు. అటువంటిది జరగదు. కాని అబ్‌రప్ట్‌గా అండర్ రూల్ రిజెక్టెడ్ అనే పదప్రయోగం జరుగుతున్నది. సభ్యుడు వేసిన ప్రశ్నకు ఎందుకు రిజెక్టు చేశారో తెలియకుండా మానసికంగా బాధకలుగుతుంది. అది సబబైన పద్ధతి కాదు అని మా మనవి. రీజన్ చెప్పండి. రిజక్ట్ అయిన సందర్భములలో కూడా మంత్రుల రిప్లయి పంపించే పద్ధతైనా అవలంబించారు. అడిగిన మెంబరు గారికి పైపోస్ట్ పంపించడం న్యాయం.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అటువంటి పద్ధతి ఎక్కడయినా ఉందేమో నాకు తెలియదు. 74 రూలుకి సంబంధించిన మేటర్సులో మాత్రం I have been liberal.

(శ్రీ జి. లచ్చన్న :—రూలు 74 క్రింద ఎత్తలేదు. మీరు లిబరలుగా అన్నారు. క్వశ్చనుకి అబ్‌రప్ట్‌గా రిప్లయి వస్తుంది. అండర్ రూల్ రిజెక్టెడ్ రీని. ఆ విధముగా వ్రాయడం ఆఫీసుకి చాలా తేలిక. అది మంచిపద్ధతికాదు. ఉజవయినా చెప్పాలి. కనీసం కొన్నింటికయినా డిపార్టుమెంటుద్వారా రిప్లయి వచ్చేటట్లు చేయాలి. కొన్నింటికి చేస్తున్నారు. ఆ పద్ధతి అమలులో ఉంది. దానిని అన్నింటికి అమలుపరచి అన్ని ప్రశ్నలకు డిపార్టుమెంటునుంచి రిప్లయిస్ వచ్చేటట్లు చేస్తే బాగుంటుందని నా మనవి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—చూస్తాను.

(శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—పార్లమెంటులో ఆరోజు ఓరల్ క్వశ్చన్సుకు జవాబు చెప్పేవాటికి ఒక లిస్టు, జవాబులు చెప్పడానికి వీలులేని బల్క్‌గా వుండే ఆనర్సు అవి ఆన్-స్టార్డ్ క్వశ్చన్సుక్రిందకు రావు. అవి స్టార్డ్ క్వశ్చన్సు క్రిందకే వస్తాయి. అట్లా 2 లిస్టులు తయారుచేస్తారు. రెడ్ కలర్‌లో ఒక లిస్టు, వైట్ కలర్‌లో మరొకలిస్టు ప్లేస్ చేస్తారు. అట్లా మనము కూడ చేస్తే శ్రమ యిబ్బంది వుండదు. తమరు తీసుకొంటున్నట్లు 20, 30 క్వశ్చన్సు తీసుకోండి. మరొక 30 క్వశ్చన్సుకు ఆన్సర్సు టేబుల్ పైన పెట్టించండి.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—आप ने फरमाया कि आप ने प्रश्नों के बारे में अपने पावर्स सेक्रटरी को डेलिगेट किया है। जहां तक मैं समझता हूं इस तरह यह पावर्स सेक्रटरी को डलिगेट करना उचित नही है। आप यह अधिकार उपाध्यक्ष महोदय को डेलिगेट करसकते है।

दूसरी चीज प्रश्नों के बारे में हैं। बहुत से प्रश्न ऐसे होते हैं जिनके मौखिक उत्तर आवश्यक नही। उन के रिटन आनसर शरीक कर सकते है.....

Mr. Speaker :—It is a very good suggestion. I will accept that suggestion.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—इस के साथ ही एडजोर्नमेंट मोशन है। जैसे विद्यार्थियो के बारे में एक है कि उन का फैसला है हि वह स्कूल नहीं जायेंगे। इस को आप ने नामनजूर किया था और कहा था कि सरकार का यह कहना है इस लिए नामनजूर किया जाता है। हमारी मुसीबत यह है कि जब कोअी सवाल उठाया जाता है तो आप कहते है कि नोटिस दो और जब नोटिस देते हैं तो नामनजूर कर दिया जाता है।

Mr. Speaker :—I may tell you one thing. It is easy for me to admit any adjournment motton. I am prepared to do it. I am only thinking that this House will not be able to do justice either to that problem or any problem by adjournment motion. That is exactly the reason why I have been thinking of admitting a motion under rule 95 so that the House may discuss for two or three days in consultation of the leader of the House and the leaders of the opposition parties. If they don't come to any kind of understanding then I will certainly admit the adjournment motion. You can discuss for two or three hours. In the light of that I consider that it is not necessary to admit the other Motions.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—इस संबन्ध में मेरा निवेदन यह है कि जिस सदस्य ने नोटिस दिया है आप मेहरबानी करके उस को बुलाकर बात कर लें तो उचित होगा।

प्रश्नों के बारे में मुझे कहना है कि आप डिपार्टमेंट्स को भजते हैं कि वह इन का जवाब दें। लेकिन सरकार के पास से महीनों तक इस का जवाब नहीं आता। इस लिए मेरी सलाह है कि आप दो तरीके बना सकते हैं। कई सवालों को आप रिटन आनसर के लिए बना सकते हैं। और जो दूसरे सवाल डिपार्टमेंट्स को भजते हैं उन्हें हिदायत दे सकते हैं कि ८ दिन या १५ दिन के अन्दर उत्तर दें। आप कोअी समय निर्धारित कर सकते हैं।

Sri K. Achuta Reddy (Kodangal) :—My question is about the point of order. You are always referring about rules. Under what Rules has the hon. Speaker delegated his power to the Secretary, Sir? Under the Rules the hon. Speaker is only the competent authority.

The second thing is that every day when I come here, I receive a communication from the Speaker's Secretariat that my adjournment motion is disallowed. You have been kind enough to allow us to table adjournment motions during discussion. Accordingly we have been tabling these adjournment motions. Every day it is the same fate with the adjournment motions. How to proceed? Kindly guide us.

Mr. Speaker :—Just now that is what I told Mr. Pitty.....

Sri K. Achuta Reddy : -Pending that decision-whether that is going to come or not,—you can keep it Pending and then at a later stage, you can either allow it or disallow it Where is the point in immediately disallowing the Motions and waiting for that decision?

Sri Konda Lakshman Bapuji :—I am not hopeful that there will be any outcome out of the consultations that the hon. Leader of the House may have with me or other leaders to find out any solution to arrive at an agreed resolution on the Telangana situation. I am not hopeful' Though the talks may be very cordial, but it depends upon the attitude from the other side. Therefore, the very delay in the matter on behalf of the hon leader of the House to find out a solution indicates that, perhaps, there is no anxiety to find out any such agreed solution to come up in the House to be discussed. Whatever it may be, because of that extreme possibility to find out any agreed resolution, not to allow the adjournment motions is not fair, Sir, for us atleast because you were kind enough to advise us to come forward with a motion under certain rules and certain provisions. When we come here under certain rules and provisions, inspite of the fact that the situation demands urgent discussion and taking into account that all the ingredients required for the Motion are fulfilled, but still if, for other reasons it is not allowed, we will not be able to utilise the floor of the Assembly in the interests of the people at large. Therefore, irrespective of the negotiations with the leaders of the parties and with me, I request you to admit the adjournment motions if they are perfectly in order so that we may have an opportunity to discuss. Whether it is for two hours or more, we do not mind. Let us have two hours discussion for one subject. We have got quite many subjects in the adjournment motions. Quite many burning problems are there. We have no opportunity to discuss over them. I request you to reconsider the very policy you have adopted about the adjournment motions and irrespective of the outcome of the leaders' attempts, you may kindly admit them.

Mr. Speaker :— With regard to the point raised by hon. Sri K. Achuta Reddy, he was asking me to quote the rule under which I have delegated the power to the Secretary with regard to the admissibility or disallowance of the questions. According to the practice which has been in vogue for a number of years so far as this Assembly is concerned, all the questions have been sent to the Secretary and the Secretary himself has been passing order. For the last 7 1/2 it was so. I think the previous practice also has been the same thing- That practice has been in vogue for 7 or 8 years. It is not as though for the first time, or for six months or for one year I have delegated the power. The Secretary has been doing that for ever so many years.

Sri K. Atchuta Reddy:—Any amount of previous practice will not validate it in the light of the rules.

Mr. Speaker :—Convention has got the force of ....

Sri K. Achuta Reddy :— We do not know· It is for the first time we have been hearing.

Mr· Speaker :—There are so many conventions we have been following.

Sri K. Achuta Reddy :— Atleast about this convention we do not know any thing—the House did not know any thing about it.

Mr. Speaker :—You are very perfect in asking me to observe the rules, and I will observe the rules and I will request the hon. Member to observe the rules.

Sri K. Achuta Reddy :— When it is inconvenient for us .

Mr. Speaker :— Whether it is convenient or inconvenient.

Sri K. Achuta Reddy :—Even for adjournment motions you have been always referring to.. .

Mr. Speaker :— It is the convention that I am following. It is an age-old practice that I am following. It is not as though I have created a new mode or new method.

Sri K. Achuta Reddy :—It is for you rectify if there is any thing wrong done even though it is a long standing practice.

Mr. Speaker :—Any how it has been working very successfully till now.

Sri K. Achuta Reddy :—It is to the detrement of our own interests that is working.

Sri C. V. C. Rao :—If Congress members alone have got problems about questions, call attention motions, adjournment motions, etc. what is going to become to our fate on this side? Into which shoes are they stepping?

Mr. Speaker :— Mr. Rao, the complaint of the congress members is that I have been very leniet towards the members of the opposition. The complaint of the opposition members is that I have been very lenient to the members of the Congress. That exactly proves that I am trying to be as impartial as possible.

(Laughter)

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— తమరు మాకు లీనియంటుగా ఉన్నారని వారు కాంపెన్ సేట్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నారేమో.

Sri C. V. K. Rao :— But there are so many congresses, Sir, here.

Mr. Speaker :—Regarding the other thing, I will try to club all of them and admit and fix a date and inform the hon. members.

Sri Konda Lakshman Bapuji :—Perhaps, it may not justify the clubbing of them all. If they are on like subjects then there is justification.

With your permission I would like to point cut another thing. I hope you will not misunderstand.

Mr. Speaker :—I will try to understand you correctly.

Sri Konda Lakshman Bapuji :—It is clear that the office rejected my questions. I got one impression about the rejection and I will be pleased if that impression is removed in the best interests of the hon. members. Just because I was in jail and with the idea that I will not attend this session all the questions sent by me were rejected.

Mr. Speaker :—Please don't take it like that.

శ్రీ కె. లచ్చన్న :— ఆ రీజనుకంటె మరొక రీజను ఉండవచ్చు. డిటెన్షనులో ఉన్నవారికి అడిగే హక్కు ఏమున్నది అని రిజక్టుచేయడం మంచిదిను కున్నారేమో.

Mr. Speaker :—No, no. please attribute no motives. Of course, if I had done it, perhaps....

Sri Konda Lakshman Bapuji .—There was no justification in rejecting all my questions.

Mr. Speaker :—No, no Whatever it may be .

POINTS OF INFORMATION
re :—Opening of Junior Colleges

श्री बदरी विशाल पित्ती —मैं एक सवाल रखना चाहता हूं। कडपा में एक सरकारी कालेज है। उस में गवर्नमेंट आर्टस कालेज है उसको पहले जूनियर कालेज की तरह बनाया गया। उस में एडमीशंस के लिए प्रिनसिपल ने २६ तारीख तक विद्यार्थियों से आपलिकेशंस मांगे.....

Sri P. V. Narasimha Rao: -I have got tha answer ready with me. I can explain it if you permit me or in the regular manner it can come.

Mr. Speaker:—Let him complete. You can say after vards.

श्री बदरी विशाल पित्ती .—इस के बाद प्रिनसिपल ने एलान किया कि सरकार के पास से आरडर आए कि उस को केनसल कर दिया गया है। सरकार यह कह सकती है कि ऐसे कालेजों में जूनियर कालेज की इजाजत नहीं दे सकते। लेकिन आर्टस कालेज राजमंदरी में जहां २,५०० विद्यार्थि है जूनियर कालेज खोलने की इजाजत दी गई है। इसी तरह चित्तूर में भी इजाजत दी गई है। जहां तक कडपा का सवाल है वहां एक श्री रामकृष्णा हायर सेंकडरी स्कूल है। वहां कालेज खोलने की इजाजत दी गई है और यह कहा जाता है कि वहां के मेनजमेंट ने यह बताया है कि वहां के अध्यापकों पांच साल तक बगर वेतन के काम करेंगे। इस सबन्ध में २७ आगस्ट को कडपा में बन्द और हडताल भी हुआ।

The Minister for Education (Sri P. V. Narasimha Rao):—Sir, in brief I would like to submit that where we have very big colleges with more than 10 0 students in the degree class alone, a policy decision was taken that we should not allow intermediate classes to be opened because that would make the college too unwieldy. Instead we have been trying to upgrade some of the high schools locally and give them junior colleges. It so happend that at Rajahmundry no institution came forward to get itself upgraded. So in order to cater to the needs of the students who had passed 10th class (that is an exception) we allowed intermediate classes to be opened in Arts College there atlhough it is a big college. In the other colleges of Anantapur, Vijayawada and other big colleges where the number of students in degree classes is more than 1,000 we did not allow. We upgraded other institutions. In Cuddapah also it so happened that in the first instance no institution came forward to get itself upgraded and offering to have jnnior college. So we did allow the local college on the lines on which we allowed the Rajahmundry college to start intermediate classes. Just at the time when admissions were being made, another private insttution came forward offering to start the college and run it without grant for 5 years according to the policy which we have adopted for all other private institutions. When this offer came, we said that these boys can as well go to the other junior

college whico is coming up there in the same town. We said we need not have any intermediate classes opened in the Government arts college. It has come to my notice only yesterday, Sir, that there are still some boys left after two sections haue been filled in the private junior college and they would like to have admissions. I am looking into it. Depending on the total number of boys seeking admission, drpending on the convenience of the local people, I shall take an appropriate decision, Sir, in the next one or two days.

(శ్రీ) సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు:— కొండాలక్ష్మణ్‌బాపూజీగారు చెప్పారు. వారు ముఖ్యమంత్రిగారితో చేసిన చర్చ అంత ఆశాజనకంగా లేదన్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు సుహృద్భావంతో జరిగిందంటున్నారు. అడ్జరన్ మోషనులు చాలమంది చ్చారు. కాబట్టి ముఖ్యమంత్రిగారు ఎవరితో చర్చలు చేస్తారో చేసి యీ విషయాన్ని ఒకటి రెండు రోజులలో తేల్చి మనం శాసన సభలో ఆ విషయాన్ని చర్చకు తేగలమా లేదా అనేది తేల్చి ఆతరువాత మిగతా కార్యక్రమం రావాలి.

Mr. Speaker :— I leave it to the hon. Chief Minister to consider about it —

re : Holding excutive posts in trade unions by the Minister for Labour.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—रूल २३० के तहत मैंने आप के पास एक नोटिस भिजवाया था। आज के समाचार पत्रो मे आया है कि श्रमिक शाखा मंत्रीकन ट्रेड यूनियनों अधिकार पदों से इस्तेफा दिया है। ठीक है। लेकिन जिस चीज का सदन में जिकर आचुका है उस का यहा से बाहेर एलकन करना कहा तक उचित है। दूसरी बात यह कि अब भी वह कई पबलिक औणलिमिटड कंपनियों ४ डाइरेक्टर है। आलवीन मे है और कई जगह है। क्या उन्हें मत्री होते हुअ इन पदो से इस्तेफा दे दना जरूरी नही।

(శ్రీ) జి. సంజీవరెడ్డి :—ఒక నెల నుంచి రిజిగ్నేషను అస్త్రింటిలో ఇస్తున్నాము. నేను 250 వాటిలో ఉన్నాను. తరువాత ఆల్టరునేటివ్ అరేంజిమెంట్సు చేసుకునేవరకు ఉండవలసి వస్తోంది.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—यह गलत बात कह रहे है। क्योकि उन्होंने इस सदन में इसी बारे में ज्युतिवासु का उदाहरण देते हुए कहा था कि वह अध्यक्ष रह सकते है।

(శ్రీ) జి. సంజీవరెడ్డి :—ఇందులో రెండు పాయింట్స్ ఉన్నాయి. మినిస్టరుగా ఉండి లేబర్ యూనియనులో ఉండవచ్చా అనేది ఒకటి రెండవది ఔట్ ఆఫ్ కన్వెన్షను కాకుండా ఇతర విషయాలను బట్టి ఇస్తూనే ఉన్నాను. నేను అపాయింట్ చేసినదెందుకంటె లీగలుగా అధికారముందా లేదా అనే విషయంపై ఆర్గ్యూ చేశాను. ఉంటుందా లేదా అనే డిసిసెను తీసుకోవాలి. ఫిజికలుగా రెండూ చూడడానికి వీలుకాదు. అయినా అల్టరనేటు అరేంజిమెంట్సు చేసుకునేంత వరకు పైము పడుతుంది.

BUSINESS OF TH HOUSE

(శ్రీ) సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు :—ముఖ్య మంత్రిగారు తమ చర్చలు ఎంతవరకు సాగిస్తారు, ఎప్పుడు మనము ఈ నిర్ణయానికి వస్తాము ఈ సమస్య చర్చించడానికి అనేది ముఖ్యమంత్రిగారికి వదిలిపెట్టారు మీరు. వారు సమాధానము ఆస్తే, దానితో స్పష్టమయిపోతుంది మిగతా కార్యక్రమము.

Mr. Speaker :—It is for him to consider.

Sri Ch. Rajeswara Rao:—It is up to you, Sir, to ask him t make it clea as to by what time he will be prepared.

Mr. Speaker:—We will find out.

(శ్రీ బి. లచ్చన్న :—అధ్యక్షా. మన కార్మికుల మంత్రిగారు సెలవిస్తు ఇది శాసనసభలో ప్రశ్నవచ్చిందికాబట్టి ఇన్ కొన్వీనెన్ ఆఫ్ ప్రివిలేజ్ నేను అపోజ్ చేయవలసివచ్చిందని అన్నారు. ఇప్పుడు లీగల్ రైట్ అనేసమస అంటే మన ప్రజాస్వామ్యంలో ఇదివరకు ఒక సాంప్రదాయాన్ని పాటిస్తు ఉన్నారు. ఇది సాంప్రదాయ దృక్పథములో మంత్రిగా ఉంటూ కార్మిక సంఘ అధ్యక్షులుగా ఉండడము ఆనేది మంచిదా చెడ్డదా అని ఆలోచించుకొని అ మంచిదికాదు అనుకొంటె వెంటనే రాజీనామా ఇవ్వడం అనేదివారు చెప్పిఉంటే బాగుండేది. వారు అడిగారు కాబట్టి నాకు హక్కు ఉన్నదో లేదో తేలు కొంటాను అనేటటువంటి పద్ధతి అది సంస్థయొక్క ఉద్యమానికి గాని, సాంప్ర దాయానికిగాని మంచిదికాదని నామనవి.

Sri D. Venkatesham:—In the papers laid on the Table of th House, papers pertaining to the Rural Man-power programme, loan required for complation of irrigation wells. అని గవర్నమెంటు ఒక నోటు పెట్టింది. దానిలో ఒక పేరాలో "No subsidy amount i permissible in respect of wells in progress under the programme since the Government of India objected for granting it and if any block development officer sanctions tne subsidy to the wells in question he will be personaily held responsible for the lapse and such amount will be recoverd from him" అని ఒక కండిషన్ పెట్టారు అధ్యక్షా.

Mr. Speaker :— When was that paper laid on the Table?
Sri. D. Venkatesham:— To-day, Sir.
Mr. Speaker:—Who placed it on the Table of the House.

(శ్రీ డి. వెంకటేశం :—పెట్టారండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—లేదండి. That item is not here today in the agenda.

Sri D. Venkatesham :— That item pertains to this, Sir. I do not know how it came to the Table.

Mr. Speaker:— It is possible that it might have been laid yesterday or day before.

Sri D. Venkatesham :— Today, Sir.

Mr. Speaker :— How can it be laid today?

Sri D. Venkatesham:— It is purely an assurance. అస్యూరెన్స్ ఎప్పుడైనా పెట్టవచ్చు.

(శ్రీ డి. వెంకటేశం :—దాని ప్రకారంగా, రైతులకు బుణాలు ఇచ్చి నప్పుడు, ఆ సబ్సిడీ క్రింద—The ryots are eligible for the subsidy portion of Rs. 750.

Mr. Speaker:— What is it you want the Government to do?

Sri D. Venkatesham :— I request the Government to give the subsidy portion.

Mr. Speaker :— Raise it tomorrow because the information is with the Panchayat Raj Department.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE.

re: COMMUNICATION FACILITIES IN PATTIKONDA TALUK.

Sri D. Venkatesham :— The Revenue Minister can answer, Sir

Sri P. Thimma Reddy :—If is it given to me, I Will certainly get it examined.

Sri D. Venkatesham :— The paper is on the Table, Sir.

Mr. Speaker :— It won't be on the table of the Minister. It will be with the members.

(శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి :—అధ్యక్షా, గత మే 29 వ తేదీన పత్తికొండ తాలూకాలో గొప్ప వర్షం కురిసిన మూలంగా చాలా ఆస్థినష్టము, ప్రజల ప్రాణ నష్టము. రోడ్లు, రహదార్లకు కూడా విపరీతమైన నష్టము సంభవించింది. ఈ రోడ్లు, రహదార్లు నష్టము గురించి ఈ హాల్ అటెన్షన్ ద్వారా ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకొనివస్తున్నాను.ఆదోని, పత్తికొండ, గుత్తి రోడ్డు ఉంది. ఈ వర్షం వల్ల ఈ రోడ్డు నాలుగు చోట్ల పూర్తి నష్టపడి బస్సులు రాకపోకలు, కనీసం ఎద్దు బండ్లు రాకపోకలు కూడా నిలిచిపోయినాయి. ఇప్పుడు గుత్తికి బస్సు సర్వీసు లేదు. ఇట్లా చుట్టుకొని పత్తికొండనుంచి ప్యాపలిమీదుగా పోవలసినటువంటి దుస్థితిలో ఉన్నది. జొన్నగిరి దగ్గర బ్రిడ్జి చాచాపు 15 సంవత్సరాల క్రిందనే బోయి ఉండినది. చాలా ప్రయాసపడి 20 నిముషాల సేపు బస్సులో నిదానంగా పోతూ, ఆవిధంగానె 15, 20 సంవత్సరాల నుంచి అవస్థపడుతూ ఉంటిమి. ఇప్పుడు పైన ఉన్నటువంటి చెరువు తెగిపోవడం మూలంగా పెద్ద వాగు వచ్చి ఆ బ్రిడ్జి దిగువ ఉన్న భాగాన్ని అంతా కూడా 10, 15 అడుగులు గలిగినటువంటి గోతులుకొట్టి మామూలు మనుష్యులు కూడా నడవడానికి వీలులేనటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఇప్పుడు జొన్నగిరినుంచి గుత్తి, పత్తికొండకు అసలు మార్గమే పూర్తిగా నిలిచిపోయింది ఆ ప్రజల జీవితము, పట్టణాలతో కలిపేటటువంటి వ్యాపార జీవితము అంతా స్థంభించిపోయింది. ఆ బండ్లు కూడా పోవడానికి వీలులేదు, ఆ విధంగా 10, 15 అడుగులు లోతు గలిగినటువంటిగుంతలు పడిన మూలంగా, బ్రహ్మాండమైన వర్షము వచ్చి గోతులుపడినందువలన. అసలు మనుష్యులు నడవడమే చాలా కష్టమైపోయింది. ఆ పైన, జొన్నగిరి పైన హైస్కూలు ఉన్నవి. ఆ హైస్కూలుకు పిల్లలు రావడం, పోవడం కూడా చాలా కష్టం అయిపోయింది. ఇంతకు పూర్వము జొన్నగిరి దగ్గర ఉండేటటువంటి బ్రిడ్జి విషయం గురించి నేను ప్రశ్న వేస్తే, డిప్యూటీ ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానం చెప్పుతూ ఏదో విధంగా ఆ ప్రయాణాలు సాగుతున్నాయి కాబట్టి ఇప్పుడేమి ఆ బ్రిడ్జియొక్క అవశ్యకత లేదని. ఫండ్సు కొరత ఉన్నదని చెప్పారన్న మాట. ఈ రెండున్నర సంవత్సరాలుగా కూడా మీకు అనేక లెటర్సు ద్వారా, ప్రశ్నల ద్వారా మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. మీరు ఇటువంటి సమాధానాల ద్వారా దాట వేస్తున్నారన్నమాట కాని ఇప్పుడు చాలా అనానుకూలమైనటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడి తువకు, మీరు ఇదివరలో చెప్పిన ప్రకారం కూడా అంటే ఏదో విధంగా ప్రయాణం సాగుతున్నది కదా .... అనేటటువంటి సమాధానమునకు కూడా అస్కారము లేకుండా ఆ దిగువ ఉన్నటువంటి రస్తా కూడా 10. 15 అడుగులు లోతు గలిగినటువంటి గోతులు పడి, మనుష్యులుకూడా నడవలేనటువంటి ఘోరమైనటువంటి అనానుకూలమైనటు

వంటి పరిస్థితి ఏర్పడి, గుత్తి, పత్తికొండ, అదోని పట్టణాలలో ఉండటువంటి ప్రజల వ్యాపారములు స్తంభించిపోయినాయి కాబట్టి మీరు ఇప్పుడు అటువంటి సమాధానాలు చెప్పడానికి వీలులేదు, తక్షణమే ఈ బ్రిడ్జియొక్క నిర్మాణము చేపట్టవలసియున్నది. ఇది 15 ఏళ్లుగా ఉన్నటువంటి చిన్న బ్రిడ్జి అన్నమాట. కొన్ని వేల రూపాయలతో నిర్మాణము అయినటువంటి ఆ బ్రిడ్జిని, 15 ఏళ్లు తరువాత ఇప్పుడైనా బానిని సరిచేయవలసినటువంటి అత్యవసర పరిస్థితి ఏర్పడింది అనే విషయము మీదృష్టికి తెలుస్తున్నాను. ఆ బ్రిడ్జిని ఎంత త్వరగా పీలైతే అంత త్వరగా నిర్మించకపోతే, ప్రజల అసహ్యానికి, విమర్శకు మీరు గురి కావలసివస్తుంది అనేది మీదృష్టికి తెస్తున్నాను. అత్యవసరమైన ఈ పనిని మీరు గుర్తించాలని చెప్పుతున్నాను. ఆ తరువాత పరిషత్తు రోడ్డు వస్తుంది. ఇది అనంతపురము జిల్లా పరిషత్ స్వాధీనములో ఉన్నదన్నమాట. ఆ పరిషత్ చైర్మన్‌గారికి నేను ఒక డి. ఓ. లెటరు వ్రాసి ఉంటిని. అది గుత్తి పంచాయితీకి సంబంధించిన రోడ్డు. ఆ రోడ్డును రిపేర్ చేయమని నేను వారికి వ్రాశానని చెప్పారు. గుత్తి నుంచి నాల్గవ మైలు దగ్గర ఒక చిన్న కల్వర్టు కట్టారు. అది చిన్న వాగు. ఆ కల్వర్టు కట్టకముందు ఆ వాగులో ఏదో విధంగా రాకపోకలు సాగుతూ ఉండేవి అన్నమాట. ఆ పంచాయితీ సమితి తీసుకొని కల్వర్టు నిర్మాణము చేసిన తరువాత 1, 2 నెలలలోగానే వచ్చిన 1, 2 వర్షాలకే మొత్తము కల్వర్టు అంతా నాశనం అయిపోయి గుంతలు పడి 8 అడుగులు వెడల్పు నారవ కొట్టేసి చాలా అనానుకూలమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఈ నిన్న కురిసిన భారీ వర్షాల మూలంగా దాదాపు 1 ఫర్లాంగు దూరము రోడ్డు అంతా కూడా కొట్టేసి ఆరోడ్డు అసలు ఉనికే లేకుండా పోయింది. ఆ తరువాత బసినపల్లి దగ్గర ఒక వాగు ఉంది; ఒక ఫర్లాంగు దూరము ఉంటుంది. ఆ వాగుకు అటువైపు, ఇటువైపు రోడ్డు ఉన్నది గాని దీనిపైన రోడ్డు లేదు. ఇది ముఖ్యమైన రోడ్డు, గుత్తి, పత్తికొండ కలిపే రోడ్డు, అటువంటి రోడ్డులో ఆ వాగుమీద రోడ్డు లేదు. వర్షా కాలమంతా రాకపోకలు నిలిచిపోతాయి. ఒక ఎండకాలం మాత్రము రాకపోకలు ఉంటుంది. ఈ పెద్ద వర్షముతో ఈ సంవత్సరము బళ్లు, బస్సులు తిరిగేటటువంటి పరిస్థితి లేకుండా పోయింది. ఆ తరువాత రైల్వే బ్రిడ్జి ఉన్నది. గుత్తి రైల్వే స్టేషన్ దగ్గర ఉండేటటువంటి బ్రిడ్జి దగ్గర రెండు గొళుసులు దూరము కొట్టుకుపోయింది. ఈ విధంగా పత్తికొండ, గుత్తి మధ్య మొన్నగిరి దగ్గర బ్రిడ్జి తెగిపోవడం ఒకటి. రెండవది, ఆ గుత్తి నుంచి నాల్గవ మైలు దగ్గర ఉండే కల్వర్టు దగ్గర రెండు గొళుసుల దూరము రోడ్డు సాగనము కావడం అనేది. ఆ తరువాత బసినపల్లి దగ్గర వాగు అనానుకూలము ఒకటి. ఆ తరువాత గుత్తి రైల్వే స్టేషన్ దగ్గర ఉండే బ్రిడ్జి దగ్గర ఒకటి. ఈ విధంగా నాలుగు చోట్ల బ్రీచస్ ఏర్పడి మొత్తము రోడ్డు అంతా శిథిలమైపోయి రోడ్డు అనే నామరూపాలు లేకుండా అయి పోయింది. ఈ రోడ్డును రిపేర్సు చేయాలి అనేది ఒకటి. తరువాత ఆది పరిషత్తునుంచి మీరు స్వాధీనము చేసుకొనే విషయము గుర్తించాలి. గుత్తి

పంచాయితీ సమితికి చెందినది గాని, ఏదైనా గాని, ఈ పత్తికొండ నుంచి జొన్నగిరివరకు ఉండేటటువంటి రోడ్డు తీసుకొన్నారు. ఒక బిట్, 4 మైళ్ళు దూరము మాత్రము ఉన్నది. ఈ 4 మైళ్లు మీరు తీసుకొంటే తప్ప, గుత్తి, పత్తికొండ రోడ్డు సరిపోదు. మీరు తీసుకొనే తీరాలి అది. ఈ 4 మైళ్లు రోడ్డు మీరు తీసుకోకపోతే, గుత్తి, ఆడోని, పత్తికొండ పట్టణాలకు మధ్య ప్రయాణము రాకపోకలు స్తంభించిపోతాయి. చాలా అనానుకూలమైన పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఈ 4 మైళ్ళు దూరము ఉండేటటువంటి ఈ రోడ్డు కూడా మీరు స్వాధీనపరచుకొని బరిసినపల్లి దగ్గర వాగు పైన ఒక వంతెన కట్టి రాకపోకలు కలుగ జేయాలని కోరుతున్నాను.

The Deputy Chief Minister (Sri J. V. Narasing Rao) :—The road from Gntty- to Pattikonda partly lies in Anantapur district and partly in Kurnool district. The portion of the road from Gutti R. S. to M. 4/7 is under the control of the Zilla parishad, Anantapur. The portion from 4/7 to 7 is under the control of Zilla Parishad, Kurnool and the balance portion beyond M. 7 to Pattikonda is Government major district road under the control of the Roads and Buildings Department. The breaches in M. 4 and dislocations represented by the M. L. A. fall within the portion of the road under the control of Panchayat Samithi, Gutti. The Block Development Officer of Gutti Panchayat Samithi has been instructed by the Executive Engineer, Anantapur to take up the repairs of the breaches on the road upto M. 4 from out of 20 paise maintenance grant or any other grant available as a special case. Regarding provision of a bridge at Basinpallivagu, the Chief Engineer, Panchayat Raj, has instructed the executive Engineer, Zilla Parishad, Anantapur to take up the matter immediately. Though no breaches occurred in the portions of Government road from M. 7 to Pattikonda there has been overflow of water across the road in M. 8/8 at the site of the old collapased bridge. It is learnt that consequent on the breaches to a number of tanks and the upstream side there was a continuos flow of water at these crossings to a height of 4-5'. On account of this flood, there was traffic interruption from 22-8-69 to 2-9-69. After the flood subsided the traffic was restored from 3-9-69. The old collapsed stone slab bridge in M. 8/8 at Jonnagiri will be considered for reconstruction during 1970-71 subject to availability of funds. The Executive Engineer Roads and Buildindgs has been instructed to take action to repair diversion of this spot if there is any inconvenience to the traffic in crossing near Jonnagiri and to keep the road in good condition.

ఆర్. అండ్ బి. క్రింద ఆ రోడ్ అంతా తీసుకోవాలని తమ ఉద్దేశ్యం అయితే మీరు జిల్లా పరిషత్ ద్వారా రిజల్యూషన్ పాస్ చేయించి పంపిస్తే ఆలోచిస్తాము.

(శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి :—ఆ జొన్నగిరి దగ్గర ఉన్న బ్రిడ్జి అయినా పూర్తి చేయగలరా ?

(శ్రీ జె. వి. నరసింగరావు :—అది ప్రయత్నం చేశాము. ఈ సంవత్సరం కాకపోయినా వచ్చే సంవత్సరం తప్పకుండా పూర్తి చేస్తాము.

(శ్రీ) ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి :—ఈ సంవత్సరమే పూర్తి కావాలి. ఈ సంవత్సరం పూర్తి కాకపోతే రాకపోకలు నిల్చిపోతాయి.

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—రాకపోకలు నిల్చిపోకుండా ఏర్పాట్లు చేయమని చెప్పాము. సాధ్యమైనంత తొందరగా ప్రయత్నం చేస్తాము. ఈ సంవత్సరంకూడ ప్రయత్నం చేసి చూస్తాము.

(శ్రీ) ఎ ఈశ్వరరెడ్డి:—మొన్ననే పర్వతంవచ్చి వాగుపచ్చి ముగ్గురు మనుష్యులు చనిపోయారు. 32 కొట్టాలు పోయాయి. ఇంకా వర్షం పడ్తే చాలా ప్రమాదం ఏర్పడుతుంది. ప్రభుత్వం మళ్ళీ ఒక సంవత్సరం పొడిగించకుండా తక్షణమే ఆ రోడ్‌ను ఆర్. అండ్ బి. లోనికి తీసుకొని పని చేయకపోతే చాలా ప్రమాదం ఉంటుంది. జిల్లాపరిషత్ రిజల్యూషన్ కావాలంటే సంవత్సరం అవుతుంది. సమితి రిజల్యూషన్ కావాలంటే ఆరు నెలలు అవుతుంది. మొన్న 50 కొట్టాలు పోయాయి. రెవిన్యూ డిపార్టుమెంట్‌వారు 50 రూ. చొప్పున ఇచ్చారు. కాబట్టి తక్షణమే ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకొని అక్కడ ప్రజల్ని కాపాడటానికి ఏర్పాటు చేయకపోతే చాలా ప్రమాదం ఏర్పడే పరిస్థితి ఉంది.

(శ్రీ) జె. వి. నరసింగరావు :—ఆర్. అండ్ బి. అధ్వర్యమున నడిపేదానికి ప్రయత్నం చేస్తాము. అయితే జిల్లా పరిషత్ రోడును కావాలని మేము తీసుకోనేదానికి ఉండదు. వారి రిజల్యూషన్ కావాలి. కొన్నిచోట్ల జిల్లాపరిషత్‌లు ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉండరు. మీరు జిల్లాపరిషత్ మీటింగులో ఇదే విషయం చెప్పి, వారిద్వారా రిజల్యూషన్ వచ్చినట్లయితే దానినిగురించి ఆలోచించటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

re: Plight of the People of Sompet, Tekkali Itchapuram, Palakonda Taluks and Kuruppam Sub-Taluk.

(శ్రీ) ఎం. వి పరాంకుశం (ఉనుకూరు) :—అధ్యక్షా, మనం గాంధీ శత జయంతి ఉత్సవం జరుపుతున్న సమయం ఇది. తెలంగాణాలో కల్లోలాలు ఏర్పడిన ఫలితంగా మంత్రివర్గ పునర్ నిర్మాణం జరిగింది. దినదినం కల్లోలాలతోనే కాలక్షేపం జరుగుతున్నది. (శ్రీ)కాకుళం జిల్లాకు ప్రభుత్వం ఏ గ్రాంట్ ఇవ్వక పోయినా, కొత్తగా వచ్చిన హోంమంత్రిగారు (శ్రీ)కాకుళం జిల్లాకు ఒక బహుమానంగా (శ్రీ)కాకుళం జిల్లాలో ఉన్న 6 తాలూకాలను, ఆ జిల్లాలో ఉన్న ఏజెన్సీ ప్రాంతాన్ని కల్లోలిత ప్రాంతంగా ప్రకటించటం ఆ జిల్లా ప్రజల దుర దృష్టమని మనవిచేస్తున్నాను. జనాభా పెరగకుండా ఉండటానికి కుటుంబ నియంత్రణము మన ప్రభుత్వం ప్రచారం చేస్తున్నది. అక్కడ ఉన్న జనాభాను తగ్గించటానికి ఖర్చులేకుండా ఇది ఒక సాధనగా మంత్రిగారు ఆ ప్రాంతాలను కల్లోల ప్రాంతాలుగా ప్రకటించారా అని సందేహపడుతున్నాను. ఈ విధంగా ప్రకటించిన ఫలితంగా పోలీసులు జిల్లాలో బ్రహ్మాండంగా విజృంభించి కొన్ని చోట్ల స్త్రీలచే మానభంగాలు చేయటం, జనాన్ని కొట్టటం, లంచం ఇవ్వనివారిని అరెస్ట్ చేయటం, నక్సలైట్స్ అని చచ్చినవారి అందరికి పేర్లు పెట్టటం జరుగుతున్నది. అక్కడి ప్రజల తాలూకు మాక్కులు పూర్తిగా వాశనం చేయబడినవి. సోంపేట, టెక్కలి, ఇచ్చాపురం, పాలకొండ తాలుకాలు, కురుపాం సబ్

తాలుకా వీటిని కల్లోల ప్రాంతాలుగా ప్రకటించారు బాగా ఆలోచిస్తే, అసలు యీ రాష్ట్రంలో నక్సలైట్స్ ఉద్యమం చెదురుమదురుగా అన్నిచోట్ల కనబడుతున్నది. ఎక్కడాలేనిది యీ శ్రీకాకుళం జిల్లానే ప్రత్యేకంగా యీ విధంగా ప్రకటించటానికి ఏమి కారణమో నాకు అర్థం కావటంలేదు. ఏదో హత్యలు, దోపిడీలు, గృహదహనాలు జరుగుతున్నవి కాబట్టి శ్రీకాకుళం జిల్లాకు ఇది విధించామని హోమ్ మంత్రిగారు చెప్పదలచుకొంటే, వారికి నేను ఒకటి మనవి చేయదలచుకొన్నాను. ఈ ఎనిమిది నెలలూ తెలంగాణా ఉద్యమంలో పోలీసు వారు 79 సార్లు కాల్పులు జరిపారు. ప్రభుత్వ లెక్కలు ప్రకారం 67 గురు మరణించారు. కాని తెలంగాణా వారి లెక్కల ప్రకారం 201 మంది మరణించారు. లక్షల విలువ కలిగిన ఆస్తి తగులబెట్టబడింది. ఈ విధంగా అల్ల కల్లోలంగా ఉన్న తెలంగాణాను కల్లోల ప్రాంతంగా ప్రకటించవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి లేకపోయింది శ్రీకాకుళం జిల్లాకు గ్రాంట్స్ ఇవ్వకపోయినా, యీ గాంధీ శతజయంతి ఉత్సవంలో దీనిని ప్రకటించటం చాలా విడ్డూరంగా ఉంది. ఈ విషయం గురించి మంత్రిగారు తిరిగి ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. పాతపట్నంలో మొన్న రివాజీఖున ఒక సెకండరీ గ్రేడు ఉపాధ్యాయుడిని పోలీసువారు చితకగొట్టి, అతడి చేతికి ప్రమాదమైన గాయాన్ని కలిగించారు. రాత్రిపూట కర్ఫ్యూ విధించినదానికంటె అధ్వాన్నంగా జిల్లాలో ప్రజలు తిరగటానికి వీల్లేని పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. పాలకొండలో అనేకచోట్ల మానభంగాలు జరిగినవి. అడ్డు వచ్చినవారిని కాలుస్తామని బెదరించటం, కట్టపెట్టటం అవమానించటం జరుగుతున్నది. పార్వతీపురంలో మద్ది అప్పలస్వామి అనే అతన్ని నిర్భంధించి అతడిని నక్సలైట్ అని చెప్పి ఒక రోజు పోలీసు కష్టడీలో ఉంచి, కాస్త డబ్బు పుచ్చుకొని తర్వాత వదలివేశారు. ఏజన్సీ ప్రాంతంలో పోలీసు వారే తగులబెట్టిన గ్రామాలు ఎన్నో ఉన్నవి. ఈ విధంగా ఆ జిల్లాలో ప్రజలు చాలా భీతితో జీవించటమే కష్టంగా ఉంది. ఇది పోలీసు రాజ్యంగా ఉంది. ప్రజలకు ఉన్నటువంటి నామమాత్రపు ప్రజాస్వామిక హక్కులు దీనివల్ల పూర్తిగా హరించబడ్డాయి. అందుచేత ప్రభుత్వం వెంటనే ఇది రద్దు చేయాలని అంటున్నాను. ఈ ప్రాంతాన్ని కల్లోలిత ప్రాంతం కాకుండా ప్రకటించాలని కోరుతున్నాను. ఇపుడు కల్లోలిత ప్రాంతంగా ప్రకటించబడిన ప్రాంతంలో, ఆ ఏజన్సీ ప్రాంతంలో ఆ శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఉన్న నిజ పరిస్థితులు తెలుసుకొనటానికి యీ శాసనసభ నుండి హోమ్‌మంత్రితో కూడిన ఒక కమిటీని వేసి అక్కడకు పంపించి నిజ పరిస్థితులను తెలుసుకొని యీ సభకు దాని రిపోర్టు వచ్చేటట్లు చేస్తే చాలా మంచిదని నా అభిప్రాయం.

మన ముఖ్యమంత్రిగారు గాంధిగారి ప్రథమశిష్యులు. క్రిందటి సంవత్సరం మన రాష్ట్రంలో, నల్గొండ జిల్లాలో కల్లోలితాలు ఏర్పడితే ముఖ్యమంత్రిగారు పాద సంచారంచేసి అక్కడ శాంతి కలిగించారు. హోమ్ మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో పాదసంచారంచేస్తే శాంతికలుగుతుందేమో

5) 13th September, 1969. Calling attention to matters of urgent public importance:

re: Plight of the people of Sompeta, Tekkali, Itchapuram and Palakonda taluk and Kurppam sub-taluk.

శ్రీకాకుళం జిల్లాలోనిని తమద్వారా హోమ్ మంత్రిగారికి, ముఖ్యమంత్రి గారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. రాష్ట్రంలో ఎగ్గడాలేని, తెలంగాణాలో అనేక రెట్లు శాంతిగా పాఠశాలలు, వ్యాపారాలు జరుగుతున్న జిల్లాలో ప్రజలలో భయాందోళనలు ప్రవేశపెట్టడం చాల విచారకరమైన విషయం వెంటనే దానిని రద్దుచేయాలని హోమ్ మినిస్టరుగారిని కోరుతున్నాను.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

The Minister for Home (Sri J. Vengal Rao):—Sir, in the areas sanctioned by the Hon'ble Member, Communist Revalutionaries are committing dacoities, murders and assaults on Government officers on large scale and instigating tribals and others in hills and other places in the Agency and in plains to commit acts of violence in revolt against established law and order by looting property of local landlords and others, killing them and committing theft of crop and offering armed resistance to police, preventing the police from suppressing crime in the armed revolution and from arresting and attempting to arrest the instigators and offenders.

A large number of unlicenced arms and explosives, spears, battle axes, long knives, bows and arrows were recovered in various places in Srikakulam district by police while attempting to apprehend offenders; and it is also noticed that all offences by Communist revolutionaries are committed in an organised and systematic manner in the name of an armed revolution in the State, to which effect they printed published and distributed on large scale, pamphlets inciting people to rise in revolt against established law and order by forcibly taking away property of local landlords and others, by killing them and the police officers.

As offences by Communist revolutionaries are taking place in many areas in Srikakulam district and are spreading fast from one taluk to another with threat to uproot all law and order, rendering the life and property of the public very unsafe, the Government after long and careful consideration considered it necessary to invoke better provisions of law for the suppression of prevailing disorder in the areas mentioned by the honourable Member and declared them as 'disturbed area' under the Andhra Pradesh Suppression of Disturbances Act, 1948.

In view of the above, it is not appropriate to say that there is no sufficient justification for declaring the plains areas also in the above five taluqs and 'disturbed area', when Naxalites are there only in the Agency areas. Myself and the Chief Minister had more than one occasion to mention about the gruesome offences committed by the Naxalites, the number of policemen injured in their encounters with the armed Naxalites, in detail, both here and on the floor of the Legislative Council also. The Naxalites may be hiding in the forests, but their offences are mostly committed in the plains villages only and it is noticed that some persons living in plains who are inspired by the Naxalites are rendering active support to them in the perpetration of crimes.

re : Plight of the people of Sompeta. Tekkali, I chapuram and Palakonda taluk and Kuruppam sub taluk.

The declaration of these areas as 'disturbed area' and stationing of adequate police force, are purely meant for the security and safety of the local people only and to maintain law and order. Therefore, it is not corret to say that the people there, are agitated at the stationing of police.

ఇప్పుడే గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. శ్రీకాకుళం జిల్లాకు అవకారం చేస్తున్నామని. అది ఎంతవరకు యదార్థమో నాకు తెలియదుగాని నేను ఈ మధ్య శ్రీకాకుళం జిల్లా వెళ్ళాను. లచ్చన్నగారు, యితర శాసనసభ్యులు అంతా వచ్చారు. ఒక్కరుకూడ ఈ విషయం గురించి కంప్లయింట్ చేయలేదు. పోలీసు ఎక్కడో అది చేస్తున్నదనే విషయం యింతవరకు కంప్లయింట్ లేదు. అట్లా పోలీసు ఏదైనా చేస్తే వెంటనే చర్యతీసుకుంటామని చెపుతున్నాను. ఇంకెక్కడా లేదు. ఒక శ్రీకాకుళం జిల్లాలోనే ఉన్నదని చెప్పారు. తెలంగాణాలోకూడ ఖమ్మంమెట్, వరంగల్ జిల్లాలలోకూడ డిస్టర్బ్డ్ ఏరియాగా క్రింద డిక్లేర్ చేయడానికి గవర్నమెంట్ కన్సిడరేషన్‌లో ఉన్నది. అక్కడకూడ ఈ ట్రబుల్ ఉన్నది. వారు తెలంగాణ ఉద్యమానికి దీనికి పోల్చారు. తెలంగాణ ఉద్యమానికి దీనికి ఏమీ సంబంధంలేదు. ఇది ఇంటర్ నేషనల్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ ఇన్స్టిగేషన్‌తో దేశంలో పనిచేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో చేస్తున్నారు. వారికి తెలుసు. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో కరపత్రాలు చదివి ఉంటారు. పెద్ద రెవల్యూషనరీగా దీనిని తయారు చేసి ఇండిపెండెంట్‌గా వాళ్ళు ఒక రాజ్యాన్ని స్థాపించుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో కరపత్రాలు వేస్తున్నారు వారు చెప్పారుగాని నా వెంట వచ్చిన లచ్చన్నగారు, మిగతా గౌరవసభ్యులు ఎవరూ ఒక్క కంప్లయింట్‌కూడ చెప్పలేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. వి. వరాంకుళం :—కంప్లయింట్ రాలేదని మంత్రిగారు చెపుతున్నారు. పోలీసువారిమీద జిల్లాపరిషత్ చైర్మన్, పార్లమెంట్ మెంబర్, హరినారాయణరావుగారు, పాలకొండ సమితి ప్రెసిడెంట్, ఎమ్. ఎల్. సి. వెంకటప్పలనాయుడుగారు కలసి రెండునెలల క్రిందట ప్రభుత్వానికి పిటిషన్ పెట్టడం జరిగింది. అందులో నేనుకూడ ఒక సంతకముదారును. అది విచారించడం గాని, దానిని పరిశీలించడంగాని అలవాటులేనట్లుగా యున్నది. అంతే గాని ప్రభుత్వానికి ఫిర్యాదులు రాలేదనేది సరైనదికాదు. ఫిర్యాదు చేస్తే ఆ మనిషి బ్రతుకు ఏమి అవుతుందోనని ఈ నాడు శ్రీకాకుళం జిల్లాలలో ఉన్న ప్రజలు విచారిస్తున్నందువల్ల హెచ్చుగా ఫిర్యాదులు రావడంలేదేమో. లైసెన్సులు లేని తుపాకులు ఉన్నాయి అన్నారు. ఏజెన్సీలో ఉంటే ఉండాలిగాని ప్లెయిన్స్‌లో లైసెన్స్‌లేని తుపాకి ఈ సంవత్సరం పట్టుకోలేదు. అందుచేత వారు చెప్పిన కారణాలు సరైనవికావు.

శ్రీ టి. పాపారావు (నగరికటకం) :—అధ్యక్షా, ప్రభుత్వం యింతవరకు తీసుకొన్న చర్య బాగానే యున్నది. ఇప్పుడు డిస్టర్బ్డ్ ఏరియా క్రింద ప్రకటన

చేయడం అవసరమే గాని అది రావడానికి కారణాలు ఏమిటో ముఖ్యమంత్రి గారు, హోమ్ మినిస్టరుగారు ఆలోచించారా ? గత జనరల్ ఎలక్షన్స్‌లో ఎంతమంది పోటీ చేసినప్పటికి ఒక్కరు కూడ కమ్యూనిస్టు నియంతృత్వ పార్టీ నుంచి రాలేదు. ప్రజాస్వామికంలో విశ్వాసం ఉండే శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఈనాడు యింత పెద్ద ఎత్తున ప్రబల్ధండమైన మూవ్‌మెంటు రానడానికి కారణాలు ఏమిటి ? ప్రభుత్వం ఎలాగు లా అండ్ ఆర్డర్ మెయిన్‌టెయిన్ చేస్తున్నది అనుకోండి. ఎక్కడ దరిద్రం ఉంటుందో అక్కడే యిది వస్తుంది కాబట్టి దాని నిర్మూలనకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నదా ? పున హోమ్ మినిస్టరుగారు దానిని గురించి గట్టి ప్రయత్నం చేసి శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వేఖుతోనే దానిని పెకలించడానికి ఆలోచిస్తారా అని నా మనవి.

శ్రీ సి. వి కె. రావు :— అధ్యక్షా, హోమ్ మినిస్టరుగారు ఈనాడు శ్రీకాకుళం జిల్లాలో జరుగుతున్న సంఘటనలను కమ్యూనిజం క్రింద చిత్రిస్తూ ఉన్నారు. ఇంటర్ నేషనల్ కమ్యూనిస్టు ఉద్యమానికి సంబంధించినటువంటి లిటరేచర్ పగైరా వగైరా ఫౌండేషన్‌గా తీసుకొని ఈనాడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కొన్ని జిల్లాలలో, ముఖ్యంగా శ్రీకాకుళంలో, అడవుల ప్రాంతంలో కొంత మంది కమ్యూనిస్టులు దాగొని ఒక విధమైనటువంటి విప్లవాన్ని లేవదీస్తున్నారు అని, కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతంలో భాగంగా వర్ణిస్తూ చెప్పారు. వారు చెప్పిన మీదట ప్రభుత్వం కమ్యూనిజాన్ని అణగద్రొక్కుతున్నారా, లేక ఏదైనా అరాచక పరిస్థితులను అణగద్రొక్కుతున్నారా అని నాకు అనుమానం వచ్చినది. మంత్రిగారు అంతా స్టడి చేశారో లేదో గాని సుమారు 80 సంవత్సరాలు నేను కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతాలు, మిగతా సిద్ధాంతాలతోపాటు స్టడి చేస్తూ ఉన్నాను. ఈ క్రొత్తరకం కమ్యూనిస్టు లిటరేచర్ నేను యింకా చూడలేదు, దీని అంతర్జాతీయ స్వభావం ఏమిటో మంత్రిగారు సిద్ధాంతీకరించారా లేక పోలీసు మంత్రి కాబట్టి పోలీసులు సిద్ధాంతీకరించినటువంటిది అయన నిర్వచిస్తూ ఉన్నారా ? ఇది యింటర్నేషనల్ కమ్యూనిజం అని, యింకొక కమ్యూనిజమని వారు సర్‌కాస్టిక్‌గా అనడం మంచిదికాదని నేను భావిస్తున్నాను. శాంతి భద్రతల విషయమని చెబితే అది వేరే విషయం. వారు తమకు అక్కడ కొంత లిటరేచర్ దొరికినట్లుగా చెప్పారు. దానిని హౌస్‌లో పెట్టమని నేను అడుగుతున్నాను.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అధ్యక్షా, నేను యింతాక, యీ కాలెటన్షన్ మోషన్ సందర్భంగా స్టేట్‌మెంట్ చేశాను. ఇప్పుడు అక్కడ వున్న పరిస్థితుల దృష్ట్యా గవర్నమెంటు దానిని డిస్టర్బ్‌డ్ ఏరియాక్రింద డిక్లేర్ చేసినది. ఇప్పుడే పాపారావుగారు చెప్పినట్లుగా—అక్కడ ప్రైబల్స్‌లో పావర్టీని తొలగించడానికి, వారిని ఎక్స్‌ప్లాయిట్ చేయడాన్ని అరికట్టడానికి గవర్నమెంటు కొన్ని స్కీమ్సు కూడా వేయబోతున్నది. తద్వారా కూడా యీ సమస్యను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నామని మనవిచేస్తున్నాను. అక్కడ మావోసెటుంగ్ అధ్యయ్యా

మేము యిది చేస్తున్నామని వారు కరపత్రాలు వేస్తున్నారు; అదే నేను చెప్పాను.

re : MEMORANDUM OF THE NON-GAZETTED FIRE SERVICE EMPLOYEES.

(శ్రీ) సి. వి. కె. రావు :— అధ్యక్షులవారికి, రెండవ ప్రపంచయుద్ధం తరువాత మన దేశంలో యీ ఫైర్ సర్వీసెస్‌ను ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది. ఇది చాలా ఆత్యవసరమైనది. ఈ సర్వీసెస్‌లో పని చేసే ఉద్యోగులను ప్రభుత్వం సవతితల్లి ప్రేమతో చూస్తున్నది. అది ధర్మం కాదు ఈ ఫైర్ సర్వీసెస్ కూడా హోమ్ డిపార్టుమెంటు అధ్వర్యం క్రిందవున్నవి. ఎమర్జెన్సీ సర్వీసెస్. పోలీసు, స్పెషల్ ఆర్మ్‌డ్ పోలీస్, రిజర్వు పోలీసు .. యివన్నీ కూడా హోమ్ డిపార్టుమెంటు యొక్క అధ్వర్యం క్రిందనే వున్నవి. ఇందులో ఫైర్ సర్వీసెస్ యొక్క ప్రాముఖ్యత ఎవరికీ తెలియనిది కాదు. బ్రిటిష్ వారి పాలన కాలము నుంచి కూడా— యూరోపియన్ ఆఫీసర్సు వచ్చినప్పటికి, తదుపరి ఇండియన్ ఆఫీసర్సు అధ్వర్యం క్రింద పెట్టిన తరువాత, వారికి పోలీసుతో సమానమైన స్కేల్సు యిచ్చారు. అయితే వారి గోడును కూడా వినమని వేను ప్రభుత్వాన్ని ప్రార్థిస్తున్నాను.

Sri J. Vengal Rao:— Sir, the One Man Pay Commission appointed by the Government in 1965, submitted its report in 1967. Government constituted an officers' Committee under the Chairmanship of the Chief Secretary to Government, and this Committee after discussions with the main Service Associations submitted certain proposals. Government considered the proposals and Government issued orders in G O. Ms. No. 173 Finance Department dated 13th June 1969 revising the scales of pay of the Government servants.

In para 10 of the said G. O., the Departments have been requested to bring to the notice of the Finance Department any glaring anomaly, clarifications and other issues causing serious hardship, that would arise in the course of the implementation of the revised scales of pay. Quite a number of stereotyped representations have been received from the employees of the Fire Service Department, requesting for higher scales of pay, that those already sanctioned by Government The views of the Director of Fire Services have been obtained and the matter will be placed before the Officers' Committee appointed to examine the one man Pay Commission recommendations in due course.

దీని విషయంలో వారు రిప్రజెంట్ చేశారు; ఎనామలీ ఏదో వుందని గవర్నమెంటు దానిని కమిటీముందు పెడుతుంది. కన్సిడర్ చేస్తున్నాం.

(శ్రీ) సి. వి. కె రావు :— అన్ని విషయాలూ ఆలోచిస్తారా ?

(శ్రీ) జె. వెంగళరావు :— కమిటీ ముందు ప్రభుత్వం అన్నీ పంపుతుంది.

re : ALLEGED HARASSMENT BY POLICE IN REGIMENTAL BAZAR LOCALITY.

(శ్రీ) కొండాలక్ష్మణ్ బాపుజీ :— అధ్యక్షా, ఈ ఘటన కేవలం లోకల్ పోలీసు ఆఫీసరు భారపాటువల్లనో లేకపోతే మిస్కీఫ్ వల్లనో, కేవలం ఒకరి రెచ్చగొట్టివిలితి వైనచే జరిగిందవడం నరైనది కాదు. గవర్నమెంటు పాలసీ—

వ య్యర్ పోలీస్ ఆఫీసర్లు పాలసీగా ఒక రిప్రెసీవ్ మెజర్సు తీసుకోవాలనీ, ఏదో ఒక అవకాశం తీసుకొని పోలీసుల దౌర్జన్యం జరపాలనే పరిస్థితిలో యివి జరుగుతున్నాయి. జూన్ నెలతరువాత—ఇండియా గవర్నమెంటునుంచి ఏ కోం మినిస్టరు వచ్చి వెళ్లిన తరువాత ఇటువంటి సంఘటనలు జరిగితే నేనూ, డాక్టరు చెన్నారెడ్డిగారు కూడా కేంద్ర హోం మంత్రికీ, ఇక్కడనుకూడా లెటర్సు వ్రాసి పంపించాము.....

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— చెన్నారెడ్డిగారు ఎవరు ?

శ్రీ కొండాలక్ష్మణ్ బాపుజీ :— ఓపిక పట్టుకొని వినుకో ; కాసేపు.

Sri C. V. K Rao ; —You are talking as if you are.... .

Sri Konda Laxman Bapuji : —You deserve for that.

Sri C. V. K. Rao : —You deserve, is it ?

Mr. Deputy Speaker : —Mr. Rao, do not answer each other.

Sri C. V. K. Rao : —As a former Minister he should know how to address a Member. In a democratic system there will be debate.

శ్రీ కొండాలక్ష్మణ్ బాపుజీ :— ఆనరబుల్ సి వి. కె. రావుగారూ, దయచేసి కూర్చోండి.

Sri C. V. K. Rao : —Thank you, Sir:

Sri Konda Laxman Bapuji :—Then actually Dr. Chenna Reddy called upon the Governor and brought the situation to his notice. Thereupon he was kind enough to intimate to the Chief Minister and the Deputy Commissioner of Police called upon Dr. Chenna Reddy and other officers of the Panchayat Samithi and assured that due enquiry would be made into those excesses.

ఇండ్లలోకి చొచ్చుకొనివెళ్లి, కిటికీల తలుపులు కూడా పగలగొట్టి, ఆడవారిని పుస్తెల కూడా తెంపడం—గదులలో రక్తం కూడా నేను నా కళ్లతో స్వయంగా చూచాను, ఇటువంటి దారుణమైన పరిస్థితి జరుగుతూంటే గవర్నమెంటు ఎంక్వయిరీ చేయకుండా పోలీసువారిని ఎంకరేజి చేయడం, చిన్న అవకాశం తీసుకొని సామాన్య ప్రజలను కూడా కొట్టడం—ఇటువంటి వాటివల్ల పరిస్థితి అగ్రవేట్ అయింది—తెలంగాణా మూవ్‌మెంటు అని చెబుతున్నాను, మంత్రిగారు చక్కగా అర్థం చేసుకోవలసిందని వారితో మనవిచేస్తున్నాను. Government wants such repressive measures should be continued and that is why the Police at the lower level are continuing such type of activities. అది వారి పాలసీ కాదు. ఫెయిర్, జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ మొన్న సికింద్రాబాదులో జరిగిన విషయంలో చేయించాలి. దుకాణాలలోకి చొచ్చుకొనివెళ్లి, వారిని బజారులలోకి లాగి కొట్టుకుంటూ తీసుకువెడితే—అసలు ఇది డెమొక్రటిక్ గవర్నమెంటు అవునా, కాదా అనే సందేహం కలిగేటట్లు చేశారు. సాధారణంగా, వారు ఆఫీసర్లు పంపించిన రిపోర్టును చదువుతారు. ఒక్క కేసు విషయంలోకూడా జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీ జరిపే ధైర్యం గవర్నమెంటుకుగాని, ఏ కోం మినిస్టరు

దగ్గరకాని లేదు. రెస్పాన్సిబుల్ పర్సన్స్ నుంచి కంప్లయింట్సు వచ్చినప్పుడు జుడిషియల్ ఎంక్వయిరీకి ఆర్డరు యివ్వాలి. Those who are the real culprits, the Police officers must be punished.

(శ్రీ) జె. వెంగళరావు :— అధ్యక్షా, ఈ సంఘటన గురించి (శ్రీ) కె. ఎస్. నారాయణరావుగారూ, (శ్రీ) కొండాలక్ష్మణ్ గారూ చెప్పారు. గవర్నమెంటు వారు కూడా సాధ్యమైనంతవరకూ ఏమాత్రంకూడా రిప్రెషను ఉపయోగించకూడదనే వుద్దేశంతోనే వున్నారు. అట్లా ఆర్డర్సుకూడా యివ్వబడినాయి. గత ఐదారు రోజులనుంచీకూడా సిటీలో స్కూల్సు, కాలేజీలు నడుస్తున్నాయి, అబ్జెండెన్సు వున్నది.

(Sri Badri Vishal Petti rose to speak)

(శ్రీ) జె. వెంగళరావు :— నేను చెప్పేది వారు పూర్తిగా విన్న తరువాత అడిగితే బాగుంటుంది. నేను అబ్జెండెన్సు వుంది అంటే ఎంత వుంది అని మధ్యలో అడిగితే ఏమి చెప్పాలి ?

मिस्टर डिप्टी स्पीकर :—वह यह कह रहे हैं कि आप को जो कुछ भी कहना है बाद में कह सकते हैं।

Sri C. V. K. Rao ;—The boot is on the other leg.

Mr. Deputy Speaker :—Mr. Rao, do not try to aggravate.

(శ్రీ) జె. వెంగళరావు :—పాఠశాలలు, మెడికల్ కాలేజీ—ఇవన్నీ రన్ అవుతున్నాయి, సికింద్రాబాదు రెజిమెంటల్ లేన్‌లో కూడా నాలుగు స్కూల్సు, ఉమన్స్ కాలేజీ నడుస్తున్నాయి. పాఠశాలలకు వెళ్లి రాళ్లు వేయడం, స్కూలు పిల్లలు బస్సులో వెడుతుంటే బడలు కత్తిరించడం, మెడికల్ కాలేజీ నుంచి వచ్చే పిల్లల మీద రాళ్లు వేయడం, కొట్టడం, పాఠశాల బయట నుంచి వెళ్లేవారిని దెబ్బలు కొట్టడం—వారంరోజుల నుంచి యీ కార్యక్రమం జరుగుతోంది.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—और पोलिस जो कर रही है....

(శ్రీ) జె. వెంగళరావు :—పోలీసు వారు ప్రొటెక్షను యివ్వవలసిన అవసరం వున్నది. బజారులోవున్న వారందరినీ, షాపులలోవున్న వారందరినీ కొట్టమని పోలీసువారికి ఆర్డర్సు ఆఫీసర్సుగాని, గవర్నమెంటుగాని యివ్వలేదు. ఈ పరిస్థితులలో మిత్రులకందరికీ మనవి చేసేది ఏమంటే—పాఠశాలలకు వెళ్లేవారిని వెళ్లనీయనివ్వాలి, ఇష్టంలేనివారు వెళ్లకపోవచ్చు. వెళ్లి, వచ్చేవారి బడలు కత్తిరించడం, అడపిల్లలను అవమాన పరచడం, బూతులు తిట్టడం, దారం కొట్టడం జరుగుతూవుంటే పోలీసు చూస్తూ ఊరుకోలేదు. పోలీసువారు వారి రక్షణ యివ్వవలసిన అవసరం వున్నది. రెజిమెంటలు బజారులో కూడా పిల్లలు స్కూళ్ల మీద రాళ్లు వేస్తే పోలీసువారు చేతి చేతారు తప్ప ఎవ్వరినీ కొట్టలేదు. కె. ఎస్. నారాయణగారు స్పెసిఫిక్ ఇన్సిడెంటు వుంది, నాకు యిస్తే నేను స్వయంగా వెళ్లి చూచి విచారిస్తానని మాత్రం మనవి చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—కె. ఎస్. నారాయణగారూ, మీ దగ్గరవున్న విషయాలు మంత్రిగారికి అందజేయండి.

(శ్రీ) కె. అచ్యుతరెడ్డి :—వారు ఒక్కటైనా నిజం చెబితే మేము ఇన్ని డెంట్స్ చెబుతాము. కాని, అన్నీ అబద్ధాలు చెప్పడానికే తయారయ్యారు వారు. వారు చెప్పేదంట్లో నిజం లేదు—ఇండ్లలో కత్తిరించారు, అది చేశారు, ఇది చేశారు అంటే ఎంత మందిని కత్తిరించారు, ఎవరు కత్తిరించారు అనేది చెప్పాలి. నీవు కాదు, నీ తాత అన్నట్లు యీ దెబ్బలు కొట్టడం, ఇదంతా ఏమిటి ?

(శ్రీ) కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ :—ఇండ్లలో చొచ్చి దారుణంగా కొట్టారనడంతోపాటు 20 కేసులు జరిగాయని చెప్పారు.

(శ్రీ) కె. వెంగళరావు :—నాకు వ్రాత మూలంగా యివ్వలేదు.

(శ్రీ) కొండా లక్ష్మణ్ బాపూజీ :—అది జరగడం లేదని చెప్పడం న్యాయమే కాని అట్రాసిటీస్ వేరే వాళ్ళు చేశారని చెప్పి, ఇండ్లలో చొచ్చి కొట్టారనేది మంత్రిగారు జస్టిఫై చేసినట్లే కదా. స్టూడెంట్సుగాని ఎవరుగాని జడలు కత్తిరించినా, కొట్టినా, ఏమి చేసినా ఎవ్వరూ ఒప్పుకోరు. అట్లా జరుగుతుంటే అటువంటివారిని పట్టి శిక్షించవచ్చు. ఇండ్లలోకి చొచ్చి కొట్టుతున్నారు అని చెబుతుంటే జడలు కత్తిరించారు అని వారంటున్నారు. అయితే, బజారులలో జడలు కత్తిరించారని, ఇండ్లలోకి పోయి ఆడవారిని కొట్టిస్తారా ?

(శ్రీ) కె. వెంగళరావు :—ఈ కాల్ అటెన్షను మోషనులో రెజిమెంటలు బజారులలో జరిగిన లాటీ ఛార్జి గురించి చెప్పారు. వారు యీ విషయం ఇప్పుడు నోటిమాట చెప్పారుగాని వ్రాసివ్వలేదు.

(శ్రీ) పి. గోవర్ధనరెడ్డి :—ఇండ్లలోకి చొరబడి దెబ్బలు కొట్టుతున్నారు అంటే పిల్లలను చెదరగొట్టారు కాని మంత్రిగారు పోలీసువారిచ్చిన రిపోర్టుమీద అంటున్నారు.

ఆధారపడకుండా, స్వయంగా తమ బుద్ధిబలంతో ఆలోచిస్తే బాగుంటుంది. అంతేగాని, ఆఫీసరులు వ్రాసిన రిపోర్టు మాకు యిస్తే ఎట్లా ? మనకు డెమొక్రసీ వున్నది, ప్రజాస్వామ్యం నడుస్తున్నది. మరి, ప్రజాస్వామ్యములో పోలీసు రాజ్యం నడిపిస్తే ఎట్లా ?

(శ్రీ) కె. ఎస్. నారాయణ (సికింద్రాబాదు) :—నేను యిచ్చిన మోషనులో యీ మాటకూడ వున్నది. "That the police led by the Circle Inspector of Police Gopalapuram area, Secunderabad have been terrorising the people of Regimental Bazar locality by beating them brutally and indiscriminately who are innocent persons while in some cases entering the private houses. This has been going on for the past three days. People are very much agitated over this." మాట్లాడు దగ్గర

గొడవ జరిగితే నేను ఒప్పుకోవడానికి కూడా సిద్ధంగా వున్నాను. స్కూల్సుకు దూరంగా వున్న బస్తీలలోకూడా వచ్చి కొట్టడం, బూతులు తిట్టడం, అమర్యాదగా ప్రవర్తించడం జరిగింది. కావాలంటే నేను వారిని తీసుకొచ్చి చూపిస్తాను. నాలుగు రోజులైనా యివ్వటికీకూడా వారి ఒంటిమీద దెబ్బలు కనబడుతున్నాయి

Mr. Deputy Speaker:—All that I would says is..

(శ్రీ) కె. ఎస్. నారాయణ:—సిటీలో ఎక్కడైనా జడలు కత్తిరించడం వంటివి జరిగాయేమో నాకు తెలియదు కాని రెజిమెంటల్ బజారు వరియాలో ఇది మాత్రం జరగలేదని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Deputy Speaker:—All that I would say to ease the situation is you give those instances and the Minister will have to make sufficient enquiries and get information and try to take serious action against the concerned. That would solve the situation.

श्री शंकरी विशाल पित्ती:—यह सदन में जो बात कही गई है।

(శ్రీ) కె. వెంగళరావు:—రిటన్‌గా నాకు యిస్తే ఎంక్వయిరీ చేయిస్తానని చెప్పాను. ఆయన యిచ్చాను అనుకుంటే నేను వెళ్లాను అని కూడా అనుకోవాలి. ఇస్తే చూస్తాను.

Mr. Deputy Speaker:—Copies of the Wanchoo Committee report are being distributed to the Members at the Enquiry counter to-day. Members can collect the same.

Now Discussion on Demand No. XXIII.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1969-70 VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS.

DEMANDS No. XXIII-CO-OPERATION-Rs. 3,21,46,000.

(శ్రీ) ఎన్. రాములు:—అధ్యక్షా; ఈ నాడు గౌరవనీయులైన ముఖ్య మంత్రి గారు సహకార శాఖ డిమాండును ప్రవేశపెట్టారు. సహకార ఉద్యమం పట్ల దేశంలో ఎవరికి వ్యతిరేక భావం లేదనే విషయం నగ్న సత్యం. ఈ నాడు సహకార ఉద్యమం ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో నడుపబడుతున్న తీరుతెన్నులు చూస్తే దేశంలో ఈసహకార ఉద్యమం పట్ల ఏవగింపు కలుగుతుంది. ఇది సహకార ఉద్యమానికి తలవంపులని చెప్పకతప్పదు. ఈ సహకార కార్యక్రమం ఒక గుత్త దారీ విధానంగా కనబడుతుంది. పెట్టుబడిదారీ విధానం దేశానికి ఎంతో అభి వృద్ధి నిరోధకమని భావిస్తున్నాము. సహకార ఉద్యమం క్రింద ప్రభుత్వ పెట్టు బడితో కొందరు పాలకులు సహకార రంగాన్ని గుత్తకు తీసుకుని అధికారంలో ఉండి స్వప్రయోజనానికి ఉపయోగపరచడం వల్ల సహకార ఉద్యమం అంటేనే దేశంలోని ప్రజలకు ఏవగింపుగా తయారైనది. ఎటువంటి అన్యాయాలు, అక్ర మాలు జరుగుతున్నాయో తెలిసి కూడా ప్రభుత్వం దీనిని సక్రమమైన మార్గంలో పెట్టడం లేదు. ప్రజలకు సౌకర్యంకలిగించాలనే ఏ ఉద్దేశంతో ఐతే ఈ కార్య క్రమం ఉద్దేశించబడిందో ఆ ఉద్దేశం నేరవేరడం కోసమై ప్రభుత్వం ఎటువంటి

చర్యలను తీసుకోక పోవడం శోచనీయం. ఈ డిమాండును నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. ఇన్ని సంవత్సరాలుగా శాసనసభలో చర్చలు కావించబడుతున్నా ప్రతిపక్ష సభ్యులు సలహాలు, సూచనలు చేస్తున్నా. వాటిని పాటించడానికి ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకోలేకని సహకార రంగంలో జరిగే దుర్వినియోగంబట్టి అర్థం అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. సహకార శాఖను ప్రజలకు ఉపయోగపడేట్టు చేయవలసిన విధి. కాబట్టి ప్రభుత్వంపై ఉందనే ఉద్దేశంతో ఈ అరాచకాలు, అక్రమాలు ప్రభుత్వ ధనం దుర్వినియోగం అరికట్టాలనే తలంపుతో కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను. ఈ గుత్తదారి విధానం పోవాలంటే సహకార వ్యవస్థ గ్రామ గ్రామాన అందుబాటులో ఉండాలి. ప్రతి గ్రామంలోను సహకార సంఘం నెలకొల్పబడాలి. ఏ గ్రామానికి ఆ గ్రామానికే సహకార సంఘం నెలకొల్పకుండా 10, 15 గ్రామాలకు ఒక సహకార సంఘం ఏర్పాటు చేస్తే అక్కడ ఉండే పెద్దలు ఆ సహకార సంఘాన్ని గుప్పిటిలో పెట్టుకొని ఎల్లకాలం తమ ఆధీనంలోనే ఉంచుకుని కావలసిన వాటికి సహకార పరపతిని అందచేస్తూ అవసరమైన వారికి అందచేయకుండా పరిపాలనా విధానం సాగిస్తున్నారు. ప్రశ్నల సమయంలో గౌరవ మంత్రులు 28 సంవత్సరాలుగా కాకినాడ సహకార సంఘం అధ్యక్షులుగా ఉంటూ ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యం వహించినవారు 59 వేల రూపాయలు దుర్వినియోగం చేశారని చెప్పటం పొరపాటని చెప్పారు. 28 సంవత్సరాలుగా ఆ అధ్యక్షుడు ఏ విధంగా పరిపాలన చేస్తున్నాడో ఎంత దుర్వినియోగం జరిగినది తెలుసుకోలేకపోయారంటే ప్రభుత్వం ఎట్లా నడుస్తున్నది అర్థం కాగలదు. ఆడిట్ జరుగుతుంది అన్నారు. మూడు సంవత్సరాలకు ఒకసారి జరగడంవల్ల యింత దుర్వినియోగం జరిగింది, సంవత్సరానికి ఒకసారి ఆడిటు చేయించి దుర్వినియోగం జరగకుండా చేస్తామని మంత్రిగారు అంటున్నారు. అంతమాత్రంచేత ఈ వ్యవస్థ చక్కదిద్దబడుతుందంటే నాకు నమ్మకం లేదు. మూడు సంవత్సరాలకు ఒకసారి ఆడిటు జరిగింది అనుకున్నా 28 సంవత్సరాలలో ఎనిమిది సార్లు ఆడిటు జరగాలి కదా. ఒక్కసారైనా ఎందుకు పట్టుబడలేదంటే దానికి ఒక్కటే కారణం. 28 సంవత్సరాలుగా ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యం వహిస్తున్న అధ్యక్షులు ఆడిటు స్టాఫ్‌ను బుట్టలో వేసుకుని కార్యక్రమం జరుపుకుంటూ వస్తున్నాడనేది అర్థం అవుతుంది. సహకార వ్యవస్థలోని గుత్తదారీ విధానం పోవాలంటే సహకార సంస్థలలో వరుసగా రెండు సంవత్సరాలు అధ్యక్ష పదవి నిర్వర్తించకుండా ఉండడానికి వీలుగా బాన్ ఉంటే కొంతవరకు సఫలం అవుతుందని భావిస్తున్నాను. కనీసం రెండుసార్లు కంటె వరుసగా రాకుండా ఉండాలనే భావిస్తున్నాను. ఎన్నికలు జరిపితే మూడు సంవత్సరాలు అయ్యేసరికి పెట్టనే నెక్స్ట్ టరంలో రాకపోయినా మూడవ టరంలో రావచ్చును. కాని ఇమీడియట్‌గా రావడానికి ప్రయత్నం చేస్తే లోటుపాట్లు కప్పిపుచ్చుకోడానికి అవకాశం ఉంటుందని భావిస్తున్నాను. ఒకేసారి రెండు దఫాలకు మించి సహకార సంస్థలలో అధ్యక్షులుగా ఉండకుండా ఒక నియమం పెట్టవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఎవరైనా సరే ఒకేసారి రెండు సంస్థలలో ఆధిపత్యం వహించకుండా ఉండాలని నా సలహా సంస్థ రెండు సంస్థలలో ఒకేసారి అధ్యక్షులుగా ఉండడం వల్ల అక్కడా ఇక్కడా పట్టుబట్టు

చేయడానికి అవకాశాలున్నాయి. అందువల్ల రెండు సంస్థలలో ఒకేసారి అధ్యక్షులుగా ఉండడం మంచిది కాదేమో. ఈ ఏర్పాట్లు చేయకపోతే సహకార వ్యవస్థను పటిష్టం చేయడానికి అవకాశం ఉందని భావిస్తున్నాను. ఈ నాడు లెజిస్లేటర్సు జిల్లా స్థాయిలోని సంస్థలలో ఆధిపత్యం వహించకూడదని బాన్ పెట్టడం భావ్యమని భావిస్తున్నాము. 500 మంది ప్రజలున్న ప్రతి గ్రామంలోను ఒక సహకార సంఘం ఏర్పాటు చేయాలి. షేరు ధనం నగం ప్రభుత్వమే భరించడానికి ముందుకు రావాలని మనవిచేస్తున్నాను. సహకార సంఘాలను రిజిష్టరు చేసేటప్పుడు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు రికమెండు చేస్తే సెంట్రలు బాంకుకు డిస్ట్రిక్షనరీ పవరు లేకుండా రిజిస్ట్రారు రికమెండు చేసిన తరువాత బాంకువారు రికమెండు చేయడానికి పూనుకోవాలని నిరాకరించడానికి అవకాశం లేకుండా ఉండాలని మనవి చేస్తున్నాను. సహకార వ్యవస్థ దేశంలోని ఆర్థిక జీవిత రంగాలలో వ్యవసాయ ఉత్పత్తి, పరిశ్రమలలో ప్రాససింగ్, మార్కెటింగ్, పంపిణీ, పరపతి, గృహ నిర్మాణం, కంస్యూమర్ సీడ్స్‌కు ఉపయోగపడడానికి అవకాశాలు కలుగజేస్తున్నాయని చెబుతున్నారు. నిజమే. ఎంతవరకు ఉపయోగం కలిగిస్తున్నాయి? వ్యవసాయ డిపార్టుమెంటులో వ్యవసాయ అభివృద్ధి కావలసిన పద్ధతులు వెంట వెంటనే ఆలోచించకుండా ఉంటున్నాయి. ఎందులోనైనా సహకార సంస్థలనేవి మన ఆహార పదార్థాలలో విటమినుల వంటివి. మనం తీసుకునే అవశ్యకరమైన ఆహారం లేనప్పుడు విటమినులు ప్రత్యేకంగా తీసుకోవలసి వుంటుంది. ఆ విధంగా వ్యవసాయంలోను లఘు పరిశ్రమలలోను తదితర రంగాలలోను సహకారాన్ని ప్రవేశపెట్టడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఎంతవరకు సఫలీకృతం అవుతున్నాయో చూస్తే దుర్వినియోగం ఎక్కువ అవుతున్నదని అర్థం అవుతున్నది. అటువంటి దుర్వినియోగం అరికట్టడానికి ప్రభుత్వం ఎప్పుడైతే ముందుకు వస్తారో ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండడానికి కట్టుదిట్టంగా అమలు జరపడానికి ఎప్పుడైతే పూనుకుంటారో అప్పుడు నెరవేరుతుంది కాని ఏదో సహకార ఉద్యమం ప్రజలది అని చెప్పినంత మాత్రాన ప్రజానీకానికి అందుబాటులో ఉండదు. పెద్దవారికి అందుబాటులో ఉంటుంది. సామాన్యరైతుకు అప్పులు పుట్టకుండా వున్నాయి. రసాయనిక ఎరువులు సహకార రంగంద్వారా లభించాలంటే సామాన్యరైతుకి అందడం లేదు. ప్రభుత్వం వారు తప్పని సరిగా సహకార రంగంలో చిన్న రైతులకు అప్పులు రసాయనిక ఎరువులు తదితర సౌకర్యములన్నీ అందచేసి తీరాలి. చిన్న రైతులకు అందచేసిన తరువాత మిగిలినవారికి అందచేయడానికి పూనుకోవాలి. వారికి యివ్వవద్దనికాదు, ప్రప్రథమంగా అట్టడుగున పడినవారికి సహకారం లేకపోతే ఎట్లా? జీవనోపాధి గడవనివారికి ప్రిఫరెన్సు యిచ్చి తక్కినవారికి చూడాలనే నియమాలు సహకార సంఘపు చట్టంలో పెడితే తప్పనిసరిగా కొంతవరకు ఫలితం కలుగుతుంది, లేనప్పుడు ఫలితం శూన్యం అని చెప్పక తప్పదు. అదే విధముగా ల్యాండ్ మార్టిగేజి బ్యాంకులలో అవకతవకలు జరుగుతున్నాయి. అప్పులు కావాలంటే వాటి అధ్యక్షులుగా ఉన్నవారికి వారి బంధువులకు, స్నేహితులకు పార్టీ పెద్దలకు అప్పులు దొరకడానికి అవకాశం ఉంది. సొసైటీలో మెంబర్సుగా

చేరడానికి వ్యతిరేకంగా ఉంటారు. మెంబర్షిప్ యివ్వడానికి కూడా ముందుకు రారు. మెంబర్ను కావాలంటే నిరాకరిస్తున్నారు. అటువంటివి చేయకుండా తప్పనిసరిగా ఎవరైతే మెంబర్షిగా చేరుదామని దరఖాస్తు పెట్టుకుంటారో వారందరినీ చేర్చుకునే అవకాశం కూడా చట్టంలో పొందుపరచాలని మనవి చేస్తున్నాను. అప్పుల బట్వాడా ఆలస్యంగా జరుగుతున్నది. మంత్రిగారు చెప్పారు. 8 వారాలలో అప్పులు బట్వాడా కావడానికి తగు నిర్దేశాలు పంపించామని అన్నారు. వారు పంపిన ఉత్తరువులు తప్పనిసరిగా అమలు జరుగుతున్నాయో లేదో చూడాలి. ఉదాహరణకు పెక్కులి, ఇచ్ఛాపురం, సోంపేట తాలూకాలలో తుఫాను వచ్చింది. ప్రభుత్వం వారు ఎంతో ఉదారంగా గ్రాంటును యిచ్చినారు. అయినప్పటికి వారు ప్రజలకు అప్పులను బట్వాడా చేయడానికి అవకాశం లేని పరిస్థితులు పర్వడుతున్నాయి. ఏ విధముగా పర్వడుతున్నాయంటే పెక్కులి తాలూకాలో ఒ ఎం. ఎస్. లోన్సు 5 లక్షలు యివ్వబడినవి. వాటిని 50 % ఫెర్టిలైజర్సు రూపంలోనూ 50 % క్యాష్ రూపంలోనూ యివ్వనున్నారు. డి.సి.ఎం.ఎస్.లో గాని మిగతా సొసైటీలలోగాని ఆ ప్రాంతానికి ఎరువులు లభ్యం కాలేదు. అందుచేత ఒ. ఎం. ఎస్. లోన్సు ముందు ఎరువులు యిచ్చిన తరువాతనే నగదు యివ్వబడుతుంది. డి సి. ఎం. ఎస్. లో ఎరువులు అందుబాటులో లేవు కాబట్టి లోను బట్వాడా చేయము సగండరు పద్ధతిలో చేస్తున్నామనే పద్ధతిలో ఉన్నారు. ప్రభుత్వం వారి విధానం ప్రజలకు సహకారం అందజేయడానికి ఉద్దేశించబడినా ఉద్యోగస్తులు 4 లక్షలు ఒ.ఎం.ఎస్ లోను యివ్వబడినప్పటికి ఫెర్టిలైజర్సు యివ్వనిది లోన్సు డిస్బర్సు చేయమంటున్నారు. ఫెర్టిలైజర్సు ఎక్కడనుంచి తేవాలో తెచ్చుకునే ఆలోచన ప్రభుత్వంలో లేదు గార్డెంట్సు సరెండరు అవుతున్నవి. ప్రభుత్వం యిచ్చిన లాభం ఒక చేత్తో యిచ్చి రెండవ చేతితో తీసుకునే పద్ధతిలో ఉంది. షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ ఉన్నాయి. శ్రీకాకుళంలో కోఆపరేటివ్ ఫోల్డ్ క్రింద షుగర్ ఫ్యాక్టరీ ఆముదాలవలసలో ఉంది. మొత్తం నామిజెడ్ బాడి క్రింద మూడు సంవత్సరాలలో 8 లక్షల రూపాయలు నష్టం కలుగజేసినది. అటువంటి షుగర్ ఫ్యాక్టరీకి స్పెషల్ ఆఫీసరును అప్పాయింటు చేస్తే ఒక సంవత్సరంలో 70 లక్షల రూపాయలు లాభం పొందగలిగిందని తెలుస్తున్నది. అది సంతోషకరమైన విషయం. అందుచేత ఎల్లప్పుడూ స్పెషల్ ఆఫీసరుతో ప్రజాస్వామ్యంలో పరిపాలన సాగించలేము. నష్టం లేకుండా ఉండడానికి నాన్ ఆఫీషియల్సు కొందరిపైన దురుద్దేశ్యముతో ఆపాదిస్తున్నానని కాదు. సక్రమంగా పరిపాలన చేసి లాభాలు సంపాదించడానికి మ్యానేజరుని చేయాలనే తలంపు ప్రభుత్వానికి ఉందని తెలుస్తున్నది. ఇండస్ట్రీస్ డిపార్టుమెంటు మేనేజమెంటు తప్పనిసరిగా మేనేజరును చేయాలి. దానికి బైలా అమెండు చేయాలి. అమెండు చేయడానికి అక్కడ జనరలు బాడీ పెట్టకుండా అటువంటిది జరగడానికి వీలు లేదు. మేనేజరు అప్పాయింటుమెంటు అక్కరలేదని త్రిప్పి పంపిస్తున్నారని తెలుస్తున్నది. గత చరిత్ర జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటే అటువంటి చరిత్ర లక్షలు నష్టం రాకుండా ఉండడానికి కనీసం మేనేజరును అప్పాయింటు చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలని

మనవిచేస్తున్నాను. సహకారోద్యమం బడుగు ప్రజలకు ఉద్దేశించబడినదని అయినా అందలేదనేది ఈ లెక్కనుబట్టి అర్థం అవుతున్నది. దీనిలో రిక్షాలు ఆటో రిక్షాలు నడిపే కొందరికి చిన్న తరగతులవారికి సహకారం, లేబరు కంట్రాక్టు సొసైటీలకు సహకారం చేయడానికి వారికి సంఘాలు రిజిస్టరు చేస్తామన్నారు. సైకిలు రిక్షాల సంఘాలు రాష్ట్రంలో 20 రిజిస్టరు చేసినట్లు ఉంది. ఆటో రిక్షా సంఘం ఒకటే రిజిస్టరు చేసినట్లు ఉంది. ప్రింటర్సు ఏదో రిజిస్టరు చేశారు. లేబరు కాంట్రాక్టు సొసైటీస్ ఉన్నాయి కాని సహకారం అందజేయలేదు. కూలి జనానికి వేద ప్రజానీకానికి ఏదయినా సదుపాయం కలుగజేయాలంటే సహకార వ్యవస్థలో తప్ప మరొక చోట వీలులేదు. అందుచేత తప్పని సరిగా వాటిని ఉత్సాహపరచి ఎంకరేజిమెంటు యివ్వాలని కోరుతూ శెలవుతీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ(పాయకరావుపేట) :—అధ్యక్షా, సహకార రిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తేదలచుకున్నాను. ఈనాడు దేశంలో వ్యవసాయకంగా ముందుకు రావాలంటే సహకార సంఘాలు చాలా అవసరం. ఈ సహకార సంఘాలవల్ల మన దేశాన్ని ముందుకు తీసుకు రావలసిన అగత్యం ఎంతయినా ఉంది. దీనిలో అనేకమైన పథకాలకు డబ్బు ఎక్కువ గ్రాంటు చేశారు. కాని యిది ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో వేద ప్రజలకు బాగు పడాలంటే సహకార సంఘాలు తోడ్పడాలి. అందుచేత దీనికి ఎక్కువగా గ్రాంట్సు యిస్తే బాగుంటుంది ఈనాడు దేశంలో మన రాష్ట్రంలో అనేకమైన తరగతులవారున్నారు. సహకార సంఘాలు చాలా అవసరం. కాని వాటిని జాగరూకతతో నడిపించాలి. సహకార సంఘాలలో పనిచేసేవారిలో కొంచెం అవకతవకలు ఉండడం చేతనే సహకార సంఘాలు అక్కడక్కడ కుంటుపడుతున్నాయి. నిజం తెలుసుకోవాలి. మంత్రిగారికికూడా అనుభవం ఉంది. ఈనాడు కాకినాడ మోటారు డ్రయివర్సు సహకార సంఘాలున్నాయి. బెజవాడలో ఉన్నాయి. విజయనగరంలో కో ఆపరేటివ్ టానింగు సొసైటీ ఉంది. అదికూడా కుంటుపడిఉంది. సహకార సంఘాలు ఎందుకు కుంటు పడుతున్నాయంటే అందులో సిబ్బందికి జాగరూకత లేదు. అందుచేత వారు అవకతవకలు చేయడంలో దీనికి కీడువస్తున్నదని భావిస్తున్నాను. సహకార సంఘాలలో ప్రెసిడెంటు వైస్ ప్రెసిడెంటు అనేవారు సహకార సంఘాలలో ఎవరున్నారంటే వేదవారు లేరు. కాస్త పెట్టుబడిదారో అందులో ఉంటున్నాడు. అందువల్లనే సంఘాలు కుంటుపడుతున్నవి. మధ్యదళారీలు కూడడం చేత వారే ప్రెసిడెంటు శక్రటరీ కావడం చేత వేదవారికి సహకారసంఘాలు లాభించక పోవడం, దినదినం కుంటువడిపోవడం జరుగుతున్నది. సహకార సంఘాలవల్ల ఎవరు బాగుపడుతున్నారంటే కొంత ఉపాది ఉన్నవారే బాగు పడుతున్నారు. కాని సామాన్యజనం, తిండిలేనివారు బాగుపడడానికి ఈ సంఘాల పని చేయ లేదని భావిస్తున్నాను. కారణం ఏమిటంటే వీరవారు ఎవరైనా 10 మంది సహకార సంఘాలు ధనసహాయం చేయండి. చేతివృత్తులు చేసుకుంటాము. వ్యాపారం చేసుకుంటాము. భూమి బాగుచేసుకుంటా

మంచే పెట్టుబడి లేక పేరు క్యాపిటలు ధనం కట్టడానికి అవకాశం లేకపోవడం చేత ఈ తరగతులను మినహాయింపు చేస్తున్నారు పేదవారికి ఋణ సౌకర్యాలు దొరకాలంటే వాటా ధనము లేకుండా దీర్ఘకాల ఋణాలు యిచ్చే ఏర్పాటు చేయాలి. విశాఖపట్టణములో లాండు మార్గిగే బ్యాంకులున్నవి. వాటిల్లో ఎంతోమంది సిబ్బంది వున్నారు. సూపర్ వైజరు, సెక్రటరీ, సీనియరు సూపరువైజరు, స్పెషల్ ఆఫీసరు, డి. ఆర్. ఓ., స్పెషల్ డి. ఆర్. ఓ. వీరంతా వున్నారు. ఏదైనా దరఖాస్తు రైతు ఋణముకోసము పెట్టుకుంటే ఆ కాగితము యింతమంది దగ్గరకు పోవాలి. ఈ సంవత్సరము అప్లికేషను పెట్టుకొంటే ఏ 10, 15 సంవత్సరాలనాటికో ఋణము దొరుకుతుంది. లాండు మార్గిగే బ్యాంకులు చుట్టూ రైతులు తిరుగుతున్నారు. ఏ శాసనసభ్యులను తీసుకొని వెళ్ళినవారికో దొరుకుతుందికాని సన్నకారు రైతులకు ఏమాత్రము ఉపయోగపడడములేదు. యింతమంది దగ్గరకు కాగితము పోయేటప్పటికి ఫైల్స్ నలిగిపోతున్నవి. 6 వేల రూపాయలు దాటిన ఋణము అయితే హైదరాబాదుకు రావాలిసివుంటుంది. దానికి చాలకాలము పడుతుంది. హైదరాబాదులో చాలరోజులు వుండిపోతున్నది. ఈ విషయములో తగిన మార్పు తీసుకొనిరావాలని మనవిచేస్తున్నాను. చిన్నకారు రైతాంగమును పైకి తీసుకొనిరావాలంటే చిన్న చిన్న అడ్డంకులు లేకుండా చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక బ్యాంకులో 40 మంది సిబ్బంది వుండడమువల్ల కాగితము ఎన్నిరోజులకు కదలని పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. యింత సిబ్బంది అనవసరము అనుకొంటాను. దీనికి కొంతమంది రైతులనుంచి పేరు ధనము వసూలు చేస్తున్నారు. వారి డబ్బును ఆయినా వారికి యిచ్చివేయాలంటే యిప్పటి పరిస్థితి వుంటున్నది. విశాఖపట్టణములో 5, 6 సంవత్సరాలనుంచి కనువు వస్తున్నది. ఏమాత్రము పంట పండించుకొందామన్న సహకారము లేదు. పైరుపేటు మనీ లెండర్సునుంచి పెంచు వడ్డీకి డబ్బును తెచ్చుకొనే పరిస్థితి వస్తున్నది. వాస్తవ విషయాలను పరిశీలించి పేదరైతులకు ఋణసౌకర్యము అందచేయడానికి ప్రయత్నము చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. వారిజనులున్నారు. చేతి పనివారు వున్నారు. చేపలుపట్టేవారు వున్నారు. వారిలోమంచే ప్రెసిడెంటును, సెక్రటరీని పెట్టి సహకార సంఘాలు ఏర్పాటుచేసి వారికి ఋణ సౌకర్యాలు అందచేస్తే బాగుంటుంది. మధ్య మధ్య పెట్టుబడిదారులను పెట్టవద్దని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సంఘాలు జాగ్రత్తగా నడిపించినవాడు రాష్ట్రము పురోభివృద్ధి చెందగలదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, సహకార సూత్రము, సహకార రంగము గురించి ముఖ్యమంత్రిగారు చాల వివరమైన సిద్ధాంతాలతో కూడిన రిపోర్టును యిచ్చారు. సహకార సిద్ధాంతము సిద్ధాంతరీత్యా ఎంత చర్చించినా చాల ఉజ్వలమైన భవిష్యత్తు కలగనేరదని అభిప్రాయము కలుగుతున్నది కాని పవిత్రమైన సహకార సిద్ధాంతాన్ని ఎవరి చేతులలో పెట్టాలనే విషయాన్ని ఆలోచించవలసివచ్చినప్పుడు పెట్టుబడిదారీ దృక్పథముతో స్వార్థమే

ప్రధానముగా ఎంచే వ్యక్తుల చేతులలో పెడుతున్నాము. వారు తమ పార్టీ ప్రాబల్యాన్ని, తన ప్రాబల్యాన్ని, తన గ్రూపు ప్రాబల్యాన్ని పెంచుకోడానికి ఈ సహకార సిద్ధాంతమును వారి యిష్టమువచ్చినట్లు ఉపయోగించుకొందామనే దృష్టి వున్నప్పుడు యిది సామాన్య ప్రజానీకము ప్రయోజనాలను పూర్తి చేయడానికి ఎట్లా ఉపయోగపడుతుంది అనేది ఆలోచించవలసి వుంటుంది. అధికార పార్టీ కీలుబొమ్మలుగా తయారైనవారి చేతులలో ఈ సహకార సిద్ధాంతము బంధించబడి, సామాన్య ప్రజానీకానికి శ్రేయస్సును కల్గించేదికాకుండా వారికి గుదిబండగా తయారై, వారి అభివృద్ధికి ప్రతిబంధకముగా తయారై నవ్వులపాలు చేయడము జరుగుతోంది. అని క్రొత్తగా చెప్పవలసిన పనిలేదు మంచికూడ చేస్తున్నాముకదా అని విజయభాస్కర రెడ్డిగారు ఉత్సాహముగా చెబుతూ వుంటారు. మంచిని ఎప్పుడైనా మెచ్చుకొంటూరా లేదా అని అంటూవుంటారు. మంచిని మెచ్చుకొందామని ఎంత ప్రయత్నము చేసినా, పెట్రోమాక్సుపెట్టి ఎంత వెతికినా మంచికంటె చెడు ఎక్కువగా వుంటున్నది. మంచిని చూడడానికి ప్రయత్నము చేసినవారి కళ్లు కప్పబడిపోతున్నవి. మంచిని చూడ్డము అసాధ్యమై పోతున్నది. ఈ సహకార రంగము సమాజాభివృద్ధికి దోహదమయ్యే కార్యక్రమాలకు ఆటంకపరిచేవారి చేతులలోకి పోతున్న అనేక ఉదాహరణలు యివ్వగలను. కో ఆపరేటివ్ స్పిన్నింగ్ మిల్స్ రాజకీయ నాయకుల చేతులలో కీలుబొమ్మలుగా తయారై వారి ప్రయోజనాలకు అంగాలుగా తయారైనవి. గత సంవత్సరము, వారి రిపోర్టులోనే స్పిన్నింగు మిల్లుకు 2 లక్షల 25 వేల చిల్లర నష్టము వచ్చినదని చెప్పారు. 84 లక్షల 69 వేల 660 రూపాయల ఔట్ స్టాండింగ్ లోన్సు వున్నవి. ఈ స్పిన్నింగు మిల్లు ఎప్పటికైనా ఈ లోన్ పూర్తి చేస్తుందా ? తన కాళ్ళపైన తను నిలబడగలుగుతుందా ? కార్మికులకు జీవన భృతి కలుగచేయగలదా అని అడగవలసివస్తున్నది. ఈ మిల్లు మూలన పడిపోవడము తప్ప భవిష్యత్తు లేదని మనవిచేయవలసి వుంటుంది. సెంట్రల్ హాండు లూమ్ కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ. దీనిని గురించి ఎన్ని గ్రంథాలు వ్రాసినా తరగదు. గత సంవత్సరము జూన్ మాసములో ప్రశ్న వేస్తే 17 జూన్ నాడు పరిశ్రమల మంత్రిగారు దానికి జవాబు యిచ్చినారు. ప్రైమరీ సొసైటీలకు ఇంపోర్ట్ చేసి యిస్తున్న కలర్ కెమికల్స్ కోటాను పోలాపూర్‌లోని అరవింద కంపెనీకి అమ్ముకొని 75 వేలు లాభమును సంపాదించుకొనడము జరిగింది. సెంట్రల్ కో-ఆపరేటివ్ వీవర్సు సొసైటీ ఆదర్శవంతముగా వుండవలసినది. ఈ పని చేసినట్లయితే చిన్న సొసైటీల భవిష్యత్తు ఏమిటి ? వారు చేయగలిగినది ఏమిటి ? ఈ విధంగా బ్లాక్ మార్కెటు చేసి ఎవరికి దొరికినది వారు సంపాదించుకొంటున్నారు. కరీంనగర్ జిల్లాలో తాలూకా అగ్రికల్చరు కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ డబ్బు 8 లక్షలు రూపాయలు ఆ సొసైటీ అధ్యక్షులు, డైరెక్టర్సు కొంతమంది, అక్కడున్న అధికారులు స్వాహా చేశారు. దానిని గురించి ఎంక్వయిరీ జరిగింది. ఆడిట్ జరిగింది. ఒక సంవత్సరము కాదు, 2, 3, సంవత్సరాలు పడుతుంది. 2, 3 లక్షల డబ్బు ను దుర్వినియోగము చేసి, ప్రజల ముందు దుర్మార్గులుగా పేరు పొందిన ప్రబుద్ధుడు

కరీంనగరులో, హైదరాబాదులో యింకా ప్రజా సామాన్యులుగా మంత్రుల వ తిరుగుతూ వ్యవహరించ గలుగుతున్నాడు. అనేక్ పైన కేసు కాకపడగలిగి బజారులో అందరు నయాపైసలు పిక్ పాకెట్ చేసి వాటిని దొంగ లెక్కకట్టి అరెస్టు చేసి, ఒక కార్యక్రమానికి పూనుకుంటాం. ఇంత ప్రయిత్ నించి కేసు ఉన్న తరువాత అడుల డబ్బు దుర్వినియోగం చేసిన వారిని పట్టుకో డానికి ప్రాసీజరు అడ్డు వచ్చినది. నాకు తెలుసు. ప్రాసీజరును గౌరవించా ప్రాసీజరు లేకపోతే దుర్వార్గులు పరిపాలన చేస్తే చాల అరాచకాలు జరుగుతా కాని ప్రజా స్వామిక సంస్థలను అభివృద్ధి చేయడానికి పూనుకున్నప్పు ప్రాసీజరును అధిగమించడానికి దానిని స్వీకరణను పూర్తి చేయడానికి సంవత్సరా తరబడి చేయడమూ వారం రోజులలో చేయలేమా ప్రజల ద్రవ్యాన్ని దుర్వి యోగం చేసి నాయకుడుగా చలామణి అవుతున్న కాంగ్రెసు పార్టీ సభ్యులు ఉన్నప్పటికి కాంగ్రెసు పార్టీ ప్రధాన కార్యకర్తలుగా చలామణి అవుతున్నప్పటి వారి చేతులకు సంకెళ్లు వేసి మీరు ప పార్టీ వారు కాదన్నండి కాంగ్రెసు వా కమ్యూనిస్టువారు అని కాదు. ప్రజాద్రవ్యం దుర్వినియోగం చేసిన దుశా ర్లులను పట్టుకొని సంకెళ్లువేసి బజారులో త్రిప్పి వారిని హింసలుచేసి జైళ్ళలో పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేశారా చేసడానికి ధైర్యముందా—నిన్న కాదు మొన్న సిరిసిల్లలో ఆలేరు టాళాలో ఒకాయన 23 వేలు ఒకాయన 13 వేలు, ఒకాయ 7 వేలు ఒకాయన 5 వేలు కాజేశారు. అవి లెక్క వేస్తే 60 వేలు అని స్టేట మెంటు ఇచ్చాము. మొన్న నేను సిరిసిల్ల వెళ్ళి చూస్తే ఆక్కడున్నప్రజలు కొ. తమరు 60 వేలు అన్నారు ఇది 80 వేలు అని నిర్ధారించారు. 80 వేల రూప యలు అక్కడున్న కేషియర్ మొదలు క్లర్కు మొదలు అధ్యక్షులు మొదల అందరూ డబ్బు తీసుకున్నారు. యీ రోజు సహకార సంఘాలకు అధ్యక్షులుగా వచ్చి దాని డబ్బు ఎవరు ఎంత తొందరగా దిగమింగుతారు ఎవరు ఎంత తొందరగ జీర్ణించుకున్న తరువాత ప్రభుత్వం చేతుల నుంచి తప్పించుకో గలుగుతారు జీర్ణ చేసుకుంటారు. వారు చేయవలసిన రాజకీయములు అవి. వారి మండే పలుకుల అని చెప్పి యీ దుర్బుద్ధి యీ దుష్ట ప్రభుద్ధి కలిగి వారు సంఘంలో చలామణి అవ తున్నారు. ధైర్యంగా నడుస్తున్నారు. దానికి కారణం మంత్రిగారు గమ నించాలి. అది ఒకటే కాదు. లాండు మార్టగేజి బ్యాంకులున్నాయి. కో. ఆపరేటివ్ క్రెడిట్ సొసైటీలున్నవి. క్రెడిట్ సొసైటీల గురించి మంత్రిగారు చాల లెక్కలు ఇచ్చారు. వేల గ్రామాలలో 90 శాతము గ్రామాలలో కో. ఆపరేటివ్ ఉద్యమములు వచ్చినాయి. యీ కో—ఆపరేటివ్ సొసైటీలలో నా దృష్టిలో నా జిల్లాలో అనుభవం చూస్తే మిగతా మిత్రులు మంత్రులుచేసే ఉప న్యాసాల సారాంశాలు వింటే యీ నాడు క్రెడిట్ సొసైటీస్ ద్వారా లక్షల రూపాయలు చలామణి అవుతున్నాయి. దేశంలో చాల కోట్ల రూపాయలు చలామణి అవుతున్నాయని చబుతున్నారు. కాని యీ చలామణి వలన గతిగే పర్ పస్ ఏమిటి—ఎక్ట్యువల్ డబ్బు సంపాదించుకొని ఉద్యోగాన్ని అభివృద్ధి చేసు కొనడానికి తోడ్పడుతున్నాయా లేక మధ్య దళారీలుగా బాంకర్లుగా ఉన్న

మధ్య దళారీలకు డబ్బు సర్క్యులేషను పెంచడానికి ఉపయోగిస్తున్నాయా అని పరిశీలిస్తే యీ నాడు యీ డబ్బు అంతా మధ్య దళారీలుగా ఉండి గ్రామ వ్యాపారస్థులుగా ఉండి గ్రామాలలో మనీ లెండర్సుగా ఉన్న వారే యీ సొసైటీస్‌కు అధ్యక్షులుగా కార్యదర్శులుగా ఉండి వారే తమ చేతి నుంచి డబ్బు కట్టడం సొసైటీకి మళ్లీ సొసైటీలో క్రెడిట్ 60 వేలు తెచ్చుకుని ఇంట్లో దాచుకుని మళ్లీ బుణాలిప్పడం జరుగుతోంది. ఏక్‌ట్యువల్‌గా చెప్పాలంటే 60 శాతం తగ్గకుండా గణనీయమైన సంఖ్యలో వచ్చే యీ డబ్బు మనీలెండర్సు చేతులలోకి పోయి వడ్డీ వ్యాపారం పెంచడానికి ఉపయోగపడుతోంది. యీ కో-ఆపరేటివ్ డబ్బు తప్ప డైరెక్టుగా అవసరమయిన వారి చేతులలోకి పోవడంలేదు. కాబట్టి యీ ఉపోద్ఘాతంతోనే నేను ముగించవలసివస్తుంది. అయినప్పటికి యీ నాడు యీ అనుభవాల తరువాత మనం చెప్పే మాటల్లో సోషలిజమును కో-ఆపరేటివ్ సెక్టారులో అన్ని రంగాలలో ఉత్పత్తి బహుముఖ కార్యక్రమాలలో సహకార వ్యవస్థను చర్చించి యీ విధంగా ఆద్యంతంగా చేస్తామని చెప్పుటనేముందు ఒక విషయం చెప్పక తప్పదు. అదేమంటే మనం పాలసీ రీత్యా యీ ఆక్టు అమెండు చేస్తున్నామంటున్నారు. నింతోమే ఇంకా అనేక అమెండుమెంట్లు రావాలి. అనేక అమెండుమెంటులు తెచ్చి చేస్తే మంచిదే. ఫుల్‌ప్రూఫ్ రాకపోవచ్చు. ఎందుకంటె ఎంతవరకయితే యీ పెట్టుబడిదారీ భూస్వామ్య పద్ధతిలో అనుసరించేవాళ్ళు రాజకీయ ప్రాబల్యంలో ఉంటారో ఎంతవరకయితే కాంగ్రెసు పార్టీలో ఉన్న పెట్టుబడిదారీ ఫ్యూడల్ సిద్ధాంతంలో ఉన్న నాయకులు అధికారం చలాయిస్తుంటారో అంత వరకూ యీ సంస్కరణలు రావడం అసంభవం. మీరు హృదయపరివర్తన చేసుకుని సోషలిస్టుగా మారిపోతామని అనుకుంటె అనుకోవాలవి చెబితే అదికూడ అసంభవమని మనవి చేస్తున్నాను. దేశంలో అధికారాలు యీ పెట్టుబడిదారి వర్గాల నుంచి హస్తగతమై పెదప్రజలు ప్రతినిధులపైన ప్రజాస్వామ్య సంస్థలలోకి రాదో అంతవరకు యీ సహకార వ్యవస్థలను మనం సంపూర్ణంగా బాగుచేయలేము అయినప్పటికి ఉన్న పరిమితులలో సహకార వ్యవస్థలు బాగువరచడానికి ప్రభుత్వానికి చట్టాలు చేయడానికి అవకాశం అవసరం ఉంది. దానికి మేము సహకరిస్తాము. కాని ఇదివరకే ఒక సందర్భంలో మనవి చేసినట్లు సాధ్యమయినంతవరకు ప్రయత్నించి కో-ఆపరేటివ్ డబ్బును పేద ప్రజల చేతులలోకి పోయే సందర్భం రైతుగాని కూలీలుగాని ఎవరయినాగాని వారికి ఇది కేష్ రూపంలో కాకుండా కైండ్ రూపంలో ఇచ్చేటట్లు చేస్తే బాగుంటుంది. ఆయిల్ ఇంజన్లుగాని, ఎలక్ట్రిక్ మోటార్లుగాని, ఎరువులుగాని ఇతరవస్తువులుగాని వస్తురూపంలో ప్రజలకు అందించే ఏర్పాటు ప్రభుత్వం చేస్తే బాగుంటుంది. అలా చేయడానికి ప్రభుత్వం మార్కెటింగు సొసైటీ ఏర్పాటుచేసి దానికి అవసరమయిన పరిశ్రమలు కూడ ఏర్పాటుచేసి పారిశ్రామికవేత్తలను ప్రోత్సహించి వారిద్వారానే నేరుగా ఇప్పిస్తే బాగుంటుంది. ఎలక్ట్రిక్ మోటార్సు సంస్థలతో డైరెక్టుగా ప్రభుత్వం ఆర్డర్సు వేసి జిల్లాలలో తాలూకాలలో ఇవ్వడానికి వీలులేదా? కొంతమంది వ్యతిరేకించవచ్చు. మాకు ఇబ్బందులు వస్తాయి. వాటర్ షైట్ కంపార్టు

మెంటులో పెట్టి అబ్బందిపెడతారా అనుకున్నాను. కాని నిజంగా ప్రభుత్వం దుర్వినియోగమయిన డబ్బు వసూలు చేస్తామని చెప్పారు. ప్రభుత్వం కో-ఆపరేటివ్ ఆర్గనైజేషన్ను అమెండ్ చేయడం ద్వారానో ఆర్డినెన్స్ ద్వారానో ఆ అన్నీ యీ నాడు సైన్డ్ రూల్స్‌లో ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయాలి. వారు తిరిగినంతవరకు కార్యక్రమం వచ్చినప్పుడు ఆ ఉద్యోగుల మీదనే ప్రధానంగా కార్యక్రమం చేయడం కాదు. యీ కో-ఆపరేటివ్ ఉద్యమం వ్యాప్తానికి అన్ని రకాల ఉద్యోగులు ఉన్నారు కాని దానికి ప్రధాన కారణం సూపర్ అధికారులు ఎగ్జిక్యూటివ్ కారణం యీ సూపర్ అధికారుల్ని ఏదైనా ఒక విధంగా కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ నాయకులుగా చలామణి అయి తమ స్వార్థానికి ఉపయోగించుకున్నారు. కాని సరియైన విధంగా న్యాయంగా పనిచేస్తున్న అధికారులను ఉపయోగించుకోలేదు. వ్యక్తిగతంగా చెడగొట్టి సొమ్ము దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు కాబట్టి యీ సూపర్ అధికారులు ఎలిమినేట్ అయ్యేటప్పుడు ఎవరు రావాలి? ఎన్ని సంవత్సరాలయినా మొదలయిన వని అమలుపరచడానికి ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయాలి. అంతేకాదు అవకతవకలు అయినప్పుడు ఎవరయినా డబ్బు దుర్వినియోగం చేసినప్పుడు వాళ్ళ ఆఫీసర్లు కాబట్టి ఇండివిడ్యువల్ బాధ్యత లేదు. వాళ్ళు పర్మిట్ చేయలేదు అని అనకుండా దుర్వినియోగం చేశారని తెలిసిన తరువాత మంత్రిగారికో కలెక్టరుగారికో ఆ విషయం వారి దృష్టికి వచ్చిన తరువాత వారం పదిహేను రోజులలో డిపార్టుమెంటువారు ప్రయివేటు ఫీల్డ్ ఎంక్వయిరీ చేసి వెంటనే పోలీసులకు అప్పగించే కార్యక్రమం చేస్తే అప్పుడు ఒక విధమయిన భయము, ప్రజల దృష్టిలో దుర్మార్గులుగా చలామణి అవుతామను అనే క్రిమినల్ లయబిలిటీ ఉంటుంది. కాబట్టి వారం పదిరోజులలో తప్పనిసరిగా వారిని పోలీసులకు అప్పగించే పద్ధతి ప్రభుత్వం అవలంబిస్తే తప్ప లాభం లేదు. కాబట్టి ఆ పద్ధతిలో ప్రభుత్వం వ్యవహరించాలని కోరుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి రాములు:— అధ్యక్షా! సహకార సంస్థ చాలా ఉత్కృష్టమైన సంస్థ చాలా దీర్ఘకాలంగా ఈ సంస్థ పనిచేస్తున్నది. దీని ఆశయాలు సిద్ధాంతాలు చాలా మంచివి అయినప్పటికీ, దీనిలో చాలా లోపాలు ఉన్నందువలన, వీనిలో ముందుకు పోలేకుండా ఉన్నాము. ఈ సందర్భంలో మీ దృష్టికి కొన్ని విషయాలు తెస్తున్నాను. గ్రామీణ పరపతి సంఘాలలో రైతులు అప్పులు తీసుకొనే సందర్భంలో రిజిస్ట్రార్ వద్ద ఎన్నో సాధకబాధకాలకు రైతులు గురి అవుతున్నారు. సరియైన సైజులో రిజిస్ట్రేషన్ చేసే సందర్భంలో వాళ్ళు అక్కడ లంచాలు తీసుకుని రిజిస్ట్రేషన్ చేసే అలవాట్లు ఉన్నాయి. దానిద్వారా రైతులకు ఎక్కువ ఇబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. కాబట్టి ఈ రిజిస్ట్రేషన్ సందర్భంలో లంచాలు తీసుకోకుండా, ఆ పద్ధతిని అరికట్టాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా రైతులు అప్పులు తిరిగి చెల్లించిన తరువాత తిరిగి బ్యాంకుల ద్వారా పొందే పద్ధతి సరియైన సైజులో రైతులు పొందలేకపోతున్నారు. కాబట్టి సరియైన సైజులో, సీజన్‌లో రైతులకు ఇచ్చేటటువంటి ఏర్పాటు చేయవలెనని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా నాగార్జున సాగరు ఎడమకాల్వ క్రింద మిర్యాలగూడెం ప్రాంతములో చాలా అసక్తి

భూమి ఉంటె అక్కడ సొసైటీ పెట్టించి చేసి అక్కడ సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీని ఏర్పాటు చేయవలెనని ప్రభుత్వం దృష్టిలో ఉన్నది ఇంతవరకు ఈ డిమాండులో దాన్ని గురించి ఏలాంటి వివరాలు చూపెట్టలేదు. అది చాలా అనువైన ప్రదేశము కాబట్టి మిరియాలగూడెములో సహకార చక్కెర ఫ్యాక్టరీని సత్వరంగా ఏర్పాటు చేసేదానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. అధ్యక్షా! సహకార రంగంలో ఎంతోమందికి రైతులకే కాకుండా ఎన్నో రంగాలలో ఉన్నవాళ్ళకు, ఎన్నో వృత్తులవాళ్ళకు ఆవకాశాలు కలుగ జేసింది. కాని ఈ డిమాండులో చూస్తే చాలా విచారపడవలసివస్తున్నది. ఒక పెద్ద వృత్తిమీద జీవించేటటువంటి కొన్ని లక్షలమందిని ఆ వృత్తివాళ్ళను ప్రభుత్వ దృష్టిలో లేకుండా చేసినందుకు నేను చాలా విచారాన్ని ప్రకటిస్తున్నాను. గీతపారిశ్రామికులు తెలంగాణాలో దాదాపు 70 లక్షల మంది చాలా ఉత్కృష్టంగా వారు జీవిస్తూ ఎన్నో కష్టనిష్టూరాలకు లోబడి, కేవలం ఈ వృత్తి మీద జీవించేవాళ్ళు ఉన్నప్పుడు కొన్ని సంవత్సరాల క్రిందట కళా వెంకట్రావు గారి హయాములో గీతపారిశ్రామికులకు సహకార సంఘాల ద్వారా మాప్లూ ఇవ్వాలని వారి దయవలన వారికి కొన్ని అవకాశాలు కలుగజేసిఉండిరి. కాని నేటి వరకు అభివృద్ధి చెందే బదులు దినదినానికి చాలా వెనుకకు పోవడం చాలా విచార కరమైన విషయం. సహకార సంఘాలలో లోపాలు అటు ఉంచి, గీత పారిశ్రామికులు చాలా అన్యాయాలకు, అక్రమాలకు లోనవుతున్నారు. ప్రభుత్వము వాళ్ళకు ఏలాటి సహకారము ఇవ్వనందుకు నేను చాలా విచారిస్తున్నాను. ఇప్పుడు తెలంగాణాలో 1914 సహకార సంఘాలు నడుస్తున్నట్లు తెలిసింది. కాని వీళ్ళు ఎన్నో అన్యాయాలకు గురి అవుతున్నారు. చెట్లమీద వక్కేదార్లకు సంపూర్ణమైన అధికారాలు ఉన్నందువలన, ఎక్కడైతే, గీత సహకార సంఘము ఉన్నదో, ఆ గీత సహకార సంఘము తరఫున నుంచి ఆ వక్కేదార్లకు, పెత్తనం దార్లకు, గ్రామ కరణాలకు, మునసబులకు మొదలగువారందరికి ప్రతి సంఘము నుంచికూడా దాదాపు 50, 60 చెట్లు ఉచితముగా ఇస్తేనే తప్ప లేకపోతే అక్కడ మాప్లూ నడిచేదానికి ఏమాత్రము అవకాశము లేకుండా ఉన్నది. ఈ విషయము ప్రభుత్వ దృష్టికి ఎన్నో పర్యాయాలు తీసుకురావడం జరిగింది. ఆ రిజర్వేషన్ పద్ధతివలన వాళ్ళు స్వేచ్ఛను పూర్తిగా కోల్పోయి ఈ సహకార సంఘాలను విజయవంతంగా నడిపించలేకపోతున్నారు. దానికి చట్టములో సవరణ తీసుకువచ్చి ఆ చెట్లమీద పరిపూర్ణమైన హక్కు గీత పారిశ్రామికులకు కలుగజేస్తేనే తప్ప లేకపోతే అవి నిష్ప్రయోజనమని మనవిచేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా ప్రతి సంవత్సరముకూడా 8 పర్సెంటు ఈ గీత పారిశ్రామికులకు ప్రభుత్వము పెంచుతూపోతున్నది. వాళ్లకు ఏలాంటి సౌకర్యాలు లేవు. ప్రతి సంవత్సరము 14 కోట్లు రూపాయలు గీత పారిశ్రామికులు కష్టించి, శ్రమించి, 8 పర్యాయాలు చెట్లు ఎక్కి దిగి ఎన్నో కష్టనష్టాలకు ఓర్చి వారు ప్రభుత్వానికి లాభము కలుగజేస్తున్నప్పుడు, వాళ్ల విషయంలో ఏలాంటి ఆలోచన చేయక పోవడం అది సవతి తల్లి ప్రేమగా ప్రభుత్వము చూపడం చాలా విచారకరమైన విషయము. అంతేకాకుండా ఇప్పుడు, సహకార కేంద్ర బ్యాంకులో 744

మాత్రం కేటాయింపు పొందేదానికి అవకాశము కల్పించినారు అది చాలదు. ఇంకా 50, 60 మంది సహకార కేంద్ర కేటాయింపు కోస్సరకు అవకాశము కల్పించాలని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత, బిల్లా సహకార సూపర్వైజింగు ద్వారా, నల్గొండ బిల్లాలో అర్ధకోటి 60 వేల రూపాయలు ఈ మధ్య 7.8 వ తేదీన గల్లంతు అయింది. ఆ 60 వేల రూపాయలు ఈ సొసైటీ దగ్గర ఎందుకని పెట్టవలసివచ్చిందో ఇంతవరకుకూడా ప్రభుత్వమువారు ఇన్వెస్టిగేషన్ చేస్తున్నది. ఇంత వరకూ ఏమీ తేలడంలేదు. దానికి కారణము ఏమిటో, దానిలో ఏదో గూడుపుఠాని ఉన్నది. ఈ విషయములో సత్వర చర్యలు తీసుకొని దానిని విచారణ చేయవలసిందని నేను కోరుతున్నాను.

శ్రీ బి. శేషాచారం.—అధ్యక్షా, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లును నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. ఇది చాలా వ్యవసాయ దేశం. కృషి వృద్ధికి సహకార సంస్థలు చాలా అవసరము. ఈ సహకార సంస్థలు యీనాడు పేద ప్రజానీకానికి, పేద రైతులకు ఏమాత్రం ఉపయోగకరంగా లేవు. వీటి పేరు సేవా సహకార్థ పరపతి సంఘాలు. సేవ ఎంత ఉన్నదో, ఎటులో సేవ అంత ఉన్నది. ఈ సహకార పరపతి సంఘాలలో, సేవా లేదు; సహకారం లేదు; పరపతి లేదు. ఈ సంస్థలలో డబ్బు ఉన్నవారికి భాగస్వాములకే పరపతి ఉన్నది. ఈ పేకేజి స్కీము వచ్చిన సందర్భంగా భూమి లేని రైతులకు అప్పు ఇవ్వకూడదనే నిబంధన ఉన్నది. ఎకవరకు భూములేని రైతులకు జామీనుమీద 25 రు; 50 రు; రుణం ఇచ్చేవారు. ఈ పేకేజి స్కీము వచ్చాక అది పూర్తిగా నశించిపోయింది. కౌలుదార్లకు ఇందులో అప్పు ఇవ్వవచ్చును అని నిబంధన ఉంది. అయితే భూమి యజమాని తనవాడు కౌలుదారుఅని ధ్రువపరిస్తేనే ఆ కౌలుదారుకు అప్పు దొరుకుతుంది. అతని కౌలు హక్కును గుర్తిస్తూ అతడిని కౌలుదారు అని ఏ యజమాని ధ్రువపరిస్తాడు? ఎవరూ అతడు కౌలుదారని ధ్రువపర్వటంలేదు. జామీను అప్పులు విషయంలో ఒక లోపం జరుగుతున్నది. షేర్ అమౌంట్ క్రింద కొంత, ట్రిఫ్ట్ డిపాజిట్ క్రింద కొంత వసూలు చేస్తున్నారు. ఒక అసామి 500 రు. జామీను అప్పుక్రింద తీసుకొన్నాడు అనుకోండి. ఆ 500 రు. లకు 25 రు; డిడక్ట్ చేస్తున్నారు. అతడు ఆ డబ్బు వడ్డీతో సహా కట్టుకొన్నట్లయితే అందులో 5 రు.లు విరగ కోసుకొని ట్రిఫ్ట్ డిపాజిట్ క్రింద షేర్ ధనంక్రింద కట్టుకోవడం సరైనదికాదు. అది విరమించాలని కోరుతున్నాను గ్రామాలలో విపరీతంగా వడ్డీలు పెరిగి పోతున్నవి. గ్రామాలలో సహకారసంస్థలు ఉన్నందువల్ల వడ్డీ తగ్గుతుందనే ఆలోచన రైతులకు ఉంది. ఈనాడు గ్రామాలలో 100 కి ఆరుంపావలా వసూలు చేస్తున్నారు. రైతులు పేదవారు నానా ఇబ్బందులు పడుతున్న పరిస్థితిలో యీ సహకార సంస్థలు పేదవారికి పేదరైతులకు కూలివారికి ఉపయోగపడేటట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. చాలాచోట్ల సహకార సంఘాలలో సుధీర్ఘకాల రుణాలు ఇవ్వటంలేదు. తనఖామీద ఇచ్చేటటువంటి మధ్యకాలిక రుణాలు ఇవి. తనఖామీద ఆస్తి వామీ పుచ్చుకొని యీ లోన్స్ ఇవ్వటం జరుగుతుంది. కాని

చాలా సొసైటీలలో ఇది జరగటంలేదు. కనీసం 5 సంవత్సరాలలో యీ మధ్య కాలిక రుణాలు ఇవ్వటానికి ఏర్పాటుచేస్తే యీ లాండ్‌మార్టిగేజ్ బ్యాంకులకు ఎక్కువగా పెళ్ళే పరిస్థితి ఉండిదు. 5 సం.లు, 10 సం.లు లిమిట్ పెట్టి భూమి వాల్యూ మీద మధ్య కాలిక రుణాలు యీ సహకార సంఘాలద్వారా మంజూరు చేయాలని కోరుతున్నాను. సొసైటీలలో బినామీ లోన్స్ ఎక్కువ అయినవని చెబుతున్నారు. బినామీలోన్స్ కొన్ని సొసైటీలలో ఉన్న మాట వాస్తవమే. కాకినాడ సొసైటీలో 20 సం. ల నుండి 60 వేల రు. లు మిస్‌ఎప్రోప్రియేషన్ అయింది అంటే ఎంతవరకు యీ బినామీ లోన్సు ఉన్నవో చూడండి. బినామీ లోన్స్ జరగకుండా ఉండటానికి పాస్‌బుక్స్ ప్రవేశపెడతామన్నారు. కాని చాలా సొసైటీలలో పాస్‌బుక్స్ ఇవ్వటంలేదు. పాస్‌బుక్స్ఇస్తే రైతులు యీ బినామీలోన్స్ ఎక్కువగా పొందటానికి వీలుండదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. ఈ సొసైటీలకు ప్రతి సంవత్సరం ఎలక్షన్స్ జరుగుతున్నవి. ఆ ఎలక్షన్స్‌కు రహస్య బేలట్ ఉండదు. ఒక సంవత్సరం ఎన్నికైన ప్రెసిడెంటు, మొత్తం పీరియడ్ అంతా అతనే ప్రెసిడెంటుగా ఉండటం జరుగుతున్నది. పంచాయితీలకు రహస్య బేలట్‌లో ఎలక్షన్స్ జరుపుతున్నట్లు యీ సొసైటీలకుకూడ రహస్య బేలట్ పద్ధతిన ఎలక్షన్స్ చేపడితే చాలామటుకు వ్యాయం కలుగుతుంది. సహకార సంస్థలలో మెమ్బర్స్ సకాలంలో అందుబాటు ఆవటంలేదు. మార్కెటింగ్ ఫెడరేషన్ నుంచి తీసుకోవాలి. ఈ పంపకం సకాలంలో జరగటంలేదు. ఒక ప్రాంతానికి అవసరమైన ఎరువు ఇంకో ప్రాంతానికి పంపకం చేస్తున్నారు, యూరియా కావలసిన ప్రాంతానికి ఎ. ఎస్. ఎన్; సి. ఎ. ఎన్. ఇస్తున్నారు. సి. ఎ. ఎస్. కావలసిన ప్రాంతానికి యూరియా ఇస్తున్నారు. అట్లా మా ప్రాంతంలో జరిగింది. నేను అది డివిజెన్ మేనేజర్‌తో చెప్పటం జరిగింది. మా నర్సాపురం తాలుకా ప్రాంతంలో సి. ఎ. ఎస్. వాడతారు. అక్కడ సెలైన్ నేచర్ భూములు కాబట్టి యూరియా తట్టుకోలేదు. ఏ ప్రాంతానికి ఏ మెమ్బర్ అవసరమో, అది సహకార సంఘాలు గ్రహించి, అది ఎక్కువగా సరఫరా చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. భూమి తనఖా బ్యాంకులలో చాలా జాప్యం జరుగుతున్నది. భూమి తనఖా బ్యాంకులలో ఇన్‌సిటి ఉన్నవారికి లోన్ ఇచ్చే పరిస్థితులు ఉండవచ్చును. ఆ ఎన్‌కంబరెన్స్ సర్టిఫికేట్ బట్టి వారికి ఇవ్వవచ్చునా, లేదా అన్నది తెలిసిపోతుంది. అయితే, 20, 50 సం.ల నుండి ఉన్న దస్తావేజులు తీసుకువస్తే గాని ఆ లోన్సు శాంక్షను చేయటం జరగటంలేదు. సకాలంలో లాండు మార్టిగేజ్ బ్యాంకులు అప్పులు ఇచ్చేటట్లు చేయాలి. రిక్షా సహకార సంఘాలు 20 రిజిస్టరు అయినవని చెప్పారు. ఈ రిక్షా సహకారసంఘాలను ఎక్కువగా అభివృద్ధి చేయాలి. వారు చాలా పేదవారు; చాలా కష్టపడి పనిచేసేవారు. ఈ సంఘాలద్వారా రిక్షాపుల్లర్సు ఎక్కువ అభివృద్ధి కావటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఆ రిక్షాలు వారికి కొన్ని ఇచ్చి వారిచేత సహకార సంఘాలు పెట్టించి, వాటికి సహాయం చేస్తే బాగుంటుంది. కొత్త చట్టంలో భూమిలేని వ్యవసాయ కూలీలకు సహకారసంఘాలు పెట్టుకోటానికి అవకాశం ఇవ్వలేదు. ఆ అవకాశం వారికి కల్పించమని నేను కోరుతున్నాను, సొసైటీస్‌కు గోడవున్స్ కడతామనిచెప్పి

2,500 సబ్సిడీ క్రింద, 7,500 లోన్ క్రింద ఇచ్చి ప్రభుత్వం గోడవున్ను కట్టించారు. అయితే ఆ గోడవున్నులో మెన్యూరు ఉండదు. అది అద్దెకు తీసుకోవటంవల్ల జనరల్ ఫండ్సు నుండి ఆ అద్దె ఎమోంటు కట్టవలసివస్తున్నది. ఆ పరియాకు కావలసిన మెన్యూర్సు ఆ ఎరియాలో ఉన్న గోడవున్నులో ఉంచితే చాలా అద్దె కలిసివస్తుంది. ఈ విషయం మంత్రిగారు గ్రహించాలని కోరుతూ నేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు :—అధ్యక్షా, సహకార రంగంద్వారా వ్యవసాయానికి, ఇతరవృత్తులకు ఆర్థిక సహాయం చేస్తున్నామని, దీనికి కావలసిన డబ్బు కేటాయిస్తున్నామని, అందుకు కావలసి చట్టాలు ప్రతి సంవత్సరం శాసనసభలో సవరణ రూపంలో, చట్ట రూపంలో తెస్తున్నామని, ఆ సహకార సంఘాలన్నీ సక్రమంగా జరుగుతున్నాయని ప్రభుత్వం చెప్పుకున్నది. మంత్రిగారు ఇక్కడ సక్రమంగా జరుగుతున్నవని చెబుతున్నారేగాని; వారి నియోజకవర్గంలో వెళ్ళి చూసినపుడు యీ సహకార రంగంద్వారా ప్రజానీకానికి జరుగుతున్న అన్యాయం జరుగుతున్నదని వారికి కూడ తెలుసు. ఈ సహకార రంగంలో మధ్యతరగతి, పేదతరగతి ప్రజలకు ఏ మాత్రం న్యాయం జరగడం లేదని చెప్పగలను. ఎన్నో రూపాలలో యీ సహకార సంఘాలను పెట్టించాము, వీటివల్ల సమస్యలిశాలు పొందండని, చట్టాన్ని మారుస్తున్నామని, జూటికి మారుపాళ్ళు పేదవర్గాలవారికి ఉపయోగపడేటట్లు చేస్తామని చెబుతున్నారు. సహకార సంఘాలద్వారా, సహకార ఉద్యమం ద్వారా పేదవర్గానికి, మధ్యతరగతి వర్గానికి ఆర్థిక సహాయం కావలసిఉన్నదిగాని, పెద్దవారికి కాదు. 1968-69 వ సంవత్సరంలో మన రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వం మూడు టాక్సీడ్రైవర్సు కాపరేటీలు స్థాపించింది ఈ 3 సంఘాలకోసరకు 3 లక్షల రు. సబ్సిడీ రూపంలో రుణ సహకార రూపంలో కాంక్షను చేశారు. ఈ సంఘాలు ఎంతవరకు ఏ విధంగా అభివృద్ధి చెందాయో, వాటి వివరాలు యీ నోట్ లో ఇవ్వలేదు. మా జిల్లాలో ఉన్న కాకినాడ టూవీలర్ డ్రయివర్స్ సహకారసంఘం యొక్క పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంది. ఇదివరకు శాసనసభలో చెప్పుకొన్నాము. అధికారులకు పిటీషన్ పంపుకొన్నాము. కాని దానికి ఇంతవరకు ఏ విధమైన చర్యలు తీసుకోలేదని మనవి చేస్తున్నాను. టాక్సీ డ్రైవరులు కానివారిని టాక్సీ డ్రైవర్స్ అని చిత్రించి ఆ సంఘానికి చాల డబ్బులు వెచ్చించి సహాయం చేసిన పరిస్థితులలో లోన్సు పుచ్చుకొన్నవారు లోన్ రీపేచేయకుండా కంప్లీట్‌గా హస్తగతం చేసుకొన్నారు అని మీ రిజిస్ట్రార్ల ద్వారానే ఋజువు అవుతున్నది. ఆ టాక్సీలు యిప్పుడు తిరగడంలేదు. ఆ టాక్సీల గతి ఏమి అయిందో తెలియదు. లిక్విడేట్ చేయమని క్రింది అధికారులు ప్రభుత్వానికి రిపోర్ట్ పంపిస్తే ఆ ఖాతాని క్లోజ్ అఫ్ చేయించడానికి కొంత మంది రాజకీయనాయకులు ప్రయత్నాలు చేస్తున్నట్లుగా మా జిల్లాలో ప్రజానీకం చెప్పుకుంటున్నారు. ఈ విధంగా టాక్సీ డ్రైవర్లు, పేద ప్రజానీకం కోసం ప్రభుత్వం ఉద్దేశించిన పథకాన్ని కొందరు అనుభవించి గవర్నమెంటుకు తిరిగి చేయకుండా దుర్వినియోగం చేసి ప్రభుత్వం యొక్క ఆశయాన్ని

నెరవేర్చకుండా ఉన్నారంటే ఆ పరిస్థితులలో కూడ ప్రభుత్వం కఠినమైన చర్య తీసుకోకుండా కాలయాపనచేస్తూ రేపో మాపో రైట్ ఆఫ్ చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నది అంటే ప్రభుత్వాన్ని ఏమి అనుకోవాలో కూడ మాకు అర్థం అవడం లేదు. అందుపై మంత్రిగారు తప్పక చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. మిగతా వృత్తులు చేసుకొనే వారు సహకార సంఘాలు పెట్టుకొని అంతో యింతో ఫలితాలు తీసుకుంటున్నారు. గ్రామాలలో వ్యవసాయకార్మికులు నోరు లేని ప్రజలు అని చెప్పడానికి ఏమీ సందేహం లేదు. వారికి అతర జ్ఞానం లేదు. వెనుకబడి ఉన్నారు. వ్యవసాయ కూలీలకు ఫీల్డ్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలు గ్రామ గ్రామంలో పెట్టించి వారికి ఋణ సౌకర్యం కలుగ జేసినట్లయితే ప్రభుత్వం వారికి ఎంతో సహాయం చేసినట్లు అవుతుంది. కాని కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ బ్యాంకు జూరిస్‌డిక్షన్‌లో ఉన్న గ్రామాలలో కొన్ని కొన్ని చోట్ల మా ప్రాంతమే ఫీల్డు లేబర్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటిలు పెట్టి ఏదో కొంత యిచ్చినట్లుగా, కొంత యివ్వనట్లుగా చేస్తున్నారు. అన్ని గ్రామాలలో కూడ ఏ గ్రామంలో ఎంత జనాభా యున్నదో ఆ జనాభా నిష్పత్తిలో పేద ప్రజానీకం, వ్యవసాయ కార్మికులకు ఋణ సౌకర్యాల కోసం ఈ సంఘాలు పెట్టించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ప్రతి గ్రామంలోను ఫీల్డు లేబర్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటి పెట్టారా లేదా, ఎందుకు యింత ఆలస్యం చేశారు. యింత కాలంలో పెట్టి తీరాలని ప్రభుత్వం రిజిస్ట్రారులకు ఆర్డర్సు పంపించి ఆ సంఘాల ద్వారా వ్యవసాయ కార్మికులకు అప్పులు మంజూరు అయ్యేటట్లు, సక్రమంగా ఆ సంఘాలు ఫంక్షన్ అయ్యేటట్లు చేయించాలని. అటువంటి చర్య చాల ఆవసరం అని మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. దీనిపై కూడ సత్వరచర్యతీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. లెబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటీలని ఎప్పుడో అక్కడక్కడపెట్టి వదిలిపెట్టారు. ఆ కాంట్రాక్టు సొసైటిలద్వారా లేబర్స్‌కే వర్క్ ఇవ్వాలని, అవర్క్ సక్రమంగా జరగాలని. ఆఫలితం వారికే చెందాలని ప్రభుత్వానికి ఉద్దేశం ఉన్నట్లుగా నామ రూపంగా చెప్పడంతప్ప క్రియాపూర్వకంగా ఎక్కడా అమలుజరగడంలేదని మనవిచేస్తున్నాను. లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటిలు పెట్టకుండానే గత సంవత్సరంలో మాకరువుప్రాంతంలో తూర్పుగోదావరిజిల్లాకలెక్టరు కరువు గ్రాంట్లను గ్రామాలలోఉన్న లేబరీకు కాంట్రాక్టు రూపంలోఇచ్చి వారిచేత ఆపనులు చేయించి, వారానికి ఒక పర్యాయం పేమెంట్ చేయమని ఇంజనీరులకు సర్కులర్ పంపించి చేయించారు. అట్టి పరిస్థితులలో లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటిలని బ్యాంకులద్వారా, సొసైటిలద్వారా వారికి సహాయం ఉన్నట్లయితే వారంరోజులకు ఒకపర్యాయం చెక్ మెజర్‌మెంట్ చేసి డబ్బు ఇవ్వాలనే సర్కులర్ ఇస్యూచేసి కలెక్టరుగారు దానికోసం ప్రత్యేకమైన శ్రమ తీసుకోవలసిన అవసరంలేకుండా ఉండేది. కాని ప్రభుత్వం లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటిలగురించి తగుచర్య తీసుకోకుండా నోట్‌లో యిచ్చి, పేపర్‌లో స్టేట్‌మెంట్ ఇచ్చి ప్రకటనద్వారా తెలియపరుస్తూ దానిని అమలుజరపకపోవడం విచారకరం. లక్షలాదిజనం అట్టడుగున మగ్గిపోతున్నపరిస్థితులలో ఈజనానికి జీవనోపాధికి కావలసిన మార్గాలుఁంచి ప్రభుత్వం సత్వరంగాచేసి వాళ్లజీవితాలు

కాగుపరచడంకోసం కృషిచేసి ప్రభుత్వానికి దేశానికి మంచిపేరుప్రతిష్ఠలు తెచ్చుకోవాలని ప్రయత్నం చేయుటకోవడం మిక్కిలి విచారకరం. లేబర్ కాంట్రాక్టు సొసైటీలు పెట్టినవి అన్నిచోట్ల్లు ఎగిరిపోయాయి. ఆ సంస్థలు సక్రమంగా నడుస్తున్నాయా లేదా అని అడగలేదు. ఏమన్నట్లయితే రూపంగుల ద్వారా దేశానికి ప్రజాస్వామ్యానికి ఎక్కువ ఉపయోగం ఉంటుందని, ప్రభుత్వంలోని వర్గాలకు సహకారంలోర్చుకుండ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (అనులాపురం): —అధ్యక్షా, కోఆపరేటివు బేసిస్ మీద సెంట్రల్ లేబర్ ఫీల్డు కోఆపరేటివు సొసైటిస్ పెట్టారు. అంతర్భాగంగా ఫీల్డులేబర్ కోఆపరేటివు సొసైటిలోఉండే మెంబర్స్ అందరిని క్రొత్తసొసైటిలో తీసుకోవడం జరుగుతుంది. రెండు ఎకరాలు మెట్టభూమిగాని 5 ఎకరాలు మెట్టభూమిగాని ఉన్నప్పటికి వారు ల్యాండ్ లెస్ పూర్ గా పరిగణించబడతారు. అందుచేత కొత్త సొసైటిలో చేరడంలో మీరు ఏవిధమైన ప్రతిబంధకం రాదు అని వారిని నమ్మించడం జరిగింది. కాని దరిమిలా డిపార్టుమెంటువారు ల్యాండ్ లెస్ పూర్ అంటే సెంటుభూమి కూడ లేనటువంటివారు అనే నిర్వచనం తీసుకురావచ్చారు. కాని 1956 సంవత్సరం జూన్ 16వ తారీఖున రెవిన్యూడిపార్టుమెంట్ వారు ఇస్యూచేసిన బి. ఓ. 1142 లో Landless poor is one who owns not more than 2½ acres of wet land or 5 acres of dry land. అని నిర్దిష్టమైన ఇచ్చి ఉన్నారు. ఆప్రకారం వేయకుండా కోఆపరేటివు డిపార్టుమెంటువారు యింకా సెక్యులియర్ యాటిట్యూడ్ లో in their own way, దాని డిస్టార్ చేసి landless poor అంటే centless man అని అంటున్నారు. ఆవిధంగా చేయడంవల్ల లంకభూములమీద ఆధారపడినటువంటి అనేకమంది ప్రజానీకం నష్టపోవలసి వస్తుంది. ఆక్కడ ఉండేటువంటి 13,350 ఎకరాలలోను సుమారు 8500 ఎకరాలు ఈవిధమైనటువంటి సొసైటీలో యిదివరకు అనుభవించిఉన్నారు. ఒకవేళ సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ అబ్జక్ట్ ఉన్నట్లయితే వారిని మన సెక్యులియర్ పొజిషన్ తెలియచేసి అది రెక్టిఫై చేయించడానికి ప్రయత్నచేసి ల్యాండ్ లెస్ పూర్ అంటే రెండున్నర ఎకరాలు వెట్ ల్యాండ్ ఉన్నపటికి ల్యాండ్ లెస్ పూర్ గా కనిసిడర్ చేయవచ్చునని చెప్పి చేయించాలని కోరుతున్నాను. లంకభూములు దిస్ ఇయర్ లీజుకు ఇస్తూఉన్నారు. పన్ ఇయర్ లీజు ఇస్తే దానిని ఎక్కువగా డెవలప్ చేసి చేయడానికి వీలులేదు. మీడియం టర్మ్ లోను తీసుకొనడానికి అవకాశంలేదు. కాబట్టి 10 ఇయర్సు లీజుకు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. గతంలో ఈకాజును నిర్వహించినటువంటి విజయభాస్కరరెడ్డిగారు కోనసీమ వచ్చినారు స్వయంగా కొన్నిసొసైటిలుచూసి ముఖ్యంగా దేవరపల్లి అనే ఊరిలో ఒకసొసైటినిచూసి సంతో పించి ఆసంవత్సరంఉన్న లీజును ఎంటనే 16 రోజులలో 5 ఇయర్సు లీజుగా చేయించడం జరిగింది. అదేవిధంగా అనేక సొసైటిలు, చక్కగా పనిచేస్తున్నటువంటి సొసైటిలు లీజుపిరియడు తక్కువవల్ల

చాలఇబ్బంది పడుతున్నారు. వీరు పిరియడు 5 ఇయర్సుగాని 10 యియర్స్‌గాని ఎక్సటెండుచేసి వారికి పెనిపిట్సు మీడియమ్ ఆరమ్‌లోన్సు వచ్చేలాగా చూడ వలసిందని కోరుతున్నాను. క్రితం సంవత్సరం విజయభాస్కరరెడ్డిగారు మంత్రిగాఉన్నప్పుడు కొత్తపేటతాలూకాలో ఫుడ్ గ్రోయర్స్ సొసైటి ఇస్తామని ప్రామిసుచేశారు. ఆ ప్రామిసుకు రైతులు ఉత్సాహపడి షేర్ కాపిటలుకట్టి సొసైటి రిజిస్ట్రేషనుకోసం, రిజిస్టరు చేయడంకోసం రిజిస్ట్రారుకు రిఫరుచేయడం జరిగింది, ఆసొసైటి రిజిస్టరు అయినవెంటనే దాని తగిన నిధులు ఏర్పాటుచేసి ఆరైతులకు సహాకారము చేయాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత, యీ సొసైటీస్‌లో కొన్ని సొసైటీస్ ఆర్థిక యిబ్బందులవల్ల కానివ్వండి, రాజకీయాలవలన కానివ్వండి సక్రమంగా పని చేయలేక పోయినప్పటికి, కొన్ని సొసైటీస్ మాత్రం పని చేస్తున్నవి. ఏ ఉద్దేశంతో, ఏ ఆదర్శం కొరకైతే ఫార్మ్ అయినవో ఆ ఆదర్శాలమేరకు పనిచేస్తున్న సొసైటీస్ కొన్ని వున్నవి. డెడ్ లేబర్ చార్జెస్ ఎక్కువ అవుతూ వుండడంవలన, దున్నించడానికి ఖర్చులు ఎక్కువ అవుతున్నవి కాబట్టి, ఇండివిడ్యువల్ సొసైటీస్‌కు ట్రాక్టర్సు కొనుక్కొనడానికి లోన్స్ యివ్వాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇండివిడ్యువల్ సొసైటీస్‌కు లోన్స్ యివ్వడానికి అవకాశం లేకపోయినట్లయితే, ఒక ఎకెక్స సొసైటీగా ఫార్మ్ అయి—మూడు, నాలుగు సొసైటీస్‌ను క్లబ్‌చేసి—ఆ మూడు నాలుగు సొసైటీస్‌కు కలిపి ఒక ట్రాక్టరు కొనుక్కొనడానికి స్పెషల్ లోన్ యివ్వడానికి ప్రభుత్వం వెంటనే ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. తరువాత, యీ కొత్త ఆక్టులో పెట్టిన ప్రొవిజన్సువలన, తప్పకుండా ఏ సదుద్దేశంతో అయితే యీ కో ఆపరేటివ్ వ్యవస్థను స్థాపించారో దానిని సాధించడానికి అవకాశం వుంటుంది. ఇదివరకు వున్న—ఎగ్జిస్టింగ్—రూల్సు వలన, ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా ఒకసారి ప్రెసిడెంటు అయిన వ్యక్తి జీవితకాలమంతా ప్రెసిడెంటుగా కొనసాగే పరిస్థితి వున్నది. ఆ మొనాపలీ పోవాలంటే, రెండు టర్మ్స్ కంటే ఎవరూ ఎక్కువకాలం వుండకూడదని, అదేవిధంగా మిగ్రాప్రియేట్ చేసినవారికి ఇంప్రిజన్‌మెంట్ ప్రొవిజన్ కూడా పెట్టాలి. ఈ మధ్య మద్రాసు ప్రభుత్వంవారు వేసిన సంతానం కమిటీవారు సజెస్ట్ చేసినది కూడా యిదే. ఎవరైతే అక్రమంగా ఈ సొసైటీ నిధులను వినియోగించుకుంటారో వారిని ఇంప్రిజన్ చేయాలని వారు సజెస్ట్ చేశారు. ఆ విధంగా మన ప్రభుత్వం కూడా చర్య తీసుకోవాలని నేను కోరుతున్నాను.

తరువాత, రాజమండ్రిలోను, కాకినాడలోను సూపర్ బజార్స్ పెడతామన్నారు. ఒక సంవత్సరం క్రిందట—రాజమండ్రి సూపర్ బజార్ కొద్ది రోజుల్లో వస్తుందని చెప్పడం జరిగింది. కాని అదింకా మెరేజ్ క్రిందనే వున్నది. ఇంతవరకూ దానికి బిల్డింగ్ ఏర్పాటు చేయడం కూడా జరగలేదు. అది కూడా సత్వరమేచేసి, అది సక్రమంగా నడచేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత, ఇన్‌స్టలేషన్ ఆఫ్ కో ఆపరేటివ్ ఫ్యాక్టరీస్. కో ఆపరేటివ్ రైస్ మిల్స్ గురించి పాపారావుగారు మొన్న చెప్పారు. ఎక్కడనో, వెంకట

గిరిలో నిమ్నవర్గాల వారికోసం, వరిపంట లేనిచోట్ల కో ఆపరేటివ్ సొసైటీలు పెట్టారు. "యిది ఎవరిని సంతోషపెట్టడానికి?" అని వారు ప్రశ్నించారు. అందువలన, రాజకీయ, యితర కారణాలను గాకుండా, ఆయా ప్రాంతాలలో అవసరాలను బట్టి వీటిని ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

(Mr. Speaker in the Chair)

ఆంధ్రలో, అక్టోబర్ మొదటివారంలో ప్రొహిబిషన్ తీసివేద్దాం అనుకుంటున్నారు. టాడీకి సంబంధించి, ఫుల్ పీపుల్స్ కో ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ వున్నాయో—యీ స్లిట్ టాడి షాప్స్, ప్రివేటెక్ రెంటల్ బేసిస్ పై వారికి యిస్తే వారికి బెనిఫిట్ కలుగుతుంది, కాబట్టి ఆ విధంగా చేయాలని కోరుతూ, యీ అవకాశం యిచ్చిన అధ్యక్షుల వారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. పిచ్చయ్య (పాల్వంచ):—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన కో ఆపరేటివ్ సొసైటీస్‌కు సంబంధించిన డిమాండును నేను సంపూర్ణంగా బలపరుస్తున్నాను. చాలా మంచివని యిది. విశేషమైన సని, పరస్పర సహకారం ఎంతో అవసరం. అయితే పెద్ద రైతులకు, మధ్య రైతులకు మాత్రమే యిది ఉపయోగపడుతుంది. మా ఇల్లెందు, టూర్గంపాడు, కొత్తగూడెం యీ ప్రాంతాలు మైనింగ్స్ వున్నటువంటి ప్రాంతాలు. కోయలు, జాగీర్దార్లు వున్న సమయంలో వారికి పట్టాలు యివ్వలేదు. అప్పటినుంచి వారు సేద్యం చేసుకుంటున్నారు ప్రజాస్వామ్యం వచ్చినప్పటికి, యింతవరకూ వారికి పట్టాలు మాత్రం రాలేదు. వారికి లోన్సు దొరకడం కష్టంగా వున్నది. వారికి కావలసినది వంద, రెండు వందల రూపాయలు మాత్రమే. వారికి ఆమాత్రం సహకారం కూడా దొరకడం లేదు. పట్టాలు యింతవరకూ వారికి యివ్వలేదు. ఇంక, సోషల్ వెల్‌ఫేర్ నుండి ఫ్రీ పట్టాలు పొందినవారికి లోన్ యివ్వ కూడదు అంటున్నారు. దానివలన, నిజంగా వీరవలసిన ఎటువంటి సహకారమూ లభించడం లేదు. పట్టా యిచ్చిన తరువాత, ఆ భూమిని రైతు చాలా అభివృద్ధి చేసి వుంటాడు అటువంటప్పుడు అతనికి ఏ మాత్రం సహకారం లభించకపోవడం చాలా అన్యాయం, ఈ విధానాన్ని ప్రభుత్వం సంపూర్ణంగా మారిస్తే తప్ప వీరి ప్రజానీకానికి ఏ మాత్రం సహాయం దొరకదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇదేగాక, పెట్టుబడి దారులతోనే వారి సంసారాలన్నీ పాడై పోతున్నవి. పటేల్ పట్వారీలు, ఫారెస్టు ఆఫీసువారు, యిటువంటి వారు చాలా మంది వుంటారు. ఒక పావుకారు మంచిగా వున్న ఒక చేనును చూసి, ఆ రైతు భార్యను బావివద్దకు పోయి కలుసుకుని నీ భర్త నీకు సరిగా వస్తుపులు చేయించలేదు, అవి చేయించలేదు, యివి చేయించలేదు అని పులిపిస్తాడు, చివరకు, దానివలన ఆ రైతు పావుకారువద్దకు రావడం, డబ్బు తీసుకొనడం జరుగుతుంది. ఆ పావుకారు బాకీ జమచ్రింద ఆ వంటనంతా చాలా చీప్‌గా కొనేస్తూ వుంటాడు. అక్కడి ప్రజానీకం యిటువంటి పరిస్థితులలో వున్నదో ఫ్రీ పట్టాలు పొందినవారికి అప్పులు యివ్వకూడదనే నిబంధన వుండడంవలన వారుకూడా యీ సహకారాన్ని పొంది

లేకపోతున్నారు. ప్రభుత్వం యీ విధానాన్ని వెంటనే మార్చవలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నది. ప్రభుత్వం తప్పకుండా ఆ విధంగా చేస్తుందని ఆశిస్తున్నాను. పల్లెలలోను, టౌన్స్‌లోను యీ సొసైటీస్ చక్కగా వారు నిర్వహించుకుంటున్నారు. అయితే ప్రభుత్వం యీ సొసైటీస్ పెంచకూడదనే నిబంధన ఏర్పాటు చేసినది. పల్లెలలో, టౌన్స్‌లో బీదజనం పీటివలన ఉపయోగపడుతూ వున్నారు కాబట్టి యీ సొసైటీస్ పెంచకపోతే వారికి అన్యాయం చేసినవారం అవుతామని మనవిజేస్తున్నాను. ఆ విధంగా చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇంక, చాలమంది సభ్యులు సహకార సంస్థలలో కార్యకర్తలు డబ్బు తింటున్నారు అన్నారు, ఎట్లా తింటారు? తినడానికి అవకాశం ఎక్కడ వుంది? అట్లా అనడం సరికాదు. ప్రభుత్వ విధానంలో కొన్ని లోపాలు వుండవచ్చు. వాటిని సరిజేసుకొనవచ్చును. కాబట్టి, కల్లు సొసైటీస్‌ను పెంచమని, కోయలకు త్వరగా పట్టాలు యిప్పించమని, తద్వారా వారికి సహకారం అందించమని మనవిజేస్తూ నేను సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ వి. రామారావు (సికిందరాబాద్-కంటోన్మెంట్):—అధ్యక్షా, యీ కో ఆపరేటివ్ డిమాండును నేను వ్యతిరేకిస్తూ కొన్ని విషయాలు చెప్పవలచుకున్నాను. ఇది అధికార పక్షానికి ఒక మూలస్థంభం వంటిది. ఇది ఎవరికైతే ఉపయోగపడుతుందని ప్రభుత్వం చెప్పిందో వారికి ఏ మాత్రం కూడా ఉపయోగపడనటువంటిది యిది. పలుకుబడి, అధికారం కలిగిన వ్యక్తులకు మాత్రమే యిందులో స్థానం వున్నది. వారు మాత్రమే లాభం పొందడం జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వం చెప్పే సిద్ధాంతాల ప్రకారం వేదజనానికి, చిన్న వ్యక్తులకూ ఉపయోగపడే మాట నిజమైతే యీ కృషి చేస్తున్న ప్రభుత్వాన్ని అభినందించక తప్పదు. గౌరవనీయ విజయభాస్కర రెడ్డిగారు ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పేటప్పుడు కో ఆపరేటివ్ స్టోర్సు నష్టం మీద నడుస్తున్నాయని చెప్పడం జరుగుతోంది.

(శ్రీ కె. విజయభాస్కర రెడ్డి:—అన్నీ కాదు. ప్రశ్నలు వచ్చినవాటిని గురించి చెప్పాను.

(శ్రీ వి. రామారావు:—ఈ కోఆపరేటివ్ స్టోర్సు లాభాల కోసం ప్రయత్నించకపోయినా, ప్రభుత్వం పెట్టిన పెట్టుబడికి అయినా నష్టం రాకుండా చూచే బాధ్యతను ప్రభుత్వం విస్మరిస్తుందని నేను చెప్పక తప్పదు. మిల్లుల మీద గోడౌన్సు మీద పెట్టిన పెట్టుబడుల మీద తగిన ప్రతిఫలం వున్నదా అనే విషయం ఎవ్వరూ పరిశీలించడం లేదు. విజయనగరంలో గోడౌన్సు కట్టారు. అవి గాలివానకో, ఎండుకో కూలిపోయింది. ఇప్పటికి సుమారు సంవత్సరం అయింది కాని వాటిని రిప్లేస్ చేయడంకాని, కొత్తవి కట్టడంగాని చేయలేకపోవడం వల్ల ప్రజలకు నిరుపయోగం, ప్రభుత్వానికి నష్టమూ వస్తున్నది. కో ఆపరేటివ్ బ్యాంక్ వలన గాని, స్టోర్స్ వలనగాని వారికి దగ్గరగా వున్నవారికి ఉపకారం జరగడం తప్ప నిజంగా అవసరంలో, ఆపదలోవున్న వ్యక్తులకు సహాయం అందడంలేదు. అవసరంలో వున్నవారికి పదిమందికి సహాయం జరిగినా—వారికి దగ్గరగా వుంటున్న వారికి వేయి మందికి చేసేబదులు—యీ కో ఆపరేటివ్ సంస్థల ద్వారా ప్రభుత్వం

తమ పిడ్యూ ప్తిధర్మం నెరవేర్చినట్లు అవుతుందనుకొన్నాను. రిఫూలవారికి యిటువంటి సంస్థలు కో ఆపరేటివ్ బేసిస్ మీద చాలాచోటకూ పెలకొల్పడం జరిగింది. ఈ సంస్థల నడిపించే అధికారులు సక్రమంగా నడిపిస్తున్నారా, పేద్లసులవారికోసం వీటిని ఉపయోగపెట్టాలనుకున్నామో వారికి ఉపయోగం లభిస్తున్నదా లేదా అనే చెకింగ్ లేకపోతే నిష్ప్రయోజనం. ఎసెన్షియల్ కమోడిటీస్ అని కంట్రోల్డు గూడ్స్‌గా దేశంలో కొరతగా వున్న వస్తువులను యీ స్టోర్సుల ద్వారా సప్లయి చేయడం జరుగుతూ వుండేది. అది సక్రమంగానే జరిగింది. కాని అట్లా చేయవలసిన అవసరం లేని వస్తువులకు ఫ్రీ డిస్ట్రిబ్యూషన్‌ను పెడితే బాగుంటుంది. ఎరువుల గురించి వున్నది. విజయనగరంవంటి ప్రాంతాలలో, పిత్తనాలు, ఎరువులు—అక్కడ ఉపయోగించే రకాలు కాక యితరరకం సప్లయి కావడం వల్ల వాటిని ఉపయోగించడం లేదు. ఉపయోగిస్తే పేద పంట కూడా నిష్ప్రయోజనం అవుతోంది. ఆ నేల పరిస్థితిని బట్టి అక్కడకు ఎటువంటి ఎరువులు కావాలో వాటినే సప్లయి చేయాలి. ఎల్. ఎం. పి. యి అప్పులు యిచ్చే పద్ధతి చూచినట్లయితే నాకు తెలిసినంతవరకు అవి సక్రమంగా జరగడం లేదు. ఎన్నో కోట్ల రూపాయలు ఎంతోమందికి అప్పు సహాయ పడినట్లు లెక్కలలో చూపిస్తారు కాని నిజంగా వేలకొలదీమందికి అవసరంలో వున్నవారికి యివి సహాయ పడటం జరగడం లేదు. ఇటువంటి లోపాలను సరిదిద్దవలసిందని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. విజయనగరంలో రైస్ మిల్స్, ఆయిల్ మిల్స్ వెట్టారు. ప్రభుత్వం మంచి ఉద్దేశంతోనే పెట్టవుండవచ్చును. కాని, మిగతా మిల్లులలో వచ్చే లాభాలు చూస్తే యీ మిల్లులు సరిగా చేస్తూ గలుగుతున్నాయా, ఉపయోగం వున్నదా అనేది చూడవలసియున్నది. ఈ పెట్టిన మిల్లులను సంవత్సరంలో కొన్ని నెలలు గడిలోగా వుంచడం జరుగుతున్నది. పెరుగుతున్న కొనే ధరకు యీ మిల్లు ఆయిల్ యీడ్సు మీద వచ్చేధర—ధర కిట్టుబాటు కావడంలేదు కాబట్టి వీటిని కొని రన్ చేయడం లేదని తెలుస్తున్నది. ప్రభుత్వం ఇన్ని లక్షల రూపాయలు అటువంటివాటిమీద ఇన్వెస్టు చేసేబదులు యింకొక విధంగా డెవలప్‌మెంటు చేసినట్లయితే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఆర్బన్ బాంక్సు వున్నాయి. ఎల్. ఎం. పి. లు అర్బన్ బాంకులు, కోఆపరేటివ్ బ్యాంకులు వున్నాయి. వీటిమీద నష్టం వచ్చినప్పుడు వీటి యాజమాన్యములో దీనికి బాధ్యులు ఎవరో చూచి, బాధ్యులైన వారిని వెంటనే తొలగించి, యీ నష్టాన్ని వారినుంచి రాబట్టడానికి ప్రయత్నం చేయడం జరగడంలేదు. మేనేజింగ్ డైరక్టర్సుగాని, డైరెక్టర్సుకుగాని—వారికి బాధ్యత అప్పజెప్పినప్పుడు మాల్ ప్రాక్టిసెస్‌గాని, అన్యాయంగాని జరిగినట్లయితే ఆ నష్టాన్ని వారినుంచి రికవర్ చేసే పద్ధతి ప్రభుత్వం పెట్టకపోతే యిన్నికోట్ల రూపాయలు కూడా వృధా అవుతాయనుకుంటాను. ఇది డైరెక్టర్సు చేస్తున్న పక్షపాతమని చెప్పకతప్పదు. విజయనగరం సెంట్రల్ కోఆపరేటివ్ స్టోర్సుకు ఎన్నో లక్షల రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టారు. ఈనాడు దాని ఆపరేషను సరిగాలేదు. ఎంత నిలవ వున్నది, ఎంత నష్టం వచ్చింది, దీనికి బాధ్యులు ఎవరు, ఎందుకు జరిగింది అని ప్రభుత్వం విచారణచేసి ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోకపోతే

యిట్లాగే వున్న స్టోర్సుకూడా అసందర్భంగా ప్రవర్తించడానికి అవకాశం వుంటుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకోవాలని ప్రార్థిస్తూ నేను సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ) వి. వి. రమణయ్య :—అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చాలమంది చెప్పినట్లుగా సహకార రంగంలో అశేషమైన సామాన్యప్రజానీకానికి సేవచేసే సదవకాశం యీ కో ఆపరేటివ్స్‌కు యివ్వాలనేచాంట్లో ఎవ్వరికీ రెండవ అభిప్రాయం లేదు. కాని, ఇంతకంటె ఎన్నో రెట్లు ఎక్కువగా రాజకీయమైన స్వప్రయోజనాలకోసం వీటిని ఉపయోగించుకుంటున్నారనేది వున్నది. సామాన్య ప్రజల ఉద్ధరణకోసం ఉపయోగపడే పరిస్థితులకు ఇవి దోహదం కావడం లేదని యిన్ని సంవత్సరాలనుంచీ సహకార రంగంలో జరుగుతున్న అవకతవకలే నిదర్శనమని చెప్పకతప్పదు. ఇప్పుడే వీరరాఘవరావుగారు చెప్పారు. కాకినాడలో టాక్సీ డ్రైవర్సు కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ పెట్టినప్పుడు 80-40 ఎంబాసిడర్ కారులు వారికి యిచ్చారు. అవి ఎర్రకారులు. ఈవేళ కాకినాడ పట్టణంలో ఒక్క ఎర్ర కారుకూడా కనబడటం లేదు. ఏమయ్యాయి? ఈ లోపం ఎక్కడ వుంది? 6 లక్షల 78 వేలు మూడు సొసైటీలకు యిచ్చారు అన్నారు. ఇన్ని లక్షల ఖర్చు చేసినతరువాత యీ విధంగా జరగడానికి కారణం ఏమిటి? ఇట్లా సీరియస్ ఛార్జస్ పెట్టుతున్నప్పుడు ఎంక్వయిరీ చేసి, రెక్టిఫై చేసేబదులు యీనాటికి కూడా సరైన సమాధానం చెప్పకపోవడం వల్ల అనుమానాస్పదంగా వుంటున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. (శ్రీ) ప్రకాశరావు గారు చెప్పినట్లు, కోనసీమ ప్రాంతములో పైలట్ ప్రాజెక్టు స్కీము, ఫీల్డు లేబరు కో ఆపరేటివు సొసైటీలు, కలెక్టివ్ ఫార్మింగ్ సొసైటీలుగా పెట్టడం జరిగింది. కోనసీమలో రెండు పైలట్ ప్రాజెక్టులు పెట్టారు. ఒకటి, మాస్టర్ ప్లాన్ ఆఫ్ ది ఫిషర్‌మన్ కో ఆపరేటివ్ సొసైటీ. 70-70 సొసైటీలు కలిపి సెంట్రలు లెల్లాలో అమలాపురం కేంద్రంగా పెట్టి 50 లక్షల రూపాయలవథకం—సెంట్రల్లీ స్పాన్సర్డ్ అండ్ అసిస్టెడ్ స్కీముగా తీసుకొని కోల్డు స్టోరేజి ప్లాంటు పెట్టాలని, మెకనైజ్డ్ బోట్సు యివ్వాలని, డీప్ సీ ఫిషింగు ఏర్పాటు చేయాలనీ, నైలాన్ నెట్స్ యివ్వాలని ఏర్పాటు చేశారు. ఎక్స్‌పోర్టు ఫెసిలిటీస్—కలకటాకుగాని, హైదరాబాదుకుగాని యీ ఫిష్‌ను ఎక్స్‌పోర్టు చేయడానికి నూతనమైన మార్కెటునుకూడా సంపాదించే అనేకరకాలైన వనర్లు కోనసీమలో వున్నాయి. దీని మేనేజిమెంటులో చాలా లోపాలు జరుగుతున్నాయి. ఇందులో రాజకీయ పార్టీలు కాని రాజకీయమైన పద్ధతులు కాని ఉంటున్నాయి. (శ్రీ) కె. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ఫిషర్మెన్ కో-ఆపరేటివ్ సెంట్రల్ సొసైటీని ఇనాగరేట్ చేసారు. అదే రకంగా కోనసీమలో పైలటు ప్రాజెక్టు స్కీమును కూడా వారే ఇనాగరేట్ చేసారు. వీకర్ సెక్షన్లకు ఉపాధి కల్పించడానికై ఇది ఉద్దేశించబడిందని మాస్టర్ ప్లానుగా ఒక పద్ధతి ఆవలంబిస్తున్నామని వారు చెప్పారు. చాలా సంతోషం. ఈ పథకం ప్రకారం కోనసీమలో లంక భూములు కాని బంజరు భూములు కాని 18,500 ఎకరాలు ఉన్నాయి. 210

సొసైటీలున్నాయి. ఎస్. ఎల్. సొసైటీలనేవి ఎక్కువ భాగం హరిజనులు ఏర్పాటు చేసుకుని బ్రిటిషువారి కాలంనుంచి వస్తున్నాయి. లేబరు కలెక్టరుగా పేరు పొందిన తలారి గోపాలరావు నాయుడు గారి వంటి పెద్దలు పూనుకుని సంఘాలు ఏర్పాటు చేసి ప్రభుత్వం కూడా కొంత సహాయం పీటికి ఇవ్వడానికి ఏర్పాట్లు జరిగాయి. కళా వెంకట్రావుగారున్నప్పుడు ఆల్ క్లాసు సొసైటీ అంటూ కొన్ని ప్రవేశపెట్టారు. వాటిలో అన్ని జాతుల వారు ఉండాలని ఉద్దేశం. భూమి లేకుండా ఇందులో ఆసక్తి ఉన్న వారుండాలని ఉద్దేశం. కోనసీమలో ఆల్ క్లాస్ సొసైటీలు రాజకీయంగాను కులరీత్యాను పలుకుబడి కలిగిన ఒకే కులానికి ప్రాబల్యాన్ని సంపాదించడానికి కొన్ని సొసైటీలను రిజిష్టరు చేయించినారు. అంతకుముందున్న బి. వోలకు వ్యతిరేకంగా 10 సొసైటీలను రిజిష్టరు చేసారు. హైకోర్టు వరకు వెళ్లడం, కోఆపరేటివ్ రిజిస్ట్రారు ఇల్లీగల్, ఇరెగ్యులర్ అని చెప్పడం జరిగింది. మంత్రిగారి వద్దకు వెళ్ళి అపీలు చేసుకోడం జరిగింది. విజయభాస్కరరెడ్డిగారు సహకార మంత్రిగా ఉండగా రిప్రెజెంటేషను ఇచ్చాము. సంవత్సరం చాటిపోయింది. నిర్ధారణ కాలేదు. ప్రభుత్వ ఉద్దేశం ఏమైనప్పటికి కొన్ని రాజకీయ కారణాలవల్ల సామాన్య ప్రజలకు అన్యాయం జరుగకూడదని చెబుతున్నాను. 100 సొసైటీలకు పైగా హరిజన సొసైటీలున్నాయి. ఆ సొసైటీలకు ఇచ్చే భూమి పనికిరాని భూమి, ఇసుక భూములు. ఆల్ క్లాస్ సొసైటీలకు ప్రసిద్ధమైన ఫిల్టర్ పాయింటు పడి చెరుకు, అరటి, పొగాకు పండ భూములను ఎలాట్ చేయడం జరిగింది. ఇందులో అన్యాయం జరిగిందని పదేపదే విజయభాస్కరరెడ్డిగారిని కోరడం, వారు వచ్చి చూడడం, గన్నవరం సభలో వారికి విజ్ఞాపన చేయడంకూడా జరిగింది. ఈ ఎలాట్‌మెంటులో అన్యాయం జరిగిందని ఆల్ క్లాస్ సొసైటీలకు ఇచ్చిన భూములకులేబర్ సొసైటీలని పేరు పొందిన హరిజన సొసైటీలకు ఇచ్చిన భూములకు తేడా ఉందని అన్ ఈక్విటబుల్‌గా డిస్ట్రిబ్యూషను జరిగిందని పదేపదే చెబుతున్నాను. ఇప్పటికైనా రెక్టిఫై చేసి సామాన్య హరిజనులకు న్యాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. మాస్టరు ప్లాను ప్రకారం 50 ఎకరాలు వయబుల్ యూనిట్‌గా ఉండాలని నిర్దేశించారు. 14 ఎకరాలు ఉండేవి మాస్టర్ ప్లానులో పెట్టారు. 49½ ఎకరాలకు అర్థ ఎకరం కలిపితే మాస్టర్ ప్లాను క్రింద వయబుల్ యూనిట్ అవుతుందని ప్రభుత్వం ఇచ్చే రెండు వేల రూపాయిల పెట్టుబడి నాలుగు వేలు ఫిల్టరు పాయింటుకు 11 వేలు గోడౌన్ సౌకర్యాలకు ఇచ్చేది లేకుండా ఇగ్నోర్ చేయడం జరిగింది. మాస్టరు ప్లానుల్లో ప్రజలందరికి న్యాయం జరగాలంటే వయబుల్ యూనిటుగా ఉండాలి, మాస్టరు ప్లానులో ఉండే 186 సొసైటీలకు ఖచ్చితంగా 50 ఎకరాలు తక్కువ కాకుండా భూమి ఈక్విటబుల్ డిస్ట్రిబ్యూషను లేకుండా రివైజ్ చేయాలి. కొన్ని సొసైటీలకు 10 సంవత్సరాలకు లీజు ఇచ్చారు. కొన్ని సొసైటీలకు ఒక సంవత్సరానికే ఇచ్చారు. కలెక్టరుగారిని అడిగితే ఒకసారి లీజు ఇచ్చిన తరువాత మేము చేసేది లేదు, రెవెన్యూ బోర్డు కాని గవర్నమెంటు కాని చేయాలని వారు చెప్పడం జరిగింది. దీనిని మొత్తం రివైజ్ చేయాలని అన్ని సొసైటీలకు 50

ఎకరాలకు తక్కువ కాకుండా ఉండాలని మేలు కీడు పద్ధతిలో వంపిణీ చేయాలని చెబుతున్నాను. ఈ మాస్టర్ ప్లాను రివైజ్ చేసి న్యాయం చేయాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. మునిస్వామి (సత్యవేడు):— అధ్యక్షా, సహకారం వేద ప్రజలకు సరిగా అందడం లేదనేది ముఖ్యమైన లోటుగా ఈ సహకార రంగం గురించి గౌరవసభ్యులు చెబుతున్నారు. ఈ రంగంలో ఉన్న సంఘాలు మూడు రకాలుగా ఉన్నాయి. ఎఫ్. ఎల్. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలు, లేబరు కంట్రాక్టు సొసైటీలు, క్రెడిట్ సొసైటీలు. ఈ మూడు రకాలైనవి సరియైన పద్ధతిలో వ్యవహారం చేసి సహకారం అంది స్తే ఏ లోపం రాదు. ఈ విషయం ప్రభుత్వం తీవ్రంగా ఆలోచించి శ్రద్ధ తీసుకుంటారని ఆశిస్తున్నాను. ప్రతి తాలూకాలోను ఎఫ్. ఎల్ సొసైటీలున్నాయి. 50-100 ఎకరాలు ప్రభుత్వ బంజర్లు కాని పోరంబోకులు కాని సంపాదించుకుని సహకారంతో నడిపించుకుంటే అందరూ బాగు పడే అవకాశం ఉంది. తతిమ్మా స్కీములు వేద వర్గానికి మించినవారు అనుభవించడానికి అవకాశం ఉంది కాని ఎఫ్. ఎల్. సొసైటీలు మాత్రం అట్టడుగున ఉన్న వేద వ్యవసాయ కూలీలు బాగుపడడానికి ఉపయోగపడతాయి కనుక వీటికి ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. 1955 వ సంవత్సరంలో మన ప్రభుత్వం దేశం మొత్తం మీద అనేక రకాలైన అడ్వాన్సెయిజ్ మెంట్లు ఇచ్చి దేశం మొత్తం మీద ఎఫ్. ఎల్. సొసైటీలు ఓపెన్ చేసారు. ఇప్పటివరకు రాజకీయ ప్రభావంవల్ల The F. L. Co-operative Societies still lie as fieldless co-operatives అని చెప్పడానికి బాధపడుతున్నాను. మా ప్రాంతంలో ఎక్కువగా లేబరు కంట్రాక్టు సొసైటీలున్నాయి. సూళ్లూరుపేట, సత్యవీడు, కాళహస్తి తాలూకాలలో చాలా సొసైటీలు ఏర్పడ్డాయి. వాటికి ఇంతవరకు ఒక్క పని కూడా అంటగట్టినది లేదు. శ్రీహరికోటలో 200 కోట్ల రూపాయిల ఖర్చుతో పెద్ద వర్క్ రాబోతోంది. ఎక్కడ నుంచి వచ్చిన వారో దానిని కొట్టేయడం కంటె లోకల్‌గా ఉన్న లేబరు కంట్రాక్టు సొసైటీలకు ఆ వర్క్ ఇస్తే ఆ ప్రాంతంలోని వేద ప్రజానీకం బాగు పడడానికి అవకాశం ఉంటుంది. మంత్రిగారు శ్రద్ధగా ఆలోచించి లేబరు కంట్రాక్టు సొసైటీలను పునర్వవస్థీకరించాలని కోరుతూ వేద ప్రజానీకానికి సహాయం చేయాలని కోరుతున్నాను. మరి పరవతి సంఘాలు. నేను సంవత్సరం నుండి విచారిస్తున్నాను. మా ప్రాంతాలలో ఎప్పుడో చిన్నాడు ఏర్పడిన పరవతి సొసైటీలు లిక్విడేట్ అయి పోయి బాకీలు ప్రెసిడెంటు ఎవరో సెక్రటరీ ఎవరో గుర్తించి అడిగే పాపాన ఎవరూ పోలేదు. యిప్పుడు యితర సొసైటీలు విజృంభణలో ఉన్నాయి. ఏమి అయిపోయాయంటే సెక్రటరీ ప్రెసిడెంటు మిస్‌అప్రాపియేటు చేసి ఎక్కడికో వెళ్ళారు, మెంబర్లు లేరు, ఎవరూలేరు అన్నారు. నేను సిన్సియర్‌గా రిక్వెస్టు చేయడం ఏమిటంటే, ఇలాంటి పాత అసోసియేషన్సును యిన్వెస్టిగేటు చేసి వాటిని పూర్తిగా రద్దు చేసి క్రొత్తగా ఏర్పడ్డ సంఘాలకు అవకాశం యిచ్చి అప్పులు వేద ప్రజానికి యిచ్చి చిన్నచిన్న పరిశ్రమలకు ఋణములు కల్పించే విధానం

ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఎంప్లాయిమెంట్ పిసయ్యంలో యివ్వడు మనకు ఉన్న పరిస్థితి చూస్తే పిధాల వెను బడిన పిధానంలో ఉన్నాము. వాళికి ప్రొవిజెంటుఫండు గాని యితర పిధాలు ఏ ... ను పెరిస్తే వాటికి ఆవకాశాలున్నాయి. కాలనీలలో స్టైసుక్కల్ని కాంక్రీటు పెట్టాలి. పిటీలో నూపరు బజారు పెట్టినట్లే టీవర్లు, సేవ ఎంప్లాయిమెంటు పుపా ... నడే పిధానంగా వీటిని ఏర్పాటుచేస్తే చాలా ఉపయోగంగాఉంటుంది. ఇండియా లెవెలులో ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఆర్. పున్నయ్య :—పరిశ్రమల శాఖ నిర్ణయం నుండి కాని ఆరిగేటు వంటి పడు, పద్ధతి విచారం రపిగించేట్లు ఉంది. ప్రయివేటు సొసైటీలు ఎట్లా ఉన్నాయంటే మన దగ్గర ఒ ... మెంబరు ఉంది. పదులార్లు రివాళా తీస్తే వెళ్ళి పిల్లను యివ్వమన్నారు. ఒకవారి సహకార ... కి ప్రెసిడెంటుగా పనిచేస్తే వానికి కోరినంత అప్పు పెట్టి యిస్తామన్నారు. ఎంతమాత్రమైనా సహకార సిద్ధాంతం ఆ విధమైన సంపు ధరించింది. అయితే సహకార సంఘాలు విశేష లెవెలులో ఉండాలి. 1966 సంవత్సరంలో వేసిన కమిటీ సొసైటీలను క్లబ్ చేయాలంటున్నారు. కాని క్లబ్ చేస్తే చిక్కులు వస్తాయి అందువల్ల పంచాయతీకి ఒక సొసైటీ ఉంటే పద్ధతి ఉండాలి. ప్రయివేటీ సొసైటీ రిజిస్ట్రేషనులో కూడా డిపాజిట్టు చేసిన తరువాత కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు ఒప్పుకుంటే వెంటనే రిజిస్టరు అయే పద్ధతి ఉండాలి. అప్లయి చేస్తే సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఒప్పుకుంటే గాని శాంక్షను కాకుండా అనే పద్ధతి ఉంది. లోనుకు అప్లయి చేసిన తరువాత బారోయింగ్ కెపాసిటీ ఉన్నంతవరకు డిపార్టుమెంటు ఎంతవరకు రికమెండు చేస్తాగో అంతవరకు విధిగా లోను శాంక్షను అనే పద్ధతి ఉండాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు ఇచ్చినదానినిబట్టి మూడవప్లానులో ఆళుకు మెంబరు ఒక్కొక్కరికి 7.5 రూపాయలు అప్పు ముట్టినట్లు కనిపిస్తున్నది. నాలుగవ ప్లానులో ఆళుకు 166 60 మెంబరుకు వచ్చేటట్లు కనిపిస్తున్నది. ఇది చాలా తక్కువ. మనీ లెండర్సు దేతిలోకి పోయి 5 రూపాయలు 6 రూపాయలు వడ్డీ ... టి కొన్ని సందర్భంలో 90 రూపాయలు మాత్రం తీసుకుని 100 రూపాయలకు ప్రామిసరీ నోట్సు ... పాసి యివ్వడం జరుగుతున్నది. అది పోవాలంటే ప్రయిమరీ సొసైటీలలో లోన్సు ఎక్కువ వచ్చేటట్లు చూడాలి. వినామీ లోన్సు లేకుండా చేయడానికి డైరెక్టు చెక్ సిస్టం మీద కాలూకా లెవెలులో పెడతామన్నారు. అలా కాకుండా డైరెక్టుగా చెక్ సిస్టం వచ్చేటట్లు చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను. స్పెషల్ ఆయకట్టు డెవలప్ మెంటు లోను చాలా మంచిది. ఇప్పుడు యిచ్చేది చాలడం లేదు. ఎక్కువ మొత్తం యివ్వాలి. 800 వందల రూపాయలు ఇస్తున్నారు. అలా కాకుండా కనీసం వాలుగు వందలు లేక అయిదు వందలు ఎకరానికి యిచ్చేటట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. మార్కెటింగు సొసైటీలము. ఎల్. ఎం. బీలు రకరకాలుగా ఉన్నాయి ఎక్కువ ఈ ఫోల్డులోకి వచ్చేటట్లు చేయాలి. ఎర్రనేలలో పొగాకు పండించడానికి లోన్సు యిస్తామంటున్నారు. అవి సక్రమంగా అందడం లేదు. ఆగ్రికల్చరు డిపార్టుమెంటుకి కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటుకి సమన్వయం కుదరక మా జిల్లాకు యిచ్చినది మిరిగిపోయింది.

కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటుక్రిందనే ఉంచాలనిమనవిచేస్తున్నాను. లేవర్సు సొసైటీలు, బిడీ అకు సొసైటీలు, ఫారెస్టుకూపు సొసైటీలు, రిజర్వు పుల్లర్సు సొసైటీలు అని పేరుపెట్టి కొంతమంది మేక పన్నె పులులు దీనిలో చేరారు. లాభం ఎవరికోసమని ఉద్దేశించబడినదో ఆ ఉద్దేశ్యము నెరవేరడం లేదు. అలాంటిది లేకుండా మెంబర్సును ఎన్ లిస్టు చేసేటప్పుడు చాలా స్ట్రిక్ట్‌గా చేయకపోతే దుర్వినియోగం అవుతుంది. ఆడిటు గురించి ఉదయం మంత్రిగారు చెప్పారు. ఆడిటు లేకపోయినందువల్ల 45 నుంచి 69 వరకు 60 వేలు కాణీసినారు. తిరుపతి వెంకటేశ్వరులే కనుక్కోలేక పోయారు. ఆడిటు అనేటటువంటిది ఆ శాఖనుంచి తగ్గించే ఎ.జి. క్రిందగాని ఎల్.ఎఫ్. ఆడిటు క్రిందగాని ఆడిటు జరగకపోతే చాలా అన్యాయం జరుగుతుంది. పీకర్ బ్యాంక్సుకి సహాయం చేస్తామంటున్నారు. మంచిది. పెద్ద లక్షలు అప్పు తీసుకుని బినామీ ట్రాన్సాక్షన్సులో ఒవర్‌డ్యూ అయిపోతే నష్టపడేది బీదవాడు. కందుకూరు డివిజనులో 4 తాలూకాలలో అప్పు యిచ్చినారు. గూడూరు తాలూకాలో నెల్లూరు తాలూకాలో రెండు మూడు సొసైటీలకు యిచ్చారు. వారు ఓవర్‌డ్యూ. మేము పూర్తిగా చెల్లించినప్పటికి మాకు అప్పులు రావడం లేదు. పీకర్ బ్యాంక్స్ అనే టటువంటి విషయంలో స్ట్రిక్ట్‌గా ఓవర్‌హాల్ చేయండి. పెద్ద పెద్దవారు ఎవరైతే ఓవర్‌డ్యూస్ ఉన్నారో ఒకసారి పట్టండి, అది పట్టకుండా ఎంత డబ్బు యిచ్చినప్పటికి ప్రయోజనం లేదు. బ్యాంక్స్ వేషనలైజేషన్ చేసినాము అంటున్నారు. దాని వల్ల సన్నకారు రైతులకు లాభం పొందడానికి అవకాశం ఉంటుందని చెబుతున్నారు అయితే ఎల్. ఎం. బీస్‌లో ప్రభుత్వం రిజిస్ట్రేషనుకు ఏ విధముగా కొంత ముదరా యిచ్చి రైతులకు సదుపాయం కలుగజేస్తున్నారో బ్యాంకు నేషనలైజేషను ద్వారా వచ్చే దానికి ఆలాంటి హామీ లేకపోతే యధా ప్రకారంగా రిజిస్ట్రేషనుకు కావలసిన డబ్బు కట్టాలంటే రైతులు లాభపడడానికి వీలులేకుండా పోతుంది అన్న విషయం గమనించాలి. సొసైటీస్ యిచ్చే వడ్డీ రేటు ధర 8న్నర, 8 పావు ఉంది. ఇలా కాకుండా వడ్డీ రేటు తగ్గించే పద్ధతి చేస్తే చాలా బాగుంటుంది. సహకార సిద్ధాంతంలో పెచ్చు తగ్గులు పోయి రాజా పేద అనే తేడా లేకుండా కుల తక్కువకి అవకాశం లేకుండా సమాన స్థాయికి తీసుకురావాలంటే సహకార సిద్ధాంతాన్ని ఆచరణలో పెట్టాలి. అప్పుడే అట్టడుగున ఉన్నవానికి లాభం చేకూరుతుంది. ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు చెబుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను

శ్రీ ది. వెంకటేశం :— అధ్యక్ష. రూరలు కో-ఆపరేటివు సొసైటీస్‌లో క్రాప్ లోన్ సిస్టం పెట్టారు. చాలా సంతోషం. షార్టు టర్మ్, లాంగు టర్మ్ లోన్సు యిస్తున్నారు. అవి సకాలంలో రైతులకు అందేటట్లు చూడాలి. ఒక వ్యక్తి డిఫాల్టరు అయినప్పటికి సొసైటీకి లోన్సు యివ్వడానికి అవకాశం లేదు. 100 మంది ఉన్న సొసైటీలో ఒక మెంబరు డిఫాల్టరు అయితే 99 మందికి అవకాశం కలుగకుండా పోతుంది. రూరలు కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలలో డిపాజిట్స్ టు ఆడిషనల్ షేర్ కాపిటల్ 8%, థ్రిఫ్ట్ డిపాజిట్ 2% మొత్తం 5% లోను యిచ్చేటప్పుడు

ంటెక్టు చేస్తున్నారు. దానిని అక్యుములేటు చేసి రైతు దగ్గర యింటరెస్టు వసూలు చేస్తున్నారు. సెంట్రలు బ్యాంకుకి విజయవ్వ బ్యాంకు యిస్తుంది. సెంట్రలు బ్యాంకు నుంచి కో-ఆపరేటివు బ్యాంకుకి వస్తాయి. చేంజ్ ఆఫ్ యింటరెస్టుతో రైతు డిపాజిట్లు 5% ప్రకారం అక్యుములేటు చేసి 100కి 100 పాళ్లు పట్టి పెట్టి రైతు దగ్గర వసూలు చేస్తుంటే ఆది పరాన్ సిస్టం అనిపిస్తుంది. దానిని ప్రత్యేకంగా గమనించాలి. చెక్ సిస్టం యింట్రొడ్యూస్ చేస్తున్నారు. చాలా మంచిది. అభినందిస్తున్నాను. ఇంటెన్సివ్ అగ్రికల్చర్ ఏరియా ప్రోగ్రామును కొంత యింటెన్సిఫై చేయాలని కోరుతున్నాను. ఏరియా డెవలప్మెంటు స్కీము మైసూరు రాష్ట్రంలో అగ్రికల్చరల్ రీ ఫైనాన్సింగ్ కార్పొరేషన్ అనే సెపరేట్సు చానలు పెట్టి ప్రత్యేకంగా రైతు భావి త్రవ్వుకోవాలంటే 5 వేల రూపాయలు లోన్సు యిస్తున్నారు. పర్సు ఎంతయిందో దాని గురించి యింజనీరు వద్ద సర్టిఫికేటు పొందిన తరువాత డబ్బు ఇన్‌సాల్‌మెంటు బేసిస్‌మీద యిస్తున్నారు. మైసూరు రాష్ట్రంలో ఎల్. ఎం. బ్యాంక్సు ద్వారా చానలైజు చేస్తున్నారు. ఎ. ఆర్. సి. స్కీములు వాల్యుయేషనుకి ఎల్. ఎం. బి. వాల్యుయేషనుకి ఏ మాత్రం పరిపోదు. ఎ. ఆర్. సి. స్కీము ప్రత్యేకంగా ప్రవేశపెట్టి రైతుకి అవ కాశం కలుగ చేయాలని ప్రత్యేకంగా కోరుతున్నాను. కో-ఆపరేటివ్ ఫార్మింగ్‌లో కూడా ప్రత్యక్షంగా నేను చూసినంతవరకు రెక్కలను చూస్తే ప్రోగ్రెసిపుగా లేదు. ప్రభుత్వం బాధ్యత తీసుకోవాలి. కన్‌స్యూమర్స్ యిండస్ట్రీస్ పెడుతున్నామన్నారు, వుమన్ వెల్ఫేర్ యాక్టివిటీస్ క్రింద పెట్టడం చాలా సదుద్దేశ్యముకో చేశారు. కన్ స్యూమర్ యిండస్ట్రీస్‌ను ప్రత్యేకంగా యింటెన్సిఫై చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటులో కొన్ని సాధకబాధకాలు వున్నవి. కొన్నిచోట్ల నెడ్డవారు వున్నారు. ఏ మెంబరు అయినా కాని రెండు టరమ్సు కంటె ఎక్కువ వుండకూడదని అన్నారు. ఆ గ్రామములో వారు తప్ప గతి వుండదు. మంచి వారు కనుక వుంటే వారిని రెండు టరమ్సు తరువాత కూడ వారిని పెట్టండి. మంచికి, చెడుకు ఒకే రకముగా చేయడము బాగాలేదు. బాగుగా పనిచేసే ప్రెసిడెంటు వుంటే కంటిన్యూ చేయండి. Why should you put a restriction for it, I cannot understand. I request the Government to consider it again. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలను, సూపరు బజారులను 50 వేల జనాభా పైనవున్న ప్రదేశాలలోనే కాకుండా 5, 10 వేలు జనాభా వున్న ప్రదేశాలలో కూడ ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రయత్నము చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

Mr, Speaker :—That Bill is coming up some time later.

(శ్రీ) కె. అంజనరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఆట్టడుగున వున్న వర్గాలను బాగు చేయడానికి అవకాశాలు ఏమి వున్నవో ఈ సహకార పద్దులో చూపించారు. వాటిని నిక్కచ్చిగా అమలుజరపాలని కోరుచున్నాను. ప్రధానముగా ఈ పంచాయితీ పునర్వ్యవస్థీకరణ అనేదానిలో చాల ఆవశ్యము జరుగుతున్నది. చిన్న చిన్న సొసైటీలుగా వుండి ప్రజల అవసరాలను తీర్చలేని పరిస్థితులలో చిన్న సొసైటీలను పెట్టి

చేసి వాటిద్వారా సభ్యులకు సౌకర్యము కలిగే పద్ధతులను అనుసరించారు. ప్రాథమిక సొసైటీలకు సంబంధించినంత వరకు క్రెడిట్ యిచ్చే విషయములో కొన్ని అనవసరమైన జాప్యాలను నివారించడానికి వీలుంటుంది. రిజిస్ట్రేషనుకు సంబంధించినంతవరకు రిజిస్ట్రేషను ఫీ కి ఎగ్జమ్ప్షన్ వుండేది. మొన్న మరల చాల అవసరముగా యిచ్చారనుకోండి. దానివల్ల సబ్ రిజిస్ట్రారు ఆఫీసులో యిటు ప్రభుత్వానికి, అటు ఆఫీసులోను రెండు రకాలుగాను ఫీజును చెల్లించడము జరిగింది. వాటిని వాపసు యిచ్చే ఏర్పాటు చేయాలి. ఆ కాల పరమితి మించిపోతున్నది. కాబట్టి ఆ ఎగ్జమ్ప్షన్‌ను మరల కంటిన్యూ చేయాలని కోరుచున్నాను. సెంట్రల్ బ్యాంకుల దుర్బలత్వానికి కారణాలు చాల వున్నవి. యిచ్చిన అప్పులు బుక్ అడ్జస్టుమెంట్సు జరుగుతున్నవి ఎక్కువగా వుంటున్నవి. దానిని అరికట్టడానికి ప్రయత్నము చేయాలి, కొంతమంది ప్రైవేటు వ్యాపారస్తులు బాగుపడే అవకాశము వున్నది. దానిని అరికట్టాలని మనవి చేస్తున్నాను. బినామీ ఋణాలను అరికట్టడానికి చెక్ పద్ధతిని అమలు జరిపితే వెంటనే డబ్బు అందడానికి అవకాశము వుంటుంది. ఇంతవరకు పంచాయతీ రాజ్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్సులోనే ఒక రకమైన అక్రమ పద్ధతులు జరుగుతున్నవి. కాని మార్కెటింగ్ సొసైటీల విషయములోకూడ ఓటర్సును ఎత్తుకొని పోయే పద్ధతి జరుగుతున్నది చాల పొరపాట్లు జరుగుతున్నవి. వాటిని మార్పించడానికి ప్రయత్నము చేయాలి. లింకింగ్ క్రెడిట్ విత్ మార్కెటింగ్ అనే దానితో రైతు తన సరుకును క్రెడిట్ సొసైటీకి యివ్వడము, మార్కెటింగ్ సొసైటీలు అమ్మించడము, ఆ తరువాత డబ్బును సెంట్రల్ బ్యాంకుకు సంబంధించినంతవరకు అప్పులు జమ కట్టడము జాగానే వున్నది. అది అమలు జరగడములేదు. దానిని నిక్కచ్చిగా అమలు జరిపినప్పుడు ఈ పద్ధతి సరిపోయింది. కాని ఈ పద్ధతిలో ఎన్నికలు మాత్రము చాల అన్యాయముగా వుంటాయి. దీనిని పరిశీలన చేయాలి. లింకింగ్ క్రెడిట్ విత్ మార్కెటింగ్ అనేదానిని వెంటనే అమలు జరిపి మార్కెటింగ్ సొసైటీ మంచి అభివృద్ధికి రావడానికి కృషి చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. రైతు తను సకాలములో బాకీ తీర్చుకోడానికి వీలుంటుంది. L. M. Bs. కి సంబంధించినంతవరకు రాయలసీమ ప్రాంతములో ప్రతి తాలూకాలోనుకూడ ఆ బ్యాంకు ప్రెసిడెంటు, యస్. ఆర్. డి. ఆర్ లతో ఒక కమిటీని వేశారు. వారు బావుల క్రింద సాగు అయ్యేదానికి యింత అని, చెరువుల క్రింద సాగు అయ్యేదానికి యింత అని, హైలెవెల్ కెనాల్‌కి సంబంధించి యింత అని, డ్రై భూములకు సంబంధించి యింత అని రేటు నిర్ణయించారు దానిని జిల్లా లెవెల్‌లో కలెక్టరు ఫైనలైజు చేసి పంపించినతరువాత దానిని మార్పు చేసి 1000, 1200 రూపాయలని నిర్ణయించడము చాల అన్యాయము కలెక్టరు నిర్ణయించిన మేరకయినా 2 వేలకు పెంచితే క్రెడిట్ ఫెసిలిటీస్ ఎక్కువగా కల్గించినట్లు అవుతుంది. L. M. Bs. విషయములో ఈ రకముగా అమలు

చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. మూపరు బజారులలో సర్వీసింగ్ చార్జెస్ ఎక్కువగా వేస్తున్నారు. సౌకర్యం వుండాలనే పద్ధతి పెట్టి బూత్ చేయాలనే పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టడము మంచిదికాదు. దానిని అరికట్టే ప్రయత్నము చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. రాష్ట్రములో కొద్ది రకమైన సంఘాలు మాత్రమే వున్నవి. అనంతపురములో ఒక సంఘము ప్రారంభించబడినది. దానికి వెంటనే క్రెడిట్ గ్యారంటీ యివ్వాలని కోరుచున్నాను.

శ్రీ ఎం. వి. పరాంకుశం: అధ్యక్షా, ఈ డిమాండును నేను వ్యతిరేకిస్తున్నాను. 2 1/2 సంవత్సరాలు సహకార శాఖ మంత్రిగా వున్న పిజమ్ భాస్కర రెడ్డిగారి నుంచి ఈ శాఖ మార్పు చేసినప్పుడు వ్రాతపూర్వకంగా నాకు ఒక విషయము జ్ఞాపకము వస్తున్నది. బస్సులో పోతున్న బండి ప్రమాదములో అయినా దిగబడితే ఆ వ్యక్తిని ఆ బండిని కదపలేనప్పుడు పెలసలి ఎద్దును దానికి, దానికి ఎద్దును పెలుపెలకు మారుస్తాడు. అట్లాగే ఆంధ్రప్రదేశ్ అనే రథము తెలంగాణా బురుప్ లో బండిలో దిగినప్పుడు గట్టెక్కడము కోసము ముఖ్యమంత్రిగారు మంత్రుల శాఖలను మార్చారు. వాటి ఫలితాలు ఎట్లా వుంటాయనేది అనుభవముమీద గాని తెలుసుకొనడము కష్టము. ప్రభుత్వము ఇచ్చిన స్టేట్మెంటును చూస్తే సహకార రంగములో మన ప్రగతి చాల బలహీనముగా వుందని స్పష్టముగా తెలుస్తున్నది. 1965 లో మన ప్రభుత్వము ఒక సర్వే చేయించినది. మన రాష్ట్రములో 14,614 ప్రాథమిక సహకార సంఘాలు వున్నవి. అందులో ఎక్కువ భాగము బలహీనముగా వున్నవి. అవి సభ్యుల అవసరాలను తీర్చు స్థితిలో లవు అని కనుగొనబడింది. అందులో 364 సొసైటీలు మాత్రమే స్వయంపోషకముగా వున్నవి. మిగిలిన 14,870 స్వయంపోషకముగా లేవని ప్రభుత్వ లెక్కలే చెబుతున్నవి. ఇందులో 616 సంఘాలను రద్దు చేయడమో, పునరుద్ధరించడమో అవసరమని చెబుతున్నారు. సహకార రంగములో అభివృద్ధి కుంటుపడింది. బలహీనముగా వుందని ప్రభుత్వమే తన అశక్తతను వెల్లడించినది. దుర్బలముగా వున్న సెంట్రల్ బ్యాంకులను పునరుజ్జీవము చేస్తామని చెప్పారు. విజయవాడ, నెల్లూరు, శ్రీకాకుళం, నల్గొండ, భువనగిరి, వరంగల్లు, ఖమ్మం, కడప బ్యాంకులు దుర్బలమైనవని నిర్ణయించారు. కొన్ని అడుగులు వేసియిచ్చి ఈ బ్యాంకులను పనిచేయిస్తామని ప్రభుత్వము చెప్పడము మంచి ఉద్దేశ్యముగా బయటకు కనిపిస్తున్నది కాని శ్రీకాకుళం సెంట్రల్ బ్యాంకు ప్రస్తుతము స్పెషల్ ఆఫీసరు చేత నడుపబడుతున్నది. స్పెషల్ ఆఫీసరు చార్జి తీసుకొనే నాటికి సుమారు 78 లక్షల రూపాయలు ఓవర్ డ్యూ అయిపోయినవి ఈ బ్యాంకులలో వున్నవి. ఈ డబ్బు ఎట్లా దుర్వినియోగమయినది, వినామీలో వున్న ఎన్ని ఆవేది ఆ బ్యాంకుకు అధ్యక్షులుగా వున్నవారు యింతవరకు తేల్చలేదు. ఈ బ్యాంకు అధ్యక్షులు జిల్లా కాంగ్రెసు ప్రసిడెంటు. పార్లమెంటుకు రెండు సార్లు కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా నిలబడినారు. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఈయనను కోఆపరేటివ్ దళారీ కంతుడు అని అంటారు.

పది కో ఆపరేటివ్ సంఘాల అధ్యక్షులుగా ఉండి అన్నింటిలో ద్రవ్యం దుర్వినియోగం అయి పనిచేయలేని దుస్థితిలో ఆ సంఘాలున్నాయి. అందుచేత ఈయనకు కో ఆపరేటివ్ దళకంటుడు అంటారు. అది నేను చెప్పడం కాదు. దానిపైన కాంగ్రెసువారు జిల్లాపరిషత్తు చైర్మన్ రెండు రోజుల క్రిందట చీఫ్ మినిస్టరుగారికి, సహకార మంత్రిగారికి దానిపై విచారించాలని ఫిర్యాదు చేసినప్పటికి యీనాటివరకు ఆ డబ్బు ఎవరు దుర్వినియోగం చేశారో పోల్చలేదు. ఈ విధంగా దివాలా తీసిన బాంకులకు సహకారమిచ్చి తమ ఆశ్రిత పక్షపాతులనుమళ్ళీ సొమ్ముచేసుకునే అవకాశం కల్పించారు అధ్యక్షా. నష్టం వచ్చిన బాంకులను దానికి బాధ్యులయిన ఉద్యోగులనుగాని కార్యనిర్వాహక సభ్యులపైనగాని తగిన చర్య తీసుకోలేదు సరికదా తిరిగి దిగజారిన బాంకులకు సహకారమిచ్చి తమ ఆస్థులను కాలక్షేపం చేయడమనేది ఆశ్చర్యంగా ఉంది. భూమి తనఖా బాంకుల గురించి చెబుతాను. శ్రీకాకుళం జిల్లాలో పార్వతీపురం తాలూకాలో భూమి తనఖాబాంకు మూడు సంవత్సరముల నుంచి ఎన్నిక లేకుండా స్పెషల్ ఆఫీసర్ చేత నడుపబడుతోంది. ఈ బాంకులో నాలుగువేలమంది సభ్యులున్నారు. ప్రారంభం నుంచి మూడు సంవత్సరములు ఎన్నికలేకుండా ప్రజాప్రతినిధులు అందులో లేకుండా స్పెషల్ ఆఫీసర్ చేత నడిపిస్తున్నారు. ప్రాంతీయ అభివృద్ధి పథకాలు 6వలో 88 చేపట్టారు. కాని మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ఒకటి కూడ చేపట్టలేదు. అన్ని విషయాలలోను మా జిల్లాను సీతకన్నుతో చూస్తున్నట్లుగా ఉంది. సహకార చక్కెర ఫాక్టరీలగురించి చెప్పారు. రాష్ట్రంలో ఉన్న చక్కెర ఫాక్టరీలన్నీ లక్షల రూపాయల నష్టంతో నడుస్తున్నాయి. మా దురదృష్టం. రాష్ట్రంలో ఉన్న అన్ని ఫాక్టరీలకంటె యీ ఆముదాలవలస సుగర్ ఫాక్టరీ ఉన్నది. నేను చెప్పిన దళకంటులు అధ్యక్షులుగా ఉండగా మూడు సంవత్సరములలో 72 లక్షల రూపాయలు నష్టం వచ్చింది. ఇప్పుడు మళ్ళీ ఆయనే అధ్యక్షులు. ప్రయివేటు సుగర్ ఫాక్టరీలు రెండు మూడు సంవత్సరములలో పెట్టిన పెట్టుబడి తిరిగి సంపాదించి లాభాలు గడించుకుంటే ప్రభుత్వ సహకారంతో నడిచే చక్కెర ఫాక్టరీలు అన్నీ నష్టంతో నడుస్తున్నాయంటే కారణం ఏమిటని ప్రభుత్వం ఆలోచించలేదు. వచ్చే నష్టం భర్తీ చేసే ఆలోచనే తప్ప నష్టానికి కారణమేమి దానికి బాధ్యులెవరు—ఉద్యోగులా లేక కార్య నిర్వాహక సభ్యులా—అని విచారించి చర్య తీసుకునే పరిస్థితిలో ప్రభుత్వం లేదు. రాష్ట్రంలో యీ సహకార సంఘాలన్నీ కూడా చిన్న ఎస్టేటుల మాదిరిగా ప్రభుత్వం తాలూకు యజమానులకు ఉపయోగపడుతున్నాయి. ఈ చక్కెర ఫాక్టరీలో టన్నుకు మూడున్నర రూపాయల చొప్పున మేరుధనంకోసం వసూలు చేసిన డబ్బు యీ రోజుకు రైతుకు మేరుధనం క్రింద మార్చకుండా సస్పెన్సు ఎకౌంటు క్రింద ఉంచి రైతులకు నష్టం కలిగిస్తున్నారు. హైకోర్టు మూడున్నర రూపాయలు మేరుధనంక్రింద మార్చాలని తీర్పు ఇచ్చి సంవత్సరమయినా చేర్చే దిక్కు లేదు. హైదరాబాదు డిస్ట్రిక్టు సెంట్రల్ బాంకులో 1968 జూన్‌లో జి. వెంకటనరసింహారెడ్డి తాలూకు సొమ్ము ఆయనకు తెలియకుండా పాస్ బుక్కులో మార్పుచేయకుండా బాంకునుంచి వెయ్యి రూపాయల తస్కరణ జరి

గింది. ఫిర్యాదువచ్చింది. కాని ఇంతవరకు ఆ డబ్బు వసూలు కాలేదు. శేష మయినదో తెలియదు. ఆ పంపు రెడ్డిగారు పాస్ బుక్కులో వ్రాయకుండా పెయ్యి రూపాయలు ఎవరో తీసుకుంటే రెండు సంవత్సరములయినా విచారించే పక్కు లేకుండా ఉంది. ఆఫీసులో ఉన్న రోనియోబోర్డు చింపిపోయినట్లు తెల పుతోంది. ఇప్పటికి పెద్దిరెడ్డిగారికి 680 రూపాయలిచ్చాము. ఎవరో మాయ చేసి డబ్బు తీసుకుపోతే ఖాతాలో దాచుకున్న ఆసామికి సంవత్సరమయినా చెల్లించకుండా కేసుసంగతి తేలనివ్వకుండా ఉన్నది. ఆ విషయం చెబితే ప్రభుత్వం కేసుసంగతి తేలనివ్వండి అంటున్నారు. ఆ విధంగా అయితే ప్రజలకు ఖాతాల మీద సహకార సంస్థలమీద నమ్మకం విశ్వాసం ఏమి ఉంటుంది. ఇప్పుడయినా యీ చెల్లింపుకు సహకారశాఖ మంత్రిగారు తగిన ఏర్పాటు చేస్తారని నమ్ముతున్నాను. సహకార బిల్లు వెడుతున్నారు. దానిలో విప్లవాత్మకమైన మార్పులు తెస్తున్నా మని ప్రభుత్వం చెప్పింది. ఏమిటి ఆ విప్లవం అంటే రెండు టరమ్సులు అధికా రంలో ఉండడం గాని రెండు సొసైటీలలో సభ్యులుగా ఉండడంగాని లేకుండా చేస్తున్నారు. ఇది బ్రహ్మాండమయిన మార్పు అని ఆర్భాటపు సంఘాలు చెక్కబడుతా యని ప్రభుత్వ అభిప్రాయంగా ఉంది. కాని అంతమాత్రం చేత యీ లోపా లన్నీ తొలగవు. అసలు ప్రభుత్వం తన అసుయాయకులయినా ఎవరయినా దుర్వినియోగం చేసినప్పుడు ఉద్యోగులయినా వారిని క్షణంగా శిక్షించడానికి సిద్ధం అవు తేనే యీ రంగం కాసుపడుతుంది. కాని రెండు సంవత్సరములు ఉండడానికి వీలులేదని చెప్పినంతమాత్రాన ఇది చక్కబడుతుందని అభిప్రాయపడడం సరికాదు. ఈ బిల్లులో నే చిన్న రైతులకు ఉపయోగపడేట్లుగా ఉందని అది ప్రభుత్వ సంకల్ప మని చెప్పారు. ఈ బిల్లు చివర చూస్తే ఒకటిన్నర రెట్లు కుటుంబకమతం తక్కు వుంటే రైతులకు అప్పులివ్వబడతాయని చెప్పారు. అసలు లాండు సీలింగు ఆక్టు వచ్చిన తరువాత ఏనరాష్ట్రంలో కుటుంబపరిమితి మించిన పెద్ద భూస్వాములు ఎవరయినా ఉన్నారా అధ్యక్షా. ఎవరిదగ్గరయినా భూమి తీసుకున్నారా? ఎవరూ లేరు. అంటే యీ చట్టంలో పెట్టిన సూచనవలన చిన్న రైతులకు ఉపయోగపడుతుందని భ్రమతప్ప వేరే కాదు. కుటుంబ కమతంటే మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో 2½ ఎకరాల పల్లం భూమి ఉండవచ్చు. ఒకటిన్నర రెట్లు అంటే కుటుంబానికి ఎంత ఉండవచ్చునో తెలుస్తుంది. అందుచేత చిన్న రైతు లకు ఉపయోగపడాలన ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికిఉంటే అది 10 ఎకరాలకో అయిదు ఎకరాలలోపు రైతుకో అని స్పష్టమైన నిర్ణయం జిల్లాలవారిగా చేస్తే తప్ప యీ శాసనం వస్తే సహకార రంగం చక్కబడుతుందనుకోవడం చాలపొరపాటు. అందుచేత తగిన మార్పులు తెచ్చి బలహీనంగా ఉన్న సహకార రంగాలను అభి వృద్ధి చేయడానికి కొత్త సహకార మంత్రిగారయినా మనస్ఫూర్తిగా ప్రయత్నిస్తా రని ఆశిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :— అధ్యక్షా, 15 మంది గౌరవసభ్యులు సహకారపద్ధతిపై సూచనలు ఇచ్చారు. గతసంవత్సరం కూడా ఇదే విధంగా ఇంకా ఎక్కువ సంఖ్యలోనే ఉపన్యసించారు. మంచి సలహాలు వస్తాయని ఆశిం చాను గాని సహకార సంఘాలలో ఉండే లోపాలను చెప్పటం, తప్పులే చూపించ

డం పనిగా పెట్టుకొని దానిని సవరించుకొనడానికి సలహాలు ఇచ్చే ఉద్దేశం లేనట్లుగా సివి, కె. రావుగారు చెప్పిన ప్రకారం తెలుస్తున్నది. పూర్తిగా సహకార సంస్థలలో లోపాలు లేవని నేను అనను, కాని వాటిని సవరించవలసిన బాధ్యత సిందరిపైన ఉన్నది. సహకార సంస్థలు తప్ప మీదవారికి వేరే సహాయము చేయడానికి అవకాశము లేదని మనము అనుకొంటే న్నప్పుడు, లోపాలపైన నిర్దాక్షిణ్యంగా చర్యతీసుకోవలసిందే కాని వాటిని సవరించడానికి కూడా సలహాలు కావాలి. మరి వారి అనుయాయములను, వారికి సంబంధించిన వారిని దృష్టిలో పెట్టుకొని వారుచేసిన చర్యలపై action తీసుకోవడం లేదు, వారే అధ్యక్ష స్థానము వహిస్తున్నారు. అని చాలా విషయాలు చెప్పడం జరిగింది కొందరు సభ్యులు. ఇది ప్రజాసామ్యము. ఏదైనా ఎవరైనా పొరపాటుచేస్తే, వారిని ఉమించాలనో తప్పించాలనో ఆ ఉద్దేశం ప్రభుత్వానికి ఎన్నడూ లేదు. అనే విషయం కూడా ఈ సభలో ఎనోసార్లు నేను చెప్పాను. ఈనాడు కూడా అదే చెప్పుకున్నాను. ఎన్నికలలో ఎవరోవస్తే దానికి ప్రభుత్వానికి ఎట్లా బాధ్యతో ఉంటుందో తెలియదు. తప్పులు చేస్తున్నారు అని చెప్పేవారు పోటీచేసి, లేక చేసిన పొరపాట్లను చూపించి తప్పక మంచి management పెట్టాలనే మా ఉద్దేశం కూడా కాని ఎన్నికలలో మేము జోక్యము చేసుకొనిడానికి వీలులేదు. అది సభ్యులకు సంబంధించిన విషయము. ఎన్నికలలో ప్రభుత్వము జోక్యము కలుక జేసుకొనే ఉద్దేశం లేదు. కాని ఎన్నికలలో ఎవరు వచ్చినా, ఎవరు పొరపాటు చేసినా, ఉమించడంలేదు. ఏమైనా సహకార ఉద్యమంలో ఉండే లోపాలను సవరించుకొంటూ దీనిని వీరవారికి, చిన్నరైతులకు, చిన్న వృత్తులవారికి ఇది ఉపయోగపడే విధంగా తీర్చిదిద్దాలనే ఉద్దేశంతో ఈనాడు కొన్ని విప్లవాత్మక మార్పులను మేము ప్రవేశపెడుతున్నాము. ఏదైనా ఒక సంఘంలో, ఒక పాలక వర్గంలో రెండుసార్లు కంటె ఎక్కువగా ఉండకూడదని మేము చెప్పితే దానిని సంపూర్ణంగా అర్థంచేసుకోరు, కాని మీరే చెప్పుతూ ఉంటారు. పలానావారు 80 సొసైటీలకు అధ్యక్షులుగా ఉన్నారు, ఎనాళ్ల నుంచో ఉన్నారు, అదిచేశారు, ఇదిచేశారు అని మరి ఈనాడు మేము చేసే ఈ amendment దానికి ఉపయోగపడుతుందా లేదా అనే దాన్ని గురించి చెప్పడంలేదు. అదే విధంగా ఒక సభ్యుడు 2 సార్లు కంటె ఎక్కువగా ఉండకూడదని అనేటటువంటి నియమము కూడా మేము పెడుతున్నాము. అంతే కాకుండా ముఖ్యంగా ఈ చిన్న credit societies, వారు తీసుకొనే అప్పులలో 90 percent చిన్న రైతులకే పోవాలి అనేది మీ సలహా తీసుకొని చేసిందా కాదా అని నేను అడుగుతున్నాను. ఇదివరకు ఏమో ఏ అప్పులు ఇచ్చినా, ఏ societies ఇచ్చినా, పెద్దవారికే తప్ప చిన్న వారికి లేదు అనే వాదన వస్తున్న విషయం అందరికి తెలుసు. ఇది కొంతవరకు వాస్తవమే. ఆ వాస్తవాన్ని తప్పించి, చిన్న వారికి—

(శ్రీ) జి. శివయ్య :—ఈ societies లో పెత్తనం చేస్తున్నవాళ్లు చిన్న వారికి తెలియకుండానే 10 మంది, 20 మంది పేర్లలో వాళ్లే తీసుకొంటున్నారు.

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :— నేను పూర్తి చెప్పిన తరువాత మళ్లీ

చెప్పండి అటువంటిది కూడా, 90 percent తీసుకొనే అప్పు చిన్నవారికి ఇవ్వాలని నిర్ణయం చేస్తే, మరి ఈ విధంగా ఆలోచన చేస్తున్నారు. ఎవరు ఏమనుకొన్నా మా ఉద్దేశం ఒకటే. ఈ సంస్థలను చిన్నవారికి ఉపయోగపడే విధంగా రూపొందించాలనే ఉద్దేశంతోనే ఈ విస్తృతాత్మక మార్పులు ఈ సభా పేశంలో ప్రవేశ పెట్టాము. అది select committee వారికి కూడా చెప్పడం జరిగింది.

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— ఇది విస్తృతాత్మక మార్పుగా ఉందా విజయభాస్కరరెడ్డికి ?

(శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి :—మీ దృష్టిలో అనుకొన్నది విప్లవం కాదండి. మా దృష్టిలో ఉన్నది విప్లవము. ఇంకా చేయవలసిన మార్పులు లేవని నేను చెప్పను. అనుభవ పూర్వకంగా ఇంకా కొన్నాళ్లు అయిన తరువాత చేసుకోవచ్చును. ఏమైనా, ముఖ్యమంత్రిగారు ఇచ్చిన speech లో ఎక్కడ సంస్థలు, సహకార సంఘాలకు సంబంధించి పనిచేసిన విషయాలు లేక్కిచెప్పి చెప్పారు. Short term loan గాని, long term loan గాని ఇంకా అభివృద్ధి అవుసుంది. కాలపరిమితి అవసరం ఇంకా ఎక్కువ ఉన్నదని సభ్యులు సూచనలు చెప్పారు. అక్కడక్కడ కొన్ని బ్యాంకులు మరి పాలక వర్గాల లోపాలుల్లగాని లేక కాంపైపు రీతాల్ల వల్లగాని వారికి కొన్ని ఇబ్బందులు కలిగినందువలన వారికి సహాయం చేస్తే మరి వారి బంధువులకు ఎవరికో సహాయం చేసుకొనడానికి సహాయం చేస్తున్నారు, అని అంటున్నారు. జిల్లాలో ఉండేటటువంటి Central Bank బాగా పనిచేయకపోతే లేక ఏదో కరువుకాటకాలు వచ్చి వసూలు రాక ఇబ్బంది పడుతూ ఉంటే జిల్లాలో ఉండే రైతులందరికి ఉపయోగపడేవిధంగా కొంత సమయం సహాయం చేసి వాటిని బలపరచాలనే ఉద్దేశంతోనే చేశాము గాని మరి వేరే ఉద్దేశంతో కాదు. మన వ్యవస్థలో సహకార సంఘాలు అన్నీ, ఏవైనా సరే, ఈ సంఘాలు చక్కగా పని చేయడానికి కావలసిన మూల స్థంభాలు, ఈ Central Banks వీటిని బాగా పటిష్టం చేసుకొనినవాడే, ఇతర సంఘాలు బాగుపడతాయి అనే విషయం మీ దృష్టికి తెస్తున్నాను. మన కేంద్ర బ్యాంకులు బాగా వసూలు చేయడానికి 2 సంవత్సరాల క్రితం ఒక ఉద్యమంగా పెట్టి వసూలు చేశారు. ఒక ప్రామ శిక్షణ శైబిరాలలో అలవాటు కావాలని, సకాలంలో వారికి అప్పులు ఇవ్వాలని, సకాలంలో అవి తీర్చే విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టాలని ప్రయత్నం చేశాము కాని, గత సంవత్సరం కరువుకాటవలనగాని లేక cyclone వల్లగాని బాధపడడంవలన అనుకొన్న విధంగా జరిగనందువ ఈ collections లో కొంత లోపము ఉన్నది. దానిని ఈ విపత్తులకు లోనైన వారికి short term loans ను medium terms గా convert చేసి కొంతవరకు ఆ Banks కు over dues కాకుండా మరి వారికి అప్పులు ఇచ్చే విధానాన్ని రూపొందించాలనేటటువంటి ఉద్దేశంతో ఇవ్వడం జరిగింది. తరువాత, Land Mortgage Banks గురించి అవి చక్కగా పనిచేస్తున్న విషయం మీరందరికి తెలుసు. Area Development schemes విషయంలోకూడా, మనం భారతదేశంలో అన్ని రాష్ట్రాలకంటే ముందుగా పనిచేస్తున్నాము. వేరే ఎవన్నీ పెట్టిప్రయత్నం చేయండి, మైసూరులో చేస్తున్నారు అని వెంకటేశంగారు చెప్పి

నారు. కాని ఇది మంచి బలీయమైన సంస్థ, బాగా పనిచేసి, ప్రతి తాలూకా స్థాయిలో ఉన్న సంస్థ అటువంటప్పుడు మనం వేరే ఆశించవలసిన అవసరంలేదు. దీనిని ఇంకా పటిష్టము చేసుకొంటూ, దానిద్వారానే ఆ Area Development schemes తీసుకోవాలని ప్రభుత్వముయొక్క ఉద్దేశము. అంతే కాకుండా ఈ Land Mortgage Banks లో ఇచ్చేరుణాలు అలస్యంగా ఇస్తున్నారు. అనే వాదన ఇంకొకటి ఉన్నది. గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా కొన్ని మార్పులు ప్రవేశ పెట్టడం జరిగింది. ఈమధ్య మనం అనుకొనిన ప్రకారం 8 వారాల లోపల ఎవరైనా అప్పుకు వెడితే తప్పకుండా ఆ విధంగా ఇంతలోపల ఇవ్వవలసిందే, అదేవిధంగా అమలుజరుగుతున్నాయి. ఎక్కడైనా ఏదైనా కొంత ఆలస్యం అవుతుందేమోగాని చాలాసార్లు Land Mortgage Banks దగ్గర letter కూడా తెప్పించి ఎంత త్వరగా వీలైతే అంత త్వరగా పనిచేస్తున్నారు. అంతే కాకుండా, అయిదువేలకు మించితే ఆ Bank వారికి ఇచ్చే అధికారములేదు, Central Land Mortgage Bank కు రావలసివస్తుంది. దానివల ఆలస్యం అవుతుందని అంటున్నారు. ఇదికూడా Central Land Mortgage Bank సమావేశంలో చర్చించడం జరిగింది. ఎమైనా కొంతడబ్బు ఆ ప్రాథమిక సొసైటీల దగ్గరనే పెట్టి, వారికి ఏదైనా కొంత అధికారాలు ఇవ్వవలెనా లేదా అనే విషయాన్ని Central Land Mortgage Bank వారు ఆలోచిస్తున్నారు. ఆ ఆలోచన తేలిన తరువాత ఏదైనా నిర్ణయానికి రావచ్చు. ఈ Land Mortgage Bank వారు ఇచ్చే అప్పులమ గురించి కూడా Land valuation సరిగా లేదు, గ్రామాలలో ఉండేవిలువ న్యాయమైన విలువ ఇవ్వకపోవడం వలన వీరికి సరియైన అప్పులు ఇవ్వడానికి వీలులేని పరిస్థితి ఉందనికూడా చెప్పారు. ఇది ప్రభుత్వము ఆలోచించి 2 సంవత్సరాలక్రితం తాలూకా level లో ఉండే కొందరు ఆఫీసర్లు పెట్టి, షేర్హోల్డారును గాని, Bank Society ప్రెసిడెంటుగాని, మిగతావారినిగాని సభ్యులుగాచేసి వారినే నిర్ణయం చేయమని చెప్పడం జరిగింది. వారు నిర్ణయించిన ధరనే ప్రభుత్వము ఒప్పుకోవడం జరుగుతున్నది నిజంగా వారు recommend చేసినది ఒప్పుకోకపోవడం చాలా అరుదు. అంతే కాకుండా, Land Mortgage Banks వలన చాలా చక్కని ఫలితాలు కూడా వచ్చినాయనే విషయం ప్రతిపక్ష సభ్యులే చెప్పారు. ఇంకా దానిలో కొందరగా అప్పు ఇచ్చేవిధానాన్ని రూపొందించవలసిన అవసరం ఉన్నది. కాని మన Land Mortgage Banks బాగా పని చేస్తున్నాయి. దానినే మనం ఇంకా పెంచుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. Crop loans విషయంగురించి కొంత ఇబ్బందులు ఉన్నమాట వాస్తవమే. అదే Reserve Bank వారితో గత సంవత్సరం చర్చించడం జరిగింది. మరి ఒక్కొక్క జిల్లాలో ఒక్కొక్క వరి విత్తనం వేసే అలవాటు ఉన్నది. పంటలో కూడా ఆ season పైన ఆధారపడి ఉంటుంది. కాబట్టి ప్రత్యేక పరిస్థితులు దృష్టిలోపెట్టుకొని మరి ఆ loans తీసుకొనిన తరువాత, ఆ recovery date fix చేయడంలో ఏ పరిస్థితులు దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయాలని, ఆరు నెలలుకాకుండా 9 నెలలు చేయాలని Reserve Bank వారికి చెప్పడం జరిగింది. అదేవిధంగా చేస్తున్నారు. ఈ Crop loans ఇచ్చేవిధానంకూడా జిల్లాస్థాయిలోనే జరుగుతుంది.

ఆక్కడఉండె కలెక్టరుగాని లేక Agricultural Officer గాని ఏ జిల్లాలో ఏపైరు ఎప్పుడు వేస్తారు, ఎప్పుడు తిరిగివస్తుంది అనే విషయం చృష్టిలో పెట్టుకొని ఆ dates fix చేస్తారు. ఎప్పుడు అప్పుతీసుకొన్నట్లయితే, పలానాపైరు వేస్తే first instalment ఎప్పుడు చెల్లించాలని నిర్ణయించేది వారే. ఆ విధంగా జిల్లా స్థాయిలోనే ఆ విచారణమును పెట్టడం జరిగింది, అన్నింటికంటె ముఖ్యంగా ఈ misappropriation cases అప్పుడప్పుడు నాదృష్టికి తెచ్చడం. ఎన్నాళ్ళగానో ఇది audit జరగడంలేదనే విషయం చెప్పుకువచ్చారు. ప్రతి సొసైటీ కనీసం సంవత్సరానికి ఒకసారి audit అయితే తప్ప ఏదైనా లోపాలు ఉంటే వెంటనే బయటపడవు అనేసమ్మకం ఉన్నది. అందువల్లనే ఈ Co-operative Audit Department ను strengthen చేయాలని అది independent గా పెట్టడానికి కూడా ఆలోచన చేయాలని ఉన్నది. ఈనాడు ఉండే సిబ్బందిచాలదు. దానికి కొన్నాళ్ళు R. C, S. Office లో A. G. S.'s Office నుంచి కూడా ఒక Officer ను పిలిపించి పెట్టాము, దానివలన కూడా ఇదికావడంలేదు ఏదైనా private auditors కూడా దీంట్లో involve చేయాలని చేస్తున్నాను. అంతే కాకుండా ఈ machinery ని బాగా srengthen చేయాలి దాదాపు 36 వేల సొసైటీలు ఉన్నాయి, మనపని అన్నిరకాల సొసైటీలు ఉన్నాయి, వీటిని audit చేయడం సులభంకాదు. దీనికి కావలసిన machinery తొందరగా పెట్టి ప్రతి సొసైటీని తొందరగా audit చేసే విధానం పెట్టకపోతే ఇటువంటి లోపాలు వెంటనే బయటపడడానికి వీలుండదు. కన్జూమర్ సొసైటీస్, మన సూపర్ బజార్ సక్రమంగా పనిచేస్తున్నవి. కంకరెంట్ ఆడిట్, స్టాక్ వెరిఫికేషన్ సక్రమంగా జరగకపోతే, కొన్ని సంవత్సరాలు అయినతర్వాత చూస్తే-అందులో ఎన్నో లోపాలు ఉండటం, యీ సంస్థలు చాలా దెబ్బతినడం జరుగుతుంది. సూపర్ బజార్‌లో కంకరెంట్ ఆడిట్ స్టాపు వెరిఫికేషన్ సైమల్‌టెనియస్‌గా జరుగుతూ సక్రమంగా పనిచేస్తున్నవి. తక్కిన సొసైటీలలో ఆడిట్ చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. బినామీ లోన్స్‌గురించి చెప్పారు. బలవంతులు ఎవరిపేరుతోనో అప్పులు తీసుకొని వడ్డీ వ్యాపారం చేస్తున్నారనే మాట చెబుతున్నారు. దీనికి చెక్ సిస్టమ్ ఇంట్రడ్యూస్ చేయాలనే ఉద్దేశ్యములో-కొన్ని ప్రాంతాలలో ఇది ప్రవేశపెట్టడం జరిగింది. జిల్లా హెడ్‌క్వార్టర్సుకు రైతులువచ్చి అక్కడ క్యాష్ చేసుకోవాలంటే ఇబ్బంది కలుగుతున్నదని ప్రతి తాలూకా కేంద్రంలో ఒక బ్యాంకు బ్రాంచి అయినా పెట్టాలని నిర్ణయించడం జరిగింది. ఇపుడు 184 తాలూకాలలో 127 తాలుకాలలో బ్రాంచెస్ ఉన్నవి. ఇప్పుడు అన్నిచోట్ల చెక్ సిస్టమ్ అమలుపెట్టాలని రిజిస్ట్రార్ గారు ఆదేశం ఇచ్చినట్లు నాకు తెలిసింది. దానివల్లదాలావరకు బినామీ ట్రాన్సాయాక్షన్స్ తగ్గుతాయి అనే ఉద్దేశ్యంతో అదిచేయటం జరిగింది. లాండ్ మార్టిగేజ్ బ్యాంకువారు ఇచ్చిన లోన్స్‌కు ట్రాక్టర్స్ సరిగా సప్లయి కావటంలేదని చెప్పారు. అది ఇప్పుడు దేశంలో ఉన్న ప్రొడక్షన్ డిమాండ్‌పై ఆధారపడిఉంటుంది. మన రాష్ట్రప్రభుత్వం అగ్రో ఇండస్ట్రీస్ కార్పొరేషన్ పెట్టి వారిద్వారా ఇతర దేశాలనుండి ఇంపోర్ట్ చేసి, కావలసిన స్పేర్స్ కూడ విల్లప్ చేసి రైతులకు అందించాలని

నిర్ణయం జరిగింది. ఈ అగ్రోఇండస్ట్రీస్ కార్పొరేషనువారు తెప్పించే ట్రాక్టర్స్‌లో నూటికి 60 వంతులు లాండ్ మార్టిగేజ్ బ్యాంకువారు ఎవరికైతె లోన్స్ ఇచ్చారో, వారికే ఇవ్వవలసినది అని కూడ నిర్ణయం జరిగింది. ఎంతవరకు వీలైతే అంతవరకు డ్యూ ట్రాక్టర్స్ సప్లయిచేయటానికి యీ ప్రభుత్వం కృషి చేస్తున్నది. మనం పెట్టిన ప్రాసెసింగ్ యూనిట్స్ అన్ని సరిగా పనిచేయటం లేదని అన్నారు. ప్రాసెసింగ్ యూనిట్స్ ఏ ప్రాంతములో ఉన్నవో, ఆ వివరాలు సభ్యులకు ఇవ్వటం జరిగింది. వీటికి ఒక ఇబ్బంది వస్తున్నది. వ్యాపారం చేయటానికి కావలసిన డబ్బు దొరకడంలేదు. గత సంవత్సరం స్టేట్ బ్యాంకు వారితో, ఇతరులతో నెగోషియేట్ చేసి కొంతడబ్బు ఇప్పించాముగాని అది చాలటంలేదు. ఇవి బాగా పనిచేయాలంటే, ఇంకా డబ్బుమనం సేకరించవలసిన అవసరం ఉంది. కేంద్రసహకార బ్యాంకులు బాగా పటిష్టంగా ఉంటే ఇవి ఉపయోగపడేవి. అక్కడక్కడ రెండుబిల్లాలలో మాత్రం ఉపయోగపడినవి. కాని, మిగతా అన్నిచోట్ల ఉపయోగపడటంలేదు కేంద్ర సహకారబ్యాంకుల వారు బాగానే సహాయం చేసినారు. స్టేటుబ్యాంకువారు సహాయం చేసినారు. ఇంకా డబ్బుకావలసిన అవసరం ఉన్నది. వారికి వ్యాపారం చేయటానికి కావలసిన పరతులు కలుగజేస్తే ఉపయోగపడుతుందని ఆశిస్తున్నాను. క్రెడిట్ లింకింగ్ పద్ధతిని మనం ప్రవేశపెట్టాముకాని, అనుకొన్నంత ఎఫెక్టివ్‌గా జరగడం లేదు. ఈ ప్రాసెసింగ్ యూనిట్స్ బాగాపనిచేస్తేతప్ప, చాలా బలీయమైతే తప్ప అదిపనిచేయదు. ఈనాడుకొన్ని ఉన్నవిగాని, అవిచాలవు. మన మార్కెటింగ్ పద్ధతి చాలా డెవలప్ కావలసివ అవసరం ఉంది. ఐదారు సంవత్సరాలుగా యీ వ్యాపారసంస్థలు ధాన్యానికి సంబంధించిన వ్యాపారం చేస్తున్నా అనుకొన్నంత చేయటంలేదు. ఇంకా పెద్దఎత్తున పోవలసింది. దానికి ధనాభావం వల్ల కొంతలోపంవున్నది. గత రెండు సంవత్సరాలుగా స్టేట్ బ్యాంకువారు బాగానే సహాయం చేస్తున్నారు. వారిసహాయంతో యీ ప్రాసెసింగ్ యూనిట్స్ అన్నింటిని బాగా డెవలప్ చేసుకోవలసిన అవసరంఉంది. ఆముదాల వలస సుగర్ ఫ్యాక్టరీ గురించి పదేపదే చెప్పారు. ఆముదాలవలస సుగర్ ఫ్యాక్టరీకి 2, 3, సంవత్సరాలక్రితం నష్టం వచ్చినమాట వాస్తవమే. గతరెండు సంవత్సరాలుగా బాగానే లాభంవచ్చింది. ఈ సంవత్సరం చాలా చక్కగా పనిచేశారు. అక్కడ పనిచేసిన ఆఫీసర్స్‌కు నేను అభినందనలు తెలుపుతున్నాను. ఎవరుఎన్నికైనారు అంటే—ప్రభుత్వం ఆ ఎన్నికలలో జోక్యం కల్గించుకొనే పద్ధతి లేదు. ఎవరు మెజారటీలో ఉంటే వారు ఎన్నిక అవుతారు. అందులో ఒక మేనేజింగ్ డైరక్టర్ ఉండాలని ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యము. దానికిగానుబైలాస్ అమెండ్ చేసి మేనేజింగు డైరక్టరును ఎపాయింటు చేయటానికి అవకాశం కలిగించమని చెపితె జనరలుబాడివారు దానిని రిజక్టుచేశారు. రిజిస్ట్రారుగారు మళ్ళి వారికి ఆదేశాలుఇచ్చారు. మళ్ళి జనరలుబాడి మీటింగుపిల్చి మేనేజింగు డైరక్టరును ఎపాయింటు చేయటానికి బైలోసును అమెండు చేయవలసిందని చెప్పారు. వారు అటువంటిది చేయకపోతె రిజిస్ట్రారుగారు చేయటానికి వారికి అధికారం ఉన్నది. తప్పకుండా వారుచేస్తారు. మేనేజింగు డైరక్టరును ఎపాయింటు

చేయటానికి వీలవుతుంది. సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావుగారికి సహకార సంఘాల గురించి ఉన్న ఆతురత ఉద్దేశ్యం నాకు తెలుసు. వాటిని సక్రమంగా పని చేయించాలనే ఆతురతతో చెప్పారు. టాకాకరీంనగర్ విషయంకూడచెప్పారు. నేను మూడుసంవత్సరాలక్రితం చూసినపుడు నేను అదిఎంతో బ్రహ్మాండంగా పనిచేస్తుంది అనేఉద్దేశ్యంతో ఉండినాను. కానితర్వాతచూస్తే—చాలా పొరపాట్లు జరిగాయి. కలెక్టరుగారు చర్యలు తీసుకున్నారు. దానిపైన ప్రాసిక్యూషన్‌కూడ చేస్తున్నారు. ఎంక్వయిరీ అయింది. పోలీసువారికి అప్పగించటం జరిగింది. బహుశా ప్రాసిక్యూషనుకూడ పైలుచేసిఉంటారు. సిరిసిల్లావిషయం ఎంక్వయిరీ చేయిస్తున్నాము: అని రిజిస్ట్రారుగారుచెప్పారు. నిమ్మల రాములుగారు రైతులకు సకాలంలో అప్పులు ఇవ్వటంలేదు అన్నారు అది వాస్తవమే. రైటుపైములో అక్కడక్కడ ఇవ్వటానికి వీల్లేకుండా పోతున్నది. దానికి ఏ విధానం బాగుంటుంది అన్నది ఆలోచిస్తున్నాము. గీత పనివారినిగురించి చెప్పారు. వారికి సొసైటిలు ఉన్నవి. వారు చెప్పిన విషయాలు ఎక్సయిజు మినిస్టరుగారికి సంబంధించినవి. అవి ఆ డిపార్టుమెంటు వారికి పంపిస్తాను. ట్రిప్టు డిపాటుగురించి శేషావతారంగారు చెప్పారు. అది తప్పదు. మన సొసైటిలు బలహీనంగా ఉన్నప్పుడు వాటిని బలంగా చేసుకొనటానికి వీదవారికి నిల్వపెట్టుకొనటానికి ఈ 5 పర్సెంటు 3 పర్సెంటు 2 పర్సెంటు చేస్తున్నాము. ఇది ఇంకా కొన్నాళ్ళు సాగించాలని మాఉద్దేశ్యము. ఎరువుల విషయంలో ఇబ్బందులు లేవు. అన్నిసొసైటిలలో—అన్ని మార్కెటింగు సొసైటిలలో కావలసినంత ఎరువులు ఉన్నవి. ఇతరప్రాంతాకూడ ఎరువులు లభ్యం అవుతున్నది. ఈ ఎరువులు అవసరంఉన్న ప్రాంతాలకు పంపకుండా కొంత మార్కుటింగు సొసైటిలో స్టాకు నిలబడిపోయినందువల్ల మార్కెటింగు సొసైటిలు ఇబ్బంది పడుతున్నవి. వెస్టుగోదావరిజిల్లాలో యూరియా వాడరు. అక్కడకు యూరియా ఎంతో పంపించారు. ఈవిధంగా జరిగింది. 15 కోట్ల రూపాయల సరుకు కోఆపరేటివు సొసైటిలలో ఉంది. దానిని ఏవిధంగా అమ్మాలనేది ఆలోచిస్తున్నాము. ఏప్రాంతానికి అవసరంఉన్న ఎరువులు ఆప్రాంతానికి పంపిస్తే ఈ ఇబ్బందివచ్చేదికాదు. మనకు అమోనియావాస్ఫేటు విపరీతంగా పంపించారు. అది మంచి ఎరువేకాని మనరైతులలో ఆదిపాపులర్ కానందువల్ల చాలాస్టాక్సు ఉన్నవి. ఈమధ్యనే ఇతరరాష్ట్రాలకుకూడ ఇది పంపిస్తున్నాము. కాబట్టి రైతులకు ఎరువులకొరతలేదు. మార్కెటింగు సొసైటిలో విరివిగా దొరుకుతున్నవి. ఇతరచోట్లకూడ విరివిగా దొరుకుతున్నవి.

శ్రీ ఎస్. రాములు:—మా శ్రీకాకుళంజిల్లాలో కావలసిన ఎరువులు లేవు.

శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:—మీరుచెప్పిన పాయింటు రిజిస్ట్రారుగారిని అడిగాను. అవిధంగా జరగటానికి వీలులేదు. షెడ్యూలులో సైక్లోనుకుఇచ్చిన షోన్సుగురించి చెప్పారు. రమణయ్యగారు కోనసీమ మాస్టరుప్లానుగురించి

అల్కాసొసైటిస్ అవన్నీ పెట్టాలిఅన్నారు. అందులోఉన్నలోపాలుగురించి వారు పదే పదే ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నారు. చాలామటుకు ఆలోపాలు ఎగ్గించటానికి మేము ప్రయత్నంచేస్తున్నాము. సాధ్యమైనంతవరకు 10 సంవత్సరములు ఇస్తున్నాము. ఎక్కడైనా పాతఫీల్డులేబరు కోఆపరేటివు సొసైటిలకు ఒకసంవత్సరం ఇస్తున్నాముకాని, సాధ్యమైనంతవరకు 10 సంవత్సరములు ఇవ్వాలనే ప్రభుత్వనిర్ణయము. అదేవిధముగా చేస్తునట్లు నాకు ఇన్ఫర్మేషనుఉంది.

(శ్రీ) బి. వి. రమణయ్య:—నేమచెప్పినది సొసైటిలు ఇరెగ్యులరుగా కాన్స్టిట్యూటు చేసినవాటిమీద గవర్నమెంటు సైనలుగా డిసిషన్ తీసుకోనందు వల్ల—బహుశా ఆ 10 సొసైటిలకు ఒక్కొక్క సంవత్సరం ఇచ్చినట్లుఉన్నారు. ఇంకా 74 సొసైటిలు మిగిలివున్నవి. వీటన్నింటికికలిపి మొత్తం సక్రమంగా చేయాలని కోరుతున్నాను.

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:—మేము అదే లైన్‌లో చేయాలని అనుకొంటున్నాము. సాధ్యమైనంతవరకు మీరు 10 సం.లకు ఇస్తున్నాము. మునుస్వామిగారు సూపర్ బజారులు హైపెయిడ్‌వారికే ఉన్నవి ఉన్నారు. అది వాస్తవంకాదు. సూపర్ బజారులో కన్‌జూమర్‌గుడ్సుయే ఎక్కువ ఉన్నవి. కన్‌జూమర్సుసొసైటీలుపెట్టి గ్రామాలలో ఉన్నవారికికూడ సప్లయి చేయాలి అన్నారు. అక్కడక్కడ ఎంప్లాయీస్ సొసైటీస్ ఉన్నవి. డిస్ట్రిక్టు కనుబూ మన్సుసొసైటీస్ ఉన్నవి. కొన్నిజిల్లాలలో ఎంప్లాయీస్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ ఇతర ప్రాంతంలో ఉన్నవారికి కూడ అందజేస్తున్నారు.మీ జిల్లాలో ఎంప్లాయీస్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్ ఉంటాయి. వారు బాగా చక్కగా పని చేసి ఇతర ప్రాంతాలలో సప్లయి చేస్తామంటే ఏమీ ఇబ్బంది ఉండదు. ఈ ఎంప్లాయీస్ కన్‌జూమర్ సొసైటీస్‌కు ప్రభుత్వం బాగా సహకారం ఇచ్చింది. ఒకటి రెండు పెద్ద సొసైటీలు దెబ్బతినటంవల్ల, ఇతర సొసైటీస్‌ను జాగ్రత్తగా పోమ్మనికూడ చెబుతున్నాము. మహానుభావులు ఎర్రనేలలో పొగాకు పండించటానికి ప్రత్యేకమైన పథకం, కర్నూలు నెల్లూరుజిల్లాలలో ప్రవేశపెట్టారని, అక్కడ సరిగా అప్పులు ఇవ్వటంలేదని అంటున్నారు. ఎగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటుకు, లాండు మార్టిగేజ్ బ్యాంక్‌కు అనేది ఏమీ లేదండి. ఇక్కడ మార్టిగేజ్ బ్యాంకువారే నిర్వహిస్తారు. అటువంటిది ఏమీ జరగదు. వాకు తెలిసినంతవరకు సక్రమంగా జరుగుతున్నది. ఫలానాచోట్ల ఇవ్వలేదని స్పెసిఫిక్ ఇన్‌స్టెన్సెస్ తెలిపితే నేను సవరించటానికి ప్రయత్నం చేస్తాను.

(శ్రీ) వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—టొబాకో ఎక్స్‌టెన్షన్ చేస్తున్నది. నాకు తెలిసినంతవరకు ఆ అప్పులన్నీ సెంట్రల్ గవర్నమెంటు యిస్తున్నది.

(శ్రీ) కె. విజయభాస్కరరెడ్డి;—సెంట్రల్ గవర్నమెంటు ఆధ్వర్యంలో మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎల్.ఎమ్.బి.వారు చేస్తున్నాము. ఎఱ్ఱనేలలో పొగాకు పండించడానికి మార్కాపూర్ తాలూకాలో, దర్శి పొదిలి ఆ ఏరియాలో

చేస్తున్నాము. సక్సెస్‌ఫుల్‌గా అయింది. దానివల్లనే వారు చెప్పిన యిబ్బందులు ఏమీ లేవు. వెంకటేశంగారు చెప్పినయిబ్బంది ఒకటిఉన్నది ఒక సొసైటిలో ఎవరైనా ఒకరు డిఫాల్ట్ అయితే ఆ సొసైటివారు అప్పును తీసుకోడానికి వీలు లేని పరిస్థితి యున్నది. ఓవర్ డ్యూ కవర్ లేకనే ఈ పరిస్థితిలో ఉన్నాయి. దానికి ట్రిప్టు డిపాజిట్, మేరువు వసూలు చేసుకొని కొంత వారు స్వంత రిసోర్సెస్ ఉంచే యిటువంటి యిబ్బందులు లేకుండా పోతాయి. ఈ యిబ్బంది ఉన్నమాట వాస్తవమే అందుకనే మేము సభ్యులందరికి పదేపదే మనవి చేసుకుంటున్నాము. పకాలంలో తీసుకొనే విధానము, సకాలంలో వెనక్కు తిరిగి యిచ్చే విధానం అలవాటు చేయాలి. ఎవరో ఒకరు యివ్వనందువల్ల. సొసైటి నష్టపడడం కాదు. సభ్యులందరు సకాలంలో యిచ్చే విధంగా ఆ సొసైటి పాలకవర్గం, సభ్యులు సహకరించాలని నేను వారిని కోరుతున్నాను Unless the credit soceties build up their resources, ఈ యిబ్బంది పోవడానికి వీలులేదు. అంజనరెడ్డిగారు భూమి విలువను గురించి క్రింది కాలువ లెవల్ కమిటీనే రికమెండ్ చేసిన వానిని ఒప్పుకోవాలని అంటున్నారు. సాధ్యమైనంతవరకు ప్రభుత్వ పాలసీ కూడ అదే. అదే విధంగా ఒప్పుకుంటున్నాము. పరాంకుశంగారు చెప్పిన విషయాలన్నిటికీ నేను ముందే చెప్పాను. అక్కడో యిక్కడో లోపాలు ఉన్నా వాటిని సవరించడానికి ప్రభుత్వం కృషి చేస్తున్నది. ఏమైనా చిన్నవారికి సహాయం చేయడానికి సహకార సంస్థలు తప్ప వేరే మార్గం లేదు. ఈ సహకార సంస్థలు బాగా పని చేయడానికి సహకార సంస్థలలో ఉండే సభ్యులు శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. పాలకవర్గం ఎన్నుకొన్న తరువాత బొరపాట్లు జరుగుతూ ఉంటే వారు చూస్తూ ఉండడం మంచిది కాదు. సహకార సంస్థలు ఏర్పాటు చేయడం, వారి మేలు కొరకు అని చేసినప్పుడు వారు తగు శ్రద్ధ తీసుకొని ఆ సంస్థలను సక్రమంగా నడిపే పాలకవర్గాలను ఎన్నుకుంటూ సక్రమంగా నడుపుకోవాలని కోరుతూ ఈ డిమాండు పాస్ చేయవలసిందని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు:—లాండ్ లెస్ పూర్ అంటే డిఫిసిషన్, మినిమమ్ రెండున్నర ఎకరాల వెట్ లాండు అని రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు వారు ఎప్పుడో 1956 లో యిచ్చినటువంటి జి. ఓ. యున్నది. ఆ విధంగానే కోఆపరేటివ్ వారు ఇంటర్ ప్రింట్ చేయడం మంచిదని, అవసరం అయితే సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకు రిప్రజంట్ చేసి మనకు స్పెషల్ ఎగ్జంప్షన్ యిచ్చే లాగా చూడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. విజయ భాస్కరరెడ్డి:—అది ఆలస్యం చేయడానికి వీలులేదు.

శ్రీ డి. వెంకటేశం:—ఈ ప్రొసీజర్‌లో జాయింట్ పట్టాదారులు పడే బాధలు చూస్తూ ఉంటే చాల యిబ్బందిగా యున్నది. జాయింటు పట్టాదారుల విషయంలో, Unless other person gives the consent, no loan will be granted by Land Mortgage Bank. ఈ డిఫికల్టీస్‌ను వారు ప్రత్యేకంగా గమనించాలని కోరుతున్నాను. మైసూర్ స్టేట్‌లో ఎ. ఆర్. పి. స్కీము వెన

రేట్‌గా ఖాళరైజ్ చేయడం లేదని వారు అన్నారు. ఆ ఇన్‌ఫర్మేషన్ సరైనది కాదు. వారు ప్రత్యేకంగా దానిని గమనించాలని కోరుతున్నాను.

The val ation by the L. B. Ps. is very less when compared to the A. R. C. ఒక రైతు ర్. 6 తీసారులు తీసుకుంటే కూడ వాని డబ్బు సొసైటి దగ్గర ఉండి పోతున్నది. ఆ డబ్బు ఎప్పుడు వానికి యిస్తారు? వాని దగ్గర వడ్డీ వసూలు చేస్తున్నారు గాని ఆ రైతుకు వడ్డీతో యివ్వడం లేదు.

(శ్రీ జి. శివ య్య :—లాండ్ మార్ట్‌గేజ్ బ్యాంక్సులో ఎవ్వడెప్పుడు ఎంతెంత డబ్బు యిస్తారు, ఎంతెంత డిస్‌పర్స్ చేస్తారు అనే ఇన్‌ఫర్మేషన్ తెలియడం లేదు. అసలు ఎమ్ ఏల్. ఏస్. ప్రభుత్వ దృష్టిలో లేనట్లుగా యున్నది. Why don't they supply this information to us once in two or four months so that we can repres nt the matter. They are trying to ignore us. Let them not do that.

(శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—కాకినాడ కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటును ఆడిట్ చేయడానికి ఒక ఆఫీసరును నియమించివప్పుడు ఆ ఆడిటర్ అందులో ఉన్న లోపాలన్నీ పూర్తిగా బహిరగం చేస్తున్నాడనే ఉద్దేశ్యంతో ఆయనను చంపివేశారు. ఇప్పటివరకు కూడ ప్రభుత్వం కనబడడం లేదు, అంటున్నది. దానిని గురించి తమరు కూడ రిపోర్ట్ యిక్కడ పెట్టమన్నారు. ఈ విషయమై ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకుంటుందో తెలుసుకోవాలి. కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటులో ఉన్న లోపాలను చూచే వారికి ఏ గతి పడుతుందో యిది ఒక మచ్చుతునకవంటిది కాకినాడలో టాక్సి డ్రైవర్స్ కోఆపరేటివ్ సొసైటి ఏర్పాటుచేసి చాల గోల్‌మాల్ చేసి దివాళా పరిస్థితిలో చేసి పెద్ద పెద్ద వాళ్లు ఇన్‌వాల్వ్ అయి ఉన్నారు దాని మీద యిక్కడ ప్రస్తావన లేవదీసినప్పటికి కూడ మంత్రిగారు దానికి సమాధానం చెప్పలేదు

(శ్రీ సి. హెచ్ రాజేశ్వరరావు :—హోండ్‌లూమ్ సెంట్రల్ కోఆపరేటివ్ సొసైటి గురించి ఇంపోర్టెడ్ కెమికల్ 76 వేల రూపాయలు బ్లాక్ మార్కెట్ చేశారనే విషయం నేను మనవి చేశాను; అరవింద్ అనే కంపెనికి. గత సంవత్సరమే మంత్రిగారు జవాబు కూడ యిచ్చారు. దానిని గురించి ఏమి యాక్షన్ తీసుకొన్నారు? ఆ మేనేజింగ్ కమిటిని యింతవరకు 20 సార్లు డైరక్టరుగారు ఎక్స్‌టెండ్ చేస్తూపోతున్నారు. ఇది పైవైటీ సంస్థగా తయారైందా? కోఆపరేటివా? దానిని గురించి ప్రభుత్వం ఎంక్వయిరీ చేసి తతుమే చర్య తీసుకుంటారా?

(శ్రీ కె. రామనాధం :—కోఆపరేటివ్ సొసైటిలో మెంబర్స్‌ను కంపల్సరీగా చేర్చుకోవాలని యాక్ట్ ప్రకారం రూల్ ఉన్నప్పటికి, వాళ్లు ఆ అప్లికేషన్ పెట్టిన తరువాత 60 రోజుల వరకు ఊరుకుంటే ఆటోమేటిక్‌గా మెంబర్స్ అవుతారనే ప్రొవిజన్ ఉన్నప్పటికి, ఎవరైనా ఆ సొసైటికి అప్లికేషన్స్ పంపినప్పుడు వాళ్లు తీసుకోకుండా రిజక్ట్ చేయడం వాటిని రిజిష్టర్ చేసుకోకుండా, ఆ రూపేణ వాళ్లు మెంబరులు కాకుండా ఫోవడం జరుగుతూ యున్నది. కనుక

డిప్యూటి రిజిస్ట్రార్‌కో, అసిస్టెంట్ రిజిస్ట్రార్‌కో అప్లికేషన్ వచ్చిన వెంటనే వాళ్ళు ఆటోమేటిక్‌గా మెంబరులు అవుతారనే ప్రొవిజన్ వంటిది ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తే బాగా ఉంటుంది.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—ఎన్ని నేలలో ధాన్యాలు ఏమి యిబ్బంది లేదని చెపుతున్నారు మంత్రిగారు. మా తాలూకాలో అలాంటి యిబ్బందే లేదు. అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటు సిఫారస్ చేస్తేనే గాని సెంట్రల్ బ్యాంక్ లోన్ చేయడం లేదు. అక్కడ సెంట్రల్ బ్యాంక్‌కు డబ్బు వచ్చేలోపల పిల్లల సిఫారసులు పోవడం లేదు. అందువల్ల పిల్లలకి సబ్సిడీ రాకుండా పోతున్నది. అది కోఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటు మీదనే ఉంచేటటువంటి ఏర్పాటు చేస్తే మంచిది.

శ్రీ కె. మునుస్వామి :—లేబర్ కాంట్రాక్ట్ సొసైటీలు పునర్వ్యవస్థీకరించి యిలాంటివి ప్రతి తాలూకాలో ఏర్పాటుచేసి అక్కడ ఉన్నటువంటి స్థానిక కాంట్రాక్ట్ వర్కర్స్ వారికి యిస్తే ఆలోచన చేస్తారా?

శ్రీ ఎన్. రాములు:—శ్రీకాకుళం బిల్లాలో సెంట్రల్ బ్యాంకు ప్రెసిడెంటుగారు బ్యాంకు నిధులు దుర్వినియోగం చేశారని శ్రీకాకుళం జిల్లా పరిషత్ చైర్మన్, తదితరులు ప్రభుత్వానికి ఫిర్యాదు చేశారు. దానిపైన స్పెషల్ రిపోర్టు కాల్‌ఫర్ చేశామని చెప్పారు. అది డ్రాప్ చేశారా, ఏమి చేశారో తెలియజేస్తారా?

శ్రీ మహమ్మద్ రజబలి:— దుర్బలంగా ఉన్న సహకార బ్యాంకులని మూడు నాలుగు బ్యాంకులను చెప్పారు. వాస్తవంగా వర్షాభావానికి గురియై నటువంటి ప్రాంతాలలో రైతాంగానికి సకాలానికి అప్పులు చెల్లించలేనటువంటి కాటగిరి ఒకటి ఉండగా కిస్తు వగైరాలు చెల్లించే సందర్భాలలో ఎగా బిల్లాకు వచ్చినప్పుడు అన్నిటిలో ప్రొగ్రెసివ్‌గా ఉన్నదని, తీరా బ్యాంకులు చూస్తే దుర్బలంగా ఉన్నవనే ఉద్దేశ్యంతో ఖమ్మాన్ని ఈ కాటగిరీలో చేర్చడం, దీని భావం— అసలు అడిట్ జరపకుండా ఉండడం అనేది ఒకటి, రెండవది తమ అనుయాయులకు యిచ్చి వారిదగ్గర నుంచి డబ్బులు వసూలుచేయలేక ప్రొగ్రెసివుగా 18 సంవత్సరాల నుంచి ప్రతిపక్షాల చేతులలో ఉన్నటువంటి సెంట్రల్ బ్యాంకును తీసుకొని యివ్వాళ దుర్బలంగా ఉన్న సహకార సంఘాలలో ఖమ్మం జిల్లా కేంద్ర సహకార సంఘాన్ని చేర్చి యింకో 10 లక్షల రూపాయలు యిట్లాంటి దుర్బలంగా ఉన్నటువంటివారికి యిచ్చారు అంటే వాస్తవముగా డ్రాట్ కండిషన్సుకు గురియైనటువంటి వరంగల్‌లో కొంత ప్రాంతంగాని, భువనగిరిగాని, నల్లగొండగాని యిలాంటివాటిని చేర్చడంలో అర్థం ఉన్నది. కాని ఖమ్మంను చేర్చడం, అందులో కొంత భాగాన్ని ఖమ్మానికి చెల్లించే ఏర్పాటు ఎందుకు చేస్తున్నారు, ఈ విషయాన్ని ఎందుకు చెప్పరు?

(శ్రీ జి. వెంకటరెడ్డి:— అధ్యక్షా! రిసెంట్‌గా మద్రాసు స్టేట్‌లో, వారు నియమించిన సంతానం కమిటీవారు తమ రిపోర్టు సబ్మిట్ చేశారు. ఈ మిసప్రొప్రియేషన్ ఎక్కువగా కనబడుతున్నది కాబట్టి వీరికి వన్ యియర్ యింప్రిజన్‌మెంట్, అయిదువేల రూపాయల ఫైన్ చేయడానికి అవకాశం వున్నది అని వారు రికమెండ్ చేశారు. మన గవర్నమెంటు వద్ద కూడా అటువంటి ప్రపోజల్ ఏమైనా వున్నదా?

(శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:— అధ్యక్షా! ప్రభాకరరావుగారు లాండ్ లెస్ పూర్ లాండ్ డెఫినిషన్‌లో రెండున్నర ఎకరాలు వున్నవారిని కూడా చేర్చాలన్నారు. ఆ విషయం చాలాసార్లు ఆలోచించాముగాని, అది చేయడం వీలుకాదు. లాండ్ లేనివారు ఎంతోమంది వున్నప్పుడు కొంత వున్నవారిని చేర్చాలనడం సాధ్యం కాదు.

తరువాత ఫ్రూట్ గ్రోవర్స్ సొసైటీ ఒకటి అమలాపురం ఏరియాలో స్పాన్సర్ చేశారని, దానిని రిజిష్టరు చేయించమన్నారు. వారు గనుక ఆకండిషన్సు ప్రకారంగా షేర్ ధనాన్ని వసూలుచేస్తే వెంటనే రిజిష్టర్ చేయడానికి రిజిష్ట్రార్‌గారికి పుత్తర్వులు యివ్వడం జరుగుతుంది. తరువాత మెంబర్‌షిప్— అడ్మిషను విషయమున్నది. 64 లో చేసిన చట్టంలో అందరికీ సభ్యత్వం యివ్వాలని చెప్పాము. దానితరువాత కూడా కొన్ని యిబ్బందులు వస్తున్నాయి.

(శ్రీ కె. రామనాధం:— అప్లికేషన్స్ తీసుకోవడములేదు, రిజెక్టు చేస్తున్నారు.

(శ్రీ కె. విజయభాస్కరరెడ్డి:— వారు అవిధంగా చేయడానికి వీల్లేదు. అథారిటీస్‌కు స్ట్రిక్టుగా యిన్‌స్ట్రక్షన్సు యివ్వడము జరుగుతున్నది. స్ట్రిక్టు సూపర్‌విజన్ వుంచబడుతుందని మనవిజేస్తున్నాను.

తరువాత హోండ్‌లూం సెంటర్సు విషయమున్నది. అరవింద సొసైటీకి మందులు అమ్మిన విషయం చెప్పారు. ఆ వివరాలు నాకు సరిగా తెలియవు. తరువాత ఆ ఆన్‌ఫర్ మేషను సభ్యులకు యివ్వడానికి వీలవుతుంది.

వీకర్ బ్యాంక్స్ అంటే అది కలెక్షవ్స్‌ను బట్టి నిర్ణయించడం జరుగుతుంది. రిజర్వుబ్యాంకు నుండి డ్రా చేయలేకపోతున్న సందర్భంలో, రైతులకు యిబ్బంది కలుగకుండా వుండే నిమిత్తం కొద్దిగా సపోర్టు యిస్తున్నాం. అంతకంటే మరేమీ లేదని మనవిజేస్తున్నాను. రెడ్ సాయిల్‌లో టొబాకో వండించే విషయంలో వారు ఆడిగితే వారికి యివ్వమంటున్నారు. ఇది ఎక్స్‌పెరిమెంటల్ స్టేజ్‌లో దీనిని కొద్దిగా మన రాష్ట్రంలో ప్రవేశపెట్టాము, కేంద్రప్రభుత్వం చెప్పినందువల్ల అగ్రికల్చర్ డిపార్టుమెంటువారు ఫలానా పొలంలో వండుతుంది అని రికమెండ్ చేయకుండా మనం యివ్వడానికి వీలువుండదు. వారి రికమెండేషన్సు ప్రకారం మనం పోవలసివుంటుంది.

[illegible]

Mr. Speaker :-The question is :

To reduce the allotment of Rs. 3,21,46,000 for Co-operation by Rs. 100

To criticise the Government for its partisan outlook in conducting enquiries and taking actions against the co-operative institutions which committed serious nature of irregularities.

To reduce the allotment of Rs 3,21,46,000 Co-operation by Rs. 100

[illegible]

The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :-The question is :

To reduce the allotment of Rs. 3,21,46,000 for Co-operation by Rs. 100

[illegible]

The cut motion was declared negatived.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya Pressed for division and the House divided thus:

Ayes--18, Noes--85, Neutrals -Nil

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 3,21,46,000 for Co-operation by Rs. 100

[illegible]

To reduce the allotment of Rs. 3,21,46,000 for Co-operation by Rs. 100

[illegible]

The cut motion were negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 3,21,46,000 for Co-operation by Rs. 100

వ్యక్తి పేరిపై అప్పులిచ్చు పద్ధతిని ప్రవేశ పెట్టినామని చెప్పుచూనే గ్రామాల్లోని పేదల వ్యవసాయకులకి సహకార సంఘాల అప్పు సౌకర్యం కలిగించలేని ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా

The cut motion was declared negatived.

Sri Ch. Rajeswara Rao Pressed for the division and the House then divided.

Ayes—18; Noes—83; Neutrals—Nil.

The cut motion as negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 3,21,46,000 for Co-operation by Rs. 100

కరువుతో బాధపడుచూన్నా కాబులీవాలాలాగా, రైతులను పీడించి పుచ్చై బోగు ఇప్పుచేసి అప్పులు వసూలు చేస్తున్న సహకారశాఖ విధానానికి నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 3,21,46,000 for Co-operation by Rs. 100

For not opening sufficient field labour societies in each district.

Mr. Speaker:—The cut motions were negatived.

Mr. Speaker :—The question is :

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 3,21,46,000 under Demand No. XXIII-Co-operation"

The motion was adopted.

DEMAND No. XVIII-MEDICAL-Rs. 15,70,23,400

DEMAND No. XIX PUBLIC HEALTH-Rs. 12,29,72,000

Sri Mohd. Ibrahim Ali Ansari: Sir, I beg to move:

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 15,70,23,400 under Demand No. XVIII-Medical; and

"That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 12,29,72,000 under Demand No. XIX-Public Health.

Mr. Speaker:—Motions moved.

(Pause)

Mr. Speaker:—I now request the Members to move their cut motions.

Sri P. Seshavataram :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,100 for Medical by Rs. 100

గవర్నమెంటు ఆస్పత్రిలో మందులు లేనందున పేదవాళ్లను సరియైన వైద్య సదుపాయములు కలుగజేయనందుకు నిరసనగా

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,100 for Medical by Rs. 100

నల్లగొండ కేంద్రంలోని ఆస్పత్రిలో 6 మానాలుగా సూపరింటెండెంట్ లేక, లేడీ డాక్టరు, పిల్లలు స్పెషలిస్టు లేకున్నా చూస్తూ కూర్చున్న ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,100 for Medical by Rs. 100

మూడు ప్రణాళికలు అమలు జరిసిన తర్వాత పల్లెటూళ్లలో బాలింతలకు మరణాల సరికట్టలేని ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100

స్వాతంత్రం వచ్చి 22 సంవత్సరాలగుచున్నా ఈ నాటికి సంభవిస్తున్న మరణాలలో 57 శాతం వైద్యం ముఖం చూడకుండా ఉండవలసిన స్థితిని కల్పించిన ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

Mr. Speaker :—Cut motions moved :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100

డాక్టర్ల ప్రయివేటు ప్రాక్టీసును నిషేధించుతూ జీతాలు పెంచి ప్రైవేటు ప్రాక్టీసును ఆరికట్టవలసిందిగా.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Md. Rajabali :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100

ఆసుపత్రులలో పేద ప్రజలకు మందులివ్వకుండా నిర్లక్ష్యం చేస్తున్న ప్రభుత్వ విధానానికి నిరసనగా.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri K. Butchirayudu :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical Rs. 1

for not supplying the required Medicines to Government Hospitals and Primary Health Centres.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri Teegala Satyanarayana :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100

for not sanctioning adequate beds in the newly constructed General Hospital in Rajahmundry.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri G. Sivaiah :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100

ప్రభుత్వపు ఆస్పత్రులలో పేదలను చేర్చుకొనుటలో జరుగుచున్న అన్యాయము, ఒంచగొండి తనం పడకలు, మందులు ఇచ్చుటలో జరుగు అన్యాయమును గూర్చి ప్రభుత్వ విధానమును చర్చించుట.

Mr. Speaker :— Cut motion moved.

Sri K. Muniswamy :- Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs, 100

for having wasted money by way of giving non-practice allowance to Medical Officers by imposing ineffective ban on private practice by Government Doctors.

Mr. Speaker :— Cut motion moved.

Sri D. Venkatesham :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,28,400 for Medical by Rs. 100

రాష్ట్రములోని ప్రైమరీ హెల్త్ సెంటర్సుకు మందులకుగాను యివ్వ బడు మందుల కేటాయింపులను పెంచక ఆలస్యము చేస్తున్నందున.

Mr. Speaker :— Cut motion moved.

Sri K. Muniswamy :— Sir, I beg to move ;

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100

for not supplying sufficient medicines, equipment, food for all Head Quarter Hospitals.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,28,400 for Medical by Rs. 100

for not upgrading the Hospital of Sullurpet Nellore district and [illegible]apuri of Sathyavedu taluk in to Head Quarter Hospitals.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,28,400 for Medical by Rs. 100

for not eradicating corruption in the department.

Mr. Speaker :— Cut motions moved.

Sri R. Mahananda :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,28,400 for Medical by Rs. 100

Government failed to create medical facilities in Samithi areas, by opening one more Primary Health Centre and also to supply medicines regularly and also to arrange maternity facilities in rural areas.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,28,400 for Medical by Rs. 100

Government failed to open B. D. S. course in any one of the Medical Colleges in Andhra area and also enhance the Bed Strength of T. B. Hospitals.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100

Government failed to grant subsidy to all the Rural Private Medical Practioners in the villages.

Mr. Speaker :— Cut motions moved.

Sri C. Vengaiah :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,28,400 for Medical by Rs. 100

for not opening hospitals in Bestavarapet and Gajjalakonda Kurnool district and for not appointing a Lady Doctor in Cumbum Government Dispensary.

Mr. Speaker :— Cut motion moved.

Sri K. Butchayya :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100

గుంటూరు జిల్లా చిలకలూరిపేటలోవున్న లోకల్ ఫండు ఆసుపత్రిని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిగా మార్చి, పడకల సంఖ్య పెంచి, ఒక లేడి డాక్టరును నియమించుటలో ప్రభుత్వం పక్షపాతంతో వ్యవహరిస్తున్నందుకు ప్రభుత్వమును విమర్శించుటకుగాను.

Mr. Speaker :— Cut motion moved.

Sri C. V. K. Rao :— Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100

To criticise the Government in its negligence to patients belonging to poor community.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,28,400 for Medical by Rs. 100

To criticise the Government for not providing [illegible] to all M. B. B. S. Colleges and not providing [illegible] Graduate studies.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,28,400 for Medical by Rs. 100.

to crititicise the Government in not granting enough staff to Kakinada Government General Hospital.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,28,400 for Medical by Rs. 100

to criticise the Government in spending enarmous sums for amily planning ins ead of being economical in this.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100.

to critise the Government in not taking Rangaraya Medical College Kakinada now being managed by outside vested interests.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,100 for Medical by Rs. 100

to criticise the Government in permitting Rangaraya Medical College in collecting abnormal fees from the students parents for admission.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100.

To criticise the Government for its failure to improve the conditions in the Hospitals in the State.

To reduce the allotment of Rs. 15,70,23,400 for Medical by Rs. 100.

To criticise the Government for not providing enough medicines in the Hospitals.

Mr. Speaker:—Cut motions moved.

Demand No. XIX-Public Health – Rs. 12,59,72,000

Sri P. Seshavataram:—Sir, I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100.

రాష్ట్రములో అంటువ్యాధులు నిరోధించుట చేయుటలో విఫలమైనందుకు నిరసనగా.

Mr. Speaker:—Cut motion moved.

Sri K. Muniswamy:—I beg to move:

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100.

For having posted Malaria Sureillance Inspectors as Lab. Technicians without giving pay protection.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100.

Having kept the same officer for 14 years in Malaria Dept. in Srikakulam even though he said to have represented that he has lost interest and control due to long association with the staff.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health Rs. 100

For having failed to supply tyres and tubes for an essential department like the Medical and Healh due to which 60% of

the Vehicles are said to be off the road and the turnover of work came down to 40% leading to failure to control communicable diseases in time causing misery and death to people.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

For having imposed unrealistic petrol sealing on public health vehicles as a result of which proper and timely remidial measures could not be taken leading to loss of money spent on the eradication programmes, suffering to the people through these diseases, discredit to our country in the eyes of aid giving countries and reversal of the eradication programmes to pre-programme stage.

To reduce the allotment of Rs 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

For the neglect of Public Health (Preventive Side) in Medical and Health Department after the integration of Medical and Health Departments.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

For having failed to eradicate Malaria and Small-Pox due to unrealistic austerity measures and thereby putting the people and the Government to loss.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

For the neglect of public health (Preventive side) in Medical and Health Department after the integration of Medical and Health Departments.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

For having given scope for going to court for the anomuly created in status of Civil Asst. Surgeons and senior Entomologists through G. O. Ms. No. 173/Fin (P. C. Dated: 13-8-1969.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

For having continued Non-Gazatted Unit Officers to some of the N. M. E. P. Units.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

Failure to sanction E T. A. to Basic Health Workers in N. M. E. P even though they are entitled for it as per G. O Ms. No. 1122 Health Dated: 28-4-1970 in view of the fortnightly surveillence now imposed on them.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

For having continued Non-Gazetted Unit Officers to some of the N. M. E. P. Units.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

For failure to remove the anomaly in the Pay Scales of Entomological Assistants in N. M. E. P. even though 4 years elapsed since the Government promised to Sri Tenneti Viswanatham in response to a Call Attention Motion, to remove the anomaly.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

For having created an anmaly in the position of Civil Assistant Surgeons and the Senior Entomologists by virtue of giving different starts in scale of Rs. 400 and Rs 250 through G. O. Ms. No: 173/Fin (P. C.) Dated: 13-6-1969, whereas the starting scale used to be the same i. e. 325.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 or Public Health by Rs. 100

for failure to traceout Jeep A. P. V. 1172 belonging to Medical and Health Department missing since 1962.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

To criticise the Government for having ignored the applications of Lab. Technicians and Microscopists for sanitary Inspectors course and thus shown discrimination.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

for having given scope for going to court for the anomaly created in status of Civil Asst., Surgeons and Senior Entomologists through G O. Ms. No. 173/Fin. (P. C.) Dated 13-6-1969.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

having kept the same officer for 14 years in Malaria department in Srikakulam even though he has said to have represented that he has lost interests and control due to long association with the staff.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

For having failed to Eradicate Malaria and Small Pox due to unrealistic austerity measures, and there by putting the people and the Government to loss.

To reduce the allotment of Rs. 12,20,72,000 for Public Health by Rs. 100

for failure to fix up responsibility for the loss caused to Government for spoiling vehicles A. P. S. 60 and A. P. V. 193 by the Health Officer, N.M.E.P. Visakhapatnam.

Mr. Speaker :— Cut motions moved.

Sri D. Venkatesam :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

To critcise the Government for not providing X-Ray Plants for all Taluk Headquarter Hospitals.

To reduce the allotment of Rs. 32,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

to criticise the Government for not maintaining the cleanliness in hospitals specially in Ruia Hospital, Tirupathi.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

to criticise the Government for not providing a T. B. Clinic at Palmaner, Chittor district.

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

రాష్ట్రములోని బేసిక్ హెల్తువర్కర్సుకు ఇవ్వవలసిన రూ. 10 లను రెటు అండ్ ఫిక్సెడ్ డి. ఎ. క్రింద ఇవ్వ నందుకు నిరసనగా

Mr. Speaker :—Cut motions moved.

Sri R. Mahananda :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 12,29,72,000 for Public Health by Rs. 100

Government failed to supply drinking water to florine affected villages of Kellampalli, Pulipadu, Vellagallu, Chalivendra, Venkatapuram etc., villages of Darsi taluk in Nellore Dist. from the last 30 years.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

Sri C. Vengaiah :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 12,29 72,000 for Public Health by Rs. 100

for not providing employment to all qualified Health Workers and Auxiliary nurses.

Mr. Speaker :—Cut motion moved.

(The House then adjourned till Four of the clock on 16th September 1969.)

అనుబంధం

ఆరోగ్య వైద్య శాఖలకు సంబంధించిన డిమాండ్లపై వివరణ
1969_70

ఏ అభ్యుదయ దేశమైనా తన ప్రజల ఆరోగ్యానికి అత్యధిక ప్రాధాన్య మివ్వవలసి వుంటుంది. ఇక శ్రేయోరాజ్యమే ధ్యేయంగా పెట్టుకున్న దేశం సంగతి ప్రత్యేకంగా చెప్పనవసరంలేదు. ఆర్థికపరంగా చూచినట్లయితే ప్రజా ద్రవ్యాన్ని రాష్ట్ర ఉత్పత్తి కార్యకలాపాలకు వెచ్చించడం వాంఛనీయమే. అయినప్పటికీ ఆరోగ్య పథకాలపై చేసే వ్యయంలోకూడా అంతర్గత ప్రయోజనాలు లేకపోలేదు. ఎందుచేతనంటే వివిధ ఆర్థిక పారిశ్రామిక కార్యకలాపాలలో పాల్గొనే ప్రజలు రాష్ట్ర సమగ్ర అభ్యున్నతికి పరిపూర్ణంగా తోడ్పడే నిమిత్తం వారిని దైహికంగాను మానసికంగాను యోగ్యులను చేసేవి ఈ వ్యయమే

ఈ దృష్ట్యా, ఆరోగ్య, వైద్యశాఖ చేస్తున్న వ్యయం సమర్థనీయమేనని ప్రభుత్వం సదా భావిస్తున్నది. ఇపుడు కోరుతున్న ద్రవ్యం పైకి గణనీయమైన మొత్తంగా కనిపించవచ్చు. కాని వాస్తవానికి ఇది తప్పనిసరి అయిన కనీస మొత్తం మాత్రమే. సాధారణ ఆర్థిక పరిస్థితి క్లిష్టంగా వున్న తరుణంలో అంతకుమించి చేయగలిగింది లేదు. కనుక ఈ డిమాండును పరిశీలించి యథాతథంగా ఆమోదించవలసిందని సభవారిని కోరడమైనది.

ప్రజారోగ్యేతరం :

గత ఏడాదికి పవరించిన అంచనాలో రూ. 13.0881 కోట్లు కేటాయించబడగా, ఈ యేడాదికి రూ. 14.6505 కోట్లు కేటాయించబడింది. దీని మూలంగా సుమారు 21.4 శాతం పెరుగుదల జరిగింది. మందులు, ఆహార ధాన్యాలు, తదితర వస్తువుల ధరలు పెరిగినందువల్ల, వేతనాలను పెంపుచేసి, బ్రయివేటు ప్రాక్టీసును నిషేధించిన కారణంగా ప్రత్యేక వేతనాన్ని మంజూరు చేసినందువల్ల యీ పెరుగుదల జరిగింది.

ఈ శాఖయొక్క వైద్య విభాగానికి చెందిన బడ్జెటులోని ముఖ్యాంశాలు యీ క్రింద తెలుపబడ్డాయి :

సంగ్రహం	సవరించిన అంచనా 1968-69 రూ.	బడ్జెటు అంచనా 1969-70 రూ.
(ఎ) వైద్య సిబ్బంది	60,30,000	1,39,77,400
(బి) ఆస్పత్రులు, వైద్యశాలలు	8,98,19,600	10,13,98,800
(సి) వైద్య కార్యాలకు గ్రాంట్లు	24,51,700	25,36,700
(డి) వైద్య కళాశాలలు, పాఠశాలలు.	1,42,48,000	1,64,93,400
(ఇ) పిచ్చి ఆసుపత్రులు	15,50,600	16,04,700
(ఎఫ్) కెమికల్ ఎగ్జామినరు.	1,58,000	1,6 ,700
(జి) ఉద్యోగుల రాష్ట్ర భీమాపథకం	71,02,900	1,03,87,900
పెరిగి మొత్తం	12,08,60 800	14 65 05,400

భారతీయ వైద్యశాఖకు చేసిన కేటాయింపులుకూడ పై మొత్తంలో చేరి వున్నాయి. వాటి వివరాలు తరువాత తెలుపబడతాయి.

ప్రయివేటు ప్రాక్టీసుపై నిషేధం

ప్రభుత్వ వైద్య అధికారులు అందరూ ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు జరపడాన్ని నిషేధిస్తూ ప్రభుత్వం 1968-69 లో ఉత్తరువులు జారీచేసింది. ఈ కారణంగాను, స్పెషలిస్టులతో సంప్రదించి, వారి సేవలు పొందదలచిన ప్రజల సౌకర్యార్థము రాష్ట్రమందలి అన్ని బోధనా ఆసుపత్రులలోను జిల్లా కేంద్ర ఆసుపత్రుల లోను, ఇతర ముఖ్యమైన ఆసుపత్రులలోను పే క్లినిక్కులు (జవరలు). కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగులకు స్పెషల్ పే క్లినిక్కులు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగులకోసం స్పెషల్ పే క్లినిక్కులు పాన్ ఇండియా స్థాయిలోని ప్రాంతాల్లో నియతం ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. పే క్లినిక్కులకుతోడు ప్రజల సదుపాయంకోసం అన్ని బోధనా ఆసుపత్రులలోను, బోధన జరగని ఆసుపత్రులలోను సాధారణ సాయంత్ర ఔటిరోగుల శాలలుకూడ పనిచేస్తున్నాయి. ఇందుకుగాను బడ్జెటులో రూ. 87.87 లక్షలు ఇతర వైద్యసేవ కేటాయింపు చేయబడింది. అయితే ప్రత్యేక వేతనం రేటు 33 1/3 శాతంనుండి 50 శాతంవరకు, 2 వ తరగతి అధికార్లకు దానిపై గరిష్ఠ పరిమితి రూ. 800 వరకు పెంచబడినందువల్ల ఈ మొత్తం రూ. 87.87 లక్షలకు పెరిగే అవకాశముంది. వైద్య, ఆరోగ్య

అధికార్ల వేతనపు స్కేళ్ళు ఇటీవల సవరింపబడినందువల్ల ఈ మొత్తం ఇంకా పెరుగగలదు.

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు

సమాజాభివృద్ధి కార్యక్రమంక్రింద, ప్రాథమిక ఆరోగ్యకేంద్రాలు పంచాయితీ సమితులలో ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. సామాన్యంగా ఇవి పూర్వం వున్న ఒక్కొక్క బ్లాకుకు ఒక కేంద్రం చొప్పున ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి. ఇవి గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ప్రజలకు వైద్య, ఆరోగ్య సేవలు అందజేస్తాయి.

448 కేంద్రాలను నెలకొల్పాలన్నది లక్ష్యంకాగా, ఇప్పటివరకు 409 కేంద్రాలు నెలకొల్పబడ్డాయి. నిధులకొరత కారణంగా మిగతా కేంద్రాలను నెలకొల్పడానికి సాధ్యంకాలేదు. అవి నాల్గవ ప్రణాళికాకాలంలో ప్రారంభించ బడతాయి. ఈ కేంద్రాలకు తగు అనుభవంలేని డాక్టర్లను నియమించడం జరుగుతున్నదని, ఆ కేంద్రాలకు మందులను లభ్యం చేయడంలేదని ఫిర్యాదులు వచ్చాయి. కనుక సాధ్యమైనంతవరకు అనుభవజ్ఞులైన డాక్టర్లనే నియమించ డానికి ఏర్పాట్లు చేయబడ్డాయి. ఒక్కొక్క కేంద్రానికి రూ. 7000 ల మేరకు మందులు సరఫరా అయ్యేట్లు చూడడానికి వీలుగా సవరించిన కార్యవిధానం ఒకటి ప్రవేశపెట్టబడింది. మెడికల్ స్టోర్సు డిపోనుండి వచ్చే మందులకోసం వేచివుండకుండా, పై మొత్తంలోనుండి రూ. 4, 600 లు విలువచేసే మందులను స్థానికంగానే కొనుగోలు చేయవచ్చు.

ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు మందుల సరఫరా

హైదరాబాదునుంచి మెడికల్ స్టోర్స్ డిపో ప్యాకేజి కార్యక్రమం ప్రకారం ప్రతినెల 40 ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలవంతున వాటికి అవసరమైన మందులు సరఫరా చేయవలసివున్నది. ఇందుకుగాను ఒక్కొక్క కేంద్రానికి రూ. 7.000 ల మొత్తం కేటాయించబడుతుంది. ఈ డిపోపై పూర్తి మొత్తానికి సరిపడిన మందులను ఆ వంతున సరఫరా చేయలేకపోయింది. అందువల్ల సవరించిన కార్యవిధానం అవలంబించబడింది. ఈ కార్యవిధానం ప్రకారం హైదరాబాదు లోని మెడికల్ స్టోర్సు డిపోనుండి మందులు కొనుగోలుచేసే నిమిత్తం ఒక్కొక్క కేంద్రానికి రూ. 2500 లు ప్రత్యేకించబడుతుంది. జిల్లా వైద్య, ఆరోగ్యశాఖ అధికారివద్ద రూ. 4,600 ల మొత్తం ఉంచబడుతుంది. సంబంధించిన జిల్లాశాఖ అధికారి ఈ సొమ్ముతో రేటు కాంట్రాక్టు ప్రాతిపదికపై స్థానికంగా మందులు కొనుగోలు చేస్తారు. జిల్లా వైద్య, ఆరోగ్యశాఖ అధికారి ఆర్డరు చేసిన తేదీ నుండి 60 రోజుల గడువులోపల డిపో రూ. 2,500 లకు పూర్తిగా మందులను సరఫరా చేయలేకపోయినపుడు ఆ మేరకు ఇండెంటు వెంటనే రద్దవుతుంది. జిల్లాశాఖ అధికారి తక్కువపడిన మందులనుకూడా స్థానికంగా కొనుగోలు చేయవచ్చు.

ఈ కార్యవిధానాన్ని అవలంబించడంద్వారా, ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు మందులు సకాలంలో అందగలవని ఆశించబడుతున్నది.

వైద్య విధాగం

ప్రణాళిక :

1969-70 వార్షిక ప్రణాళిక క్రింద వైద్య విభాగానికి రూ. 50.00 లక్షలు కేటాయించబడింది. ఇందులో రూ. 28 62 లక్షలు పెట్టుబడి పనులకు, మిగతా రూ. 21.38 లక్షలు రెవిన్యూ పథకాలకు ప్రత్యేకించడం జరిగింది. పెట్టుబడి పనులకోసం కేటాయించిన రూ. 28.62 లక్షలలో, రూ. 14.72 లక్షలు మిగిలిపోయిన పెట్టుబడి పనులకు, తక్కిన రూ. 13.90 లక్షలు క్రొత్త పెట్టుబడి పనులకు లక్ష్యం చేయబడుతుంది.

19-6-1969 తేదీగల ప్రణాళిక, పంచాయతీరాజ్ శాఖ మిస్ నెం. 37 జి. ఓ. లో తెలంగాణాలో ప్రత్యేక అభివృద్ధి పథకాలకోసం మరో రూ. 1.75 లక్షల మొత్తం సమకూర్చబడింది.

ఆంధ్ర, తెలంగాణా ఉభయప్రాంతాలకు చేసిన కేటాయింపు వివరాలు ఈ క్రింద తెలుపబడ్డాయి :

	రెవిన్యూ	పెట్టుబడి (రూ. లక్షలలో)	మొత్తం
ఆంధ్ర ప్రాంతం	11.53	16 36	27.89
తెలంగాణా ప్రాంతం....	9.85	14.01	23.86
మొత్తం	21.38	30.37	51.75

1969-70 లో ఈ క్రింది పథకాలను అమలు పరచాలని సంకల్పించ బడింది.

వైద్య విద్య :

తిరుపతిలోని శ్రీ వేంకటేశ్వర వైద్య కళాశాలకు, హైదరాబాదులోని గాంధీ వైద్య కళాశాలకు హాస్టలు భవనాలు నిర్మించడంకోసం ఒక్కొక్కదానికి రూ. 3.00 లక్షలు కేటాయించాలని సంకల్పించబడింది. 1967-68 లో హైదరాబాదులోని గాంధీ వైద్య కళాశాలలో 80 మంది విద్యార్థులను అదనంగా చేర్చుకోవడం జరిగింది. కనుక గాంధీ వైద్య కళాశాలలో అదనపు సిబ్బంది కోసం రూ. 1.50 లక్షలు, సికిందరాబాదులోని గాంధీ ఆసుపత్రిలో అదనపు సిబ్బంది కోసం రూ. 0.84 లక్ష సమకూర్చాలని సంకల్పించబడింది.

సికిందరాబాదు గాంధీ ఆసుపత్రిలో అదనంగా 32 పడకలను, అవసరమైన సిబ్బందిని ఏర్పాటు చేయాలనికూడ తలపెట్టబడింది. ఇటీవల ఈ ఆసుపత్రిలో కార్డియాలజిస్టు యూనిట్, కార్డియో థొరాసిక్ యూనిట్ ఏర్పాటు చేయబడినది. హైదరాబాద్లోని ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో ఒళ్ళు కాలిన

వారికి చికిత్స చేసే వార్డులో 86 పడకలను ఏర్పాటు చేయాలని కూడ సంకల్పించ బడింది.

ఆసుపత్రులు డిస్పెన్సరీలు

బోధనా ఆసుపత్రులు :

భవనాల నిర్మాణం కోసం రూ. 13.67 లక్షల మొత్తం ప్రతిపాదించ బడింది. రూ. 4.80 లక్షలు సిబ్బంది వసతికాలకు కేటాయించబడింది.

వరంగల్లులోని యం. జి. యం. ఆసుపత్రిలో బెడ్ లిఫ్టు సమకూర్చడం కోసం రూ. 0.65 లక్ష మొత్తం కేటాయించబడింది.

కాకినాడ, ప్రభుత్వ జనరల్ ఆసుపత్రిలో 100 పడకలను పెంచడానికి మంజూరు చేయబడింది. గుంటూరు, ప్రభుత్వ జనరలు ఆసుపత్రిలో అదనంగా 25 శిశువ్యాధి కేసులకు పడకలు ఏర్పాటుచేయడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

కొన్ని ఆసుపత్రులలో నివాస వైద్యాధికారుల వసతులను ఏర్పాటు చేయ డానికి కూడా ప్రతిపాదించబడింది.

చెవి, ముక్కు, గొంతు వ్యాధులలో యం. యస్., డి. యల్. ఓ. పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ డిగ్రీ యివ్వడం కోసం భారతీయ వైద్యమండలి ప్రమాణాలను పాటించే నిమిత్తం, హైదరాబాదులోని చెవి, ముక్కు, గొంతు ఆస్పత్రిలో 25 పడకలు పెంచేందుకు సంకల్పించబడింది.

ఆరోగ్య, నర్సింగు వ్యవహారాల భారతీయ కేంద్ర పరిషత్తువారి సిఫా రసుల ప్రకారంగా బోధన ఆస్పత్రులలో ఆదనపు నర్సింగు సిబ్బందిని మంజూరు చేయడానికి కూడా ఉద్దేశించబడింది.

జిల్లా, తాలూకా కేంద్ర ఆసుపత్రులు :

1969-70 లో జిల్లా తాలూకా కేంద్ర ఆస్పత్రులను అభివృద్ధిపరచడానికి, లోకల్ ఫండు వైద్య సంస్థలను రాష్ట్ర ప్రభుత్వపరం చేయడానికి కేటాయింపు జరిగింది.

ప్రత్యేక తెలంగాణా అభివృద్ధి పథకాల క్రింద కరీంనగరులో ప్రభుత్వ జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రి, వరంగల్లు జిల్లాలోని జనగామ, నరసన్నపేట తాలూకా కేంద్ర ఆస్పత్రుల భవనాల నిర్మాణం కోసం 19-8-1969 తేదీగల ప్రణాళిక, పంచాయతీ రాజ్ శాఖ మీస్. నెం. 87 జి. ఓ. లో రూ. 1.75 లక్షల మొత్తం మంజూరుచేయబడింది.

విజయవాడలోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రిలో వైద్య నిపుణుల పదవులను ఏర్పాటు చేయడం, నల్గొండజిల్లాలోని రామన్నపేటలో తాలూకా ఆస్పత్రి

నిర్మాణం ప్రారంభించడంకాక, ఈ క్రింది ఆస్పత్రులలో పడకలను పెంచడానికి లేదా ఏర్పాటుచేయడానికి కూడా సంకల్పించబడింది :

ఆంధ్ర ప్రాంతం		పెంచబడటానికి సంకల్పించబడిన పడకల సంఖ్య
1. శ్రీకాకుళంలోని జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రి, 100 నుండి 125 కు.	....	25
2. రాజమండ్రిలోని జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రి, 90 నుండి 115 కు.	....	25
3. చిత్తూరులోని జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రి, 193 నుండి 220కు	....	52
తాలూకా కేంద్ర ఆస్పత్రులు :		
1. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా, చింతలపూడిలోని ప్రభుత్వ డిస్పెన్సరీ (శ్రేణి పెంచడం)	....	8
2. కడప జిల్లా రాయచోటిలోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రి, 8 నుండి 16 కు.	...	8
3. కృష్ణా జిల్లా, గుడివాడలోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రి, 30 నుండి 40 కు.	....	10
4. విశాఖపట్నం జిల్లా, గజపతి నగరంలోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రి, 6 నుండి 12 వరకు.	....	6
5. ఉరవకొండలోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రి, 4 నుండి 8 వరకు (4 అత్యవసర పడకలు)	....	4
ఆంధ్ర ప్రాంతానికి వెరసి మొత్తం		108

తెలంగాణా ప్రాంతం		పెంచటానికి సంకల్పించిన పడకల సంఖ్య
1. ఖమ్మంలోని జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రి, 130 నుండి 150 కి	....	20
2. మహబూబ్‌నగరులోని జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రి, 100 నుండి 125 కు	....	25
3. కరీంనగర్‌లోని జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రి, 166 నుండి 180 కు	....	14
4. ఆదిలాబాదులోని జిల్లా కేంద్ర ఆస్పత్రి, 80 నుండి 100 కు	....	20

తాలూకా కేంద్ర ఆస్పత్రులు :

1.	ఖమ్మం జిల్లా మధిరలోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రి 16 నుండి 24 కి	8
2.	మెదక్ జిల్లా, మెదక్‌లోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రి 10 నుండి 16 కి ...	6
3.	మెదక్ జిల్లా, సదాశివపేటలోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రి 8 నుండి 24 కి	16
4.	హైదరాబాదు జిల్లా, బషీరాబాదులోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రి, 6 నుండి 10 కు ...	4
5.	నల్గొండ జిల్లా, హుజూర్‌నగర్‌లోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రి, 20 నుండి 30 కి	10

పట్టణ ఆస్పత్రులు :

1.	హైదరాబాదు, సుల్తాన్‌బజార్‌లోని ప్రభుత్వ ఆస్పత్రి, 100 నుండి 110 కు	10
	తెలంగాణా ప్రాంతానికి వెరసి మొత్తం...	189

ఇతర కార్యక్రమాలు :

(ఎ) ప్రభుత్వ జనరలు ఆస్పత్రి, కర్నూలులో ఒకటి, యం. జి. యం. ఆస్పత్రి, వరంగల్లులో ఒకటి, మొత్తం రెండు కేంద్ర సైరిలై శేషను యూనిట్లు నెలకొల్పడానికి లేదా పటిష్టవంతం చేయడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

(బి) మూడు దండవ్యాధి వైద్యశాలలు—రెండు ఆంధ్ర ప్రాంతంలోను, ఒకటి తెలంగాణా ప్రాంతంలోను ప్రతిపాదించబడ్డాయి.

(సి) ఐదు బ్లడ్ బ్యాంకులు—రెండు ఆంధ్ర ప్రాంతంలోను, మూడు తెలంగాణా ప్రాంతంలోను ఈయేడాది ప్రారంభించడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

(డి) 10 పడకలు వుండగల రెండు ఆస్పత్రులు సామర్లకోట, మండపేట మునిసిపాలిటీలలో చెరొకటి (రెండూ తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోనివే) ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రతిపాదించబడింది. వీటి పంచాయితీలు మునిసిపాలిటీలుగా మార్పు చేయబడినందువల్ల అక్కడవున్న ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు మూసివేయబడుతున్నాయి. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలు కేవలం ప్రభుత్వంచే నిర్వహించబడతాయి. (సామర్లకోట ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రం ఇప్పటికే మూసివేయబడింది).

ప్రణాళిక వెలుపలి పథకాలు

కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలు నూటికి నూరుశాతం రాష్ట్ర ప్రణాళికకు వెలుపల

రాష్ట్ర ప్రణాళిక కేటాయింపుకు వెలుపల నూటికి నూరుపాళ్లు, కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాల క్రింద రూ. 47.80 లక్షల మొత్తం ప్రతిపాదించబడింది.

1969–70 లో ఈ క్రింది పథకాలు అమలుకు ప్రతిపాదించబడ్డాయి. భారత ప్రభుత్వంనుండి ఖచ్చితమైన కేటాయింపులకోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎదురు చూస్తున్నది.

(1) పోస్టు గ్రాడ్యుయేటు విద్య :

హైదరాబాదులోని ఉస్మానియా వైద్య కళాశాలలో పుపూడు శాఖల శ్రేణిని పెంచడానికి రూ. 6.00 లక్షల మొత్తం సమకూర్చబడింది.

(2) శిక్షణా కార్యక్రమాలు :

60 వేల రూపాయల కేటాయింపుతో ఈ క్రింది కోర్సుల్లో ప్రతి కోర్సులో నలుగురు అభ్యర్థులకు శిక్షణ యివ్వడానికి సంకల్పించబడింది.

(ఎ) ఫిజియో థెరాఫిస్టుల శిక్షణ

(బి) ఆక్యుపేషనల్ థెరాఫిస్టుల శిక్షణ

(సి) స్పీచ్ థెరాఫిస్టుల శిక్షణ.

(3) క్షయ నివారణ కార్యక్రమం :

ఆరు జిల్లా క్షయవ్యాధి యూనిట్ల శ్రేణి పెంచడం ద్వారా ఇంటి వద్ద చికిత్స ఏర్పాట్లు చేయటానికి, మందుల సరఫరాకు, రాష్ట్రంలోని యితర క్షయ వ్యాధి ఆస్పత్రులను పటిష్టవంతం చేయడానికిగాను రూ. 16.20 లక్షల బడ్జెటు కేటాయింపు ప్రతిపాదించబడింది.

(4) కుష్ఠు నివారణ కార్యక్రమాలు :

కుష్ఠు నివారణ యూనిట్లను, అవసరమైన సిబ్బందితో సర్వే విద్య, శిక్షణ కేంద్రాలను నెలకొల్పడంద్వారా రాష్ట్రంలోని కుష్ఠు నివారణకు రూ. 18.60 లక్షలు కేటాయించబడింది.

(5) సుఖవ్యాధుల నివారణ కార్యక్రమాలు :

రూ. 5.00 లక్షల కేటాయింపుతో రాష్ట్రంలోని జిల్లా కేంద్రాల ఆస్పత్రులలో ముప్పైకంటె మించి పడకలు ఉన్నచోట ఇరవై సుఖవ్యాధి క్లినిక్కులను ఏర్పాటు చేయాలని సికిందరాబాదు, గాంధీ ఆస్పత్రిలోని సుఖవ్యాధుల నిక్కులో అదనపు సిబ్బందిని నియమించాలని ప్రతిపాదించబడింది.

(6) మానసిక ఆరోగ్యంకోసం పైలట్ పథకం:

ఈ అవసరంకోసం కేటాయించబడిన రూ. 1.00 లక్షనుండి, మానసిక ఆరోగ్యం క్రింద కొన్ని పరిశోధనా పథకాలు చేపట్టడానికి ప్రతిపాదించబడింది.

ప్రణాళికేతర (ప్రాథమిక ఆరోగ్యం)

1968-69 సవరించిన బడ్జెటులో రూ. 2,94.18 కోట్ల మొత్తం అంచనా వేయబడింది. ప్రస్తుత సంవత్సరానికి ఇందులో రూ. 3.52.81 కోట్ల మొత్తం సమకూర్చబడింది. దీనిప్రధానాంశాలు ఈ దిగువ యివ్వబడ్డాయి:

సంగ్రహం	సవరించిన అంచనా 1968-69	బడ్జెటు అంచనా 1969-70
(ఎ) ప్రజారోగ్య సిబ్బంది	1,31,18,500	1,55,58,100
(బి) ప్రజారోగ్య ఆవసరాల నిమిత్తం గ్రాంటు	21,56,900	8,52 400
(సి) అంటువ్యాధులకు సంబంధించిన ఖర్చులు....	27,00,600	76,58,000
(డి) పనులు	1,11.10,500	1,08,81,000
(ఇ) వివిధములు	3,81,500	3,81,500
నికర మొత్తం....	2.94,18,000	3,52,80,000

ఈ విధముగా ప్రస్తుత సంవత్సరానికి ఆరోగ్య కార్యకలాపాల విషయంలో మొత్తంమీద గతసంవత్సరంకంటే 19 శాతం అధిక మొత్తం సమకూర్చబడింది.

ప్రణాళిక (1969-70)

రాష్ట్రప్రణాళికా పథకాలను అమలుపరచే నిమిత్తం 1969-70 వార్షిక పణాళిక క్రింద 80 లక్షల మొత్తం కేటాయించబడింది. (రెవెన్యూ 28.00 లక్షలు; పెట్టుబడి 2 లక్షలు.) ఆంధ్ర తెలంగాణా ప్రాంతాలకు దేసిన కేటాయింపు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నది:

	రెవిన్యూ	పెట్టుబడి	మొత్తం
	(రూ. లక్షలలో)		
ఆంధ్రప్రాంతం	17.88	1 82	18.70
తెలంగాణా ప్రాంతం	10.62	0.68	11.30
మొత్తం	28.00	2.00	30.00

ఈ క్రింది పథకాలు అమలు నిమిత్తం ప్రతిపాదించబడ్డాలు :

1. ఆగ్జిలరీ, ఆరోగ్య సిబ్బంది శిక్షణ (కేటాయింపు రూ. 1.60 లక్షలు)

12-8-69 తేదీగల ఆరోగ్యశాఖ మిస్. నెం. 1204 బి. ఓ. లో హైదరాబాదు, ఉస్మానియా వైద్య కళాశాలలో డి. పి. హెచ్. కోర్సులో 12 మంది అధికారులు (8 మంది ఆంధ్రప్రాంతం నుండి, 4గురు తెలంగాణా ప్రాంతం నుండి శిక్షణ గరవడానికి ప్రభుత్వం మంజూరు నిచ్చింది. హైదరాబాదు గాంధీ వైద్య కళాశాలలో శానిటరీ ఇన్స్పెక్టర్ల కోర్సుకు 60 మంది విద్యార్థులతో ప్రారంభించాలనే ప్రతిపాదన పరిశీలనలో ఉన్నది.

2. ఆరోగ్య విద్య (కేటాయింపు రూ. 1.48 లక్షలు) :—రాష్ట్రంలో 20 మంది హెల్తు ఎడ్యుకేటర్లను (11 మందిని ఆంధ్రప్రాంతములోని జిల్లాలకు, 9 మంది తెలంగాణాని ప్రాంతంలోని జిల్లాలకు) నియమించాలని ఆరోగ్య విద్యా యూనిట్లను ఎక్కువచేసే నిమిత్తం 11 సినీ ప్రొజెక్టర్లను (10 ఆంధ్రప్రాంతానికి, 1 తెలంగాణా ప్రాంతానికి), 11 వాకిటాకీలను కొనుగోలు చేయాలని ప్రతిపాదించబడింది. ఇప్పుడు రాష్ట్రంలో 8 ఆరోగ్య విద్యా యూనిట్లు మాత్రమే ఉన్నాయి. ఇవి రాష్ట్రమంతటికీ సరిపోవడంలేదు.

3. రాష్ట్ర ఆరోగ్య రవాణా వ్యవస్థ (కేటాయింపు రూ. 4.00 లక్షలు):

ఒకటి మహబూబ్ నగర్‌లోను, మరొకటి కరీంనగర్‌లోను 2 సంచార నిర్వహణ యూనిట్లను ప్రారంభించాలని ప్రతిపాదించబడింది. వీటికితోడు ఇదివరకే ఉన్న సంచార నిర్వహణ యూనిట్లకు పనిముట్లు, సామగ్రి సమకూర్చడంద్వారా వాటిని పటిష్టం చేయడం జరుగుతుంది. కొంత యంత్రాంగాన్ని, సామగ్రిని నెల కొల్పడమే కాకుండా అన్ని సంచార నిర్వహణ యూనిట్లకు శేంద్రవర్కు-పాపులకు ఫ్లోటు యూనిట్లు సమకూర్చాలనికూడ పంకల్పించబడింది.

4. ప్రసూతి, శిబునంక్షేమం (రూ. 2 లక్షలు) :—ఈ క్రింది కార్యక్రమాలు ప్రతిపాదించబడ్డాయి—

(ఎ) ఆగష్టు 1967, ఫిబ్రవరి 1969 లో శిక్షణకు పంపబడిన అభ్యర్థులచే 2 సంవత్సరాల సాధారణ నర్సింగు కార్యక్రమం కొనసాగింపు.	
(బి) 1-8-69 నుండి (2 సంవత్సరాలు) సాధారణ సిక్ నర్సింగు శిక్షణకు మరో 10 మంది అభ్యర్థులను పంపడం.	0.75 లక్ష
(సి) 05 వయో పరిమితిలో నున్న పిల్లలకు డిఫ్తీరియా పెర్టుసిస్ రాకుండా౦ శిక్షణకల్పించడం, హైదరాబాదు సాంఘిక శిశు వ్యాధుల శాఖను ఏర్పాటు చేయడం.	1.25 లక్షలు
మొత్తం....	2.00 లక్షలు

6. డైరక్టరు కార్యాలయాన్ని పటిష్టంచేయడం (రూ. 1 లక్ష) :—పరిపాలక, అకౌంట్లు సంబంధమైన పని బాగా పెరిగినందున దానిని తట్టుకొనేందుకు 4 విభాగాలు ఏర్పరచాలని ప్రతిపాదించబడింది. శాఖకుచెందిన అధికనిర్మాణ కార్యక్రమాలను చూడడానికి ఒక ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు ఉద్యోగాన్ని ఏర్పరచాలనికూడ ప్రతిపాదించబడింది.

9. ప్రాథమిక ఆరోగ్యకేంద్రాలు (భవనాల కార్యక్రమం రూ. 8 లక్షలు):—ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలకు అనుబంధించబడిన సిబ్బందికి దశలవారీపద్ధతిలో నివాసగృహాలను నిర్మించేనిమిత్తం ఈమొత్తం కేటాయించబడింది.

7. ప్రస్తుతంవున్న ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను పటిష్టంచేయడం (రూ. 4 లక్షలు) :—తెలంగాణాప్రాంతంలో 140 గురు హెల్తు అసిస్టెంట్లను (పంచాయితీ సమితిస్థాయిలో ఇట్టి సిబ్బందిలేదు) నియమించడానికి. రాష్ట్ర మంతటా వ్యాధిరక్షణ కార్యక్రమాన్ని అమలుపరచడానికి ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

8. ప్రజారోగ్య ప్రయోగశాలలను పటిష్టంచేయడం (ప్రాథమికఆరోగ్య ప్రయోగశాలలు కావు) (రూ. 2 లక్షలు) :—ఒకసివిలుసర్జను, ఇతరసిబ్బంది, అవసరమయిన సామగ్రితో ప్రజారోగ్య ప్రయోగశాలలను (ప్రాంతీయ ప్రయోగశాలలు) పటిష్టం చేయాలని, నిజామాబాదులోని ప్రయోగశాలలను విస్తృతం చేయాలనీ ప్రతిపాదించడం జరిగింది.

9. జిల్లా వైద్య, ఆరోగ్య కార్యాలయాలను పటిష్టం చేయడం (రూ. 1.00 లక్ష) :—పెరిగినపనిని తట్టుకోగలందులకై జిల్లాకార్యాలయాలను పటిష్టం చేయడానికిగాను ప్రతిపాదిస్తున్న సిబ్బందిపథకమిది.

10. నూతన ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలను తెరవడం (రూ. 2 లక్షలు):—వరంగల్లు సమీపాన ఒకగ్రామీణ ఆరోగ్య కేంద్రాన్ని (ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రంవంటి) తెరవాలనీ, కర్నూలుజిల్లా, పార్లలో గ్రామీణఆరోగ్యకేంద్ర భవననిమిత్తం అయిన వ్యయాన్ని భరించాలనీ సంకల్పించబడింది.

11. ఆహారం, ఔషధాలు (రూ. 1 లక్ష) :—హైదరాబాదులోని రోగ నిరోధక వైద్యసంస్థలో ప్రస్తుతంవున్న ఆహార, ఔషధ ప్రయోగశాలలకు సాధన సామగ్రి సమకూర్చడంద్వారాను, ఎక్కువ వసతి కల్పించే నిమిత్తం ప్రస్తుత మున్న భవనాలను బాగుచేయడం ద్వారాను, రసాయనిక పదార్థాలు, గాజు పరికరాలు మున్నగువాటిని కొనుగోలు చేయడంద్వారాను ఆప్రయోగశాలలను అభివృద్ధి పరచాలని సంకల్పించబడింది. తద్వారా ఆహారపదార్థాలను, మందులను విశ్లేషన చేసేవిషయమై పెరుగుతూవున్న అవసరాలను తీర్చడానికి వీలుంటుంది.

కేంద్ర ప్రతిపాదిత పథకాలు

పూర్తిగా రాష్ట్రప్రణాళికకు వెలుపలి [రూ. 720.81] లక్షలు

పైవాటినిమిత్తం రూ. 720.81 లక్షలమొత్తం ప్రతిపాదించబడింది. 1969–70 లో ఈక్రింది పథకాలు అమలుపరచాలని సంకల్పించబడింది. కేంద్ర ప్రభుత్వంనుండి కేటాయింపు మొత్తాలు అందవలసి ఉన్నాయి.

1. మశూచినివారణకు జాతీయ కార్యక్రమం (కేటాయింపు రూ. 31.00 లక్షలు): —పై మొత్తాన్ని కేంద్రప్రభుత్వం మంజూరు చేయనందున ప్రస్తుత కార్యక్రమమే కొనసాగించబడుతున్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి ఆమోదం లభించగలదని ఆశించబడుతున్నది.

2. మలేరియా నిర్మూలనకు జాతీయ కార్యక్రమం (కేటాయింపు రూ. 87.80 లక్షలు): —88 యూనిట్లుగాను (ఒక్కయూనిటు 10 లక్షల జనాభాను సూచిస్తుంది). మందుచల్లేదళ, మందుచల్లడం అవసరమైన దళలోనున్న యూనిట్లను (2,44,14.19 యూనిట్లు) రాష్ట్రసంస్థను, 5 మండల కార్యాలయాలను, సిబ్బందిని కొనసాగించాలని సంకల్పించబడింది.

3. సిరోధక వైద్యసంస్థ, హైదరాబాదు (కేటాయింపు రు. 6.18 లక్షలు): —వాక్సినుఉత్పత్తిని ఇనుమడింపజేసే నిమిత్తం మశూచిటీకాలమంగు (ప్రిఫ్రైడు వాక్సిను) ఉత్పత్తి కేంద్రాన్ని అభివృద్ధి పరచాలని సంకల్పించబడింది.

4. కలరా (కేటాయింపు రు. 3.61 లక్షలు): —ఈక్రిందిపథకాలు అమలుపరచాలని సంకల్పించబడింది.

1. డైరెక్టరేటులోని ఎపిడెమియోలజీ బ్యూరోలో గ్యాస్ట్రో—ఎంటరైటిను విభాగాన్ని నెలకొల్పడం.
2. వ్యాధిసంక్రమించే అవకాశంగల జిల్లాలలో జిల్లా ఆరోగ్యసంస్థలను పటిష్ట పరచడం.
3. జిల్లా ఆస్పత్రుల సహకారంతో రెండుసంచార చికిత్సాకేంద్రాలను స్థాపించడం.

5. బోదవ్యాధి (కేటాయింపు రు. 17.18 లక్షలు): —వ్యాధిసంక్రమించే అవకాశంగల ప్రాంతాలలో ఈక్రింది నియంత్రణ యూనిట్లు, బోదవ్యాధి క్లినిక్కులు ప్రారంభించాలని ప్రతిపాదించబడింది:

బోదవ్యాధి క్లినిక్కులు	....	10
'ఇ' రకం నియంత్రణా యూనిట్లు	....	1
'ఏ' రకం " "	....	5
'బి' రకం " "	....	2
'సి' రకం " "	....	1

6. ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాలలోని ప్రాతిపదిక ఆరోగ్య సర్వీసులను పటిష్టం చేయడం : (రేచాయింపు రూ. 116.3 లక్షలు) :—నిఘా కార్యకలాపాలకు సంబంధించినంతవరకు నిర్వహణ దశలో నున్న 21.62 యూనిట్లలో ఉద్దేశించబడిన విధంగా పట్టణ స్థాయిలోను ప్రాథమిక ఆరోగ్య కేంద్రాల స్థాయిలోను కొన్ని సవరణలు చేస్తూ ముఖర్జీ సంఘం సిఫార్సుచేసిన సిబ్బంది విధానాన్ని అనుసరించాలని సంకల్పించబడింది.

కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం

భారతదేశ జనాభా అప్పుడే యాభై కోట్లు దాటింది. జనాభా పెరుగుదలను తగ్గించి ఇదివరలో మనం తక్కువ అంచనా వేసుకున్నట్లు ఋజువు అయింది. జనాభా పెరుగుదలను నిరోధించనట్లయితే త్వరలోనే మన జనాభా ఇబ్బడి కాగలదని భావించబడుతున్నది. జనాభాను అదుపులో ఉంచ పోబోనట్టయితే వచ్చే ఇరవై ఏండ్లలోనే మన జనాభా 77.5 కోట్లకు పెరగగలదని జనాంక నిపుణుల అంచనానుబట్టి తెలుస్తున్నది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ జనాభా 1951లో 3.10 కోట్లుగా కా 1961లో 3.60 కోట్లకు పెరిగింది. ఆ పెరుగుదల ఇంకా అట్లాగే కొనసాగుతున్నది. పెరిగే జనాభా యొక్క మౌలికావసరాలను తీర్చటానికి ప్రభుత్వం అధిక సంఖ్యలో డాక్టర్లు! నర్సులు, సాంకేతిక నిపుణులు, వైద్యకళాశాలలు, ఆస్పత్రులు మొదలైనవాటిని సమకూర్చవలసి వున్నది ఏ సంక్షేమ రాజ్యానికైనా సరే వున్న వనరులలో ఈ వసతులను సమకూర్చడం సాధ్యమయ్యేది కాదు. కనుక రాష్ట్ర జనాభాను క్రమబద్ధంచేసే సమస్యకు అత్యధిక ప్రాధాన్యత నివ్వవలసిన అగత్యం ఏర్పడింది.

అందుచేత కేంద్రం మనకు అందజేస్తున్న ఆర్థిక సహాయంతో రాష్ట్రం కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమాన్ని యుద్ధనదశలో మైన ప్రాధాన్యతతో చేపట్టింది. 1969-70లో కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ. 290.65 లక్షలు విడుదల చేసింది. ఈ జాతీయ కార్యక్రమానికి మరింత ప్రాధాన్యత నివ్వడంచేత 1969-70 రాష్ట్ర బడ్జెటులో రూ. 460.00 లక్షలు కేటాయించబడింది.

రాష్ట్రంలో కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమ ప్రగతి బాగా తృప్తికరంగా వుండడం ముదావహం. 1968-69లో 2,08,821 స్టెరిలైజేషన్లు జరగడంతో రాష్ట్రం దేశంలో రెండవ స్థానాన్ని ఆక్రమించింది. 1968-69 లో మన రాష్ట్రం 47,648 ట్యుబెక్టమీ ఆపరేషన్లు జరిపి దేశం మొత్తంమీద మొదటి స్థానం పొందింది. 1968-69లో హైదరాబాదు-సికిందరాబాదు జంటనగరాలలో 18,086 స్టెరిలైజేషన్ల లక్ష్యం సాధించబడింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం వెయ్యి జనాభాకు ఆరు ఆపరేషన్లు నిర్ణయించగా జంటనగరాలలో పై లెక్కన ప్రతి వెయ్యి మందికి పన్నెండు ఆపరేషన్లు నిర్వహింపబడ్డాయి.

1968-69లో 2,50,000 స్టెరిలైజేషను ఆపరేషన్లు నిర్ణయించబడగా 1969-70 లో స్టెరిలైజేషన్ల లక్ష్యం 3,00,000 లుగా నిర్ణయించబడింది. రాష్ట్రంలో వివిధ ప్రాంతాలలో ప్రతికూల పరిస్థితులు ఎదురౌతున్నప్పటికీ, ప్రతి వెయ్యి జనాభాకు జననాల రేటును ఇప్పుడున్న 37.3 నుంచి 25కి తగ్గించడంలో చెప్పుకోతగిన విజయం సాధించబడగలదని ఆశించబడుతున్నది.

సాధారణ విషయాలు

డాక్టర్లు ప్రయివేటు ప్రాక్టీసు చేసుకోవడాన్ని నిషేధించడంతో మంజూరు చేయబడిన ప్రత్యేక భత్యాన్ని త్వరగా చెల్లించటానికి, హైదరాబాదు ఉస్మానియా వైద్య కళాశాలలో ఏర్పాటుచేసినట్టి గ్రేడు పెంచబడిన ఆరు శాఖల వ్యయం కోసం 1968-69 చివరలో రాష్ట్ర ఆగంతుక నిధినుండి అడ్వాన్సులు పొందడం జరిగింది. ఈ అడ్వాన్సులను సర్దడంకోసం ఈ పద్దు బడ్జెటులో కేటాయింపు చేయబడింది.

భారతీయ వైద్యశాఖ

ప్రతిపాదనలోతరం:—భారతీయ వైద్యశాఖ నాలుగు రకాల వైద్య విధానాల విషయంలో శ్రద్ధ వహిస్తుంది. అవి అయుర్వేదం, యునానీ, హోమియోపతి, ప్రకృతి వైద్యం. వాటికి తోడుగా 1969-69 నుంచి హైదరాబాదు చార్మినారులోని ప్రభుత్వ అయుర్వేద వైద్యశాల ఆవరణలో యోగ వైద్య విధానంలో పరిశోధనా విభాగం ఒకటి ప్రారంభించబడింది. భారతీయ వైద్య విధానాలన్నిటిని (హోమియోతో సహా) ప్రోత్సహించడం, పునరుద్ధరించడం, రోగులలో వాటికి ప్రాచుర్యం లభించేటట్లు చేయడం ప్రభుత్వ విధానంగావున్నది.

1969-70 బడ్జెటు అంచనాలో (i) రెవిన్యూ రాబడి, (ii) రెవిన్యూ వ్యయం, (iii) శాఖ పెట్టుబడి-ఈ పద్దులక్రింద ఇప్పటి కేటాయింపు ఏ విధంగా వున్నదీ సంక్షిప్తంగా ఈ క్రింద తెలుపబడింది.

వివరాలు	1969-70 బడ్జెటు అంచనా		
	ఆంధ్ర	తెలంగాణా	మొత్తం
	రూ.	రూ	రూ.
I రెవిన్యూ రాబడి	29,100	42,200	71,000
II రెవిన్యూ వ్యయం ...	23,76,250	48,77,420	72,53,700
III పెట్టుబడి వ్యయం	....	5,00,000	5,00,000
నికర మొత్తం ...	24,05,850	54,19,650	78,25,000

భారతీయ వైద్యశాఖ నియంత్రణలో ఈ వైద్య విధానాలకు చెందిన ఈ క్రింది సంస్థలు, వైద్యశాలలు పని చేస్తున్నాయి :

1.	ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద, యునానీ, హోమియోపతి కళాశాలలు....	5
2.	ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద, యునానీ, హోమియోపతి ఆస్పత్రులు....	5
3.	హెూర్బేరియం	1
4	ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద, యునానీ, హోమియోపతి వైద్యశాలలు ...	170
5.	సబ్సిడిపొందే గ్రామీణ వైద్యశాలలు	649
6.	సహాయక గ్రాంటుపొందే వైద్యశాలలు	158
7.	సహాయకగ్రాంటుపొందే ప్రకృతివైద్య సంస్థలు .... (హోమియోపతితోసహా)	8
8.	మున్సిపలు వైద్యశాలలు	75*
9.	లోకల్ ఫండు వైద్యశాలలు	158*

1969–69 లో భారతీయ వైద్యవిధానానికి చెందిన ఈ క్రింది ప్రయివేటు కళాశాలలను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొన్నది;

(1) అనంతలక్ష్మి ఆయుర్వేద కళాశాల, వరంగల్లు.

(2) డా॥ నోరి రామశాస్త్రి ఆయుర్వేద కళాశాల, విజయవాడ,

(3) డా॥ గురురాజు హోమియో వైద్యకళాశాల, గుడివాడ (కృష్ణాజిల్లా)

మరొక ఆయుర్వేద కళాశాలను గుంటూరులోని శ్రీరంగాచారి రామమోహన ఆయుర్వేద కళాశాలలను స్వాధీనం చేసుకోవడం గురించి ప్రభుత్వం శీఘ్రంగా పరిశీలిస్తున్నది. 1969–70 బడ్జెటు అంచనాలో ఇందుకోసం తగు కేటాయింపుకూడా చేయబడింది.

హైదరాబాదులోని ఆయుర్వేద, యునానీ ఆస్పత్రులలో రెండు పరిశోధనా విభాగాలు–ఒకటి ఆయుర్వేదం గురించి, మరొకటి యునానీ గురించి–నెలకొల్పబడ్డాయి.

ప్రభుత్వం ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయంలో డిప్లొమా కోర్సులు, ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరిపినమీదట ఆయుర్వేదంలోను, యునానీలోను ఫేకల్టీని ప్రారంభించటానికి విశ్వవిద్యాలయం అంగీకరించింది. ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం నియమించిన పరిశీలనా బృందం, హైదరాబాదులోని నిజామియా తిబ్బి కళాశాలను, హైదరాబాదులోని ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద కళాశాలను అనుబంధం చేసుకోవాలని సిఫారసు చేసింది. వరంగల్లులోని ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద

---

* నియామకాలను ఆమోదించటానికి, వైద్యశాఖనుండి ఉండిన మెడికల్ ఇండెంట్లను మంజూరుచేయడానికి సంబంధించి ఈ క్రమమే ప్రత్యేక అధికారి నియంత్రణలోవున్నది.

కళాశాలను మరో పరిశీలన బృందం తనిఖీచేసినమీదట దానిని త్వరలోనే అనుబంధించడం జరుగగలదని ఆశించబడుతున్నది. అలా అనుబంధం చేసినపిదప ప్రస్తుతమున్న కళాశాలలను, ఆస్పత్రులను గ్రేడు పెంచటానికి రూ. 248,600 ఖర్చుకాగలవని అంచనావేయబడింది. అనుబంధంచేసే పథకాన్ని ప్రభుత్వం మంజూరుచేసిన వెంటనే పై మొత్తం అనుబంధ గ్రాంటుగా మంజూరుకావలసిఉన్నది;

1969-70 వార్షిక ప్రణాళిక

1969-70 వార్షిక ప్రణాళికలో రాష్ట్ర ప్రణాళికా పథకాలగురించి 1969-70 బడ్జెటు అంచనాలో, రూ. 100 లక్షలమాత్రమే కేటాయించబడింది. 1969-70 ఉత్తరార్ధంలో ఈ క్రింది పథకాలు చేపట్టటానికి ఉద్దేశించబడింది.

(రూ. లక్షలు)

1. విజయవాడలో ఇరవైపడకల ప్రభుత్వ ఆయుర్వేద ఆస్పత్రి నిర్మాణం	....	0.55
2. ప్రత్యేక అధికారి కార్యాలయంలో అదనపు సిబ్బంది	....	0.15
3. మూడు వైద్యశాలలను ప్రారంభించడం	....	0.80
మొత్తం....		1.00

వాటికితోడు ఈ క్రింద తెలిపిన కేంద్రప్రతిపాదిత భారతీయ వైద్య పథకాలకోసం రూ. 500 లక్షలు కేటాయించబడింది;

(i) ఆయుర్వేదం, యునానీలలో చికిత్స పరిశోధన, యునానీ వైద్య విధానం క్రింద కుటుంబ నియంత్రణ.

(ii) హైదరాబాదులో ఆయుర్వేదంలో పోస్టుగ్రాడ్యుయేటు కేంద్రాన్ని స్థాపించడం.

(iii) ఉన్నత విద్యఅభ్యసించే లెక్చరర్లకు స్టయిపండ్ల చెల్లింపు, ఈవిషయమై రాష్ట్రప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వానికి అప్పుడే ప్రతిపాదనలు పంపింది. ఇందు గురించి వారి తుది ఉత్తర్వులు ఇంకా రావలసివున్నాయి.

నీటిపరఫరా, మురుగు నీటిపారుదల

మన రాష్ట్రంలోవున్న 81 మునిసిపాలిటీల యందలి నీటిసరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాలపై ప్రజారోగ్య ఇంజనీరింగు శాఖ అజమాయిషి వహిస్తున్నది. తెలంగాణా ప్రాంతమందలి 58 పూర్వ పట్టణ సంఘాలలో శుభ్ర పరచిన నీటి సరఫరా సౌకర్యాలు సమకూర్చే పనికూడా ఈ శాఖకు అప్పగించబడింది.

నీటి సరఫరా, మురుగు పారుదల పథకాలకు ప్రణాళికా రంగం క్రింద నూటికి నూరుపాళ్ళు కేంద్రంనుండి ఆర్థిక సహాయం లభిస్తుంది. అయితే నీటి సరఫరా పథకాల విషయంలో సెంట్రేజీ చార్జీల మూలధన నిమిత్తం రాష్ట్రప్రభుత్వంనుండి 15% శాతం గ్రాంటు పొందడానికి ముందవసరమే

మునిసిపాలిటీలు అర్హమై వున్నాయి. ముఱుకు పారుదల పథకాల కోసం మునిసిపాలిటీలన్నింటికి అంతే మొత్తం గ్రాంటు ఇవ్వబడుతుంది. ప్రణాళిక వెలుపలి నీటిసరఫరా, ముఱుగు పారుదల పథకాలు స్వంత ఆర్థిక వనరుల సహాయంతో అమలుపరచబడతాయి. ఈ పథకానికయ్యే ఖర్చు జీవిత భీమా సంస్థ రుణ సహాయం నుండి మునిసిపలు విరాళం నుండి భరించబడుతుంది. తెలంగాణా ప్రాంతమందలి పూర్వ పట్టణ కమిటీలకు చెందిన శుభ్రపరచిన నీటి సరఫరా పథకాలకోసం రాష్ట్రప్రభుత్వం 11-1-65 వ తేదీగల పంచాయతీరాజ్ శాఖా మిస్. నెం. 42 జి. ఓ. ననుసరించి 87½ % గ్రాంటు రూపంలోను, 12½ % రుణం రూపంలోను ఆర్థిక సహాయం అందజేస్తుంది. పథకాలను అమలుపరచడానికయ్యే పైకాలను ఆరంభములో ప్రణాళికా రంగంక్రింద మాత్రమే సమకూర్చడం జరుగుతుంది. అటుతరువాత, తెలంగాణా ప్రాంతీయ సంఘం నిధులనుండి సద్దుబాటు చేయబడతాయి.

1969-70 ఆర్థిక సంవత్సరంలో చీఫ్ ఇంజనీరు (ప్రజారోగ్యం) నియంత్రణ క్రిందగల పట్టణ నీటిసరఫరా, ముఱుగుపారుదల పథకాలకు రూ. 15.00 లక్షలు మాత్రమే కేటాయించబడింది. ఇది స్వల్ప మొత్తం కావడంచేత, మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికనుండి బకాయి పథకాలకు మాత్రమే వినియోగించాలని సంకల్పించబడింది. తత్ఫలితంగా, ఈ సంవత్సరంలో క్రొత్త నీటిసరఫరా పథకమేదీ (పట్టణ) చేపట్టడానికి వీలుకాలేదు. కేటాయింపు వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి :

	రూ. లక్షలలో
1. నరసరావుపేట నీటిసరఫరా అభివృద్ధి పథకం	5.00
2. వరంగల్లు ,, ...	6.00
3. ఖమ్మం ,, ...	2.00
4. సికింద్రాబాదు నీటిసరఫరా కేంద్రం రీమోడలింగు	2.00
	15.00

నీటికొరతు, తెలంగాణా ప్రాంతంలోని పూర్వపట్టణ కమిటీల శుభ్రపరచిన నీటిసరఫరా పథకాల విషయంలో తెలంగాణా ప్రత్యేకాభివృద్ధి పథకం (10-8-69 తేదీగల ప్రణాళిక, పంచాయతీరాజ్ శాఖ మిస్. నెం. 87 జి. ఓ. చూడండి) క్రింద రూ. 5184 లక్షల ప్రత్యేక కేటాయింపు చేయబడింది. తెలంగాణా ప్రత్యేకాభివృద్ధి పథకాలక్రింద నీటిసరఫరా పథకాల కోసం

గ్రాంటు రూపములో రూ. 15 00 లక్షల మొత్తంకూడ కేటాయించబడింది. రూ. 14.00 లక్షల మొత్తం వివరాలు ఈ క్రింద చూపబడినాయి :

		రూ. లక్షలలో
1. మహబూబ్‌నగర్, గద్వాల, నారాయణపేట మునిసిపాలిటీలు.	....	2.00
2. కరీంనగర్ మునిసిపాలిటీ	....	3.00
3. జగిత్యాల ,,	....	2.00
4. నిర్మల్ ,,	....	3.00
5. జనగామ ,,	....	4.00
		14.00

జిల్లా పరిషత్తులు, ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామీణ సంఘం సిఫారసులపై మునిసిపాలిటీలకు రూ. 14.00 లక్షల గ్రాంటు మంజూరుచేయబడింది. ఈ కేటాయింపులు మునిసిపాలిటీలలో కొన్ని నీటి సరఫరా సౌకర్యాలు సమకూర్చేందుకు ఉద్దేశించబడినవి. కేటాయించిన మొత్తాలు అన్ని హంగులూ గల నీటి సరఫరా పథకాలను ఏర్పాటుచేయడానికి సరిపోనప్పటికీ దొలుపుడు బావులు మున్నగు వాటిని త్రవ్వడం ద్వారా కొంతవరకు నీటిసరఫరా సౌకర్యాలు సమకూర్చడానికి కృషి జరపబడుతున్నది.

రాష్ట్రంలోని 61 మునిసిపాలిటీలలో ఇప్పటివరకు 45 మునిసిపాలిటీలు (గ్రామీణ సంఘం పనుల కార్యక్రమం క్రింద ఇటీవలే నీటి సరఫరా ఏర్పాటు చేయబడిన సదాశివపేట ఖైన్సా మునిసిపాలిటీలు ఇందులో చేరి ఉన్నాయి). శుద్ధపరచిన నీటిసరఫరా పథకాలను కలిగివున్నాయి. నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో మరో 19 మునిసిపాలిటీలకు నీటిసరఫరా పథకాలు ఏర్పాటు చేయడానికి సంకల్పించబడింది.

1969-70 సంవత్సరంలో మునిసిపాలిటీలకు నీటి సరఫరా విషయంలో ముసాయిదా నాలుగవ ప్రణాళికలో చేర్చబడిన క్రొత్త పథకాలేవీ చేపట్టడానికి వీలుకాలేదు. ఎందుచేతనంటే కేటాయించబడిన మొత్తం బకాయి పథకాలను పూర్తిచేయడానికి కూడా సరిపోదు. నీటి సరఫరా పథకాలకు నిధులు కేటాయించినప్పుడు మూడవ ప్రణాళిక నుండి కొనసాగుతున్న పథకాలకు మొదట ప్రాధాన్యత ఈయబడుతుంది. అటుతర్వాత మిగిలిన్న నిధులు అవశ్యమయి జట్లయితే క్రొత్త నీటి సరఫరా పథకాలు చేపట్టాలని సంకల్పించబడింది. క్రొత్త నీటి సరఫరా పథకాల విషయంలో కలరా సంక్రమించే అవకాశంగల మునిసి

NOTE ON THE DEMANDS FOR GRANTS FOR HEALTH AND MEDICAL SERVICES 1969-70.

The health of its people should be a concern of paramount importance to any progressive State and much so to one wedded to We.fare creed. Whereas investments of public funds in productive acitvities of a State may be desirable from economic point of view, spendings on health schemes have got their own inherent advantages inasmuch as they render the people engaged in various facets of economical and industrial activities, physically fit and mentally prepared to contribute their fullest and best to the overall progress of the State.

In that context, the Government have ever been alive to the justification of the claims of Medical and Health Department on the public exchequer and the present demand which prima facie is substantial but in fact represents the barest minimum, circumvented as it is by the general financial stringencies, is presented to this August Body of Legislature for its due consideration and approval in toto.

Non-Plan :

As against the Revised Estimate of Rs. 12,0861 crores of the last year, an amount of Rs. 14,6503 crores has been provided for the current year, there by an increase by about 21·4% has been affected. This increase is accounted for the overall enhacement of prices of drugs, food and other requirements as as also the upward revision of Pay and Special Pay sanctioned as a consequence to the Ban on Private Practice.

The main features of the budget pertaining to the Medical Wing of the Department are as shown below :—

Summary	Revised Estimate 1968-60.	Budget Estimate 1969-70
	Rs.	Rs.
(a) Medical Establishment	60,30,000	1,39,77,400
(b) Hospitals and Dispensaries	8,98,19,600	10,13,93,800
(c) Grants for Medical Purposes	24,51,700	25,36,700
(d) Medical Colleges and Schools	1,42,48,000	1,64,93,400
(e) Mental Hospitals	15,50,600	16,04,700
(f) Chemical Examiner	1,58,600	1,61,500
(g) Employees' State Insurance Scheme.	71,02,900	1,03,37,900
Gross Total	12,03,60,800	14,65,05,400

The above figures include the provisions of Indian Medicine Department also, details about which would, however, follow subsequently.

Ban on Private Practice:

During 1968–69, Government issued orders banning on Private Practice by all Government Medical Officers. Consequent on this ban and in order to provide facilities to the people who want to consult and seek specialist services, Pay Clinics (General) and Special Pay Clinics for Central Government Employees have been established in all the Teaching Hospitals. District Headquarters Hospitals and other Taluk Hospitals in the State. The Special Pay Clinics for Central Government Employees were opened also at the places in the non-taluk level. In addition to the Pay Clinics, general evening Out-Patient departments are now functioning in all the teaching and non-teaching hospitals for the convenience of general public. An amount of Rs. 55 67 lakhs was provisionally provided in the Budget, but this figure is likely to go up to Rs. 87.67 lakhs due to revision of the rate of Special Pay from 301/3% to 50 % and the ceiling thereon, up to Rs. 300 for ClassII Officer. This figure would however go np still further in view of the recent upward Revision of Pay Scales of Medical and Officers.

Primary Health Centres:

Unber Community Development Programme, Primary Health Centres were established in Panchayat Samithies normally at the rate of 1 for eaeh pre-existing pattern block to provide medical and health services to the public in the rural areas.

As against the target of 448 P. H. Cs.. 409 P.H.Cs. have been opened so far. The remaining P. H. Cs. could not be opened for want of funds, and they will be opened during the Fourth Five-Year Plan. As there were general complaints that doctors with inadequte experience were being posted to Primary Health Centres and medicines were not being made available to those institutions, arrangements have been made to post experienced Doctors as far as possible and a revised procedure has been introduced to ensure adequate supplies of medicines to the extent of Rs. 7.000 per Primary Health Centre, out of which medicines worth Rs. 4,500 would be purchased locally without waiting for supplies from the Medical Stores Depot.

Supply of Medicines to Primary Health Centres :

Medical Stores Depot, Hyderabad could not supply medicines to the entire amount of Rs. 7,000 earmarked for each Primary Health Centre in a package programme, i. e.. at the rate of 40 Primary Health Centres, every month, with all the required medicines. So a revised procedure has been adopted. According to which, a sum of Rsi 2,500 is set apart for each P. H. C. for purchasing medicines from the Medical Stores Depot, Hyderabad and a sum of Rs. 4,500 is placed at the disposal of District Medical and Health Officer of the district concerned, for making local purchases on rate contract basis. Even when the Medical Stores Depot, fails to make full suppiies to the extent of Rs. 2,500 within a stipulated period of 60 days from the date of placing the order by the D.M. & H.O., the indent automatically stands cancelled to that extent and the District Medical and Health Officers may make further purchases locally to make up the short fall.

By adopting this procedure, Primary Health Centres, are expected to receive an ensured supply of medicines in time.

MEDICAL WING

Plan:

Out of the amount of Rs. 50.00 lakhs allotted under Annual Plan for 1969-70 for Medical Wing, Rs 28.62 lakhs were earmarked for capital works whilst Rs. 21.38 lakhs were provided for Revenue Schemes Out of Re. 28-62 lakhs meant for Capital Works an amount of Rs. 14.72 lakhs goes towards Spillover Capital Works and Rs. 13.90 lakns is made available for new capital works.

In G. O, Ms. No. 37. Planning and Panchayat Raj Department, dated 19th June 1969 a further amount of Rs. 1.75 lakhs has been provided towards Special Development Schemes in Telangana.

The provision allocated for both Andhra and Telangana Regions are as follows :—

	Revenue	Capital	Total
	(Rs. in lakhs)		
Andhra Region	11.53	16.36	27.89
Telangana Region ..	9.85	14.01	23.86
Total ..	21.38	30.37	51.75

The following Schemes are proposed for implementation during the year 1969-70.

Medical Education :

An amount of Rs. 3.00 lakhs each has been proposed for the construction of hostel buildings for Sri Venkateswara Medical College, Tirupathi and Gandhi Medical College Hyderabad. An amount of Rs. 1.50 lakhs is proposed for Additional Staff in Gandhi Medical College, Hyderabad and Rs. 0.34 lakhs in Gandhi Hospital, Secunderabad to meet the deficiency of the staff in view of the increase of 30 admissions during 1967-68 in Gandhi Medical College, Hyderabad.

It is also proposed to create 32 additional beds with additional staff at Gandhi Hospital, Secunderabad. Creation of Cardiologist Unit and a Cardio Thoracic Unit was done in this hospital recently. It is proposed to create 36 bedded burns ward in Osmania General Hospital, Hyderabad.

HOSPITALS AND DISPENSARIES

Teaching Hospitals :

An amount of Rs. 12.67 lakhs is proposed for construction of buildings and another Rs. 4.80 lakhs is earmarked for staff Schemes.

A sum of Rs 0.65 lakhs is allotted for providing a bed lift at M.G.M. Hospital, Warangal.

Sanction was accorded to increase 100 beds in Government General Hospital, Kakinada and it is proposed to create additional 25 Paedia-tric beds at Government General Hospital Guntur.

It is also proposed to create Resident Medical Officers posts at certain Hospitals.

An increase of 25 beds has been proposed at E. N. T. Hospital, Hyderabad, in order to satisfy the standards of Indian Medical Council for awarding Post Graduate Degree of M.S. and D.L.O in E-N.T. Diseases.

It is also proposed to sanction additional nursing staff for the Teaching Hospitals as per the recommendations of Central Council of Health and Nursing Council of India.

District and Taluk Headquarters Hospitals :

Prpvision has been made for the improvements of District and Taluk Headquarters Hospitals and Provincialisation of Local Fund Medical Institutions during 1969-70.

A sum of Rs. 1.75 lakhs has been provided in G O. Ms No.37, Planning and Panchayati Raj Department dated 19th June 1969 for construction of buildings at Government District Headquarters Hospital, Karimnagar, Taluk Headquarters Hospitals at Jangoan and Narasannapet of Warangal District under special Telangana Development Schemes.

It is also proposed to increase or create bed strength in the following hospitals, besides creating posts of specialists at Government Hospital, Vijayawada and to begin constructing a Taluk Hospital at Ramannapet, Nalgonda district.

	No. of beds proposed to be increased.
ANDHRA REGION :	
1. District Headquarters Hospital, Srikakulam from 100 to 125.	25
2. District Headquarters Hospital, Rajahmundry, from 90 to 115.	25
3. District Headquarters Hospital, Chittoor from 198 to 220.	22
Taluk Headquarters Hospitals :	
1. Government Dispensary, Chintalpudi, W. G. District (upgrading of).	8
2. GovernmentHospital, Rayachoty, Cuddapah District from 8 to 16	8
3. Government Hospital, Gudivada, Krishna District from 30 to 40.	10
4. Government Hospital, Gajapathinagaram, Visakhapatnam district from 6 to 12.	6
5. Government Dispensary, Uravakonda from 4 to 8 beds	4
(4 are emergency beds)	
Grand total for Andhra Region :	108

TELANGANA REGION :

1. District Headquarters Hospital, Khammam from 130 to 150.	20
2. District Headquarters Hospital, Mahaboobnagar, 00 to 125.	25
3. District Headquarters Hospital, Karimnagar from 166 to 180.	14
4. District Headquarters Hospital, Adilabad from 80 to 100.	20
Taluk Headquarters Hospitals :	
1. Government Hospital, Madhira, Khammam District from 16 to 24.	8
2. Government Hospital, Medak, Medak District from 10 to 16.	6
3 Government Hospital, Sadasivpet, Medak District from 8 to 24.	16
4. Government Hospital, Basheerabad, Hyderabad District from 6 to 10.	4
5. Government Hospital Huzurnagar, Nalgonda District from 21 to 30.	10
City Hospitals :	
Government Hospital, Sultan Bazar, Hyderabad from 101 to 110.	10
Grand total for Telangana Region ;	133

Other Programmes :

(a) Two Central Sterilisation Units are proposed to be established or strengthened one at Government General Hospital, Kurnool and the other at M G. M. Hospital, Warangal.

(b) Three Dental Clinics, two in Andhra Region and one in Telangana Region, are proposed.

(c) Five Blood Banks, two in Andhra Region and Three in Telangana Region are proposed to be started during this year.

(d) It is proposed to establish two 10 bedded Hospitals one each at Samalkota and Mandapeta Municipalities (both of East Godavrri District) as the Primary Health Centres situated there are being closed as the Panchayats are converted into Municipalities and as the Primary Health Centres are entirely run by Government.

SCHEMES OUTSIDE THE PLAN

Centrally Sponsored Schemes Cent per cent outside the State Plan.

An amount of Rs. 47.31 lakhs is proposed under Centrally sponsored schemes, Cent percent outside the State Plan provision.

The following Schemes have been proposed for implementation during the 1969 70. Definite allocations to State Government from Government of India are still awaited.

(1) Post-Graduate Education: -A sum of Rs. 6 0) lakhs is provided to upgrade 3 departments at Osmania Medical College, Hyderabad.

(2) Training Programmes :—It is proposed to impart training for four candidates in each of the following courses, with an allocation of Rs. 60 thousands.

(a) Training of Physiotherapists.

(b) Training of Occupational Therapists.

(c) Training of Speech Therapists.

(3) T. B. Control Programme:—A budgetary provision of Rs. 16.20 lakhs has been proposed for Domiciliary treatment by upgrading 6 Districts T. B. Units and for supply of drugs and strengthening of other T. B. Hospitalsin the State.

(4) Leprosy Control Programmes :—A provision of Rs 18.50 lakhs has been made for control of Leprosy in the State by way of establishing Leprosy Control Units and Survey Education and Training Centres with necessary staff.

(5) V. D. Control Programmes :—It is proposed to establish 20 V. D. Clinics in the Taluk Hospitals in the State where there are more than 30 beds and to appoint additional staff in V. D. Clinic, Gandhi Hospital, Secunderabad out of a provision of Rs. 5.00 lakhs.

(6) Pilot Project for Mental Health :—It is proposed to take up certain Research Schemes under Mental Health, out of Rs. 1.00 lakh earmarked for the purpose.

PUBLIC HEALTH WING

Non-plan (P. H) :

While an amount of Rs. 2.9418 crores was estimated the revised budget of 1968-69, an amount of Rs. 3 5281 crores has been provided for the current year. The salient features of the same are given below :—

Summary	Revised Estimate 1968-69	Budget Estimate 1969 70
	Rs.	Rs.
(a) Public Health establishment ..	1,31,18,500	1,55.58,1 0
(b) Grants for Public Health purpose ..	21,56,90)	8,52,400
(c) Expenses in connection with epidemic diseases.	27,0.,500	7.,5.,000
(d) Works	1,11,10,500	1,0.,81,000
(e) Miscellaneous	3,81,500	3,81,500
Gross Total ..	2,94,18,000	3,52,81,000

Thus an over all increase of 19% has been provided in the matter of Health activities for the current year as against the position obtaining last year.

Plan 1969-70:

A provision of Rs. 30 lakhs has been alloted under Annual Plan for 1969-70, for implementation of the Schemes under State Plan (Rve. 28·00 lakhs Cap 2 lakhs). The provision allocated for both Andhra and Telangana is as follows :—

	Revenue	Capital (Rs in lakhs)	Total
Andhra Region ..	17.38	1.32	18·70
Telangana Region	10.62	0·68	11 30
Total ..	28.00	2 00	30 00

The following schemes are proposed for implementation :—

1· Training of Auxiliary and Health Personnel—(Provision Rs. 1.50 lakhs) : —The Government have sanctioned the training of 12 Officers (8 from Andhra and 4 from Telangana) in D. P. H. Course in the Osmania Medical College, Hyderabad for a period of one year in G. O. Ms. No· 1204, Health, dated 19th June 1969. A proposal for starting a Sanitary Inspectors' Course with 50 admissions at Gandhi Medical College, Hyderabad is under consideration.

2. Health Education—(Provision Rs 1.48 lakhs);—It is proposed to appoint 20 Health Educators (11 for Andhra districts and 9 for Telangana districts) and to purchase 11 Cine Projectors (10 for Andhra and 1 for Telangana) 11 Walkie Talkies (10 for Andhra and 1 for Telangana) to increase the Health Education Units in the State as there are only 3 Health Education Units in the State, which is inadequate to cover the entire State.

3. State Health Transport Organisation —(Provision Rs. 4.00 lakhs) :—It is proposed to open 2 mobile maintenance Units one at Mahaboobnagar and another at Karimnagar besides strengthening the mobile maintenance units already existing by providing them with tools and equipment. It is also proposed to build up the float units for all the Mobile Maintenance units as well as for the Central Workshop besides installing some machinery and equipment.

4. Maternity and Child Welfare—(Rs. 2 lakhs) :—The following programmes have been proposed :—

a.	Continuation of General Nursing Programme of 2 years by candidates, who were sent for training during August 67 and Feb· 1969·	0.75 lakhs
b.	Deputation for another 10 candidates for General sick nursing training (2 years) from 1—8—60	
c.	Immunization of children in the age group of 0.5 against Diphteria pertussis and Tetanus & establishment of social Paediatric Deptt. in Hyderabad.	1.25 lakhs
	Total	2.00 lakhs

during 1968-69. The Twin Cities of Hyderabad and Secunderabad havn achieved a target of 18,036 sterilisation operations during 1968-69 which works out to 12 per thousand of population as against the norm of 6 per thousand fixed by Government of India.

For the year 1969-70, a target of 5,00,000 of sterilisation operations has been set as against 2,50,000 for 1968-69. Despite many unfavourable facts, which cropped up in various parts of the State, it is expected that still a substantial achievement would be made in the matter of bringing down the present birth rate of 37·3 to that of 25 per thousand of population.

General:

Towards the end of the year 1968 69. advances were obtained from the Contingency Fund of the State to make urgent payment toward- special allowance sanctioned, consequent on ban on private practice and the expenditure incurred on 6 upgraded Departments created in the Osmania Medical College, Hyderabad. Hence provision has been made in the current year's budget for the reimbursement of those advances.

INDIAN MEDICINE DEPARTMENT

Non-Plan:

The Indian Medicine Department deals with four systems of medicine i. e. Ayurveda, Unani, Homeopathy and Naturopathy. Apart from the above, a Research Unit in Yoga system of medicine has also been started in the premises of the Government Ayurvedic Hospital at Charminar, Hyderabad since 1968-69. The policy of the Government is to encourage all the (including Homeo) systems of Indian Medicine, revive them and make them popular among the ailing masses of the people.

A summary of the existing provision in the Budget Estimate 1969-70 under (i) Revenue Receipt, (ii) Revenue expenditure and (iii) Capital for the Department is given below:

Particulars	Budget Estimate 1969-70		
	Andhra	Telangana	Total
	Rs.	Rs.	Rs.
I. Revenue Receipts ..	29,100	42,200	71,300
II. Revenue expenditure ..	23,76,250	48,77,450	72,53,700
III. Capital expenditure ..	..	5,00,000	5,00,000
Grand Total ..	24,05,350	54,10,650	78,25,000

The following institutions and dispensaries connected with one or other of these systems of medicine are under the control of the

Indian Medicine Department.

1.	Government Ayurvedic, Unani and Homeopathic Colleges.	5
2.	Government Ayurvedic. Unani and Homoeopathic Hospitals	5
3.	Herbarium	1
4.	Government Dispensaries/Ayurvedic, Unani and Homeopathic.	170
5.	Subsidised Rural Dispensaries	640
6.	Grant-in-aid Dispensaries	158
7.	Grant-in-aid Nature Cure Institutions including Homeopathy.	8
8.	Municipal dispensaries .. 75	Special Officer has got control only to the extent of approval of appointments and sanction of medical indents received from them.
9.	Local Fund Dispensaries .. 158	

During 1968-69, the Government have taken over the following private colleges of Indian Medicine:—

(1) Anantha Laxmi Ayurvedic College, Warangal.

(2) Dr. Nori Rama Sastri Ayurvedic College, Vijayawada.

(3) Dr. Guru Raju Homeo Medical College, Gudivada, Krishna district.

The question of taking over of one more Ayurvedic College (viz.) Sri Ranga Chary Ram Mohan Ayurvedic College, Guntur is under active consideration of the Government. Necessary provision for this purpose has also been made in the Budget Estimate 1969-70.

Two Research sections viz., one for Ayurveda and one for Unani are also accommodated in Ayurvedic and Unani Hospitals at Hyderabad.

After protracted discussions and correspondence it has been possible for Government to persuade the Osmania University to open a faculty for Ayurveda and Unani. The inspection commission appointed by the Osmania University has recommended the affiliation of the Nizamia Tibbi College, Hyderabad and the Government Ayurvedic College, Hyderabad. The affiliation of the Government Ayurvedic College at Warangal is expected shortly after it is inspected by a similar inspecting commission. The estimated expenditure for the upgrading of the existing Colleges and Hospitals consequent on the affiliation of these colleges works out to Rs. 2,48,600. The amount in question has to be sanctioned by way of supplementary grant as soon as the Government sanction the scheme for affiliation.

Annual Plan for 1969-70:

In the annual plan for 1969-70, a sum of only Rs 1.00 lakh has been provided in the Budget Estimate 1969-70 for the State Plan

Schemes and the following schemes are proposed to be taken up during the second half of the year 1969–70. –

	(Rupees in lakhs)
1. Creation of a 20 bedded Government Ayurvedic Hospital at Vijayawada	0.55
2. Additional staff in Special Officer's Office.	0.15
3. Opening of 3 dispensaries	0.30
Total	1.00

In addition to above a provision of Rs 5.00 lakhs has been made for the following Centrally Sponsored Schemes of Indian Medicine:—

(i) Clinical Research in Ayurveda and Unani and Family Planning under Unani system of Medicine.

(ii) Establishment of a Post-Graduate Centre in Ayurveda at Hyderabad; and

(iii) Payment of stipends to the lecturers going for higher studies. The State Government have already sent proposals to Government of India and their final orders in the matter are awaited.

Water Supply and Drainage:

The Public Health Engineering Department is in-charge of the provision of water supply and drainage schemes in 81 Municipalities of this State. This department has also been entrusted for providing protected water supply schemes in 58 former Town Committees of Telangana Region.

The Water Supply and Drainage Schemes are financed with 100 per cent central assistance under plan sector. However, the Third Grade Municipalities are eligible for 15 1/2% grant from State Government to off set centage charges for Water Supply Schemes and similar grant is given to all the Municipalities for their Drainage schemes. The Water Supply and Drainage Schemes outside the plan are executed as per the self financing principles. The cost of the scheme is borne by Life Insurance Corporation loan assistance and Municipal Contribution. The method of financing provided for the protected water supply schemes in former Town Committee of Telangana Region is 87 1/2% grant and 12 1/2 per cent loan from State Government as per G. O. Ms. No. 42, P. R., dated 11th January 1965. The amount required for executing the schemes is being financed initially under plan only and later on is to be adjusted with the funds of Telangana Regional Committee.

During the current financial year i. e., 1969–70 an outlay of Rs. 15.00 lakhs only has been made for Urban Water Supply and Drainage Schemes under the control of the Chief Engineer (Public Health). This amount is meagre and as such, proposed to be utilised only on spill over Schemes from Third Five-Year Plan. Consequently

no new Water Supply Scheme (Urban) could be taken up during this year. The details of the provision made is shown below:—

		Rs. in lakhs
1.	Narsaraopet W. S. Impts. Scheme	5 00
2.	Warangal W. S. Impts. Scheme	6.00
3.	Khammam do	2.00
4.	Remodelling Secunderabad W. S. S.	2.00
		15.00

In addition to the above, separate provision of Rs. 51.34 lakhs has been made under Special Telangana Development Scheme (vide G. O. Ms. No. 37, Planning and Panchayati Raj Department, dated 19th June 1969) in respect of protected Water Supply Scheme in former Town Committees of Telangana Region. An amount of Rs 14.00 lakhs has also been allotted as grant to Municipalities for Water Supply Schemes under Special Telangana Development Schemes. The details of Rs. 14.00 lakhs is shown below: —

		Rs. in lakhs
1.	Mahbubnagar, Gadwal and Narayanpet Municipalities.	2.00
2.	Karimnagar Municipality ..	3.00
3.	Jagtial do	2.00
4.	Nirmal do ..	3.00
5.	Jangaon do ..	4.00
		14.00

The grant of Rs. 14.00 lakhs to Municipalities has been made on the recommedations of Zilla Parishads and Andhra Pradesh Regional Committe. The above provisions are meant to provide some Water Supply facilities in the Municipalities. Though the amounts provided are sufficient to provide full fledged Water Supply Schemes but however, attempts are being made to provide water supply facilities to some extent by putting down bores etc.

So far 45 Municipalities out of 81 in the State (this includes two Municipalities namely Sadashivpet and Bhainsa recently provided with water supply under Regional Committee Works Programme) are having protected Water Supply Schemes in the State and it is programmed to provide Water Supply Schemes to 19th more Municipalities during the Fourth Plan period.

During the year 1969–70 no new Water Supply Schemes to Municipalities which are included in the draft Fourth Plan could be taken up since the provision made is not even sufficient to complete the spill-over schemes. While allotting funds for Water Supply Schemes first priority is given for continuing schemes from Third Plan and if sufficient funds are available, then new Water Supply Schemes are proposed to be taken up. Priority will be given to those Municipalities, which are endemic to cholera, for new water supply schemes.